

Jaarstukken 2018

Voorwoord

Ons jaarverslag geeft elk jaar weer een totaalbeeld van wat we als organisatie voor onze opdrachtgevers hebben gedaan. Op basis van beleid en ambities verantwoorden we alle activiteiten, beschrijven en beoordelen we de resultaten. En natuurlijk, we leggen ook verantwoording af over het geld dat het heeft gekost. Ook dit jaarverslag biedt u dit alles. Ambities krijgen gestaag invulling, we boeken mooie resultaten, maar financieel kregen we het voor het eerst in ons bestaan niet rond binnen het beschikbaar budget.

Wat ik u vooraf vooral wil meegeven is dat het jaar 2018 voor Regio Twente een intensief jaar is geweest. We hebben onderzocht hoe we als organisatie werken, en vooral waar de knelpunten zitten. Omdat het van belang is dat we als Regio Twente met al haar onderdelen niet alleen succesvol willen zijn, maar ook toegevoegde waarde bieden, effectief en efficiënt werken. We zijn met elkaar op zoek naar meer eenvoud, transparantie en resultaten met meerwaarde.

Deze zoektocht heeft intern veel losgemaakt en veel betrokkenheid opgeleverd. De opbrengst en het delen daarvan heeft geleid tot vragen als: hoe willen we verder met de samenwerking in Twente, hoe past Regio Twente daarin en hoe sturen gemeenten op wat wij doen? Vragen die nog geen antwoord hebben maar die wel aandacht en energie van ons blijven vragen. Blijven presteren in een omgeving die volop in beweging is, waarin de uitgangspunten van onze organisatie tegen het licht worden gehouden en waarin we ook nog eens tegen de grenzen van onze mogelijkheden oplopen, lukt ons alleen dankzij de passie en inzet van onze medewerkers. En dankzij de vruchtbare samenwerking met partners.

Die bevlogenheid, passie en nuchterheid van iedereen die zich blijft inzetten voor een sterk Twente waardeer ik enorm en ik ben trots op wat we met elkaar hebben bereikt in 2018.

Gerharda Tamminga
Secretaris / Algemeen directeur Regio Twente

Voorwoord	3
1. Samenvatting.....	6
2. Inleiding	12
3. Aanwendingsvoorstel.....	14
4. Regio Twente	15
Jaarverslag.....	16
5. Programmaverantwoording	16
5.1 Domein Gezondheid	16
5.2 Domein Leefomgeving	21
5.2.1 Programma Sociaal Economisch sterk Twente	21
5.2.2 Belangenbehartiging	27
5.2.3 Programma Recreatieve Voorzieningen.....	29
5.3 Domein Bestuur en Ondersteuning	32
5.3.1 Beleidsindicatoren BBV	33
5.3.2 Overzicht van de kosten van overhead	34
5.4 Organisatie voor de Zorg en de Jeugdhulp in Twente (OZJT)	35
5.5 Veilig Thuis Twente	39
5.6 Coalitions of the Willing.....	41
5.6.1 Agenda voor Twente.....	41
5.6.2 Ontwikkelagenda Netwerkstad Twente	42
5.6.3 Kennispunt Twente	45
5.6.4 Werken voor de Twentse overheid	47
5.6.5 Salarisadministratie	48
5.6.6 Acquisitie Twente	49
5.6.7 Milieu, Duurzaamheid en Afval.	50
5.6.8 Mobiliteitslab, toezicht en kwaliteit en huishoudelijke ondersteuning OZJT	51
5.6.9 IT-Platform	52
5.7 Algemene dekkingsmiddelen	54
6. Paragrafen	55
6.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	55
6.2 Onderhoud kapitaal goederen	61
6.3 Bedrijfsvoering	63
6.4 Verbonden partijen.....	64
6.5 Financiering.....	67
6.6 Rechtmatigheid.....	69
7. Jaarrekening	70
7.1 Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	71
7.2 Toelichting op de baten en lasten in de jaarrekening	72
7.3 Samenvatting resultaat 2018.....	74
7.3.1 Domein Gezondheid	74
7.3.2 Domein Leefomgeving.....	76
7.3.3 Investeringsprogramma Agenda van Twente.....	78
7.3.4 Bestuur & Ondersteuning.....	79
7.3.5 OZJT	81
7.3.6 Veilig Thuis Twente.....	82
7.3.7 Coalitions of the Willing	83
7.4 Analyses rekeningresultaat 2018.....	85
7.5 Overzicht van incidentele baten en lasten	94
7.6 Analyse begrotingsrechtmatigheid.....	100
7.7 Balans per 31-12-2018	103
7.8 Grondslagen voor resultaat en waardebeoordeling	104
7.9 Toelichting op de balans per 31-12-2018	106
7.10 Belangrijkste niet uit de balans blijvende verplichtingen	118
7.11 Wet Normering Topinkomens	119
7.12 Overige gegevens.....	121
7.12.1 Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum	121
7.12.2 Controleverklaring onafhankelijke accountant (volgt)	122
Bijlagen	123

<i>Bijlage 1</i>	<i>begrote gemeentelijke bijdrage</i>	<i>123</i>
<i>Bijlage 2</i>	<i>Resultaat 2018 en benodigde gemeentelijke bijdrage</i>	<i>126</i>
<i>Bijlage 3</i>	<i>Recapitulatiestaat per product</i>	<i>127</i>
<i>Bijlage 4</i>	<i>Overzicht van gerealiseerde baten en lasten per taakveld</i>	<i>135</i>

Lijst van figuren en tabellen

Figuur 1	indeling jaarstukken	12
Figuur 2	door ouders beoordeelde algemene gezondheid van hun kinderen in procenten	18
Figuur 3	Solvabiliteit	58
Figuur 4	Netto Schuldquote	59
Figuur 5	Netto Schuldquote gecorrigeerd voor uitgeleend geld	59
Tabel 1	Samenvatting van het financiële resultaat 2018	8
Tabel 2	Samenvatting beschikbare weerstandscapaciteit	56
Tabel 3	Samenvattend overzicht benodigde weerstandscapaciteit	57
Tabel 4	Ratio weerstandsvermogen	58
Tabel 5	Overzicht investeringen recreatieparken	61
Tabel 6	Saldi reserves recreatieparken	62
Tabel 7	Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	71
Tabel 8	Samenvatting kosten AvT	72
Tabel 9	Analyse begrotingsrechtmatigheid	101
Tabel 10	Overzicht mutaties reserve	111
Tabel 11	WNT Overzicht van topfunctionarissen	119
Tabel 12	Leden algemeen bestuur en dagelijks bestuur in 2018	120

1. Samenvatting

Met de jaarstukken 2018 leggen we verantwoording af over de uitvoering van het tweede jaar van onze regionale samenwerkingsagenda 2017-2020. We hebben in beeld gebracht op welke thema's we wat doen en waarvoor we dat doen. Onze basisthema's zijn publieke gezondheid (GGD Twente), jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning (OZJT), Veilig Thuis Twente (VTT), sociaaleconomische structuurversterking, recreatieve voorzieningen en Twentse belangenbehartiging.

Publieke Gezondheid (GGD Twente)

De ambities van de GGD staan in de Bestuursagenda 2016-2019. Ook in 2018 lag de focus op: "gezonde levensjaren voor burgers in Twente in alle fasen van een mensenleven". De prioriteit ligt bij een gezonde start en het terugdringen van verschillen in gezondheid die te herleiden zijn tot sociaaleconomische factoren. Hierbij realiseren wij ons dat de uitvoeringspraktijk van de GGD voor het merendeel bestaat uit vastomlijnde taken en werkwijzen, gebaseerd op de Wet publieke gezondheid (Wpg) die een afwijkende invulling niet toelaat. Uiteraard zijn accentverschillen en/of een doelgroepenbeleid mogelijk. En daar waar wenselijk in het kader van de Bestuursagenda zijn deze accenten ook aangebracht.

De going concern taken hebben betrekking op bijvoorbeeld de contactmomenten van de JGZ, het Rijksvaccinatieprogramma, de dienstverlening bij infectieziekte meldingen maar ook de grootschalige onderzoeken naar de gezondheidssituatie van jeugd en ouderen. In deze uitvoeringspraktijk realiseren wij op jaarbasis zo'n 200.000 face-to-face contacten met Twentse inwoners. Bij het accent in onze werkzaamheden op een gezonde start en de sociaaleconomische factoren, zijn we in ons werken steeds meer uit gegaan van een vernieuwd begrip van gezondheid. Centraal staat het vermogen van mensen zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven. Dit wordt aangeduid onder de noemer *Positieve gezondheid*. De uitkomsten van de Volwassenen- en ouderenmonitor (2016) en de Kindermonitor (2017) zijn bemoedigend voor wat betreft de ambities die zijn gesteld. Tegelijkertijd moeten wij constateren dat de situatie in Twente ten opzichte van Nederland nog steeds een achterstand kent.

Sociaal economische structuurversterking

De Twentse gemeenten stonden in 2018 samen voor de opgave om een optimaal vestigings- en ondernemingsklimaat te realiseren en nieuwe initiatieven mogelijk te maken zodat de regio aantrekkelijk is en blijft voor bedrijven, bezoekers, ondernemers, studenten en natuurlijk hun inwoners. Samen hebben de gemeenten meer slagkracht, kennis, massa, invloed en netwerk. Door samen te werken zijn concrete voordelen gerealiseerd in kostenbesparing, kwaliteit en de vermindering van kwetsbaarheid. Samenwerking van de 14 gemeenten op het gebied van sociaaleconomische structuurversterking is één van de te behartigen belangen van Regio Twente.

In de eerste helft van 2018 is ingezet op de afhandeling van het investeringsprogramma Agenda van Twente. We hebben ook ingezet op het opstarten van de nieuwe Agenda voor Twente en het verbinden van de nieuwe investeringsagenda aan onze taken. Daarnaast faciliteerden we in 2018 de samenwerking op het gebied van arbeidsmarkt, belangenbehartiging & lobby, bereikbaarheid & logistiek en vrijetijdseconomie. Ook voor de samenwerking op duurzaamheid en afval worden afspraken omtrent de inzet van Regio Twente gemaakt. Ook voor de gezamenlijke acquisitie is in 2018 een beroep gedaan op inzet vanuit Regio Twente. Tegelijkertijd volgden we de economische ontwikkelingen en hielden we het vizier open voor andere onderwerpen waarbij de Twentse gemeenten samen sterker staan dan alleen. In dit kader hebben we de totstandkoming van de Regio Deal "Groen Technologisch Topcluster" voor Twente gefaciliteerd. Het Rijk heeft op basis hiervan toegezegd 30 miljoen euro te willen investeren in Twente. De uitwerking hiervan volgt in 2019. Daarnaast hebben we actief meegewerkt aan de Omgevingsagenda Oost. We hebben deelgenomen aan de Pilot Omgevingsagenda Oost en gezorgd dat de gezamenlijke opgaven van Rijk en regio op de agenda staan van de Omgevingsagenda.

Recreatieve voorzieningen

Door de lange warme zomer hebben de recreatieve voorzieningen een positief resultaat behaald. Het mountainbikenetwerk is afgerond met als trekker de spectaculaire MTB route op het Rutbeek.

Twentse belangenbehartiging

Twente heeft in 2018 op veel fronten lobbysuccessen geboekt. Kamerleden kwamen veelvuldig op werkbezoek in Twente ('Twente als modelregio') en er werden samenwerkingsagenda's met partners aan de andere kant van de grens in Noordrijn-Westfalen en Nedersaksen opgetekend. Ook speelde Twente een actieve rol in Europese netwerken én stond de regio in de schijnwerpers op internationale podia. Prestaties die vooral ook zijn gebaseerd op de kracht van samenwerken en niet zonder de inzet van velen konden worden bereikt.

Jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning (OZJT)

Het jaar 2018 stond voor OZJT in het teken van inkoop maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp Twents Model. Per 1 januari 2019 heeft OZJT voor de Twentse gemeenten 330 overeenkomsten afgesloten met ongeveer 320 aanbieders. Voordat de aanbesteding op de markt is gezet is intensief gesproken met zorg en jeugdhulpaanbieders, in verband met de door hen geuite zorgen over het Twents Model. We hebben, waar mogelijk, verduidelijking en aanscherping in de bestekken aangebracht. We hebben met de aanbieders een werkstroom administratieve lastenverlichting opgestart en hebben met de grote jeugdhulpaanbieders in het Ontwikkeljaar extra zakelijke afspraken gemaakt en een gezamenlijke start van de Twentse Transformatie.

Ten behoeve van de lopende 312 raamovereenkomsten 2018 heeft OZJT contractmanagement uitgevoerd. In het project duurzame gezinsvormen hebben aanbieders en gemeenten samengewerkt aan netwerkondersteuning, informatie-uitwisseling en deskundigheidsbevordering, flexibele duurzame gezinsvormen, vergoeding van kosten en werving, selectie, scholing en matching (Expertisecentrum). De oplevering van het project vindt in het eerste kwartaal 2019 plaats.

Veilig Thuis Twente (VTT)

In het jaar 2018 heeft Veilig Thuis Twente zich gepositioneerd als zelfstandige resultaat verantwoordelijke eenheid binnen Regio Twente, onder verantwoordelijkheid van de bestuurscommissie OZJT. Dit betekende niet alleen een rechtspositionele verandering, maar ook een fysieke verandering c.q. verhuizing. Daarnaast heeft VTT een start gemaakt met een nauwere samenwerking en betrokkenheid met het Veiligheidshuis Twente (VHT) in de vorm van het opzetten van een 'informatieknooppunt'. Het VHT is vanaf oktober 2018 ook gehuisvest op dezelfde afdeling als VTT, binnen het Twentehuis. 2018 stond ook in het teken van de aanscherping van de wet Meldcode en de nieuwe Radarfunctie die vanaf 1 januari 2019 van kracht gaat. Dat betekent dat de VT organisaties er een aantal extra taken bij krijgen en bestaande taken uitgebreid worden. Dit alles in afstemming en samenwerking met de lokale toegang van de 14 gemeenten.

Bestuur & ondersteuning

In 2018 is ook verder voortgebouwd op in 2017 ingezette verbeteringen. Zo zijn enkele Leantrajecten doorlopen en heeft de coördinatie op de uitvoering van taken en projecten aandacht gekregen. In de zomer van 2018 is een directeur Bedrijfsvoering a.i. gestart als waarneming van de vertrokken directeur. De managementstructuur van Bedrijfsvoering blijft aandacht vragen, om voor de managers en coördinatoren tot een gezonde balans te komen waarin medewerkers, inhoud en processen elk voldoende aandacht krijgen. In 2018 is nieuwe data aangeleverd voor 'Vensters voor Bedrijfsvoering', waarmee inzichtelijk is gemaakt hoe de overheadkosten zich verhouden tot de deelnemende negen Twentse gemeenten.

Om het in de Berap 2018 uiteengezette tekort voor Bestuur & Ondersteuning te managen zijn een aantal voor de organisatie noodzakelijke ontwikkelingen uitgesteld of gefaseerd uitgevoerd. De verbetering en de visie op sturingsinformatie is uitgesteld. Deze verbetering vraagt aandacht over de volle breedte van Regio Twente, om de gewenste resultaten te bereiken en te kunnen monitoren. In het kader van ICT zijn een aantal noodzakelijke projecten uitgesteld en/of gefaseerd ingevoerd. Denk hierbij onder anderen aan Mobile device management en het online kunnen bijwonen van vergaderingen van het algemeen bestuur. Voor de taken, diensten en producten die van Bedrijfsvoering worden gevraagd is het beschikbare budget niet toereikend. De invoering van AVG is zodanig begeleid en georganiseerd dat aan de basiseisen wordt voldaan. Een kwalitatief beter en duurzamer resultaat vraagt echter om meer structurele middelen. De organisatie heeft echter stappen te zetten in het verbeteren van informatieveiligheid en privacy en in het kader van contractmanagement/inkoop, om de rechtmatigheid te kunnen borgen. De afspraken over verrekening naar basistaken, coalities en derden vragen om herijking.

Het financiële resultaat van 2018 laat zich als volgt samenvatten:

Programma's bedragen X € 1.000	Totaal baten	Totaal lasten	Gem. bijdrage	Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	Saldo Mutatie reserves	Resultaat na reguliere mutatie reserves	Mutatie reserves (egaliseren resultaat)	Gerealiseerd resultaat
Domein Gezondheid	7.401	22.838	15.513	76	-	76	-	76
Domein Leefomgeving (excl. AVT/IPT)	2.263	5.756	3.484	10-	10-	20-	-	20-
Domein Bestuur en Ondersteuning	2.314	10.256	6.909	1.033-	556	477-	260	217-
OZJT	634	1.696	1.065	3	-	3	-	3
Veilig Thuis Twente	1.072	3.759	2.860	173	-	173	-173	0
Coalition of the Willing	6.994	6.859	475-	340-	109	232-	-	232-
Agenda van Twente	8.007	2.916	194-	4.897	-	4.897	-	4.897
Onvoorzien	-	-	-	-	-	-	-	-
Gerealiseerd resultaat	28.684	54.080	29.161	3.765	655	4.420	87	4.507
Resultaat voorfinanciering Agenda van Twente						4.897-	-	4.897-
Resultaat na voorfinanciering Agenda van Twente						477-	87	390-

Tabel 1 Samenvatting van het financiële resultaat 2018

Domein Gezondheid positief resultaat van € 76.000

Het Domein Gezondheid heeft in 2018 een positief resultaat gerealiseerd van € 76.000. Het resultaat komt tot stand door een tekort op de gemeentelijke bijdrage gefinancierde taken en een overschot op tarieftaken, projecten en SOA-taken.

- Op taakgebied SOA is een positief resultaat gerealiseerd, ondanks de ingevoerde plafondfinanciering op de rijkssubsidie in combinatie met een onderschrijding op het budget inhuur. Het saldo komt nagenoeg overeen met de verwachting in de Berap.
- Op de gemeentelijke bijdrage gefinancierde taken exclusief JGZ is een positief resultaat gerealiseerd op TBC door extra inkomsten vanuit verrichtingen, detacheringen en projecten en daar tegenover negatieve resultaten door extra inzet op OGGZ en M&G.
- Op de tarieftaken is een positief resultaat ontstaan. De opbrengsten forensische geneeskunde vallen hoger uit dan geraamd. Daarentegen waren de kosten inzake inspecties kinderopvang hoger dan de opbrengsten, met name door de aanloopkosten van invoering van Innovatie van Kwaliteit Kinderopvang (IKK).
- Er is een positief resultaat behaald op projecten. In de begroting van de diverse projecten zit een risico-opslag verwerkt. Dit wordt gebruikt om de huidige en toekomstige risico's op het gebied van projecten af te dekken. Dit is opgenomen in de risico-inventarisatie.
- Op de gemeentelijke bijdrage gefinancierde taken voor de JGZ is:
 - Een tekort ontstaan door het ontwikkelen van het nieuwe Digitaal Dossier (GGiD). Op 31 januari 2018 is het dekkingsvoorstel van het GGiD vastgesteld door de bestuurscommissie Publieke Gezondheid. De bestuurscommissie heeft ingestemd met het beschikbaar stellen van € 224.000 uit de bestemmingsreserve Gezondheid voor de incidentele lasten in 2018. Gezien het resultaat van de GGD hoeft geen beroep gedaan te worden op deze reserve.
 - Een tekort ontstaan door een overschrijding op de begrote formatie. Deze overschrijding wordt onder meer veroorzaakt door het inwerken van medewerkers 0-18 en vervanging ziekteverzuim (langdurig). Langdurige ziekteverzuim moet worden vervangen om de dienstverlening richting de Twentse burgers te kunnen continueren. Het tekort wordt enigszins gecompenseerd door een voordeel op het materiële budget binnen de JGZ.
 - Een positief resultaat ontstaan door het Rijksvaccinatieprogramma. GGD heeft de opdracht gekregen van het Rijk om de 14 tot 18 jarigen op te roepen voor de Meningokokken ACWY vaccinatie. Deze oproepen zijn begonnen in 2018 en worden in 2019 afgerond. Het voordeel ontstaat doordat de extra werkzaamheden grotendeels binnen de reguliere begroting zijn opgevangen.

Domein Leefomgeving negatief resultaat van € 19.000

Leefomgeving (excl. Agenda van Twente) heeft over 2018 een negatief resultaat van € 19.000 daar waarbij in de Berap een tekort was voorzien van € 34.000.

- Het tekort wordt veroorzaakt door de laag geraamde looncompensatie bij het programma Sociaal Economisch Sterk Twente (€ 19.000). Conform afgesproken uitgangspunten wordt dit tekort separaat verrekend met de gemeenten.
- De laag geraamde looncompensatie bij het programma Recreatieve Voorzieningen is verrekend met het voordelig saldo binnen dit programma.
- Binnen het programma Recreatieve Voorzieningen zijn er diverse mee- en tegenvallers die resulteren in een positief resultaat van circa € 310.000. Na 'aftrek' van de taakstelling van circa € 264.000 resulteert een resultaat van circa € 46.000 welke wordt gestort in de reserve recreatie.

Bestuur & Ondersteuning (inclusief Bedrijfsvoering en concern) negatief resultaat van € 477.000 (voor mutatie egalisereserve).

Bestuur & Ondersteuning heeft in 2018 een tekort gerealiseerd van € 477.000. Na onttrekking van de egalisereserve ad. € 260.000 resteert een negatief resultaat van € 217.000. In de Berap was een tekort geprognosticeerd van € 201.000. Hieronder een samenvatting van het resultaat.

- Voor het project Cloud2020 zijn er € 360.000 aan lasten gerealiseerd. Hier tegenover staat een onttrekking van € 360.000 uit de reserve.
- Op integriteitsdossiers zijn extra lasten gerealiseerd van € 154.000. Het betreffen kosten voor juridische ondersteuning, bedrijfsonderzoek, extra inhuur en WW-verplichting.
- In de samenwerking met gemeenten voor de salarisadministratie zijn extra lasten gerealiseerd van € 134.000, waar geen overeenstemming over bereikt is om deze te verrekenen met de

deelnemende gemeente. Het betreffen voornamelijk extra lasten voor E-HRM en een accountantscontrole op de salarisadministratie over 2017.

- Voor het implementeren van de AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming) zijn extra kosten gemaakt van € 67.000.
- Er is voor € 46.000 meer aan rentebaten gerealiseerd, dan begroot.
- Er zijn diverse baten/verrekeningen gerealiseerd, die een positief effect hebben. Het betreffen over het algemeen incidentele baten/verrekeningen. Het gaat om een bedrag van € 88.000.
- Voor licentiekosten is er een structurele overschrijding van € 140.000. Er is tevens sprake van diverse onderschrijdingen (met name incidenteel). Per saldo leidt dit tot een nadeel van € 39.000.
- Op 6 maart 2019 heeft het algemeen bestuur besloten om vanuit concern ca. € 92.000 te bestemmen voor de Regio Deal Twente.
- De lonen en werkgeverslasten zijn in 2018 harder gestegen dan geraamd waardoor er een tekort ontstaat van € 126.000 op de looncompensatie. Conform afgesproken uitgangspunten wordt dit tekort separaat verrekend met de gemeenten.

OZJT positief resultaat van € 3.000

OZJT heeft in 2018 een positief resultaat gerealiseerd van € 3.000. In de Berap was een tekort geprognosticeerd van € 2.000. Hieronder een samenvatting van het resultaat.

- Er zijn minder personeelskosten gemaakt dan begroot door minder inzet op financiële ondersteuning, secretaris ZV en relatiebeheerder VTT. Dit leidt tot een positief resultaat van € 154.000.
- Er zijn meer materiële kosten gemaakt dan begroot door extra juridische kosten, vergader- en representatiekosten, inhuur communicatie en bijdrage Vitaal Twente. Dit leidt tot een negatief resultaat van € 151.000.
- De projecten Duurzame Gezinsvormen en Eigen Kracht hebben een positief resultaat, waarbij de middelen beschikbaar blijven binnen het project.
- De projecten Inkoop Twents model en Menzis hebben meer kosten gemaakt dan begroot waar een extra dekking tegenover staat.

Veilig Thuis Twente positief resultaat van € 173.000 (voor mutatie egalisereserve)

Veilig Thuis Twente heeft in 2018 een positief resultaat gerealiseerd van € 173.000. In de Berap was het financieel resultaat op nihil geschat doordat de begroting 2018 op dat moment nog niet definitief was vastgesteld i.v.m. de positionering van Veilig Thuis Twente binnen Regio Twente. Het positieve resultaat van Veilig Thuis Twente is conform de vastgestelde uitgangspunten met het algemeen bestuur toegevoegd aan de egalisereserve. Hieronder een samenvatting van het resultaat.

- Er zijn minder personeelskosten gemaakt dan begroot, doordat vacatures niet direct konden worden ingevuld. Door de krapte op de arbeidsmarkt bleek het ook voor Veilig Thuis Twente erg moeilijk om goed gekwalificeerde medewerkers voor het uitvoerende werk te vinden. Dit leidt tot een positief resultaat van € 205.000.
- Er zijn meer materiële kosten gemaakt dan begroot door extra telefonie- en ICT kosten.
- In verband met de positionering van VTT onder Regio Twente zijn er incidentele baten en lasten geweest die per saldo tegen elkaar weg vallen.
- Er is een subsidie radargelden ontvangen van de centrumgemeente die volledig is aangewend voor extra taken in het kader van de aangescherpte wet meldcode en uitbreiding van de monitorfunctie.

Coalition of the Willing negatief resultaat van € 232.000.

Door een administratieve fout bij de begrotingswijziging 2018 nr. 3 ontstaat een incidenteel tekort van € 232.000. Het algemeen bestuur heeft op 7 maart 2018 besloten om de financiering van alle coalities uit de gemeentelijke bijdrage te halen, door het vaststellen begrotingswijziging van begrotingswijziging 2018 nr. 3. Om te voorkomen dat de basistaken worden belast met de overhead van Kennispunt Twente, is bij het opstellen van de programmabegroting 2018 de overhead van Kennispunt (€ 231.509) reeds uit de gemeentelijke bijdrage gehaald. Bij de begrotingswijziging 2018 nr. 3. is per abuis wederom de overhead uit de gemeentelijke bijdrage gehaald. Dit heeft er voor gezorgd dat er per saldo te weinig gemeentelijke bijdrage is opgehaald voor de basistaken.

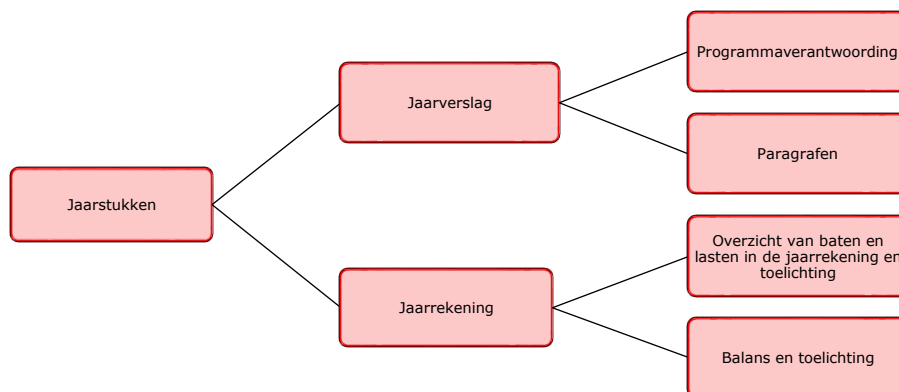
Agenda van Twente positief resultaat van € 4.9 mln.

Dit positief financieringsresultaat is ontstaan doordat de programmalijnen Agenda van Twente aflopend zijn. Met dit resultaat worden in het verleden uit bij Regio Twente beschikbare liquide middelen voorgesloten subsidieverstrekingen weer ingelopen. Het resultaat van de Agenda van Twente wordt op de balans gereserveerd om de komende jaren de niet uit de balans blijvende verplichtingen (denk hierbij o.a. aan subsidieafrekeningen) te kunnen betalen.

2. Inleiding

Voor u liggen de jaarstukken 2018 van Regio Twente. Hierin beschrijven we hoe het afgelopen jaar verlopen is, zowel wat betreft de beleidsuitvoering als de bijbehorende financiële effecten. Met de aanbidding van de jaarstukken leggen het dagelijks bestuur en de bestuurscommissies verantwoording af over het gevoerde beleid en beheer.

De jaarstukken zijn conform de meest recente ontwikkelingen van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) als volgt onderverdeeld:

Figuur 1 indeling jaarstukken

Conform het hierboven gepresenteerde overzicht bestaan de jaarstukken 2018 uit twee delen:

- het jaarverslag met daarin de programmaverantwoording met de paragrafen; en
- de jaarrekening met daarin het overzicht van baten en lasten en de balans met bijbehorende toelichtingen.

Jaarverslag

Programmaverantwoording

In dit hoofdstuk beschrijven we per programma de uitgevoerde activiteiten die in 2018 hebben bijgedragen aan de (mate van) realisatie van onze ambities en de ontwikkeling van de bijbehorende indicatoren. In de programmaverantwoording geven we antwoord op de drie W-vragen:

Wat hebben we bereikt?

Hier wordt vermeld in welke mate we geslaagd zijn het gewenste resultaat te bereiken.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Hier zijn de projecten, activiteiten en kernindicatoren vermeld om de ambities te bereiken.

Wat heeft het gekost?

Hier worden de budgettaire effecten vermeld waarin we een onderscheid maken tussen de begrote baten en lasten voor wijziging, -na wijziging en de gerealiseerde baten en lasten.

Om de programmaverantwoording sneller te kunnen scannen werken we met een verkeerslichtrapportage die rechts naast de ambities weergegeven is. Voor het aangeven van de status van kleuren is de volgende richtlijn gehanteerd:

- *Groen*: we hebben gepresteerd (of zelfs beter dan dat) wat we in de programmabegroting hebben aangegeven.
- *Oranje*: we hebben gedeeltelijk gepresteerd wat we in de programmabegroting hebben aangegeven.
- *Rood*: we hebben **niet** gepresteerd wat we in de programmabegroting hebben aangegeven.

Voor gedetailleerde informatie over de te bereiken ambities en de voorgenomen activiteiten om deze ambities te bereiken verwijzen wij u naar de [programmabegroting 2018](#).

Paragrafen

In de paragrafen komen de onderwerpen aan de orde die van belang zijn om inzicht te krijgen in de benoemde beleidslijnen zoals opgenomen in de programmabegroting. De focus daarbij is gericht op belangrijke beheersprocessen en het beleid dat daaraan ten grondslag ligt.

U vindt hier de verantwoording over de volgende beheersmatige onderwerpen:

- weerstandsvermogen en risicobeheersing;
- onderhoud kapitaal goederen;
- verbonden partijen;
- bedrijfsvoering;
- financiering; en
- rechtmatigheid.

Jaarrekening

Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening en toelichting

In dit hoofdstuk zijn diverse financiële overzichten opgenomen met vergelijkende cijfers. Hier presenteren wij in feite op een andere wijze de cijfers die zijn opgenomen in de programmaverantwoording onder het kopje "Wat heeft het gekost?" en enkele aanvullende (verplichte) financiële overzichten.

Balans en toelichting

Het laatste onderdeel gaat in op de financiële positie van Regio Twente aan de hand van de balans.

Majeure wijzigingen en toelichtingen t.o.v. de programmabegroting 2018

Het vernieuwde BBV heeft bepaald, dat gemeenschappelijke regelingen geen afsplitsing mogen maken van een gedeelte van de gemeentelijke bijdragen (baten) van de deelnemers naar het taakveld overhead. Hierdoor verantwoordt Regio Twente conform de programmabegroting 2018 de bijdragen (incl. overhead) van de deelnemers onder de baten bij de taakvelden (niet zijnde overhead). Regio Twente heeft meerdere taakvelden, waardoor de bijdragen van de deelnemers voor overhead op begrotingsbasis zijn verdeeld, op basis van omvang lasten taakveld in de totale lasten.

De overhead binnen Regio Twente is verder uitgesplitst in 'specifieke' overhead (o.a. management en leiding van de afdelingen) en 'generieke' overhead (PIJOFACH Bedrijfsvoering en bestuur). De gemeentelijke bijdrage voor de PIJOFACH activiteiten is in de programmabegroting 2018 verantwoord in zowel de baten en lasten overzichten van de programma's, als in het baten en lasten overzicht van het programma Bestuur & Ondersteuning. Het budgetrecht voor de PIJOFACH activiteiten ligt binnen de kaders van het algemeen bestuur, bij het programma Bestuur & Ondersteuning. Daarom is ervoor gekozen om in de jaarrekening het resultaat te verantwoorden binnen het programma Bestuur & Ondersteuning en niet in de financiële overzichten van de verschillende programma's. Hierdoor wordt het resultaat van de individuele programma's zuiverder en wordt een vergelijk met de voorgaande jaarrekeningen mogelijk. Bovendien is ervoor gekozen om in deze jaarrekening conform het BBV één centraal taakveldenoverzicht op te nemen.

In de programmabegroting 2018 zijn de beleidsambities op het gebied van Bedrijfsvoering uiteengezet in de paragraaf Bedrijfsvoering, maar de bijbehorende baten en lasten zijn zoals hierboven uiteengezet weergegeven in het programma Bestuur en Ondersteuning. Om het resultaat (zowel beleidsinhoudelijk als financieel) beter navolgbaar te maken, is in deze jaarrekening ervoor gekozen om ook beleidsinhoudelijke verantwoording weer te geven in het programma Bestuur en Ondersteuning.

Wij wensen u veel leesplezier!

3. Aanwendingsvoorstel

Voorstel

De jaarrekening 2018 van Regio Twente vast te stellen en in te stemmen met het negatieve rekening resultaat. Het rekeningresultaat is als volgt opgebouwd:

Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	€	3.765.433
Toevoegingen aan reserves	€	1.246.478
Onttrekkingen aan reserves	€	504.479
Per saldo	€	741.999
Gerealiseerd resultaat	€	4.507.432

Dit resultaat is te verdelen in een resultaat van de reguliere bedrijfsvoering en een resultaat op de uitgaven/inkomsten ten behoeve van het investeringsprogramma Agenda van Twente 2008-2017 (AvT).

Gerealiseerd resultaat	€	4.507.432
		-
Voorfinanciering van AvT ¹	€	4.897.219
Gerealiseerd resultaat na voorfinanciering AvT	€/-	389.787

Het negatieve rekeningresultaat ad € 389.787 over het jaar 2018 als volgt aan te wenden:

1. € 116.807 onttrekken uit de algemene reserve;
2. € 272.980 te verrekenen met de gemeenten.

Vaststelling

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van het algemeen bestuur van Regio Twente d.d. 10 juli 2019.

Voorzitter,

secretaris,

dr. G.O. van Veldhuizen

ir. G.H. Tamminga

¹Conform het besluit van de voormalige Regioraad van 17-02-2010 worden de uitgaven van het investeringsprogramma Agenda van Twente gedekt uit dividend Twence en worden na aftrek van de dividend inkomsten op de balans verantwoord onder het eigen vermogen van Regio Twente.

4. Regio Twente

Twente is een stedelijke regio waarbinnen het bruist van de creativiteit in een prachtige omgeving. Een regio met een sterke identiteit en een voor Nederland en Europa prachtig technisch profiel. Er is ruimte in Twente voor innovatief ondernemerschap en er liggen volop kansen. Kansen op het gebied van de hightech systemen en materialen en ook voor logistiek en toerisme. Maar, Twente is ook een kwetsbare regio gezien het gemiddeld inkomen en de werkgelegenheid. Beide blijven achter bij het Nederlands gemiddelde. Twente verdient een overheid die zich samen met ondernemers, onderzoekers en onderwijs sterk maakt voor de regio. Een overheid die slim samenwerkt, zodat de dienstverlening aan onze samenleving zo goed mogelijk verloopt. Daar zetten wij vanuit Regio Twente vol op in. Ook in deze dynamische tijd. Er is veel in beweging in onze samenleving, ook binnen Twente en Regio Twente.

Dienstverlenende netwerkorganisatie

Als samenwerkingsverband van en vóór de 14 Twentse gemeenten (verlengd lokaal bestuur) is Regio Twente actief op diverse terreinen: gezondheid (GGD Twente), economie, arbeidsmarktbeleid en innovatie, recreatie en toerisme, duurzaamheid en de belangenbehartiging voor Twente bij het Rijk en de EU. Ze onderhoudt nauwe relaties met de Rijksoverheid in Den Haag, de Provincie Overijssel en met de EU in Brussel. Ook speelt Regio Twente namens en samen met de gemeenten en samen met de Provincie Overijssel, ondernemend Twente en onderwijzend/onderzoekend Twente, een belangrijke rol bij het actief promoten van het merk Twente als vooraanstaande kennisregio, zowel landelijk als in Europa.

In 2018 is besloten Shared Services Netwerk Twente om te bouwen naar uitvoering via Platform Twentse Kracht, IT-platform Twente en zelforganiserende kenniskringen.

Innovatieve regio

Regio Twente levert met haar inzet een bijdrage aan het versterken van Twente als een innovatieve en ondernemende kennisregio. Een duurzame en vitale regio waar ruimte is voor kennisontwikkeling en innovatief ondernemerschap, maar ook een regio waar rust en ruimte is om gezond te leven, te werken en te recreëren. Deze bijdrage komt grotendeels tot stand op basis van de programma's 'Agenda van Twente' / 'Innovatiesprong Twente', beide in samenwerking met de Provincie Overijssel, de Ontwikkelagenda Netwerkstad en de 'Regionale Samenwerkingsagenda'.

Twentse samenwerking

Door belangrijke maatschappelijke ontwikkelingen - de economische crisis, bezuinigingen bij overheden, de decentralisatie van taken naar gemeenten en demografische veranderingen - groeit de behoefte aan samenwerking in Twente, zowel bij de gemeenten als andere maatschappelijke organisaties. Regio Twente is een belangrijke aanjager van het verder versterken van de samenwerking in de regio, niet alleen tussen de 14 gemeenten, maar ook tussen en met andere maatschappelijke sectoren.

Jaarverslag

5. Programmaverantwoording

5.1 Domein Gezondheid

Verantwoordelijkheid van en besluitvorming in Domein directeur

Bestuurscommissie Publieke Gezondheid

S. Dinsbach

Inleiding

2018 was het derde jaar waarin de ambities van de GGD gebaseerd zijn op de Bestuursagenda 2016-2019. De focus in deze bestuursagenda ligt op: *"gezonde levensjaren voor burgers in Twente in alle fasen van een mensenleven"*.

De prioriteit ligt bij een gezonde start en het terugdringen van verschillen in gezondheid die te herleiden zijn tot sociaaleconomische factoren.

Hierbij realiseren wij ons dat de uitvoeringspraktijk van de GGD voor het merendeel bestaat uit vastomlijnde taken en werkwijzen, gebaseerd op de Wet publieke gezondheid (Wpg) die een afwijkende invulling niet toelaat.

Uiteraard zijn accentverschillen en/of een doelgroepenbeleid mogelijk. En daar waar wenselijk, in het kader van de bestuursagenda, zijn deze accenten ook aangebracht. De going concern taken hebben betrekking op bijvoorbeeld de contactmomenten van de JGZ, het Rijksvaccinatieprogramma, de dienstverlening bij infectieziekte meldingen, maar ook de grootschalige onderzoeken naar de gezondheidssituatie van jeugd en ouderen. In deze uitvoeringspraktijk realiseren wij op jaarbasis zo'n 200.000 face-to-face contacten met Twentse inwoners.

Bij het accent in onze werkzaamheden op een gezonde start en de sociaaleconomische factoren, zijn we in ons werken steeds meer uit gegaan van een vernieuwd begrip van gezondheid. Centraal staat het vermogen van mensen zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven. Dit wordt aangeduid onder de noemer *Positieve gezondheid*.

De uitkomsten van de 'Volwassenen- en ouderenmonitor' (2016) en de 'Kindermonitor' (2017) zijn bemoedigend voor wat betreft de ambities die zijn gesteld. Tegelijkertijd moeten wij constateren dat de situatie in Twente ten opzichte van Nederland nog steeds een achterstand kent.

Programma Gezondheid

Bevorderen, bewaken en beschermen van de gezondheid in Twente

1. *Minimaal net zo lang gezond leven als het landelijk gemiddelde.*
2. *In Twente heeft iedereen gelijke kansen op gezondheid.*
3. *Ouderen zijn in de gelegenheid om gezond oud te worden.*
4. *De Twentse jeugd is in staat om een gezond leven te leiden.*
5. *Nieuwe ontwikkelingen en bedreigingen worden tijdig gesignaleerd en aangepakt.*
6. *Risicogroepen krijgen specifieke aandacht, zodat hun gezondheid kan verbeteren.*
7. *Infectieziekten en andere bedreigingen uit de omgeving worden voorkomen en gereduceerd.*

Status

Wat hebben we bereikt?

In lijn met wat we hebben gemeld bij de Berap 2018 in oktober, moeten we nog steeds een achterstand constateren voor wat betreft de genoemde ambities met betrekking tot het bevorderen en bewaken van de gezondheid van onze Twentse burgers. Ook constateren we bijvoorbeeld nog steeds verschillen in gezondheid bij een verschillend niveau van de sociaaleconomische achtergrond.

Dit alles is enerzijds uiteraard een spijtige constatering, maar anderzijds volstrekt verklaarbaar. Blijvende maatschappelijke (gezondheids-)effecten zijn pas over langere tijd zichtbaar en worden veroorzaakt door inspanningen op meerdere terreinen en de inzet van meerdere partijen. Uit langjarige monitoring zal blijken in welke mate het lukt deze ambities te realiseren.

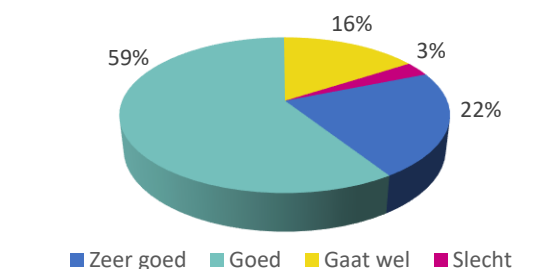
Op basis van deze notie heeft de bestuurscommissie PG opdracht verstrekt om een langjarig beleidskader (tot 2030) uit te werken. Dit kader wordt in het voorjaar 2019 aan de Bestuurscommissie ter besluitvorming voorgelegd. Dit moet in 2019 leiden tot de formulering van een nieuwe bestuursagenda met concrete ambities verdeeld over de verschillende jaarschijven, waardoor ook een realistische monitoring kan plaatsvinden.

De gezondheid zoals die ervaren wordt, kan een indicator zijn voor de mate van de mogelijkheden die mensen hebben om te kunnen participeren, beschikbaar te zijn voor werk of andere vormen van (sociale) participatie, zoals het doen van vrijwilligerswerk en/of mantelzorg-(ondersteuning). Zo kan ook de rapportage van ouders over hun inschatting van de gezondheid van hun kind(-eren) een indicatie geven van toekomstige schooluitval en/of het eventuele beroep op voorzieningen.

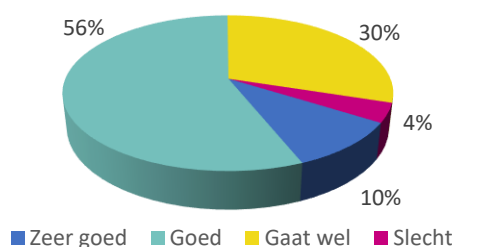
De uitkomsten van de volwassenen- en ouderenmonitor (2016) en de Kindermonitor (2017) leveren hiervoor aanknopingspunten.

Ervaren gezondheid

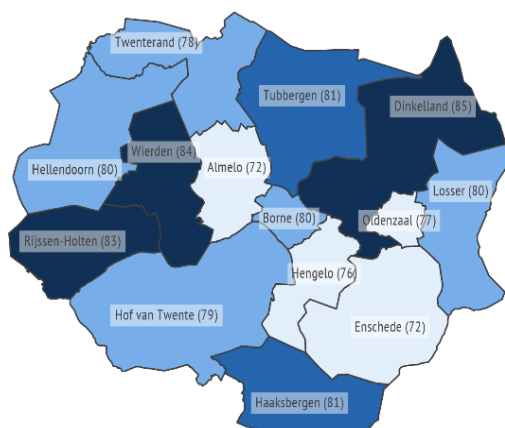
De meeste mensen voelen zich gezond, ondanks ziekten of handicaps. Met het toenemen van de leeftijd neemt de als goed ervaren gezondheid wel af en neemt de kans op ziekten en beperkingen toe. Driekwart van de Twentenaren vindt de eigen leefstijl (zeer) gezond.

Figuur 1.1 Ervaren gezondheid volwassenen

Figuur 1.2 Ervaren gezondheid ouderen

Figuur 2 door ouders beoordeelde algemene gezondheid van hun kinderen in procenten

In 2017 is de kindmonitor uitgevoerd. In figuur 2 zijn resultaten uit het onderzoek weergegeven. In figuur 2 is de beoordeelde algemene gezondheid van kinderen per gemeente inzichtelijk gemaakt. Hierbij is de beoordeling van de algemene en psychische gezondheid van de kinderen in 2017 gelijk aan 2013. In een aantal opzichten is het leven voor Twentse kinderen in de laatste vier jaar prettiger geworden. Er wordt minder gepest, minder gezinnen hebben moeite met rondkomen en minder kinderen hebben last van de sigarettenrook van hun ouders.

Verbeteringen in het gezondheidsgedrag van kinderen zijn vaak te relateren aan gedrags- en attitudeveranderingen bij de ouders. Hier kunnen bijvoorbeeld genoemd worden het rook- en drinkgedrag, het eten van fruit en groente, voorlezen, sporten, enz.

Daarnaast zijn helaas op dit terrein nog vaak verschillen te constateren tussen lage en hoge SES, waarbij het causale verschil niet altijd in één richting werkt. Zo wordt alcoholgebruik door kinderen in gezinnen met een hoger opleidingsniveau coulanter gehanteerd. Dit pleit er dan ook voor om in het kader van gezondheidsbevordering ook nadrukkelijker alle generaties aan te spreken.

Voor de meest recente gegevens rondom de gezondheid van de Twentse bevolking verwijzen wij naar de rapportages van de GGD rondom de grootschalige onderzoeken: de Twentse gezondheidsmonitor volwassenen en ouderen 2016, E-MOVO 2015 en de Kindermonitor Twente 2017.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Gezonde start

Een gezonde start kent veel facetten. Niet alleen de eerste stappen die een kind doormaakt in het leven, maar ook elke vervolgfase verdient zijn eigen gezonde start. Gezondheid levert bijvoorbeeld een bijdrage aan het goed doorlopen van de schoolloopbaan en het daarmee verkrijgen van een startkwalificatie.

De inspanning van GGD Twente is gericht op het faciliteren van een gezonde start van de jeugdigen, vanaf het prille begin tot jong volwassene. Dat geldt ook voor nieuwkomers in Twente of als de jongere via een vluchtelingenstatus in de Twentse samenleving wordt opgenomen.

Om dat te faciliteren zijn pilots gehouden rondom modernisering en flexibilisering van de dienstverlening van de jeugdgezondheidszorg. Hierbij is ook gekeken naar taakherschikking tussen de verschillende disciplines.

Tezamen met GGD Hollands Noorden en GGD regio Utrecht hebben we een start gemaakt met de bouw van een nieuw digitaal dossier voor de jeugdgezondheidszorg. Invoering hiervan is voorzien voor 2019. Om de continuïteit van het Rijksvaccinatieprogramma na de decentralisatie met ingang van 2019 te borgen, zijn afspraken gemaakt met gemeenten.

In het najaar zijn op diverse locaties in Twente extra vaccinatierondes in het kader van de landelijke Meningokokkencampagne uitgevoerd.

Recent inzicht in de gezondheidssituatie van de Twentse jeugd is verkregen door de regionale resultaten van de Kindermonitor 2017 en de daaropvolgende gemeentelijke rapportages. Inmiddels zijn er voorbereidingen getroffen voor het E-MOVO-onderzoek dat is voorzien voor 2019.

Zorginhoudelijk is, naast de uitvoering van alle reguliere contactmomenten met kinderen, in het kader van de landelijke JGZ Preventieagenda, aandacht geschonken aan de pijlers Ouderschap en Hechting en Kindermishandeling. Daartoe zijn trainingen ontwikkeld die zowel voor eigen medewerkers als zorgpartners zijn uitgevoerd.

Met het inspecteren van kinderopvanglocaties wordt een omgeving gegarandeerd waarin kinderen veilig en hygiënische kunnen verblijven. Het aantal gastouders loopt terug. Daar staat tegenover dat er veel nieuwe kinderdagverblijven en buitenschoolse opvanglocaties bij komen.

Bij 'seksuele gezondheid' zien we eveneens een toename van het aantal consulten en verrichtingen en het aantal gevonden SOA's.

Sociaal Economische Gezondheidsverschillen (SEGV)

De inzet op terugdringing van de sociaal economische gezondheidsverschillen beperkt zich tot het organiseren en faciliteren van afstemmingsmogelijkheden voor gemeenten, in het kader van de verschillende gemeentelijke initiatieven. Daarnaast informeren wij de gemeenten over relevante ontwikkelingen op rijksniveau en elders in het land. Samen met Pharos, het expertise centrum SEGV, zijn de 8 GIDS gemeenten in Twente bezocht. Doel is om gezamenlijk te bekijken op welke wijze de GIDS middelen in de komende jaren adequaat ingezet kunnen worden en welke ondersteuning daarbij gewenst wordt door gemeenten. De verscheidenheid in uitvoering en besteding van de GIDS gelden is groot. Soms ontbreekt het aan plannen en blijft het geld niet besteed. Het is niet aantoonbaar dat de vanuit de GIDS gelden gedane inspanningen geleid hebben tot een effect op de Sociaal economische Gezondheidsverschillen.

De Academische Werkplaats Jeugd Twente focust op onderzoeksactiviteiten rondom 'Versterking van zorg voor kinderen in armoede'. In samenwerking met gezinnen die daadwerkelijk leven in armoede (ervaringsdeskundigen) is een programma ontwikkeld voor gezinnen in armoede: Gezonde kinderen in krappe tijden. Het programma heeft als doel zowel de gezondheid van kinderen die opgroeien in armoede te vergroten en de gezondheid van hun ouders te verbeteren. Een verbeterde gezondheid van de ouders zorgt voor een betere gezondheid van de kinderen.

In dit kader willen we nog noemen de forse stijging van meldingen van woningvervuiling vanuit de wijkteams van gemeenten van 74 naar 113. Hierbij gaat het vaak om eenzame ouderen, mensen met schulden, verzameldrang, maar ook opvallend veel woningvervuilingen waarbij sprake is van ongedierte.

Vitale coalities

Gezondheid van individuele burgers wordt medebepaald door factoren die vallen onder de werkingssfeer van andere gemeentelijke beleidsterreinen dan publieke gezondheid. Daarnaast zijn er ook maatschappelijke organisaties die met hun activiteiten deze factoren kunnen beïnvloeden. Willen interventies aan effectiviteit winnen, is samen optrekken zeer gewenst. Vandaar dat dit gedachtegoed van Vitale coalities een prominente plaats inneemt als middel om te komen tot meer gezonde levensjaren voor Twentse burgers.

In 2018 heeft GGD Twente met name ingezet op de verbinding van gezondheid en de leefomgeving. Met gemeenten en provincie wordt gezocht naar een effectieve inbedding van gezondheid in de omgevingswet. Ook de verbinding gezondheid en werk heeft aandacht gekregen. Zo is ondermeer het GGD panel ingezet om een beeld te krijgen in wat werkgevers en werknemers van belang vinden als het gaat om een gezonde en duurzame inzetbaarheid. De BC PG is in 2018 het regionaal bestuurlijk gremium geworden voor de aanpak personen met verward gedrag. Er is een coalitie ontstaan tussen gemeenten, politie, GGD, VRT, GGZ en ambulancedienst.

Positieve gezondheid

Het bevorderen van 'positieve gezondheid' is een belangrijke pijler om de uiteindelijke doelstelling 'zoveel mogelijk gezonde levensjaren voor de burgers in Twente' te bewerkstelligen. De uitvoering van het Positieve gezondheid Actieplan 2016-2019 ligt op schema.

Het netwerk Twente Gezond heeft ongeveer 40 partners en kent een aantal geïnteresseerde organisaties. Er zijn 3 netwerkbijeenkomsten georganiseerd. Tijdens de week van de publieke gezondheid hebben een aantal partners, waaronder GGD Twente, een werkatelier 'werken en gezondheid' georganiseerd.

Samen met vier andere GGD'en nemen we deel aan de koploper tafel Publieke Gezondheid van het Institute for Positive Health. Er zijn stappen gezet in de zoektocht naar de werkzame elementen in de collectieve toepassing van positieve gezondheid.

Het GGD panel is bevraagd op de indicatoren van positieve gezondheid. Een vingeroefening voor het bredere meenemen van positieve gezondheid in de gezondheidsmonitors. De factsheet is te vinden op www.detwentsegezondheidverkenning.nl.

Voor meer informatie over prestaties en activiteiten van de GGD verwijzen wij u naar de [website GGD Twente](http://www.ggd-twente.nl).

Wat heeft het gekost?

Gezondheid	Realisatie begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar na wijziging	Raming begrotingsjaar voor wijziging
Bedragen in €			
Baten	7.400.840	6.366.161	6.366.161
Lasten	22.837.882	21.879.113	21.879.113
Saldo excl. mutaties reserves	15.437.042-	15.512.953-	15.512.953-
Gemeentelijke bijdrage	15.512.953	15.512.953	15.512.953
Mutaties reserves	-	-	-
Resultaat na reguliere mutaties reserves	75.910	-	-
Mutatie reserve (egaliseren resultaat)	-	-	-
Gerealiseerd resultaat	75.910	-	-

5.2 Domein Leefomgeving

Domein directeur

ir. G.H. Tamminga

Inleiding

Leefomgeving is in onze organisatie het domein voor de programma's Sociaal economische structuurversterking, Belangenbehartiging en Recreatieve voorzieningen. In domein Leefomgeving zetten we samen de schouders onder het versterken van de sociaaleconomische structuur van Twente.

5.2.1 Programma Sociaal Economisch sterk Twente

Samenvatting

De Twentse gemeenten stonden in 2018 samen voor de opgave om een optimaal vestigings- en ondernemingsklimaat te realiseren en nieuwe initiatieven mogelijk te maken zodat de regio aantrekkelijk is en blijft voor bedrijven, bezoekers, ondernemers, studenten en natuurlijk hun inwoners.

Samen hebben de gemeenten meer slagkracht, kennis, massa, invloed en netwerk. Door samen te werken zijn concrete voordelen gerealiseerd in kostenbesparing, kwaliteit en de vermindering van kwetsbaarheid. Samenwerking van de 14 gemeenten op het gebied van sociaaleconomische structuurversterking is één van de te behartigen belangen van Regio Twente. Binnen de organisatie van Regio Twente, geeft team Economie hier concreet vorm aan.

In de eerste helft van 2018 is ingezet op de afhandeling van het investeringsprogramma Agenda van Twente. We hebben ook ingezet op het opstarten van de nieuwe Agenda voor Twente en het verbinden van de nieuwe investeringsagenda aan onze taken. Daarnaast faciliteerden we als Team economie in 2018 de samenwerking op het gebied van arbeidsmarkt, belangenbehartiging & lobby, bereikbaarheid & logistiek en vrijetijdseconomie. Ook voor de samenwerking op duurzaamheid en afval worden afspraken omtrent de inzet van Regio Twente gemaakt. Ook voor de gezamenlijke acquisitie is in 2018 een beroep gedaan op inzet vanuit Regio Twente. Tegelijkertijd volgden we de economische ontwikkelingen en hielden we het vizier open voor andere onderwerpen waarbij de Twentse gemeenten samen sterker staan dan alleen. In dit kader hebben we vanuit team Economie de totstandkoming van de Regio Deal 'Groen Technologisch Topcluster' voor Twente gefaciliteerd. Het Rijk heeft op basis hiervan toegezegd 30 miljoen euro te willen investeren in Twente. De uitwerking hiervan volgt in 2019. Daarnaast hebben we actief meegewerkt aan de Omgevingsagenda Oost. We hebben deelgenomen aan de Pilot Omgevingsagenda Oost en gezorgd dat de gezamenlijke opgaven van Rijk en regio op de agenda staan van de Omgevingsagenda.

Verantwoordelijkheid van en besluitvorming in
Programmamanager

Bestuurscommissie Agenda van Twente
drs. S.L. van der Steen

Werkzaamheden

Innovatie

1. Afhandeling investeringsprogramma Agenda van Twente

Status

Wat hebben we bereikt?

- Door inzet van onze fondsen, het Innovatiefonds Twente en het MKB-fonds Vouchers en kredieten en subsidies vanuit de Agenda van Twente 2008-2017, hebben we bijgedragen aan de ontwikkeling en stimulering van Twente als innovatieve Kennisregio met speerpunt High Tech Systems en Materialen.
- De Bestuurscommissie Agenda van Twente heeft ingestemd met:
 - Storting van de laatste tranche (nog van 2017) van € 2 miljoen in het Innovatiefonds Twente.
 - Afwijking van de investeringsinstructie van het Innovatiefonds Twente, waarmee een investering van € 2,5 miljoen mogelijk werd in Lithium Werks, voor de oprichting van een grote R&D campus op Technology Base Twente, waarmee mogelijk nieuwe arbeidsplaatsen kunnen worden gecreëerd. NB: begin januari 2019 werd duidelijk dat de plannen rondom de campus getemporeerd worden.
 - Novel-T opdracht te geven het MKB fonds vouchers en kredieten te verduurzamen door de nog beschikbare € 500.000,- in te zetten voor het verhogen van effectiviteit van de bestaande kredieten
 - Novel-T opdracht gegeven om initiatief te nemen een Proof of Concept fonds uit te werken met een omvang van minimaal € 10 miljoen en hiervoor vanuit de Agenda van Twente € 1,4 miljoen beschikbaar te stellen.
 - Het vaststellen en afronden van 17 subsidietrajecten vanuit de Agenda van Twente.
 - Het verlenen van 1 aanvullende subsidie (aan Novel-T).

- Het opmaken van de balans van de Agenda van Twente en het advies aan het AB om het positieve saldo vanuit de Agenda te bestemmen voor de Regio Deal.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- Aansturing van en afstemming met de programmaleiders / uitvoerders in de programmalijnen;
- Monitoring op de resultaten in de programmalijnen en bijsturen waar nodig;
- Initiëren, organiseren, faciliteren van inhoudelijke besprekingen over de programmalijnen in de diverse ambtelijke en bestuurlijke overleggen van Regio Twente;
- Aandeelhoudersvergaderingen, bestuursvergaderingen, foundersoverleggen en stuurgroepen voorbereiden (inclusief inhoudelijke inbreng) dan wel organiseren;
- Beheren van de al eerder uitgegeven vouchers en kredieten vanuit ons MKB-fonds vouchers en kredieten
- Begeleiden van subsidietrajecten vanuit de Innovatiesprong vanuit de oude Agenda van Twente voor Twentebranding, Novel-T, MarketingOost en een aantal onderdelen van de Human Capital Agenda.

Met welke verbonden partijen hebben wij het samen gedaan?
Twence Holding B.V.

In 2018 ontvingen we de laatste jaarlijkse winstuitkering van 8 miljoen euro van Twence Holding B.V. Deze winstuitkering werd vervolgens geïnvesteerd in (de afrekening en vaststelling van) de laatste nog lopende projecten van de huidige Agenda van Twente, de investeringsagenda van de 14 Twentse gemeenten die van 2008-2017 heeft gelopen.

OostNL

Ook in 2018 was OostNL een actieve partner voor Regio Twente als fondsbeheerder van het Innovatiefonds Twente. Regio Twente is aandeelhouder in OostNL en levert samen met de UT gezamenlijk een commissaris in de Raad van Commissarissen. Eind 2018 is de zittende commissaris gestopt, de opvolging zal in 2019 geregeld worden.

Innovatiefonds Twente B.V.

Een van de programmaonderdelen van het investeringsprogramma Innovatiesprong Twente is het beheren van een fonds ter stimulering van innovatieve investeringen in Twente. Het Innovatiefonds Twente richt zich op de financiering van innovatieve Twentse MKB-bedrijven. Het Innovatiefonds Twente is 100% eigendom van Regio Twente en daarmee is Regio Twente enige aandeelhouder van het fonds. OostNL is fondsbeheerder die hiervoor een beheervergoeding ontvangt.

Indicatoren		Begroot	Werkelijk
1.	Evaluatie Innovatiesprong	1	Uitgevoerd
2.	Aantal afgesloten vouchers en kredieten en aflossing lening	Geen nieuwe kredieten en vouchers en € 450.000 afgelost	Geen nieuwe kredieten verstrekt en 1 krediet afgelost van € 150.000

Verantwoordelijkheid van Besluitvorming in

Programmamanager

**College van B&W van Enschede als centrumgemeente
Colleges van B&W op advies van
Portefeuillehoudersoverleg Arbeidsmarkt
drs. S. van der Steen**

Werkzaamheden

Arbeidsmarkt/Human Capital Agenda

2. Een betere en meer flexibel werkende arbeidsmarkt, waarbij we de regionale arbeidsmarktpartijen (gemeenten, UWV, werkgevers en beroepsonderwijs) stimuleren in samenwerking aan regionale oplossingen voor vraag- en/of aanbod-tekorten en overschotten.

Status

Wat hebben we bereikt?

We hebben gemeenten gefaciliteerd en ondersteund bij hun onderlinge samenwerking en gewerkt aan uitbreiding van de afstemming met andere arbeidsmarktpartners, waaronder vertegenwoordigende organisaties in Twente Board en Werkbedrijf. We hebben bijgedragen aan de 'Agenda voor Twente' met een aantal arbeidsmarktonderwerpen. We hebben verbinding gemaakt met de 'Regio Deal' en beleidsterreinen innovatie, zorg, techniek en logistiek. We hebben de arbeidsmarkt informatievoorziening vernieuwd en verder geprofessionaliseerd. Tenslotte hebben we het management van Werkplein Twente ondersteund in de verdere ontwikkeling van Werkplein Twente.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- Samen met gemeente en arbeidsmarktpartijen afspraken gemaakt;
- Ruim 25 ambtelijke en bestuurlijke overleggen op het terrein van arbeidsmarkt en arbeidsmarktsamenwerking zijn ondersteund, daarnaast nog diverse werk- en stuurgroepen;
- Twee werkconferenties georganiseerd samen met regionale en landelijke samenwerkingspartners; uitwerking 'Twentse belofte' ('uitgevallen maar niet buiten spel') en 'arbeidsmarkt informatie en trends';
- Regionale arbeidsmarkt projecten en -programma's zijn opgenomen in Agenda voor Twente en in de Regio Deal;
- Bestaande regionale projecten (Jongeren offensief, leerwerkloket Twente, statushouders project, Direct 2 Job, week van de logistiek, zijn verbonden met de regionale samenwerkingsorganisatie Werkplein Twente;
- Diverse projectvoorstellen zijn ondersteund bij planvorming en uitvoering. Enkele voorbeelden zijn 'Twents Fonds voor Vakmanschap', 'Twentse Zorgacademie', ontwikkeling 'Grens info punten' en 'Praktijk Centrum Procestechniek Twente';
- Voor 'Techniekpact Twente' is inhoudelijk en strategisch geadviseerd, en is ook in 2018 de rol van betaalkantoor door Regio Twente uitgevoerd;
- Er is multi-financiering gezocht en gevonden voor projecten en losse arbeidsmarktactiviteiten;
- Er zijn meerdere adviezen gegeven aan gemeenten en samenwerkingsorganisaties; aan beleidsmedewerkers gemeenten en bestuurders zijn diverse factsheets verstrekt waarin duiding en trends arbeidsmarkt benoemd zijn.
- Faciliteren van beschikbaar stellen van arbeidsmarktinformatie voor bestuur, beleid en uitvoeringsorganisaties via cijfers, duiding en benoeming van ontwikkelingen via de Arbeidsmarkt monitor Twente

Indicatoren	Begroot	Werkelijk
1. Uitgave van arbeidsmarktmonitor	4 x document publicatie, 12x tabellen publicatie	4x 12x
2. Het afsluiten van prestatieovereenkomsten	4 x jaar beschikking	4x
3. Regionale werkloosheid, met bijzondere aandacht voor jeugdwerkloosheid.	18.000 (jeugd tot 25jr: 5.500)	17.000; Jeugd: laatst bekend: 5.000 in 2017
4. Geactualiseerde arbeidsmarktplan 'Twents arbeidsmarkt Perspectief 2020' (TWAM 2020)	1x Nieuwe TWAM versie 2017	1 x marktwerkingplan Werkplein Twente
5. Begeleide bijeenkomsten van PHA e.a. andere arbeidsmarkt overleggen	6x PHA, 6x AOA	6x PHA, 6x AOA, 25x andere overleggen, 2x werkconferenties

		Min. 20 ander begeleide overleggen	
--	--	------------------------------------	--

Verantwoordelijkheid van Besluitvorming in Programmamanager

**Dagelijks bestuur
Portefeuillehoudersoverleg Vrijetijdseconomie
drs. S. van der Steen**

Werkzaamheden

Vrijetijdseconomie

3. Een goed georganiseerde en goed functionerende toeristische sector, die bijdraagt aan het borgen van een vitale high tech regio (door middel van meer bezoekers, bestedingen en banen en een groter marktaandeel van het binnenlands toerisme).

Status

Wat hebben we bereikt?

We hebben verder ingezet op het continueren van de vermarkting van het toeristisch product en hard gewerkt aan een nieuwe versie van het uitvoeringsprogramma vrije tijd Twente. De nieuwe governance is optimaal benut om het toeristisch merk Twente verder, via Twente Marketing, te laden. Twente Marketing heeft dit jaar geïnvesteerd in het behalen van online kritische massa zodat het bereik weer voldoende groot is, zodat zij ook daadwerkelijk impact kan hebben met haar online marketingcommunicatie activiteiten. Partijen (ondernemers, TTI / VVV's, gemeenten, Twente Marketing etc.) weten elkaar makkelijker te vinden, hetgeen de ketensamenwerking bevordert. Twente Marketing heeft haar doelstellingen behaald en diverse mijlpalen gerealiseerd. De bestedingen, de overnachtingen en de werkgelegenheid laten opnieuw mooie groeicijfers zien.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

1. Adviseren en deelnemen Gastvrij Twente
2. Adviseren en deelnemen Gastvrij Overijssel.
3. Onderhouden van de relatie met MarketingOost, inclusief afstemming directie en merkleider.
4. Subsidie beoordelen en verstrekken aan MarketingOost, inclusief het opstellen van de jaarlijkse subsidiebeschikking met DB-besluit en subsidievoorwaarden en het bespreken van de voortgangsrapportage.
5. Regie voeren op het beleidsterrein vrijetijdseconomie richting stakeholders, toekomstverkenning is uitgevoerd.
6. Voorbereiden, faciliteren, adviseren en deelnemen bestuurlijk, ambtelijk en portefeuille-overleg en uitvoering geven aan voorgenomen acties.
7. Gestart met opstellen van een Uitvoeringsprogramma VTE 2018-2022.
8. Input geleverd aan Omgevingsagenda Oost.
9. Input geleverd aan Euregio Visie 2030 om grensoverschrijdende toerismesamenwerking te continueren.

Indicatoren	Begroot	Werkelijk
1. Arbeidsplaatsen VTE	18.500	19.243
2. Toeristische bestedingen in Twente	€ 142 mln.	€ 182,3 mln. Incl. Sallandse Heuvelrug
3. Overnachtingen in Twente	3,3 mln.	3,4 mln.
4. Spontane naamsbekendheid Twente	22%	22%
5. Geholpen naamsbekendheid Twente	87%	88%

Verantwoordelijkheid van
Besluitvorming in

Programmamanager

Dagelijks bestuur
Portefeuillehoudersoverleg Mobiliteit en
Economische zaken
drs. S. van der Steen

Werkzaamheden

Logistiek en bereikbaarheid

4. Oplossen van de logistieke en infrastructurele knelpunten ten behoeve van regionaal economische structuurversterking, optimale bereikbaarheid en een concurrerend investerings- en vestigingsklimaat in Twente. Sturing op logistieke structuurversterking via actieve samenwerking met stakeholders binnen Twente. Profileren van Twente als logistieke regio.

Status

Wat hebben we bereikt?

In 2018 is weer een stevige lobby gevoerd op onze Bereikbaarheidsagenda. Hiermee hebben we veel bereikt: we hebben erkenning gekregen voor onze wensen en eisen, en middelen toegezegd gekregen en studies opgestart om knelpunten aan te pakken. Na de Gemeenteraadsverkiezingen zijn met de nieuwe portefeuillehouders Verkeer & Vervoer en de Provincie nieuwe afspraken gemaakt over de uitvoering van de Bereikbaarheidsagenda en het trekkerschap op deeldossiers. Sinds dit jaar hebben we ook een trekker aangewezen voor het dossier Slimme en duurzame mobiliteit.

We hebben actief deelgenomen aan de Pilot Omgevingsagenda Oost. De gezamenlijke opgaven van Rijk en regio staan op de agenda van de Omgevingsagenda. Ook hebben we een propositie gemaakt voor Twente als perspectiefgebied voor de NOVI en ambtelijk aangeboden aan BZK.

Ten aanzien van de fysieke infrastructuur is ook veel bereikt. Zo is de N-18 in mei geopend en is weer een deel van de F-35 gereed. We hebben een Europese subsidie uit de CEF middelen gekregen voor de verruiming van de Twentekanalen. Via de lobby op onze spoorverbindingen is de Amsterdam-Berlijn lijn een nationaal gesprekstema geworden en zijn toezeggingen voor verbeteringen op de lijn gedaan. Ook is gestart met gesprekken en onderzoeken voor verbetering van de Zwolle-Münster verbinding.

Deelname in Port of Logistic Overijssel. Gezamenlijk met de twee andere 'ports' in Overijssel hebben we Port of Twente gepresenteerd op de Break Bulk Beurs te Bremen. Deze gezamenlijke profilering was een generale repetitie voor de grote logistieke beurs in München in 2019. Deze generale is succesvol gebleken en heeft daarnaast ook nog een aantal directe leads opgeleverd voor Twente.

Daarnaast is in 2018 afgesproken dat we ons gezamenlijk profileren als Twente, Logistieke Hotspot. De vereniging Port of Twente, het gemeenschappelijke havenbedrijf en Business Park XL profileren zich vanaf halverwege 2018 gezamenlijk onder de naam Port Of Twente.

Een belangrijk aandachtspunt voor logistiek is de arbeidsmarkt. Hiervoor onder andere meegewerkt aan de Week van de Logistiek en het project Huis van de Logistiek. Dit om de arbeidsmarkt op orde te houden, om ons aantrekkelijke vestigingsklimaat te behouden voor Twente als Logistieke Hotspot.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- Initiëren, financieel bijdragen en deelname aan diverse onderzoeken naar bereikbaarheidsknelpunten zoals verkort MIRT onderzoek Azelo-Buren (Ministerie), gevolgen voor wegennet Twente op invoering Maut in Duitsland (Regio), Bereikbaarheid via de lucht Euregio (Interregstudie).
- Uitvoeren krachtige lobby (inter)nationaal op verbeteren van onze bereikbaarheid, ondersteund met nieuw lobbymateriaal.
- Onze bereikbaarheidswensen ingebracht in strategische beleidsdocumenten van hogere overheden zoals Omgevingsagenda Oost en besproken met de buurregio's.
- Deelname aan de pilot Omgevingsagenda Oost (opvolger van de Gebiedsagenda Oost 2013): Deelname namens Twente aan de landelijke pilot Omgevingsagenda Oost. De pilot is uitgevoerd in opdracht van provincies Overijssel en Gelderland, Ministerie van BZK en de Unie van Waterschappen. Deelname hield in: coördinatie van de Twentse input, deelnemen aan werkbijeenkomsten op zowel Overijsselse schaal, als op de schaal van Oost Nederland. Twente presenteren op deze bijeenkomsten en Twente vertegenwoordigen. Intern afstemmen en beleidsinhoud ophalen, gesprekstafels organiseren om draagvlak te organiseren en input van de 4 O's op te halen.
- Lidmaatschap en actieve deelname aan het Europese netwerk Polis en Eurocities (Mobility) ter voorbereiding van deelname aan nieuwe projecten en verkrijgen van subsidies.

- Initiëren van breed overleg, slimme en duurzame mobiliteit ter voorbereiding van een regionaal Sustainable Mobility Plan (SUMP).
- Deelname aan tafelgesprekken Agenda voor Twente Vestigingsklimaat & Bereikbaarheid.
- Deelname POLO
- Aanwezig geweest en geprofileerd op de Break Bulk Beurs te Bremen als Port of Twente samen met POLO
- Deelname overleg gezamenlijke havenbedrijf Twente
- Meegewerkt aan de week van de logistiek om de arbeidsmarkt op orde te krijgen voor de logistiek
- Meegewerkt / adviseur stuurgroep project Huis van de Logistiek

Indicatoren		Begroot	Werkelijk
1.	Aantal overleggen Kernteam Strategische Logistieke Alliantie	5	5
6.	Aantal overleggen Taskforce Logistiek	4	-
7.	Deelname PHO Mobiliteit	6	5
8.	Deelname AO Mobiliteit	6	10
9.	Bestedingsvoorstel middelen Verkeer en Vervoer 2019	1	1
10.	Gezamenlijke acquisitieaanpak logistiek	1	1

5.2.2 Belangenbehartiging

Verantwoordelijkheid van en besluitvorming in
Programmamanager

Dagelijks bestuur
ir. G.H. Tamminga

Inleiding

Twente heeft in 2018 op veel fronten lobbysuccessen geboekt. Kamerleden kwamen veelvuldig op werkbezoek in Twente ('Twente als modelregio') en er werden samenwerkingsagenda's met partners aan de andere kant van de grens in Noordrijn-Westfalen en Nedersaksen opgetekend. Ook speelde Twente een actieve rol in Europese netwerken én stond de regio in de schijnwerpers op internationale podia. Prestaties die vooral ook zijn gebaseerd op de kracht van samenwerken en niet zonder de inzet van velen konden worden bereikt.

Werkzaamheden

Verstevigen van de gezamenlijke lobby in Oost-Nederlands verband, zowel in Den Haag als Brussel, zorgdragen voor een goede positionering van de Twentse belangen in Den Haag en Brussel, versterken van de grensoverschrijdende samenwerking met de Duitse buurregio's Niedersachsen en Nordrhein Westfalen. Benutten van mogelijkheden binnen Europese programma's met deelname van Twentse partijen in projecten.

Status

Wat hebben we bereikt?

Verdere prioritering in de Twentse lobby, waarmee op een beperkt aantal dossiers een meer offensieve lobby kon worden gevoerd.

Meer inzicht en afstemming in de lobby door verbeterd strategisch relatiemanagement.

Op verschillende lobbydossiers zijn resultaten behaald, de resultaten van de lobby zijn opgenomen in het jaarverslag lobby Twente 2018, in het bijzonder de Regio Deal Twente.

De lobby van Twente in politiek Den Haag heeft ook in 2018 geresulteerd in Kamervragen, moties en werkbezoeken van Kamerleden en bewindspersonen aan Twente ('Twente als modelregio') en een groeiende zichtbaarheid van Twentse bestuurders in Den Haag.

Kennisdeling met andere Europese regio's is geïntensiveerd. Twente speelde een actieve rol in Europese netwerken én stond in de schijnwerpers op internationale podia. Via deze netwerken zijn we in staat kennis en ervaring uit te wisselen, vinden we partners voor projecten en bundelen we onze krachten om richting de EU invloed uit te oefenen.

De monitoring op EU-fondsen laat zien dat in Twente Europese middelen goed worden ingezet ter ondersteuning van Twentse initiatieven. De stand van de behaalde Europese subsidies per 1/7/2018 was 197 miljoen euro.

In 2018 hebben we net als in 2017 sterk geïnvesteerd in ons grensoverschrijdende netwerk. Veel bestaande contacten zijn uitgebreid en nieuwe contacten gelegd. Samen met de grensprovincies, buurregio's en gemeenten hebben we in 2018 hard gewerkt aan samenwerkingsagenda's met partners aan de andere kant van de grens in Noordrijn-Westfalen en Nedersaksen. Bijzondere vermelding verdient de intensivering van de samenwerking met het Münsterland.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- Adviseren van bestuur en ambtelijke organisaties over actuele ontwikkelingen in Den Haag, Brussel en Duitsland en de te voeren strategie ten aanzien van de lobbyprioriteiten
- Adviseren van bestuurders bij Haagse, Brusselse en grensoverschrijdende activiteiten
- Volgen van maatschappelijke en politieke ontwikkelingen en deze informatie delen met de Twentse gemeenten
- Organiseren van netwerkevenementen
- Opstellen jaarverslag lobby, met in woord, beeld en cijfers een terugblik op de lobby-inspanningen en lobby-successen van 2018
- Persoonlijke aanwezigheid van Twentse bestuurders bij Kamerdebatten en deelname (als spreker) bij hoorzittingen en rondetafelgesprekken. Vrijwel alle Twentse burgemeesters waren in november aanwezig bij het jaarlijkse Wilddiner van de provincie Overijssel in Nieuwspoor, Den Haag, waar contacten zijn gelegd (en verstevigd) met een groot aantal Kamerleden.
- Voorbereiding en indiening voorstel Regio Deal Twente

- Bijdrage leveren aan het investeringsaanbod 'Kansen in Overijssel'
- Kennismakingsronde team-lobby langs 14 Twentse colleges van B&W
- Organiseren van diverse werkbezoeken van Kamerleden en bewindspersonen aan Twente
- Versturen maandelijkse nieuwsbrief 'Lobbybericht Haagsche Post'
- Analyse Miljoenennota en Rijksbegroting
- Organiseren tweedaags werkbezoek van Twentse bestuurders aan Brussel (Open Days)
- Uitvoeren Actieplan Innovatieprofiel Oost-Nederland
- Deelname in Europese netwerken en aan internationale evenementen en fora, waaronder EUROCITIES
- Opstellen Samenwerkingsagenda Oost-Nederland - Münsterland

Indicatoren		Begroot	Werkelijk
1.	Jaarrapportage met lobbyactiviteiten en resultaten	1	1
2.	Strategische dynamische agenda met lobbyprioriteiten	1	1
3.	Het organiseren en faciliteren van 5 ambtelijke en 5 bestuurlijke overleggen	10	10
4.	Maandelijks lobbybericht Haagsche Post	10	10
5.	Twee keer per jaar nieuwsbrief Twente internationaal	2	1

Wat heeft het gekost?

Overzicht van baten en lasten Sociaal Economisch sterk Twente Bedragen in €	Realisatie begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar na wijziging	Raming begrotingsjaar voor wijziging
Totaal Baten	722.207	603.924	603.924
Totaal Lasten	2.818.188	2.670.944	2.125.870
Saldo excl. mutaties reserves	2.095.981-	2.067.020-	1.521.946-
Gemeentelijke bijdrage	2.067.020	2.067.020	1.521.946
Mutaties reserves	9.387	-	-
Resultaat na reguliere mutaties reserves	19.573-	-	-
Mutaties reserve (egaliseren resultaat)	-	-	-
Gerealiseerd resultaat	19.573-	-	-

5.2.3 Programma Recreatieve Voorzieningen

Verantwoordelijkheid van en besluitvorming in
Programmamanager

Dagelijks bestuur
ing. J. Kloots

Werkzaamheden

1. Stimuleren van het gebruik van onze eigen recreatieparken en toeristische routenetwerken, te weten het wandel-, fiets- en paardrijdnetwerk en de MTB-routes.
2. Het verbeteren van het financiële rendement van de recreatieparken van 18% in 2009 naar 40% in 2018.

Status

Wat hebben we bereikt?

Recreatieparken

De door Regio Twente geëxploiteerde recreatieparken Hulsbeek, Rutbeek en Lageveld zijn het afgelopen jaar druk bezocht, mede ook dank zij het langdurig aanhoudende fraaie weer. Ook de evenementen en de activiteiten op de parken trokken veel publiek. Zoals bij de Bestuursrapportage 2018 al aangegeven is, wordt in het kader van de invoering van de landelijke voorschriften BBV de overhead toegerekend als percentage van het aandeel in de totale lasten van Regio Twente. Hierdoor geeft de gehanteerde beleidsindicator (financieel rendement) geen reëel beeld meer van het financiële reilen en zeilen van de parken. Met het portefeuillehoudersoverleg VTE is afgesproken om hiervoor een nieuwe beleidsindicator te hanteren en tevens om de wijze van toerekening van overhead naar de verschillende onderdelen van Regio Twente in 2019 te evalueren.

Routes

Ook van de Twentse routes is in het afgelopen jaar veel gebruik gemaakt. Zo worden de Twentse mountainbikeroutes landelijk erg hoog gewaardeerd (zie www.mtbroutes.nl) en blijken de fiets- en wandelroutes vaak een criterium om voor Twente te kiezen voor een korte vakantie. Overigens worden de routes natuurlijk met name gebruikt door de eigen inwoners en dragen deze in belangrijke mate bij tot de ontspanning en beweging van de Twentse inwoner (gezondheid).

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Recreatieparken

- Voor het Rutbeek is het evenemententerrein geoptimaliseerd (deels verplaatst, uitbreiding speeltuin en grondverbetering), is er een spectaculaire mountainbikeroute en een wandelpad gerealiseerd op de skiheuvel, is het wandelpad rondom het Rutbeek nu volledig verhard en zijn diverse nieuwe evenementen aangetrokken. Daarnaast heeft veel en intensief overleg plaatsgevonden met gemeente Enschede, ontwikkelaars en buurt over de ontwikkeling van het bungalowterrein op het Rutbeek
- Bij het Hulsbeek zijn in het kader van een subsidieregeling nieuwe speeltoestellen aangelegd in en naast het water, zijn parkeerplaatsen aangepast en is gestart met de aanleg van een camperpark. Daarnaast is het parcours aangepast voor zowel MTB als paardrijden (incl. hindernissen). Met de initiatiefnemers van Skydive is voortdurend overleg over de nieuwe vestigingsplannen. De evenementen op het Hulsbeek waren succesvol en trokken veel publiek. Helaas waren er ook twee verdrinkingsgevallen te betreuren.
- Voor het Lageveld is een EFRO-subsidie binnengehaald, samen met een aantal bedrijven. Bedoeling is om nieuwe civieltechnische oplossingen/innovaties te kunnen testen op het park (proeftuin), zoals een drijvende brug, een nieuw type beschoeiing, een nieuwe manier van aanleggen halfverhardingen en het testen van diverse nieuwe hybride kunstgrassoorten. Daarnaast zijn er plannen gemaakt voor de bouw van een trainingsloods voor een pachter, is er een nieuw toiletgebouw in gebruik genomen en is de voorbereiding gestart voor een eventuele uitbreiding van de waterplas.

Routenetwerken

- Voor het mountainbikenetwerk is in 2018 het laatste deel van het project uitgevoerd; tussen de routes zijn verbindingen gemaakt en hiermee is de totale aaneengesloten netwerk lengte op 1000 km gekomen. Twente is trendsetter als het gaat om het bewegwijzeringssysteem; we hebben speciale bewegwijzering geïntroduceerd, waarbij mountainbikers makkelijker kunnen 'overfietsen' van de één op de andere route
- Voor de wandel- en fietsroutes zijn in 2018 in het kader van het project Kwaliteitsimpuls 238 panelen Wandelnetwerk, 98 panelen Mountainbikenetwerk, 40 panelen Paardrijdnetwerk, 155 Toeristische

Infopunten en 570 panelen Fietsnetwerk geplaatst, inclusief de houten frames. Hiermee is een fraai, uniform systeem ontstaan.

- Ook is het Middelenhandboek Routenetwerken in 2018 afgerond: dit boek is bedoeld om tot eenduidigheid en uniforme uitstraling te komen rondom alle middelen en uitingen van Routenetwerken Twente. Het bevat 184 pagina's met alle middelen, uitingen, ontwerpen en regelgevingen, bijv. panelen, bordjes, stickers, kaartmateriaal, systematiek, fotografie, corporate design.
- In 2018 zijn er ook online verdere stappen gemaakt bij de Routeportal, waar alle routeplanners en thema's inclusief uitleg zijn te vinden. Het is een totaal systeem, waarbij de buitendienst meldingen verwerkt, dit doorgevoerd wordt in de planners, en ook nog eens 1-op-1 is gekoppeld met de app. De invulling hiervan start meteen in 2019.

Indicatoren		Begroot	Werkelijk
1.	Financiële rendements-ontwikkeling parken c.a.	40%	I.v.m. BBV is beleidsindicator achterhaald
2.	Mate van uitvoering MTB netwerk	1.000 km	1.000

Wat heeft het gekost?

Overzicht van baten en lasten Recreatieve voorzieningen	Realisatie begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar na wijziging	Raming begrotingsjaar voor wijziging
Bedragen in €			
Totaal Baten	1.540.346	773.879	773.879
Totaal Lasten	2.937.829	2.058.419	2.058.419
Saldo excl. mutaties reserves	1.397.484-	1.284.540-	1.284.540-
Gemeentelijke bijdrage	1.416.746	1.416.746	1.416.746
Mutaties reserves	19.262-	132.206-	132.206-
Resultaat na reguliere mutaties reserves	-	-	-
Mutaties reserve (egaliseren resultaat)	-	-	-
Gerealiseerd resultaat	-	-	-

Realisatie taakstelling

In 2013 heeft de Provincie Overijssel de jaarlijkse onderhoudsbijdrage afgekocht. Deze afkoopsom is gereserveerd. In verband met het vervallen van de jaarlijkse bijdrage moet Recreatieve Voorzieningen in totaal € 603.885 bezuinigen. In 2014 en 2015 is een bezuiniging van € 254.179 gerealiseerd en in 2016 een bedrag van € 112.902. In 2017 is de taakstelling niet structureel ingevuld en is € 97.314 onttrokken aan de hiervoor ingestelde reserve. In de programmabegrotingen 2019 en 2020 vindt nadere invulling plaats. In het boekjaar 2018 is het positieve resultaat van de drie recreatieparken verrekend met de taakstelling. Dit heeft geleid tot een storting van € 46.573,- in de hiervoor ingestelde reserve.

Totaal domein Leefomgeving

Wat heeft het gekost?

Overzicht van baten en lasten totaal domein Leefomgeving (excl. AvT/IPT)	Realisatie begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar na wijziging	Raming begrotingsjaar voor wijziging
Baten	2.262.553	1.377.803	1.377.803
Lasten	5.756.017	4.729.363	4.184.289
Saldo excl. mutaties reserves	3.493.464-	3.351.560-	2.806.486-
Gemeentelijke bijdrage	3.483.766	3.483.766	2.938.692
Mutaties reserves	9.875-	132.206-	132.206-
Resultaat na reguliere mutaties reserves	19.573-	0	0
Mutatie reserve (egaliseren resultaat)	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	19.573-	-	-

Overzicht van baten en lasten AVT/IPT	Realisatie begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar na wijziging	Raming begrotingsjaar voor wijziging
Bedragen in €			
Totaal Baten	8.007.278	8.153.964	8.153.964
Totaal Lasten	2.915.580	7.959.486	7.927.357
Saldo excl. mutaties reserves	5.091.698	194.479	226.607
Gemeentelijke bijdrage	194.479-	194.479-	226.607-
Mutaties reserves	-	-	-
Resultaat na reguliere mutaties reserves	4.897.219	-	-
Mutaties reserve (egaliseren resultaat)	-	-	-
Saldo incl. mutaties reserves	4.897.219	-	-

5.3 Domein Bestuur en Ondersteuning

Domein	Bestuur en Ondersteuning
Verantwoordelijkheid van en besluitvorming in	Dagelijks bestuur
Domein directeur	G. Huijs

Inleiding

In 2018 is voortgebouwd op in 2017 ingezette verbeteringen. Zo zijn enkele Leantrajecten doorlopen en heeft de coördinatie op de uitvoering van taken en projecten aandacht gekregen. In de zomer van 2018 is een directeur bedrijfsvoering a.i. gestart als waarneming van de vertrokken directeur. De managementstructuur van bedrijfsvoering blijft aandacht vragen om voor de managers en coördinatoren tot een gezonde balans te komen waarin medewerkers, inhoud en processen elk voldoende aandacht krijgen. In 2018 zijn nieuwe data aangeleverd voor Vensters voor Bedrijfsvoering, waarmee inzichtelijk is gemaakt hoe de overheadkosten zich verhouden tot de deelnemende negen Twentse gemeenten. De overheadkosten van Regio Twente blijken vanuit deze Benchmark als relatief laag te kunnen worden aangegeven.

Om het in de Berap 2018 uiteengezette tekort voor Bestuur & Ondersteuning te managen zijn een aantal voor de organisatie noodzakelijke ontwikkelingen uitgesteld of gefaseerd uitgevoerd. De verbetering en de visie op sturingsinformatie is uitgesteld. Deze verbetering vraagt aandacht over de volle breedte van Regio Twente om de gewenste resultaten te bereiken en te kunnen monitoren. In het kader van ICT zijn een aantal noodzakelijke projecten uitgesteld en/of gefaseerd ingevoerd. Denk hierbij onder anderen Mobile device management en het online kunnen bijwonen van vergaderingen van het algemeen bestuur.

De overgang van de officeomgeving naar de Cloud is eind 2018 gestart en in het eerste kwartaal van 2019 succesvol afgerond. De digitalisering van post- en archieffunctie is afgerond, waarbij een breder gebruik van de mogelijkheden van het DMS nog mogelijk is maar ook meer middelen vraagt

De verbouwing van het Twentehuis is in 2018 afgerond, waarmee een moderne werkomgeving beschikbaar is gekomen waarin voor medewerkers een gevarieerd aanbod beschikbaar is van verschillende werkruimten. Ook bevordert de nieuwe inrichting de samenwerking tussen verschillende disciplines en onderdelen. Als laatste zijn keuken en uitgiftebalie van het restaurant volledig verbouwd zodat het vergadercentrum een aantrekkelijkere toegang heeft gekregen, terwijl met een nieuwe cateraar het aanbod beter aansluit op het personeelsbeleid (aantrekkelijk, duurzaam, gezond). In 2018 hebben Veilig Thuis Twente en het Veiligheidshuis hun intrek genomen in het Twentehuis.

Op verzoek van de Veiligheidsregio is in de eerste helft van 2018 de adviesfunctie financiën (3 fte) ontvlecht en overgeheveld naar de VRT. Eind 2018 is overleg gestart over het ontvlechten van de P&O functie (± 8 fte) voor de VRT. De aanleiding komt voort uit het Btw-voordeel dat de VRT nastreeft en uit de ambitie van VRT om de bedrijfsvoering vanuit de eigen organisatie te willen uitvoeren.

Voor de taken, diensten en producten die van bedrijfsvoering worden gevraagd is het beschikbare budget niet toereikend. De invoering van AVG is zodanig begeleid en georganiseerd dat aan de basiseisen vooralsnog tijdelijk wordt voldaan. Wel ontbreekt het aan de middelen om de ten behoeve van AVG noodzakelijke ICT-investeringen te doen. Een kwalitatief beter en duurzamer resultaat vraagt echter om meer en ook om structurele middelen.

De organisatie heeft stappen te zetten in het kader van contractmanagement/inkoop om de rechtmatigheid te kunnen borgen. Met de tijdelijke extra middelen voor 2019 kunnen hierin de eerste stappen worden gezet.

De afspraken over verrekening naar basistaken, coalities en derden vragen om herijking.

Werkzaamheden

- 1. Goede, efficiënte en integrale dienstverlening aan onze klanten**
- 2. Verdergaande digitalisering met bijbehorend kantoorconcept**
- 3. Verbeteren (inhoudelijke) stuurinformatie**

Wat hebben we bereikt?

1. De dienstverlening aan alle klanten verloopt goed en vormt onderwerp van overleg met die klanten. Het vervolg van het DVO-model vraagt aandacht en krijgt inmiddels bij de start van 2019 nader vorm, de dienstverlening in 2018 is ingevuld in het verlengde van de DVO's voor 2017.

2. DMS InProces is geïntroduceerd, analoge archiefmogelijkheden zijn flink beperkt en in diverse werkprocessen wordt het digitaal werken middels verschillende applicaties verder ontwikkeld. Naast de officeomgeving gaan ook andere applicaties over naar de Cloud omgeving.
3. Inzet en inrichting van informatietool Corvu heeft aandacht, maar vraagt nog meer aandacht en middelen om verbetering over de volle breedte van de organisatie te bewerkstelligen.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- Voortgangsoverleg met klanten / opdrachtgevers gehouden.
- Gesprekken met klanten over nieuwe DVO's.
- Modernisering Twentehuis in vijf fasen uitgevoerd en afgerond.
- Dataset bedrijfsvoering samengesteld en aangeleverd bij VNG t.b.v. Vensters voor Bedrijfsvoering.

Indicatoren	Begroot	Werkelijk
1. Kostprijsmodel/DVO's	DVO's en QRAP's met alle klanten. PDCA verbeterd.	Voor 2018 is gewerkt o.b.v. DVO's 2017. Proces nieuwe DVO's is gestart.
2. Verbeteren processen (lean/digitalisering)	5 (deel) processen (lean) verbeterd/gedigitaliseerd.	In teams P&O, ICT en F&C en in het facilitair domein zijn verschillende processen doorgelicht.

Wat heeft het gekost?

Overzicht van baten en lasten Bestuur en ondersteuning Bedragen in €	Realisatie begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar na wijziging	Raming begrotingsjaar voor wijziging
Baten	2.314.125	2.405.866	2.405.866
Lasten	10.256.428	9.359.943	8.895.669
Saldo excl. mutaties reserves	-7.942.303	-6.954.077	-6.489.803
Gemeentelijke bijdrage	6.909.077	6.909.077	6.444.803
Mutaties reserves	555.796	45.000	45.000
Resultaat na reguliere mutaties reserves	-477.431	0	0
Mutatie reserve (egaliseren resultaat)	260.198	0	0
Gerealiseerd resultaat	-217.233	-	-

Er is geen gebruik gemaakt van het geraamde bedrag voor onvoorzien (€ 45.000).

5.3.1 Beleidsindicatoren BBV

Als gevolg van de BBV wijziging worden sinds 2018 vergelijkende beleidsindicatoren opgenomen:

Indicator	2018
Bezetting in fte per 1.000 inwoners	0,68 fte
Apparaatskosten in kosten per inwoner	€ 26,36
Externe inhuur als % kosten van totale loonsom plus kosten inhuur externen	14,57 %
Overhead in % van totale lasten	22,78 %

Toelichting

Ten opzichte van de begrote indicatoren zijn de apparaatskosten afgenomen en de externe inhuur is toegenomen. De afname in apparaatskosten is te wijten aan het actualiseren van de definitie van apparaatskosten die in de begroting 2018 te ruim is berekend. Ook directe kosten van de uitvoerende teams waren in de begroting opgenomen als apparaatskosten. De toename in externe inhuur heeft een tweeledige verklaring, voor een deel is ook deze variabele niet juist berekend bij de begroting. Daarnaast is er door krapte op de arbeidsmarkt meer ingehuurd (o.a. voor medische functies).

Het percentage overhead is ten opzichte van de begroting afgenomen. Dit heeft voornamelijk te maken met de herberekening van het percentage. In de begroting 2018 hebben is bij de berekening van het percentage geen rekening gehouden met de baten op overhead. Regio Twente voert overhead activiteiten uit voor de gemeenten (denk hierbij o.a. aan de salarisadministratie en de dienstverlening aan de Veiligheidsregio Twente) en de baten hiervan mogen worden meegenomen bij de berekening van het overhead percentage om reëel beeld te krijgen van het percentage overhead van Regio Twente.

5.3.2 Overzicht van de kosten van overhead

Omschrijving	Baten	Lasten	Saldo
Taakveld overhead	4.699.688	17.131.678	12.431.990
Totale lasten	59.092.269	54.584.861	-4.507.408

Hierboven treft u een overzicht aan van alle overheadkosten in de jaarrekening.

5.4 Organisatie voor de Zorg en de Jeugdhulp in Twente (OZJT)

Domein Verantwoordelijkheid van en besluitvorming in Programmamanager	Leefomgeving Bestuurscommissie OZJT E. Fokkink MSc
--	---

Inleiding

Het jaar 2018 stond in het teken van inkoop maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp Twents Model. Per 1 januari 2019 heeft OZJT voor de Twentse gemeenten 330 overeenkomsten afgesloten met ongeveer 320 aanbieders. Voordat de aanbesteding op de markt is gezet is intensief gesproken met zorg en jeugdhulpaanbieders in verband met de door hen geuite zorgen over het Twents Model. We hebben waar mogelijk verduidelijking en aanscherping in de bestekken aangebracht, we hebben met de aanbieders een werkstroom administratieve lastenverlichting opgestart en hebben met de grote jeugdhulpaanbieders in het Ontwikkeljaar extra zakelijke afspraken gemaakt en een gezamenlijke start van de Twentse Transformatie.

Ten behoeve van de lopende 312 raamovereenkomsten 2018 heeft OZJT contractmanagement uitgevoerd. In het project duurzame gezinsvormen hebben aanbieders en gemeenten samengewerkt aan netwerkondersteuning, informatie-uitwisseling en deskundigheidsbevordering, flexibele duurzame gezinsvormen, vergoeding van kosten en werving, selectie, scholing en matching (Expertisecentrum). De oplevering van het project vindt in het eerste kwartaal 2019 plaats.

OZJT heeft in 2018 de opdracht gekregen om Toezicht kwaliteit Wmo voor 12 gemeenten vorm te geven en uit te voeren. De contractmanager Mobiliteitslab heeft met vervoerders en 12 gemeenten gezocht naar oplossingen voor onduidelijkheden in de overeenkomsten. Vervoerders en gemeenten hebben een dataknooppunt ontwikkeld. Hiervoor hebben we nauw samen gewerkt met Kennispunt Twente. Alle maatwerk vervoersstromen zijn in 2018 volgens de overeenkomst van start gegaan.

Samen met Provincie en Rijk hebben we voorbereidingen getroffen voor een landelijke aanbesteding Mobility as a Service (Maas) pilot. In de pilot worden innovatieve oplossingen gezocht voor de mobiliteitsvraagstukken. Twente is één van de geselecteerde regio's.

Kennispunt Twente heeft de Twentse Monitor Sociaal Domein verrijkt met gegevens van Wmo en onderwijs.

Per april 2018 is Veilig Thuis Twente (VTT) gepositioneerd in de GR Regio Twente, onder verantwoordelijkheid van de bestuurscommissie OZJT. Naar aanleiding van de gemeenteraadsverkiezingen vormen de gekozen en herkozen wethouders het nieuwe bestuur OZJT.

Om de vernieuwing van het jeugdhulpstelsel een extra impuls te geven, hebben VNG en Rijk een Transformatiefonds opgericht. Jeugdzorgregio Twente heeft met het transformatieplan toekenning gekregen van het fonds.

Werkzaamheden

De Twentse gemeenten werken nauw samen met het doel een optimaal werkende jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning in Twente te realiseren. Binnen OZJT pakken de gemeenten een aantal taken verplicht en vrijwillig samen op. Vanuit de Wmo en Jeugdwet is het verplicht om de volgende taken regionaal uit te (laten) voeren:

- **advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling (nu Veilig Thuis Twente; VTT);**
- **jeugdbescherming en jeugdreclassering;**
- **jeugdzorgplus;**
- **residentiële/specialistische jeugdzorg;**
- **crisisdienst.**

OZJT wil graag een kleine, flexibele organisatie blijven, die nauwe aansluiting heeft met de 14 gemeenten. OZJT faciliteert de samenwerking tussen gemeenten, waarbij kennis en kunde (denk aan beleidsinhoudelijk, bedrijfsvoering, et cetera) afkomstig is van gemeenten.

Wat hebben we bereikt?

Inkoop:

- 311 aanbieders gecontracteerd voor de raamovereenkomsten Twents Model, Ondersteuningsbehoeften (12 gemeenten) en Module Wonen & Verblijf.

Status

- 3 gecertificeerde instellingen gesubsidieerd voor jeugdbescherming/jeugdreclassering
- 3 aanbieders gesubsidieerd voor jeugdzorg plus
- 4 aanbieders gecontracteerd voor overeenkomsten Hoog Specialistisch Weinig Voorkomend en crisisbedden.
- 4 aanbieders door middel van 1 consortium gecontracteerd voor Coördinatiepunt Spoedzorg Jeugd.
- 3 ziekenhuizen en 4 aanbieders gecontracteerd voor medicatiecontrole.
- 2 aanbieders gecontracteerd voor academische functies.
- 11 aanbieders gecontracteerd voor het Ontwikkeljaar.
- Werkstroom administratieve lastenverlichting gestart.

Contractmanagement:

- Contractbeheer uitgevoerd voor 312 raamovereenkomsten.
- Met en voor alle gemeenten contactmanagement-systeem (CRM OZJT) ontwikkeld, ingericht en in gebruik genomen.
- Evaluatiegesprekken gevoerd.
- Ingebrekestellingen en ontbindingen verzorgd.
- Tarieven 2018 Jeugdbescherming en Jeugdreclassering vastgesteld naar aanleiding van landelijke onderzoeken.

Duurzame gezinsvormen:

Een betere samenwerking tussen aanbieders en gemeenten, en tussen aanbieders. In gezamenlijkheid is een handreiking geschreven voor gemeenten zodat zij lokaal ontmoetingsavonden voor pleegouders en gezinshuisouders kunnen organiseren. Ten behoeve van bijzondere kosten is een regeling opgesteld.

Toezicht Kwaliteit Wmo:

- Opdracht van 12 gemeenten voor uitvoeren Toezicht Kwaliteit Wmo.
- Barrièremodel ontwikkeld.

Mobiliteitslab:

- Overgang van alle maatwerkvervoer naar nieuwe overeenkomst.
- Afspraken gemaakt met vervoerders en aanbieders over de onduidelijkheden aanbesteding en overeenkomst.
- Dataknooppunt ontwikkeld.
- Geselecteerd door ministerie als één van de regio's ten behoeve van de Maas-pilot (8 gemeenten).

Twentse Monitor Sociaal Domein:

- Kennispunt Twente heeft de TMSD doorontwikkeld. Gegevens op huishoudensniveau over Wmo + Jeugdhulp en de koppeling Onderwijs - Jeugdhulp zijn nu onderdeel van de monitor.
- Meer data-geïnformeerd werken: bespreken van de data tijdens reflectiekamers, data wordt gebruikt ten behoeve van de inkoop en contractmanagement.

Veilig Thuis Twente:

Van projectorganisatie naar een structurele vorm en positionering in Regio Twente. Hiermee heeft VTT ook een betere positie voor samenwerking met onder andere het Veiligheidshuis.

Bestuurscommissie OZJT:

- Einde bestuursevenement georganiseerd als dank voor de bestuurders die tot en met april 2018 in de bestuurscommissie hebben deel genomen.
- Canon Samen14 gemaakt.
- Geïnstalleerde bestuurders, voorzitter en vicevoorzitter.

Transformatiefonds:

- Transformatieplan
- Toekenning van het fonds voor de jaren 2018, 2019 en 2020.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Inkoop:

- Europese aanbesteding ten behoeve van Ondersteuningsbehoeften en Module Wonen & Verblijf.
- Subsidieverstreking ten behoeve van Jeugdbescherming, Jeugdreclassering en Jeugdzorg Plus.
- Divers inkoop ten behoeve van Hoog Specialistisch Weinig Voorkomend, Coördinatiepunt Spoedzorg Jeugd, Academische Functies en Medicatiecontrole.
- Diverse plenaire en bilaterale gesprekken met aanbieders ten behoeve voor de aanbesteding, werkstroom administratieve lastenverlichting en Ontwikkeljaar.

- Manager OZJT was eindverantwoordelijk voor de projectorganisatie waarin alle gemeenten hebben deel genomen.

Contractmanagement:

- 40 evaluatiegesprekken (tot en met kwartaal 3). Diverse factsheets opgesteld voor de lokale contractmanagers i.v.m. ongewenste situaties bij aanbieders.
- Afstemming met lokale contractmanagers.
- Ingebrekestellingen en beëindigingen.
- Waar nodig afstemming met advocaat.
- Tarifiering JB/JR 2018 n.a.v. landelijke onderzoeken.
- Communicatie verzorgd.

Duurzame Gezinsvormen:

Het project is onder leiding van een manager Samen14 uitgevoerd. OZJT was opdrachtgever namens de bestuurscommissie.

Toezicht Kwaliteit Wmo:

- Ambtelijke afstemming en opstellen bestuursvoorstellen betreffende de invulling basis toezicht kwaliteit Wmo.
- Toezichthouder geworven en aangesteld per 1 oktober.
- Mee ontwikkelen en in gebruik nemen van het barrièremodel.
- Regionale afstemming en coördinatie van onderzoeken naar aanleiding van het barrièremodel en overige signalen.

Mobiliteitslab:

- Ambtelijke en bestuurlijke afstemming.
- Diverse overleggen met vervoerders en gemeenten.
- Opdrachtgever met Kennispunt Twente ten behoeve van het dataknooppunt.
- Afstemming Provincie, Rijk en gemeenten ten behoeve van Maas-pilot.

Twentse Monitor Sociaal Domein:

- Opdrachtgever Kennispunt Twente.
- Bekendheid met en gebruik van de TMSD gestimuleerd door lokale sessies bij gemeenten te houden.
- Organiseren van reflectiekamers.

Veilig Thuis Twente:

- Projectleiding opdracht herpositionering in nauwe samenwerking met het Veiligheidshuis.
- Ambtelijke en bestuurlijke afstemming en besluitvorming.
- Coördinatie en afstemming in de organisatie Regio Twente voor een goede landing van VTT en haar medewerkers.
- Onderhandelingen vakbonden in verband met overname personeel.
- Afwikkeling subsidie 2017 en aanvraag 2018.
- Afstemming en afwikkeling frictiekosten met de latende organisaties.

Bestuurscommissie OZJT:

- Verzorgen verkiezing voorzitter en vicevoorzitter.
- Introductie en kennismaking.
- Faciliteren en coördineren van ambtelijke en bestuurlijke ontmoeting en afstemming.

Twentse Transformatie:

- Met collega's van gemeenten opstellen transformatieplan.
- Ambtelijke en bestuurlijke afstemming en besluitvorming.
- Aanvraag transformatiefonds.

Indicatoren		Begroot	Werkelijk
1.	Project aanbesteding vervoer in het kader van zorg	Aanbesteding afgerond, <u>Mobiliteitslab</u> operationeel.	Alle vervoersstromen van start volgens nieuwe overeenkomst.
2.	Inkoop Huishoudelijke Ondersteuning	1-1-2018 ingangsdatum overeenkomsten Na inkoop en implementatie verder ontwikkelen op basis van contractmanagement.	OZJT heeft in opdracht van 13 gemeenten contractbeheer uitgevoerd.

			Contractmanagement ligt lokaal.
3.	Vormgeven monitoring en reflectie in samenwerking met de 14 gemeenten en Kennispunt	Regionale monitor voor jeugd en WMO, ieder kwartaal. Uitbreiding met onderwijs.	Kennispunt heeft 3 keer de Twentse Monitor Sociaal Domein opgeleverd. Er hebben reflectiekamers plaatsgevonden over de volgende onderwerpen: Doet de toegang ertoe; Twentse Belofte: kwetsbare jongeren in de keten; Toename JeugdzorgPlus toegelicht.
4.	Integrale inkoop jeugd en Wmo: implementatie inkoop en verder ontwikkelen op basis van contractmanagement.	Na inkoop en implementatie verder ontwikkelen op basis van contractmanagement.	Per 1 januari 2019 nieuwe overeenkomsten maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp Twents Model.
5.	Contractmanagement: evaluatiegesprekken	Per aanbieder tenminste één gesprek per jaar.	40 evaluatiegesprekken (t/m Q3)
6.	Organiseren van ontmoeting tussen zorgaanbieders en gemeenten	Tweemaal Meet-up & éénmaal Zorgplein.	Gezien de vele ontmoetingen in het kader van de inkoop, hebben wij geen andere ontmoetingen georganiseerd.
7.	Verantwoording Veilig Thuis Twente	Kwartaalrapportages, subsidieaanvraag.	Kwartaalrapportages en subsidieaanvraag tot april verwerkt. Daarna is VTT gepositioneerd in de GR Regio Twente onder verantwoordelijkheid van de BC OZJT.

Wat heeft het gekost?

Overzicht van baten en lasten OZJT	Realisatie begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar na wijziging	Raming begrotingsjaar voor wijziging
Bedragen in €			
Baten	633.533	-	-
Lasten	1.696.094	1.065.178	4.208.142
Saldo excl. mutaties reserves	1.062.561-	1.065.178-	4.208.142-
Gemeentelijke bijdrage	1.065.178	1.065.178	4.208.142
Mutaties reserves	-	-	-
Resultaat na reguliere mutaties reserves	2.616	-	-
Mutatie reserve (egaliseren resultaat)	-	-	-
Gerealiseerd resultaat	2.616	-	-

5.5 Veilig Thuis Twente

**Verantwoordelijkheid van en besluitvorming in
Programmamanager**

**Bestuurscommissie OZJT
M.H.J. van Zon**

Inleiding

Veilig Thuis Twente (VTT) is het regionale advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling. Middels onze wettelijke en regionale plustaken hebben wij ons ten doel gesteld te komen tot het stoppen en/of verminderen van geweld in afhankelijkheidsrelaties en de veiligheid te borgen.

Het jaar 2018 stond in het teken van de definitieve positionering van VTT als zelfstandige resultaatverantwoordelijke eenheid binnen gemeenschappelijke regeling Regio Twente, onder verantwoordelijkheid van de bestuurscommissie OZJT. Dit betekende niet alleen een rechtspositionele verandering, maar ook een fysieke verandering c.q. verhuizing.

Daarnaast heeft VTT een start gemaakt met een nauwere samenwerking en betrokkenheid met het Veiligheidshuis Twente (VHT) in de vorm van het opzetten van een 'informatieknooppunt'. Het VHT is vanaf oktober 2018 ook gehuisvest op dezelfde afdeling als VTT, binnen het Twentehuis.

2018 stond ook in het teken van de aanscherping van de wet Meldcode en de nieuwe Radarfunctie die vanaf 1 januari 2019 van kracht gaat. Dat betekent dat de VT organisaties er een aantal extra taken bij krijgen en bestaande taken uitgebreid worden. Dit alles in afstemming en samenwerking met de lokale toegang van de 14 gemeenten.

Werkzaamheden

Wat hebben we bereikt?

1. Uitvoering gegeven aan onze wettelijke taken:

- fungeren als herkenbaar en toegankelijk meldpunt voor alle meldingen of vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling.
- verstrekken van advies en zo nodig bieden van ondersteuning aan adviesvragers, professionals en burgers.
- onderzoek naar aanleiding van meldingen
- adviseren voor passende hulp
- inzetten van vervolgetrajecten van Veilig Thuis en vervolgetrajecten na overdracht in afstemming met de lokale toegang van gemeenten.
- zo nodig informeren van politie of de Raad voor de Kinderbescherming
- terug rapporteren aan de melder

2. Uitvoering gegeven aan onze plustaken:

- preventie- en deskundigheid bevorderende activiteiten
- deskundige inbreng bij huisverboden en ernstige huiselijk geweld zaken met een acuut gevaar dreiging
- uitvoeren van de bereikbare c.q. crisisdienst voor huiselijk geweld en kindermishandeling inclusief andere spoedeisende situaties rondom jeugdigen, inclusief de bereikbaarheid buiten kantooruren voor gerelateerde organisaties (de maatschappelijk werk organisaties)
- fungeren als regionaal expertise centrum

3. We zijn per 01-04-2018 definitief gepositioneerd (rechtspositioneel en fysiek) binnen Regio Twente, onder verantwoordelijkheid van de bestuurscommissie OZJT.

- Verhuizing Twentehuis; vanaf 1 april 2018 tijdelijke huisvesting Twentehuis en na verbouwing vanaf 10 oktober 2018 definitief gehuisvest en ingericht op begane grond Twentehuis
- Pilot gestart m.b.t. informatieknooppunt Veiligheidshuis Twente - Veilig Thuis Twente

4. Voorbereidende werkzaamheden op de aanscherping wet Meldcode, de nieuwe Radarfunctie en de daarmee gepaard gaande uitbreiding van taken voor VTT. Zowel op uitbreiding personeel VTT, scholing personeel VTT, als op het geven van voorlichting over deze veranderingen aan professionals in de regio die werken met de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling.

5. Regionale afstemming. De herijkte samenwerkingsafspraken 14 gemeenten en Veilig Thuis Twente d.d. februari 2018 zijn zowel in het voorjaar als in het najaar geëvalueerd met alle betrokken 14 gemeenten. Knelpunten gesignaleerd en ingezet op een verbeterde onderlinge samenwerking.

Regionale afstemming VT-Oost en Afstemming in regionale keten Zorg, Veiligheid en Strafrecht

6. Landelijke afstemming middels Landelijk Netwerk Veilig Thuis.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- Ad1: Uitvoering geven aan onze wettelijke taken:
 - VTT heeft 2560 meldingen, 2478 adviezen, 68 onderzoeken, 1800 vervolgtrajecten, geregistreerd en uitgevoerd.
 - Daarnaast extra inzet gehad op het oplossen van de ontstane wachtlijst (die daardoor half september weggewerkt was maar door omstandigheden toch einde van het jaar weer opgelopen is).
- Ad 2: Uitvoering geven aan onze plustaken:
 - VTT heeft 198 crisissen en 56 huisverboden, geregistreerd en uitgevoerd.
 - Inzet expertteam (gedragswetenschappers en vertrouwensartsen) ter ondersteuning gemeenten loopt goed. Men weet elkaar goed te vinden.
 - Crisisteam neemt deel aan Code Rood overleg en aan de afstemming overleggen Huisverboden in de regio.
 - VTT heeft 3x sub regionale netwerklunches georganiseerd, workshops georganiseerd voor JGZ en huisartsen uit de regio en voor het regionale congres huiselijk geweld op 19 nov.
- Ad 3: Positionering en huisvesting Regio Twente is afgerond.
 - Coördinatie en afstemming Regio Twente voor goede landing binnen de organisatie (zowel fysiek als organisatorisch)
 - Coördinatie en afstemming vakbonden, P&O Regio Twente etc. i.v.m. overname personeel en m.n. overgang van alle medewerkers naar nieuw cao
 - Ambtelijke en bestuurlijke afstemming en besluitvorming over definitieve positionering en overgang van onderneming.
- Ad 4: Voorbereidende werkzaamheden op de aanscherping wet Meldcode en radarfunctie:
 - Kennis nemen van en voorbereiden op de nieuwe taken en uitbreiding van taken in het kader van de aanscherping wet Meldcode en Radarfunctie inclusief uitbreiding monitorfunctie VT.
 - Negen dagdelen training ter voorbereiding nieuwe en uitgebreidere taken van VTT en het daarmee samenhangende nieuwe Handelingsprotocol VT organisaties (landelijk).
 - Twee dagdelen scholing op de nieuwe inrichting cliënten registratie, en het daadwerkelijk opnieuw inrichten van onze cliënt-volgsysteem.
 - Implementatie van het nieuwe (landelijke) risico taxatie instrument
 - Onderzoek Q-consult voor advies op nieuwe organisatiestructuur VTT t.b.v. uitbreiding werkzaamheden en personeel in relatie tot uitbereiding taken VT.
 - Werving personeel op uitvoering, beleid en aansturing t.b.v. uitbreiding VTT
 - Voorlichtende activiteiten en workshops in de regio t.b.v. wet aanscherping Meldcode en Radarfunctie
- Ad 5: regionale afstemming:
 - Evaluatie ronde in voor - en najaar met en bij de 14 gemeenten
 - Aanleveren van kwartaal- en jaarrapportages aan 14 gemeenten
 - Aansluiting bij regionale stuur- en regiegroep Veiligheid, Straf en Zorg
 - Aansluiting bij de vijf VT organisaties regio Oost Nederland
- Ad 6: Landelijke afstemming:
 - Aansluiting bij de landelijke managers- en landelijke directeuren overleggen VT

Wat heeft het gekost?

Overzicht van baten en lasten Veilig Thuis Twente	Realisatie begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar na wijziging	Raming begrotingsjaar voor wijziging
Bedragen in €			
Baten	1.071.706	1.034.439	-
Lasten	3.758.927	3.894.683	-
Saldo excl. mutaties reserves	2.687.221-	2.860.244-	-
Gemeentelijke bijdrage	2.860.244	2.860.244	-
Mutaties reserves	-	-	-
Resultaat na reguliere mutaties reserves	173.023	-	-
Mutatie reserve (egaliseren resultaat)	173.023-	-	-
Gerealiseerd resultaat	-	-	-

5.6 Coalitions of the Willing

5.6.1 Agenda voor Twente

Domein Verantwoordelijkheid van en besluitvorming in Programmamanager	Coalition of the Willing Bestuurscommissie Agenda van Twente A. Diepeveen
--	--

Inleiding

2018 is het eerste jaar voor de Agenda voor Twente. We hebben een nieuwe uitvoeringsorganisatie ingericht met vier innovatietafels, een sturingscommissie, beoordelingscommissies en een nieuwe website. Regio-breed zijn oriënterende gesprekken gevoerd en bijeenkomsten georganiseerd om zichtbaarheid te geven aan het nieuwe programma. 2018 is afgesloten met instemming voor financiering van de eerste vier projecten die bijdragen aan het versterken van de regio én toezegging van het Rijk voor de Twentse Regio Deal, waarbij zowel op inhoud als op financiering verbinding is met de Agenda voor Twente.

Werkzaamheden

Sociaal-economische structuurversterking van Twente door het ontwikkelen van aansprekende projecten binnen de vier actielijnen van de Agenda voor Twente.

Wat hebben we bereikt?

De eerste helft van 2018 hebben we met name gewerkt aan de inrichting van de nieuwe uitvoeringsorganisatie, de basisinfrastructuur, de innovatietafels en beoordelings- en sturingscommissie. In de tweede helft van het jaar zijn de eerste initiatieven opgesteld en beoordeeld, met als resultaat vier concrete projecten die met bijdrage uit Agenda voor Twente opgestart zijn. We hebben focus aangebracht in de vier actielijnen in samenwerking met de 40's. Daarmee is de basis gelegd om in 2019 gerichte initiatieven aan te pakken met uitdagende projecten en vernieuwende samenwerking.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- Aanstellen van programmaleider Agenda voor Twente.
- Governance strategie uitwerken tot een concrete aanpak en kaders, die vervolgens zijn vertaald in een aanpak van de innovatietafels, beoordelings- en sturingscommissie. Onderdeel daarvan is het bestuurlijk mandaat voor besluitvorming en voortgang besteding subsidies.
- Innovatietafels voorbereiden en organiseren, voorbereidende en verkennende gesprekken.
- Voorbereiden van initiatieven, aanvragen basisinfrastructuur en projectaanvragen, in overleg met de indieners, doorgeleiden naar beoordelingscommissie en ter besluitvorming naar de sturingscommissie.
- Zichtbaarheid geven aan de Agenda voor Twente, met onder andere lancering van de Website www.agendavoortwente.nl, social media tools en Updates Agenda voor Twente.
- Voortgangsrapportage ontwikkeld, als onderdeel van Signalering & Monitoring.
- Samenwerking tussen partners in de basisinfrastructuur en hun ondersteuning aan de innovatietafels
- Afstemming 14 gemeenten, met 12 deelnemende gemeenten en 2 gemeenten die projectmatig deelnemen.
- Bijdragen aan radenbijeenkomsten op 7 juni en 27 september 2018.

Status

Overzicht van baten en lasten Agenda voor Twente Bedragen in €	Realisatie begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar na wijziging	Raming begrotingsjaar voor wijziging
Baten	1.760.073	3.876.548	-
Lasten	1.760.073	3.876.548	-
Saldo excl. mutaties reserves	-	-	-
Gemeentelijke bijdrage	-	-	-
Mutaties reserves	-	-	-
Gerealiseerd resultaat	-	-	-

5.6.2 Ontwikkelagenda Netwerkstad Twente

**Verantwoordelijkheid van
Besluitvorming in
Programma adviseur**

**Bestuurlijk Overleg Ontwikkelagenda
Colleges van B & W
R. Kippers**

Inleiding

Netwerkstad Twente is een vrijwillige samenwerking van de gemeenten Almelo, Borne, Enschede, Hengelo en Oldenzaal. De Ontwikkelagenda is het belangrijkste samenwerkingsdossier van de Netwerksteden en de Provincie Overijssel. Daarbij is een werkprogramma voor de komende jaren vastgesteld, met investeringsprojecten (ca. 90 miljoen euro samen met maatschappelijke partners) en met samenwerkings afspraken. De samenwerking in de Ontwikkelagenda is financieel en organisatorisch geborgd in een bestuursovereenkomst tussen de 5 Netwerksteden en de Provincie Overijssel. 2018 stond m.n. in het teken van heroriëntatie op de samenwerking binnen Netwerkstad Twente, mede i.r.t. de Agenda voor Twente. In 2019 zal de rol van Netwerkstad Twente concreet vorm worden gegeven.

Werkzaamheden

Economie

1. Werkgelegenheid na streven, inzetten op transformatie van industriële regio naar innovatieve kennisregio met daarbij passende moderne maakindustrie met als speerpunten HTSM, AAM, Logistiek. Dit gebeurt in 2018 primair met de 14 Twentse gemeenten, de Provincie Overijssel, Twente Board aangevuld met andere partijen vanuit de 4 O's. De nieuwe Agenda van Twente is het kader.

Status

Wat hebben we bereikt?

De (economische) investeringsprojecten uit de Ontwikkelagenda:

- Ondertunneling spoorse doorsnijding Borne (aanvullende onderzoeken t.a.v. het tracé en de doorlooptijd van verschillende procedures vergen meer tijd dan verwacht. De einddatum is met 1 jaar verschoven naar 31-12-2021.
- Ontsluiting laad- en loskade XL Businesspark (dit project is afgerond).
- High Tech System Park Hengelo (dit project is afgerond).
- Stationsgebied Almelo (eind 2019 wordt de oplevering verwacht).
- Stationsgebied Oldenzaal (realisatie eind 2020)

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Gemeenten dragen zelf zorg voor uitvoering van de projecten.

Indicatoren	Begroot	Werkelijk
1. Projecten in uitvoering en afronding	2 Projecten afgerond. Ondertunneling in voorbereiding en afgerond in 2020.	2 projecten afgerond. Ondertunneling Borne afgerond eind 2021.

Bereikbaarheid

2. Optimale in- en externe bereikbaarheid van de Netwerkstad Twente.

Status

Wat hebben we bereikt?

Geen acties vanuit Netwerkstad Twente.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- Geen acties vanuit Netwerkstad Twente

Indicatoren	Begroot	Werkelijk
1. Verbetering in interne bereikbaarheid	pm	-

2.	Verbetering externe bereikbaarheid	pm	-
-----------	------------------------------------	----	---

Strategisch programmeren

3. Strategisch programmeren: mogelijk maken van woon- en werklocaties op die plekken waar dat voor het stedelijk gebied als geheel het meest rendement heeft. We hanteren de Ladder voor duurzame verstedelijking. Afstemming van grondbeleid tussen de gemeenten is een voorwaarde om gezamenlijk te kunnen programmeren.

Status

Wat hebben we bereikt?

In samenwerking met Stec-groep woningbeleid (suburbaan en urbaan) afgestemd binnen NT. Programmering werklocaties vindt plaats met de 14 Twentse gemeenten onder regie provincie.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Agenderen, organiseren, deelnemen.

Indicatoren	Begroot	Werkelijk
1. Afstemming programma woningbouw	Kwalitatieve programmatische afstemming	Regelmatig vindt afstemming plaats
2. Afstemming programma werklocaties	Kwalitatieve programmatische afstemming	Niet bekend
3. Grondzaken	3 Financiële arrangementen uitgewerkt	Wordt geen uitvoering aan gegeven.

Binnensteden

4. Complementaire binnensteden: uitvoering geven aan de vastgestelde complementaire profielen van de 5 binnensteden.

5. Pilot spontane Binnensteden wordt onderdeel van reguliere werkproces.

6. Realisatie project Verbindingszone Stadscampus-Binnenstad Enschede en project Stationsgebied Almelo.

Status

Wat hebben we bereikt?

- 1^e onderzoek Twentse cultuurregio met opzet voor profielen is afgerond. Vervolgonderzoek in voorbereiding.
- Initiatieven binnen de Pilot Spontane Binnensteden lopen terug. Wel: initiatief Kwaliteitsimpuls dorpscentrum Borne gehonoreerd en positieve effecten m.b.t. lerende organisatie.
- Verbindingszone Stadscampus Enschede-binnenstad (i.v.m. herontwikkeling Kop Boulevard is de einddatum met 1 jaar verlengd naar eind 2020).
- Verbinding Waagplein-Stadsplein Almelo (einddatum eind 2019).
- Oostelijke stadsentree Enschedesestraat (Hengelo) Project is uitgebreid met Herinrichting Enschedesestraat 2^e fase en einddatum is bepaald op eind 2019.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- Vorbereiding onderzoek naar Twentse cultuurregio.
- We investeren via de gezamenlijke investeringsagenda in de investeringsprojecten Pilot Spontane Binnenstad, Verbinding Waagplein-Stadsplein Almelo, Verbindingszone Stadscampus-binnenstad Enschede en oostelijke stadsentree Enschedesestraat, Hengelo.

Indicatoren	Begroot	Werkelijk
1. Profielen steden	Geactualiseerde profielen	In 2018 geen uitvoering aan gegeven.
2. Pilot spontane binnensteden	Onderdeel van reguliere werkproces	2 initiatieven ontvangen en gehonoreerd
3. Projecten	Gerealiseerd	3 projecten in uitvoering.

Programmaondersteuning

7. *Optimale uitvoering van de 4 thema's door het organiseren van daarvoor benodigde bestuurlijke en ambtelijke overleggen.*
8. *Ondersteunen van samenwerkingsinitiatieven als deze voordelen kunnen opleveren voor het stedelijk gebied van Twente en daarmee voor Twente als geheel.*

Status

Wat hebben we bereikt?

Mede als gevolg van verkiezingen, vorming nieuwe colleges en heroriëntatie op de samenwerking is een aantal bestuurlijke overleggen niet doorgegaan.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Agenderen, organiseren en deelnemen aan de overleggen.

Indicatoren	Begroot	Werkelijk
1. Aantal bestuurlijke overleggen ontwikkelagenda	4	1
2. Aantal directeuren overleggen ontwikkelagenda	4	4

Wat heeft het gekost?

Overzicht van baten en lasten Netwerkstad	Realisatie begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar na wijziging	Raming begrotingsjaar voor wijziging
Bedragen in €			
Baten	304.464	304.948	-
Lasten	194.558	199.463	198.979
Saldo excl. mutaties reserves	109.906	105.485	198.979-
Gemeentelijke bijdrage	105.485-	105.485-	198.979
Mutaties reserves	4.421-	-	-
Gerealiseerd resultaat	-	-	-

5.6.3 Kennispunt Twente

Verantwoordelijkheid van en besluitvorming in
Programmamanager

Bestuurdersoverleg Kennispunt Twente
drs. I. Bakker

Inleiding

Bij Kennispunt Twente werken onderzoekers, dataspecialisten en data scientists. Zij genereren kennis voor de Twentse gemeente en de regio door eigen onderzoek en dataverzameling en door hun kennis te verbinden aan die van strategische partners als UT, Saxion en Provincie. We maken gebruik van innovatieve en beproefde onderzoeksmethoden en zoeken synergie tussen kwantitatief en kwalitatief onderzoek, tussen data en duiding.

De kern van de activiteiten bestaat uit statistische beschrijvingen en prognoses, monitoronderzoek en toegepast beleidsonderzoek. De inwonerpanels die door Kennispunt Twente worden beheerd, zijn een belangrijke pijler onder het werk. We ondersteunen gemeenten en de regio bij datagedreven werken.

Werkzaamheden

Kennispunt Twente wil Twente breed kwalitatief hoogwaardig onderzoek en statistiek bieden voorzien van duiding om de kennispositie van de gemeenten en de regio te versterken.

Status

Wat hebben we bereikt?

Kennispunt Twente heeft in 2018 ruim 100 projecten en ontwikkeltrajecten uitgevoerd om de kennispositie van de Twentse gemeenten en Regio Twente te versterken. Doordat we kennis opbouwen en borgen, ontstaan er steeds meer mogelijkheden om verbindingen te leggen en trends, ontwikkelingen en voorspellingen te destilleren. We hebben een grote kwaliteitsslag in ons datamanagement gemaakt om data-integratie te verbeteren en gebruik van data - ook voor nieuwe toepassingen - te optimaliseren. Dit heeft geleid tot meer efficiency, hogere kwaliteit en meer zicht op verbanden tussen data om verdiepende vraagstukken creatief op te kunnen lossen.

We zijn gemeenten gaan ondersteunen op het gebied van data gedreven werken en geven met eigen analyses en het creëren van synergie met partners een impuls aan het komen tot meer informatie gestuurde besluitvorming.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- Toegewijd, verbindend en ondernemend gewerkt voor en met onze gemeentelijke en regionale opdrachtgevers.
- Meer synergie gerealiseerd in kennisopbouw met landelijke en regionale kennisinstellingen.
- Een kwaliteitsslag in ons interne datamanagement gemaakt.
- Het team verder uitgebreid tot een divers en hoog professioneel team.
- Data science toepassingen verkend en uitgewerkt voor gemeenten en regionale overheidsinstellingen.

Indicatoren	Begroot	Werkelijk
1. Kennispunt Twente werkt Twente breed, wat zich vertaalt in een groeiende, bredere opdrachten portefeuille en meer regionale opdrachten	Groei in regio brede projecten en meer Twentse gemeenten als opdrachtgever; tenminste 3 gemeenten als opdrachtgever erbij	gerealiseerd
2. Opdrachtgevers beoordelen de kwaliteit en relevantie voor besluitvorming van de producten van Kennispunt Twente positief.	Rapportcijfer 7,5 90% beoordeelt producten als relevant.	7,5

Wat heeft het gekost?

Overzicht van baten en lasten Kennispunt	Realisatie begrotingsjaar
Bedragen in €	
Baten	1.532.176
Lasten	1.645.500
Saldo excl. mutaties reserves	113.324-
Gemeentelijke bijdrage	0
Mutaties reserves	113.324
Gerealiseerd resultaat	0

Door een administratieve fout bij de begrotingswijziging 2018 nr.3 is een tekort ontstaan van € 231.509. Het algemeen bestuur heeft op 7 maart 2018 besloten om de financiering van alle coalities uit de gemeentelijke bijdrage te halen door het vaststellen van deze begrotingswijziging. Om te voorkomen dat de basistaken worden belast met de overhead van coalities, is deze overhead bij het opstellen van de programmabegroting 2018 reeds uit de gemeentelijke bijdrage gehaald. De totale gemeentelijke bijdrage voor Kennispunt Twente exclusief overhead die opgenomen was in de programmabegroting 2018 bedroeg € 545.008. Met begrotingswijziging 2018 nr.3 is de gemeentelijke bijdrage in de begroting na wijziging verlaagd met € 776.517 (gemeentelijke bijdrage Kennispunt Twente inclusief overhead van € 231.509). Per abuis is dus wederom de overhead uit de gemeentelijke bijdrage gehaald. Dit heeft er voor gezorgd dat er per saldo te weinig gemeentelijke bijdrage is opgehaald voor de basistaken.

Overzicht van baten en lasten	Realisatie begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar na wijziging	Raming begrotingsjaar voor wijziging
Bedragen in €			
Baten	1.532.176	1.626.221	856.507
Lasten	1.645.500	1.394.712	1.401.515
Saldo excl. mutaties reserves	113.324-	231.509	545.008-
Gemeentelijke bijdrage	231.509-	231.509-	545.008
Mutaties reserves	113.324	-	-
Gerealiseerd resultaat	231.509-	-	-

5.6.4 Werken voor de Twentse overheid

**Verantwoordelijkheid van
Besluitvorming in
Programmamanager**

**Kring van Twentse gemeentesecretarissen
Dagelijks bestuur/Colleges van B & W
G. Huijs**

Inleiding

In 2018 heeft Twentse Kracht zich beziggehouden met het vergroten van de betrokkenheid van deelnemende organisaties aan Twentse Kracht. Daarnaast is SWB Midden Twente toegetreden tot het platform. Twentse Kracht heeft zich verder doorontwikkeld en nog meer samenwerking opgezocht met de deelnemende organisaties. Zo zijn er twee inhoudelijk opdrachtgevers vanuit de deelnemende organisaties die zich naast de coördinerend secretaris bezighouden met een meerjarenplan en verdere ontwikkeling van het platform. Ook is Twentse Kracht voornemens om Loopbaancoaching toe te voegen als dienst; gebaseerd op de wensen en behoeften van de deelnemende organisaties..

Werkzaamheden

We richten ons op een interne Twentse arbeidsmarkt, zonder belemmeringen voor de betrokken overheden en medewerkers, met oog voor de opgaven van de Twentse overheden. De inzetbaarheid, mobiliteit en ontwikkelmogelijkheden zijn daarbij maximaal en dragen bij aan aantrekkelijk werkgeverschap van Twentse overheden. Het platform is ontstaan vanuit de wens en noodzaak om in regionaal verband arbeidsmobiliteit, flexibele en duurzame inzetbaarheid, ontwikkeling en aantrekkelijk werkgeverschap op te pakken. De samenwerking in het platform Twentse Kracht legt het accent op het beperken van kwetsbaarheid, kwaliteit, benutten van kansen en kostenbesparing en met ruimte voor verschillen in mate, schaal en aansluitsnelheid. Deze accenten staan voor samenwerking met het doel om gemeenschappelijkheid, verbinding en identiteit te borgen.

Status

Wat hebben we bereikt?

Beeldvorming en imago verbeterd. Regionale positie verstevigd, professionele profilering, eigenaarschap bij deelnemende organisaties is toegenomen, verhoogd gevoel van gezamenlijke verantwoordelijkheid, themagroepen binnen de Regiegroep, roulerend inhoudelijk opdrachtgevers vanuit de deelnemende organisaties.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Leden Afstemmingsoverleg uitgebreid met twee inhoudelijk opdrachtgevers, strategische agenda bepaald met Regiegroep Twentse Kracht, themagroepen opgestart vanuit de Regiegroep, flexwerken bij alle deelnemende organisaties, inspiratiesessies georganiseerd met massa (ongeveer 100 personen), Adviesgroep Twentse School anders vormgegeven.

Indicatoren	Begroot	Werkelijk
1. Aantal deelnemers Twentse School	2.000	1968
2. Aantal bezoekers website Twente School	Stijging	297.450 (in 2017: 264.616)

Wat heeft het gekost?

Overzicht van baten en lasten Twentse Kracht	Realisatie begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar na wijziging	Raming begrotingsjaar voor wijziging
Bedragen in €			
Baten	1.334.135	910.184	882.419
Lasten	1.192.971	769.020	741.254
Saldo excl. mutaties reserves	141.164	141.164	141.165
Gemeentelijke bijdrage	141.164-	141.164-	141.165-
Mutaties reserves	-	-	-
Gerealiseerd resultaat	-	-	-

5.6.5 Salarisadministratie

Verantwoordelijkheid van en besluitvorming in	Via DVO tussen Dagelijks bestuur Regio Twente en Colleges van B&W en dagelijks bestuur van VRT
Programmamanager	G. Huijs

Inleiding

Het besluit 'Gezamenlijke salarisadministratie' genomen door de Regioraad (AB) 3 juli 2013 is de basis voor samenwerking. De gemeenten Almelo, Enschede en Hengelo zijn onder deze regeling in de eerste helft van 2016 gestopt met de deelname aan de gezamenlijke salarisadministratie bij Regio Twente.

Met het uittreden van deze grote partners zijn de schaalvoordelen van een gezamenlijke salarisadministratie weggefallen en is de salarisadministratie niet langer kostendekkend.

Daarnaast vraagt e-hrm om de nodige investeringen zoals is aangegeven bij de begroting van 2018 en 2019. Uit DVO gesprekken die zijn gevoerd, merken we op dat gemeenten wel willen betalen voor de salarisadministratie (gebaseerd op prijsafspraken uit 2013), maar niet voor e-hrm.

Het niet langer kostendekkend zijn, gecombineerd met het uitblijven van investeringen in e-hrm, zijn aanleiding voor het herijken van de besluitvorming van 2013. Naar verwachting wordt in 2019 opnieuw besloten rondom continueren van de dienstverlening op het vlak van salarisadministratie en e-hrm.

Werkzaamheden

- 1. Goede, efficiënte dienstverlening aan onze klanten.**
- 2. Realiseren van de gezamenlijk te benoemen (verbeter)acties.**

Status

Wat hebben we bereikt?

- Het primaire proces verliep doorgaans goed (salarissen, vergoedingen en afdrachten juist, tijdig en volledig betalen).
- VRT en gemeenten hebben toename in kwaliteit van dienstverlening ervaren o.a. meer gestructureerd overleg en een controleverklaring op de salarisadministratie voor Borne en Oldenzaal
- Verder vormgeven van e-hrm

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Gerealiseerde workflows HRSS 2018:

Proces kortdurend zorgverlof; Landurend zorgverlof; Ouderschapsverlof; Pleegzorgverlof – Uploaden GBA; Adoptie- en pleegzorgverlof; Proefberekening ouderschapsverlof; Werkgeversverklaring; Beeldschermbril; Loonheffingskorting; Diploma's en certificaten; Autorisaties Youforce; Verlof diversen; Declaraties diversen; ORT en Overwerk; Persoonsgegevens diversen

Workflows in behandeling, brieven etc. nog toevoegen:

Proces In dienst; Uit dienst; Uit dienst 2e DV; Verlof bij uit dienst; Wijzigen tijdelijke aanstelling; Urenvermindering; Deeltijdontslag i.v.m. pensionering; Overplaatsing/Wijzigen functie / uren / salaris; Formatie en Organisatie; Onbetaald verlof; Declaraties samenvoegen

Overige werkzaamheden/ projecten:

Migratie naar Bo4 online; Overlegstructuren gestart; voortgangs- en gebruikersoverleg Verzuimmanager Haaksbergen en aanpassingen overige organisaties; Inrichting koppelingen EDI en ADI tbv verzuim; Projectgroep opdrachtformulering recruitmentsysteem; Bestaande workflows waar mogelijk samengevoegd; 2 Factor Authenticatie (vervolg in 2019); Rapportages (vervolg in 2019)

Indicatoren	Begroet	Werkelijk
1. Producten/dienstencatalogus met standaardpakket en plus opties	Zowel DVO's als QRAP's met alle deelnemers op orde.	

Wat heeft het gekost?

De baten en lasten van de salarisadministratie zijn opgenomen onder het programma Bestuur en Ondersteuning.

5.6.6 Acquisitie Twente

**Verantwoordelijkheid van
Besluitvorming in
Programmamanager**

**Stuurgroep Business in Twente
Colleges van B & W
drs. S. van der Steen**

Inleiding

In 2018 hebben de 2 acquisiteurs High Tech Systemen en Materialen en de acquisiteur Logistiek goede resultaten geboekt voor Twente. Voor het aantal gerealiseerde projecten en te verwachten arbeidsplaatsen liggen de resultaten boven de prognose. Ook in de samenwerking tussen de accountmanagers onderling en met de acquisiteurs zit een duidelijke stijgende lijn. Acquisitie Twente past bij de doelstellingen van de Agenda voor Twente. In de stuurgroep Business in Twente (BIT) is besloten dat we in 2019 bepalen of acquisitie financieel en inhoudelijk vanaf 2020 in de Agenda voor Twente opgenomen wordt.

Werkzaamheden

Het aantrekken van nieuwe bovenregionale en internationale bedrijven op het gebied van logistiek en High Tech Systemen en Materialen (HTSM), het faciliteren van bedrijven die willen uitbreiden en/of verankeren in Twente en match-making van (internationale) bedrijven en instellingen

Wat hebben we bereikt?

De ambities zijn behaald. Zelfs veel meer dan dat. Dit hangt natuurlijk samen met de periode van hoogconjunctuur waar we ons in bevinden. Maar je merkt ook dat BIT / Oost NL steeds beter in hun rol komen. Het netwerk is steeds beter opgebouwd en de vruchten kunnen daarvan geplukt worden.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Activiteiten hiervoor van de 3 acquisiteurs:

- Bedrijfsbezoeken aan bedrijven en kennisinstellingen in Twente afgelegd. Hiervoor zijn internationale bedrijven die in Twente zijn gevestigd bezocht. Er zijn buitenlandse events bezocht.

Intern:

- Organiseren, voorbereiden en verslagleggen van (stuurgroep) vergaderingen
- Regulier overleg met de voorzitter van de stuurgroep
- Deelname Regio Twente aan het regionaal accountmanagersoverleg
- Communicatie/terugkoppeling met gemeenten via ambtelijke overleggen, bestuurlijke overleggen en het regionaal accountmanagersoverleg
- Regulier werkoverleg met Oost NL
- Regelmatig afstemming zoeken met partners Business in Twente (Port of Twente, provincie Overijssel, etc.)
- Deelname aan werktafel profilering en acquisitie van de POLO
- Organisatie en administratie financiering inzet Oost NL
- Afstemming Agenda voor Twente verzorgd
- Afstemming Twente Board verzorgd

Indicatoren		Begroot	Werkelijk (t/m half november, zonder Lithium Werks)
1.	Binnengehaalde projecten	0	13
2.	Investerings in miljoen €	0	20
3.	Directe arbeidsplaatsen	0	363

Wat heeft het gekost?

Overzicht van baten en lasten Acquisitie	Realisatie begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar na wijziging	Raming begrotingsjaar voor wijziging
Bedragen in €			
Baten	325.645	313.699	-
Lasten	325.645	313.699	-
Saldo excl. mutaties reserves	-	-	-
Gemeentelijke bijdrage	-	-	-
Mutaties reserves	-	-	-
Gerealiseerd resultaat	-	-	-

Status

5.6.7 Milieu, Duurzaamheid en Afval.

Verantwoordelijkheid van Besluitvorming in Programmamanager	Portefeuillehouders overleg Milieu, Duurzaamheid en Afval Colleges van B & W drs. S.L. van der Steen
--	---

Inleiding

Op basis van een bestuursopdracht werken de Twentse gemeenten vrijwillig samen op de thema's Milieu, duurzaamheid en afval. De focus ligt daarbij op Energie en Afval. De Twentse Energie Strategie heeft in 2018 een vervolg gekregen in de Regionale Energie Strategie Twente. Daarnaast hebben we een begin gemaakt met het door ontwikkelen van de ambitie Afvalloos Twente naar een circulaire economie Twente.

Werkzaamheden

Streven naar een circulaire economie, waarbij de focus ligt op een energieneutraal Twente in 2050 en een afvalloze regio in 2030.

Status

Wat hebben we bereikt?

We hebben de samenwerking met de verschillende partners, als waterschappen, provincie, netbeheerders, onderwijsinstellingen en bedrijven geïnitieerd en geïntensiveerd.
We hebben meegewerkt aan meer bewustwording rond de energietransitie en circulaire economie.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- Twentse Energie Strategie (TES) opgesteld, als voorloper op de RES Twente
- Startnota Regionale Energie Strategie Twente (RES Twente) opgesteld
- Afvalsymposium georganiseerd met als thema Circulaire Economie
- Samengewerkt op het thema circulaire textiel
- Bijdrage geleverd aan de uitwerking van actielijn 4 van de Agenda voor Twente
- Verbindingen gelegd met andere regionale beleidsterreinen

Indicatoren	Begroot	Werkelijk
1. Aantal bestuurlijke overleggen	4	6
2. Aantal ambtelijke overleggen	11	12
3. Advisering en ondersteuning inhoudelijke werkgroepen	Twee wekelijkse advisering	wekelijks
4. Overleggen Regio-coördinatie	6	2
5. Themabijeenkomsten	2	4
6. Monitoring Duurzaam (T)huis Twente	6	2
7. Follow up Afvalloos Twente	Procesbegeleiding	gedaan

Wat heeft het gekost?

Overzicht van baten en lasten Milieu, Duurzaamheid en Afval	Realisatie begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar na wijziging	Raming begrotingsjaar voor wijziging
Bedragen in €			
Baten	119.967	85.000	85.000
Lasten	119.967	85.000	85.000
Saldo excl. mutaties reserves	-	-	-
Gemeentelijke bijdrage	-	-	-
Mutaties reserves	-	-	-
Gerealiseerd resultaat	-	-	-

5.6.8 Mobiliteitslab, toezicht en kwaliteit en huishoudelijke ondersteuning OZJT

Verantwoordelijkheid van en besluitvorming in
Programmamanager

Colleges van B & W
E. Fokkink MSc

Zie voor de beleidstoelichting de programmaverantwoording van [OZJT](#).

Wat heeft het gekost?

Overzicht van baten en lasten Mobiliteitslab/Huishoudelijke ondersteuning/Toezicht en kwaliteit	Realisatie begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar na wijziging	Raming begrotingsjaar voor wijziging
<i>Bedragen in €</i>			
Baten	1.094.626	187.150	187.150
Lasten	1.097.508	190.032	190.032
Saldo excl. mutaties reserves	2.882-	2.882-	2.882-
Gemeentelijke bijdrage	2.882	2.882	2.882
Mutaties reserves	-	-	-
Gerealiseerd resultaat	-	-	-

5.6.9 IT-Platform

**Verantwoordelijkheid van
Besluitvorming in
Programmamanager**

**Kring van Twentse gemeentesecretarissen
Dagelijks bestuur/Colleges van B & W
R. Graziano**

Inleiding

Op 1 juli 2018 is het IT platform Twente opgericht door de Kring van gemeentesecretarissen. Het IT platform is gevormd door samenvoeging van de succesvolle IT gerelateerde onderdelen uit eerdere gezamenlijke regionale programma's. Sinds de start in 2018 zijn de volgende organisaties betrokken: de 14 Twentse gemeenten, de Veiligheidsregio Twente, het Gemeentelijke Belastingkantoor Twente en Regio Twente als gastheerorganisatie.

Dit platform past in de doelstelling van een bredere regionale samenwerking op het gebied van de bedrijfsvoering, om hoge kwaliteit van dienstverlening te kunnen blijven realiseren tegen lagere kosten en verminderde kwetsbaarheid. Het platform zorgt ervoor dat diverse gezamenlijke regionale IT voorzieningen, van alle aangesloten organisaties, op praktische en daadkrachtige wijze worden ondersteund, voor en door medewerkers van aangesloten organisaties. In het IT platform zijn gezamenlijke producten, diensten en thema's op het vlak van informatisering & automatisering (I&A) ondergebracht. Voorbeelden zijn ontwikkel- en beheeractiviteiten als digikoppeling, een zgn. TwenteCloud, govroom (veilig wifi), architectuurprincipes en een gezamenlijke Twentse infrastructuur waarop alle deelnemende organisaties zijn aangesloten. Deze infrastructuur wordt in de toekomst aangesloten op de landelijke IT voorzieningen, zoals GGI (aansluiting vanaf 2019) en later op "Common Ground".

Onze IT samenwerking sluit goed aan op de landelijke/VNG ontwikkelingen ten aanzien van "Samen Organiseren", waarbij we ook nadrukkelijk de samenwerking met VNG realisatie opzoeken.

Werkzaamheden

Wat hebben we bereikt?

Status

Omvorming van de IT gerelateerde onderdelen uit het SSNT programma naar uitvoering via het IT Platform Twente.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- Sinds de start van het IT Platform is ten behoeve van besturing en besluitvorming een governance ingericht, waarmee de gezamenlijke en regionale IT oplossingen van alle aangesloten organisaties worden ondersteund.
- De governance is zo ingericht dat ambtenaren van alle aangesloten organisaties in samenwerking de vele landelijke, regionale en lokale IT uitdagingen uitwerken tot praktische en gezamenlijke oplossingen. Op basis van deze uitwerkingen besluiten de directeuren en hoofden Bedrijfsvoering over voortgang en vervolgprojecten en tevens stellen zij de juiste mensen en middelen ter beschikking aan het platform om invulling te geven aan deze projecten en de inbedding van deze oplossingen in onze Twentse samenwerking.'
- Om een praktische, efficiënte besluitvorming en toezicht te waarborgen heeft het platform Bedrijfsvoering een stuurgroep aangesteld met 4 vertegenwoordigers vanuit Bedrijfsvoering. Tevens houdt de kring van gemeentesecretarissen toezicht op de samenwerking en deze kring heeft een gemeentesecretaris naar voren geschoven als "portefeuillehouder IT", welke periodiek afstemming heeft met de stuurgroep.
- Regio Twente is de gastheer organisatie ten aanzien onze regionale IT samenwerking en levert hiervoor sinds 1 september 2018 een kwartiermaker en vanaf januari 2019 een projectleider om de samenwerking te regisseren in samenwerking met een kernteam waar alle organisaties in vertegenwoordigd zijn.
- Deze samenwerking is er voor en door de samenwerkende Twentse overheden; het beheren van de IT applicaties is zo veel mogelijk bij één of meerdere van de samenwerkende gemeenten ondergebracht.
- Er zijn vaste en tijdelijke teams en werkgroepen ingericht, waarin voor het overgrote deel collega's uit de samenwerkende organisaties participeren

Wat heeft het gekost?

Overzicht van baten en lasten IT-Platform/SSNT Bedragen in €	Realisatie begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar na wijziging	Raming begrotingsjaar voor wijziging
Baten	523.232	366.198	-
Lasten	523.232	366.198	-
Saldo excl. mutaties reserves	-	-	-
Gemeentelijke bijdrage	-	-	-
Mutaties reserves	-	-	-
Gerealiseerd resultaat	-	-	-

5.7 Algemene dekkingsmiddelen

Gemeentelijke bijdrage Bedragen in €	Realisatie begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar na wijziging	Raming begrotingsjaar voor wijziging
Baten	29.161.462	29.161.462	29.483.685
Lasten	-	-	-
Mutaties reserves	-	-	-
Saldo incl. mutaties reserves	29.161.462	29.161.462	29.483.685

6. Paragrafen

Inleiding

In het hoofdstuk paragrafen komen een aantal belangrijke beheersmatige onderwerpen aan de orde die van belang zijn om inzicht te krijgen in de financiële positie van Regio Twente. Op grond van artikel 9 van het BBV komen de volgende paragrafen aan de orde:

- weerstandsvermogen en risicobeheersing;
- onderhoud kapitaalgoederen;
- bedrijfsvoering;
- verbonden partijen;
- financiering; en
- rechtmatigheid

6.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Vernieuwing nota risicomanagement

In 2018 heeft het algemeen bestuur de nieuwe ["Nota van risicomanagement tot reserves en voorzieningen"](#) vastgesteld. In deze nota is ook het beleid van Regio Twente voor risicomanagement en weerstandsvermogen opgenomen. De effecten van deze nieuwe nota worden voor het eerst uitgewerkt in deze paragraaf op basis van de meest recente risico inventarisatie die door het algemeen bestuur is vastgesteld in juli 2018 bij de programmabegroting 2019. Dit heeft mee te maken dat deze risico's zijn opgesteld en gekwantificeerd conform de nieuwe nota die voor 2018 geldt. Indien ervoor gekozen wordt om de risico-inventarisatie van de programmabegroting 2018 te hanteren, ontstaat er een vertekend beeld van de risico's en het weerstandsvermogen, aangezien deze zijn opgesteld op basis van andere uitgangspunten. Bovendien bevat de risico-inventarisatie van de programmabegroting 2018 niet de risico's van Veilig Thuis Twente (deze zijn op 31 oktober 2018 door het algemeen bestuur vastgesteld).

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is het vermogen van de organisatie om tegenvallers op te vangen zonder dat dit leidt tot een verhoging van de algemene bijdrage van de gemeenten dan wel tot noodzakelijke ombuigingen in het bestaand beleid. Om het weerstandsvermogen te berekenen, dient de beschikbare weerstandscapaciteit afgezet te worden tegen de benodigde weerstandscapaciteit.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt in totaal € 2,3 mln. en bestaat uit de algemene reserve en de bestemmingsreserves. Bij veel overheidsorganisaties is sprake van "beklemd" bestemmingsreserves. Deze worden gecorrigeerd op de weerstandscapaciteit. Als "beklemd" reserves niet als beschikbare weerstandscapaciteit worden gezien, is dit van invloed op de weerstandsratio. Bij Regio Twente zijn enkele bestemmingsreserves als "beklemd" geoordeeld. Deze bestemmingsreserves worden niet meegenomen in de beschikbare weerstandscapaciteit. Ook de reserves in het kader van Coalition the Willing activiteiten worden niet meegenomen in de beschikbare weerstandscapaciteit. Hieronder treft u overzicht van alle reserves en wordt inzichtelijk gemaakt welke reserves onderdeel vormen van de beschikbare weerstandscapaciteit (tabel 2). Er is binnen Regio Twente een format aangelegd waarin per reserve de doelstelling, omvang en bestemming hiervan zijn vastgelegd. Jaarlijks worden deze formats getoetst en indien nodig bijgesteld.

Samengevat komt het totaal aan beschikbare weerstandscapaciteit (niet zijnde beklemd) neer op:

Omschrijving	Weerstandscapaciteit per 31-12-2018
Algemene reserve	€ 116.807
Gezondheid	€ 1.362.603
Bedrijfsvoering	€ 186.539
Leefomgeving	€ 502.483
OZJT	€ -
Veilig Thuis Twente	€ 173.023
Totaal	€ 2.341.455

Omschrijving	Saldo per 31-12-2018	Maakt onderdeel uit van weerstandscapaciteit
Algemene reserve Regio Twente	116.807	Ja
Bestemmingsreserve aandelen Twence BV	88.446	Nee, Beklemd
Resultaat AVT/IPT	575.892	Nee, Beklemd
Totaal Algemene Reserves	781.145	
Egalisatiereserve ICT	86.201	Ja
Reserve innovatieve bedrijfsvoering	-	Ja
Reserve Bedrijfsvoering (VRT)	-	Ja
Reserve Bedrijfsvoering	100.338	Ja
Totaal reserves domein Bedrijfsvoering	186.539	
Egalisatiereserve Leefomgeving	220.331	Ja
Egalisatiereserve parkeergelden	-	Ja
Reserve groot onderhoud Hulsbeek	119.204	Nee, beklemd
Reserve groot onderhoud Rutbeek	196.996	Nee, beklemd
Reserve groot onderhoud Lageveld	16.649	Nee, beklemd
Reserve groot onderhoud Arboretum	-	Nee, beklemd
Reserve groot onderhoud Fietspaden	22.811	Nee, beklemd
Reserve Routenetwerken	0	Nee, beklemd
Reserve vervanging en vernieuwing	419.501	Nee, beklemd
Reserve werkplaats HB	83.743	Nee, beklemd
Reserve stimulering Recreatie & Toerisme	216.415	Ja
Provinciale reserve recreatieve voorzieningen	794.674	Nee, beklemd
Reserve Monitoring Recreatie & Toerisme	-	Ja
Reserve herplaatsing personeel	5.664	Ja
Reserve Milieu projecten	60.073	Ja
Totaal reserves domein Leefomgeving	2.156.060	
Egalisatiereserve Gezondheid	478.839	Ja
Egalisatiereserve SOA Poli	121.963	Ja
Egalisatiereserve MOA/PGA	180.738	Ja
Reserve projecten	254.064	Ja
Reserve tarieftaken	327.000	Ja
Totaal reserves domein Gezondheid	1.362.603	
Egalisatiereserve OZJT		Ja
Totaal reserve OZJT	-	
Egalisatiereserve Veilig Thuis Twente	173.023	Ja
Totaal reserve Veilig Thuis Twente	173.023	
Reserve salarisadministratie Netwerkstad	30.298	Nee, beklemd
Reserve Kennispunt Twente	472.211	Nee, beklemd
Reserve Netwerkstad	365.097	Nee, beklemd
Totaal reserves Coalition of the willing	867.607	
Totaal reserves	5.526.977	

Tabel 2 Samenvatting beschikbare weerstandscapaciteit

Benodigde weerstandscapaciteit

De benodigde weerstandscapaciteit bedraagt in totaal € 3,2 mln. en wordt bepaald door het inventariseren van risico's. Hieronder treft u een specificatie van de meest actuele, door het algemene bestuur vastgestelde, risico's inclusief kans bepaling en financieel gevolg (impact).

Omschrijving risico	Risicowaarde (Kans X Impact)	Kans	Impact
Algemene reserve			
Het risico dat voldaan moet worden aan niet verzekerde verplichtingen (bijv. WW en ziekteverzuim)	€ 37.500	Is wel eens voorgekomen	€ 50.000 <> € 100.000
Het risico op productieverlies door onvoldoende werkende ICT infrastructuur	€ 105.000	Waarschijnlijk	€ 100.000 <> € 200.000
Het risico op het optreden van een datalek (informatiebeveiliging), hack e.d.	€ 52.500	Waarschijnlijk	€ 50.000 <> € 100.000
Het risico dat er niet wordt voldaan aan de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG)	€ 105.000	Onwaarschijnlijk	€ 200.000 <> € 500.000
Het risico op juridische procedures en aansprakelijkheid, bezwaarschriften, fraude e.d.	€ 105.000	Waarschijnlijk	€ 100.000 <> € 200.000
Het risico op inefficiënt gebruik Twentehuis	€ 37.500	Is wel eens voorgekomen	€ 50.000 <> € 100.000
	€ 442.500		
Egalisatie reserve Gezondheid			
Het risico dat voldaan moet worden aan niet verzekerde verplichtingen (bijv. WW en ziekteverzuim langdurig)	€ 315.000	Zeër waarschijnlijk	€ 200.000 <> € 500.000
Het risico dat niet begrote kosten gemaakt moeten worden door krapte op de arbeidsmarkt	€ 52.500	Waarschijnlijk	€ 50.000 <> € 100.000
Het risico op extra personele investeringen door publieke gezondheid asielzoekers	€ 52.500	Waarschijnlijk	€ 50.000 <> € 100.000
Het risico op productieverlies door onvoldoende werkende ICT infrastructuur	€ 135.000	Zeër waarschijnlijk	€ 100.000 <> € 200.000
Het risico op wegvallen project opbrengsten en opbrengsten tarief taken	€ 315.000	Zeër waarschijnlijk	€ 200.000 <> € 500.000
Investeren in het nieuwe Digitaal Dossier JGZ	€ 330.000	-	-
	€ 1.200.000		
Egalisatiereserve Bedrijfsvoering			
Het risico dat voldaan moet worden aan niet verzekerde verplichtingen (bijv. WW en ziekteverzuim langdurig)	€ 105.000	Waarschijnlijk	€ 100.000 <> € 200.000
Het Risico op lagere vergoeding Agende van/voor Twente dan gemaakte kosten	€ 135.000	Zeër waarschijnlijk	€ 100.000 <> € 200.000
Het Risico op verandering in wet- en regelgeving	€ 52.500	Waarschijnlijk	€ 50.000 <> € 100.000
Het Risico op ondersteuning coalitie taken	€ -	Zeër onwaarschijnlijk	€ 50.000 <> € 100.000
Het risico op levering diensten aan externe partijen	€ 75.000	Is wel eens voorgekomen	€ 100.000 <> € 200.000
Het risico op aanbestedingsprocedure Bedrijfsvoering	€ 75.000	Is wel eens voorgekomen	€ 100.000 <> € 200.000
Investeren Cloud 2020	€ 421.000		
Investeren applicaties	€ 50.000		
	€ 913.500		
Egalisatiereserve Leefomgeving			
Het risico dat voldaan moet worden aan niet verzekerde verplichtingen (bijv. WW en ziekteverzuim)	€ 37.500	Is wel eens voorgekomen	€ 50.000 <> € 100.000
Het risico op wegvallen van dekking t.b.v. inzet voor Coalitions of the Willing	€ 45.000	Onwaarschijnlijk	€ 100.000 <> € 200.000
Het risico op wegvallen van dekking t.b.v. inzet voor het basis taken pakket	€ -	Zeër onwaarschijnlijk	€ 100.000 <> € 200.000
Het risico op verminderde inkomsten door derving erfacht- exploitatierechten (huren)	€ 26.250	Waarschijnlijk	€ 25.000 <> € 50.000
Het risico op verminderde inkomsten uit evenementen	€ 37.500	Is wel eens voorgekomen	€ 50.000 <> € 100.000
Het risico op verminderde inkomsten uit parkeergelden	€ 26.250	Waarschijnlijk	€ 25.000 <> € 50.000
Het risico op stormschade houtopstand recreatieparken	€ 33.750	Zeër waarschijnlijk	€ 25.000 <> € 50.000
	€ 206.250		
Egalisatiereserve OZJT			
Het risico dat voldaan moet worden aan niet verzekerde verplichtingen (bijv. WW en ziekteverzuim)	€ 37.500	Is wel eens voorgekomen	€ 50.000 <> € 100.000
Het risico dat niet begrote kosten gemaakt moeten worden door krapte op de arbeidsmarkt	€ 67.500	Zeër waarschijnlijk	€ 50.000 <> € 100.000
Het risico dat er juridische procedures worden gestart naar aanleiding van contractmanagement	€ 67.500	Zeër waarschijnlijk	€ 50.000 <> € 100.000
	€ 172.500		
Egalisatiereserve Veilig Thuis Twente			
Het risico dat er sprake is van langdurig ziekteverzuim.	€ 135.000	Zeër waarschijnlijk	€ 100.000 <> € 200.000
Het risico dat voldaan moet worden aan niet verzekerde verplichtingen (bijv. WW en ziekteverzuim)	€ 37.500	Is wel eens voorgekomen	€ 50.000 <> € 100.000
Het risico dat niet begrote kosten gemaakt moeten worden door krapte op de arbeidsmarkt	€ 37.500	Is wel eens voorgekomen	€ 50.000 <> € 100.000
Fluctuaties in aantallen meldingen en adviesvragen	€ 75.000	Is wel eens voorgekomen	€ 100.000 <> € 200.000
	€ 285.000		
	€ 3.219.750		

Totaal omvang risico's

Tabel 3 Samenvattend overzicht benodigde weerstandscapaciteit

Opgetreden risico's

Diverse risico's die opgetreden zijn, zijn bekostigd uit de reserves. Bij domein Leefomgeving is een bedrag van ca. € 10.000 gedekt uit de reserve om een niet verzekerde personele verplichting te betalen. Bij het domein Bedrijfsvoering is ca. € 361.000 via de reserve bekostigd voor het project Cloud 2020 (conform besluitvorming van het dagelijks bestuur). Bovendien heeft het domein Bedrijfsvoering in 2018 onvoorziene kosten gemaakt waardoor het negatieve resultaat van ca. € 261.000 is onttrokken uit de equalisatie reserve.

Beoordeling risico's versus beschikbare weerstandscapaciteit

Het beleidskader "[Nota van risicomanagement tot reserves en voorzieningen](#)" zet uiteen hoe Regio Twente de risico's identificeert en beoordeelt en de wijze waarop de organisatie omgaat met risico's. Bij risicomanagement is het belangrijk dat er bewust wordt nagedacht over de beheersmaatregelen die in acht genomen kunnen worden om een risico te managen. Het algemeen bestuur heeft een norm vastgesteld voor de weerstandsratio van 1 met een ondergrens van 0,8.

De weerstandsratio bedraagt per 31-12-2018:

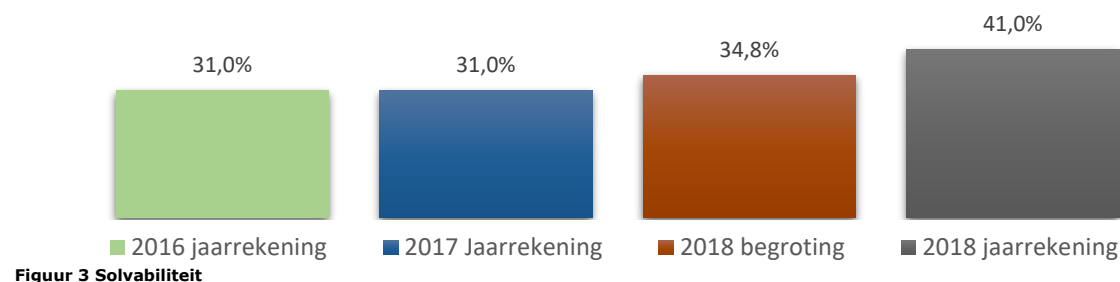
Ratio Weerstandvermogen	
Beschikbare weerstandscapaciteit (A)	€ 2.341.455
Benodigde weerstandscapaciteit (B)	€ 3.219.750
Ratio (A/B)	0,7

Tabel 4 Ratio weerstandsvermogen

Uit bovenstaande tabel blijkt dat het feitelijke weerstandsratio onder de norm van het algemeen bestuur ligt. Dit ontstaat voor een deel omdat er in 2018 aanspraak is gedaan op de reserves om de opgetreden risico's te dekken. Voor het onderdeel OZJT zijn risico's geïnventariseerd, maar er staat op dit moment geen weerstandscapaciteit tegenover om de risico's te dekken. Aangezien de ratio onder de norm zit, betekent het dat positieve saldi in de jaarrekeningen dienen te worden toegevoegd aan het eigen vermogen totdat de afgesproken norm is bereikt.

Financiële Kengetallen**Solvabiliteit**

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin Regio Twente in staat is aan de financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Onder het eigen vermogen verstaan we de algemene reserve en de overige bestemmingsreserves en het resultaat uit het overzicht baten en lasten. Met het kengetal solvabiliteit beoordeel je in hoeverre het bezit op de balans schuldenvrij is.

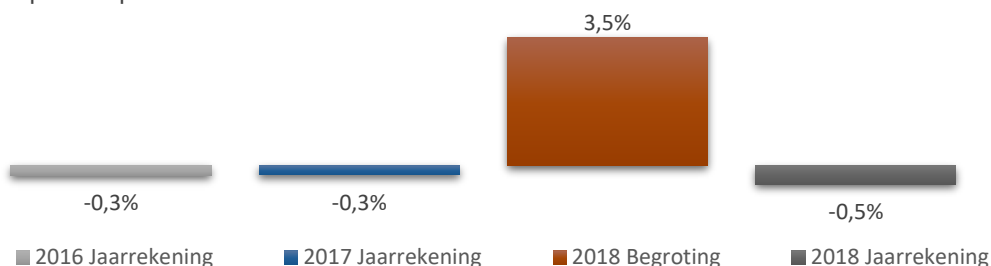

Figuur 3 Solvabiliteit

De solvabiliteitsratio 2018 is ten opzichte van vorig jaarrekening 2017 en de begroting 2018 gestegen. De solvabiliteitsratio wordt erg beïnvloed door de voorfinanciering in het kader van de Agenda van Twente. Tot en met boekjaar 2016 was er sprake van voorfinanciering uit de middelen van Regio Twente waardoor er negatieve eigen vermogen was opgenomen op de balans. Dit negatieve eigen vermogen beïnvloedde negatief de solvabiliteitsratio. In boekjaren 2017 en 2018 heeft de Agenda van Twente fors positieve resultaat behaald waardoor het negatieve eigen vermogen is ingelopen en nu zelfs positief bijdraagt aan de solvabiliteitsratio. Dit geeft een vertekend beeld van de ratio, aangezien uit de positieve resultaten van Agenda van Twente de komende jaren niet uit de balans blijken de verplichtingen dienen te worden voldaan. Door het eigen vermogen te corrigeren voor de Agenda van Twente ontstaat een realistischer beeld van de solvabiliteit. De gecorrigeerde solvabiliteitsratio komt dan per ultimo 2018 uit op ca. **26%** (zowel het eigen vermogen als totaal vermogen worden gecorrigeerd met het resultaat 2018 van de Agenda van Twente).

Netto schuldquote

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van Regio Twente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

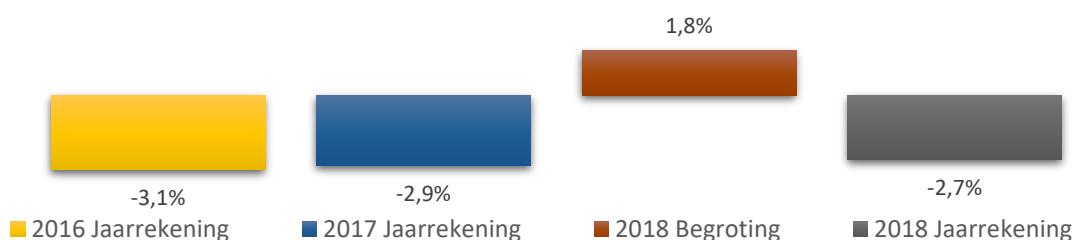

Figuur 4 Netto Schuldquote

De netto schuldquote van Regio Twente laat zien dat de druk van rentelasten en de aflossingen op de exploitatie laag is. De netto schuldquote van Regio Twente laat ten opzichte van de begroting een daling zien. Deze wordt voornamelijk veroorzaakt door een forse toename van de baten voor mutaties reserves t.o.v. de primaire begroting. Dit heeft onder meer te maken met de toevoeging van de Agenda voor Twente via een begrotingswijziging (ca. € 4 mln.) en de toevoeging van de externe subsidie baten (ca. € 1,5 mln.) van Veilig Thuis Twente die niet in de primaire begroting waren geraamd.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor uitgeleend geld

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen, wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven. Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast. De verwachting is immers dat deze middelen op termijn terugvloeien. De wijze waarop de netto schuldquote gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend, is gelijk aan de netto schuldquote, met dien verstande dat bij de financiële activa (cf. art. 36 BBV lid b, c, d, e en f) ook alle verstrekte leningen aan verbonden partijen en andere verstrekte leningen worden opgenomen.

Figuur 5 Netto Schuldquote gecorrigeerd voor uitgeleend geld

De netto schuldquote is nu gecorrigeerd voor de verstrekte geldleningen in het kader van het innovatiefonds (Agenda van Twente) en de verstrekte hypothecaire leningen aan personeel. De netto schuldquote inclusief uitgeleend geld laat zien dat de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie nog steeds erg laag is. De gecorrigeerde netto schuldquote wijkt af van de begroting. Voor een deel ontstaat dit door stijging van de baten zoals uiteengezet bij de netto schuldquote hierboven. De gecorrigeerde netto schuldquote wijkt ook af van de begroting omdat er bij een aantal verstrekte geldleningen uit het MKB fonds op begrotingsbasis werd verwacht dat de aflossingen in 2018 zouden plaatsvinden. In de praktijk zijn in het kader van het innovatiefonds met een aantal kredietnemers de onderhandelingen bezig over verlenging van de leningsovereenkomsten en bij een aantal kredietnemers is de leningsovereenkomst inmiddels verlengd.

Structurele exploitatieruimte

Dit cijfer helpt mee om te beoordelen welke structurele ruimte Regio Twente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten en structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. De structurele exploitatieruimte is de bij de jaarrekening 2018 ca. 8% (begroot 0%). Ook deze ratio wordt fors beïnvloed door de Agenda van Twente en geeft een vertekend beeld. Indien we zowel aan de lasten kant als aan de baten de ratio corrigeren voor de Agenda van Twente, komen we uit op een structurele exploitatie ruimte van **nihil**. Concluderend, de structurele baten zijn bij de jaarrekening 2018 voldoende om de structurele lasten te dekken.

Beoordeling onderlinge verhouding kengetallen

Een afzonderlijk kengetal zegt weinig over hoe de financiële positie moet worden beoordeeld. De kengetallen zullen daarom altijd in samenhang moeten worden gezien. Uit de hierboven weergegeven ratio's blijkt dat de financiële positie van Regio Twente goed is. De ratio structurele exploitatie ruimte laat zien dat de baten en lasten structureel in evenwicht zijn. Mocht dit evenwicht tijdelijk verstoord raken dan kan het eigen vermogen dit incidenteel opvangen.

6.2 Onderhoud kapitaal goederen

Inleiding

In deze paragraaf beschrijven we het beleidskader en de uitvoering daarvan in 2018 voor het onderhoud van kapitaalgoederen. Kapitaalgoederen worden onderscheiden in vaste en vlottende activa, die als bezittingen op de balans staan en waarvan het nut zich over meerdere jaren uitstrekt. In het kader van deze paragraaf gaat het om de vaste activa, zoals bedrijfsgebouwen, recreatieparken en fietspaden. Ze onderscheiden zich doordat ze voor hun instandhouding en verbetering in de exploitatiebegroting structureel een substantieel beslag op middelen leggen. Dit geldt niet voor de financiële activa en de bedrijfsmiddelen (vlottende activa) omdat die regelmatig worden vervangen.

De kapitaalgoederen waarover we hier spreken, betreft in 2018 het programma Recreatieve Voorzieningen. De beoogde kwaliteit en het onderhoud daarvan bepalen het voorzieningenniveau en de jaarlijkse lasten.

Recreatieparken, Routenetwerken en Fietspaden

Het team Recreatieve Voorzieningen beheert namens de Twentse gemeenten de recreatieparken: Het Hulsbeek (Oldenzaal), Het Rutbeek (Enschede) en Het Lageveld (Wierden). De afdeling Recreatieve Voorzieningen beheert namens de Twentse gemeenten ook 350 km recreatieve fietspaden in Twente.

Per 31 december 2018 is het volgende geïnvesteerd en afgeschreven:

Kapitaalgoed (bedragen in €)	Boekwaarde 31-12-2018	Afschrijvingen	Des- investeringen	Investeringsen	Boekwaarde 31-12-2017
Hulsbeek	1.169.021	103.419	-	125.148	1.147.293
Rutbeek	660.084	66.007	-	70.389	655.703
Lageveld	460.244	42.415	-	-	502.659
Routenetwerken	944.255	590	-	721.290	223.555
Fietspaden	112.159	31.740	-	25.197	118.702
Totaal	3.345.763	244.172	-	942.024	2.647.911

Tabel 5 Overzicht investeringen recreatieparken

In dit overzicht staan alleen de investeringen waar nog een boekwaarde op zit. De boekwaarden vertegenwoordigen de balanswaarde van deze kapitaalgoederen. In hoeverre hier sprake is van stille reserves valt moeilijk aan te geven.

Investeringsen in routenetwerken en routekaarten

In 2018 is geïnvesteerd in de panelen en het vervangen van oude bewegwijzering naar uniforme bebordingen (met kaartmateriaal) voor de diverse routenetwerken in Twente, om zo de aantrekkelijkheid van deze Regio voor de toeristische sector in stand te houden en verder te verbeteren.

Vervanging vervoermiddelen

In 2018 is er voor ca. € 115.000 geïnvesteerd in de vervanging van nieuwe vervoermiddelen voor de inspectie en onderhoud van de parken en de regionale routenetwerken.

Het beleidskader

Voor de instandhouding van de recreatieparken, routenetwerken en fietspaden zijn in de begroting 2018 budgetten voor jaaronderhoud en kapitaallasten opgenomen. Daarnaast zijn ten behoeve van groot onderhoud stelposten (dotaties aan reserves) opgenomen. Groot onderhoud wordt uitgevoerd middels een meerjarenplanning. Per jaarschijf wordt door de parkbeheerders beoordeeld welk grootonderhoud dient plaats te vinden. De kosten voor grootonderhoud worden vervolgens bij de jaarrekening onttrokken uit de reserves.

Uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties

In het jaar 2018 zijn de volgende bedragen aan de reserves toegevoegd of ten laste daarvan bekostigd. Tevens zijn de saldi van deze reserves per 31 december 2018 weergegeven.

Reserve (bedragen in €)	Saldo 31-12-2018	Toevoeging	Onttrekking	Saldo 31-12-2017
Hulsbeek	119.204	49.197	46.606	116.613
Rutbeek	196.996	44.829	33.405	185.572
Lageveld	16.649	20.760	13.039	8.928
Routenetwerken	0	-	-	0
Fietspaden	22.811	17.420	34.227	39.617
Totaal	355.660	132.206	127.277	350.731

Tabel 6 Saldi reserves recreatieparken

Tot slot is er voor het regulier onderhoud van deze kapitaalgoederen nog een reserve voor vervangings- en vernieuwingsinvesteringen ingesteld. Deze reserve wordt jaarlijks gevoed met of aangewend voor de afdekking van het exploitatieresultaat van het team Recreatieve Voorzieningen. Dit betekent dat de omvang van het jaarlijks uit te voeren groot onderhoud mede afhangt van het exploitatieresultaat van het voorafgaande jaar. De directeur Leefomgeving stelt jaarlijks de noodzakelijk geachte vervangings- en vernieuwingsinvesteringen vast. Investerings worden gedekt met een bijdrage uit deze reserve. Het grootste gedeelte van de onderhoudswerken zijn medegefinancierd uit de reservevervanging en vernieuwing. In het jaar 2018 zijn de volgende bedragen aan de reserve toegevoegd of ten laste daarvan bekostigd:

Reserve (bedragen in €)	Saldo 31-12-2018	Toevoeging	Onttrekking	Saldo 31-12-2017
Reserve vervanging en vernieuwing	419.501	55.524	32.240	396.216
Totaal	419.501	55.524	32.240	396.216

Tabel 8 Saldi reserve vervanging vernieuwing

6.3 Bedrijfsvoering

Bedrijfsvoering gaat over de ondersteunende bedrijfsprocessen waarmee de beleidsdoelstellingen worden gerealiseerd en de sturing en beheersing daarvan. Bedrijfsvoering processen zorgen ervoor dat de beleidsprogramma's efficiënt, effectief en conform de geldende wetgeving worden uitgevoerd.

Voor de realisatie van de plannen en activiteiten in 2018 verwijzen naar het onderdeel Bestuur en Ondersteuning [hoofdstuk 5.3](#).

Personeel

Hieronder een overzicht van het totaal aantal medewerkers per domein en de bezetting in fte per 31-12-2018. Dit betreft een overzicht van medewerkers in dienst van Regio Twente.

Domein	Aantal medewerkers	Bezetting in fte	Bezetting % van totaal
Gezondheid	379	259,1	58%
Leefomgeving	33	28,6	6%
OZJT	11	9,7	2%
Veilig Thuis Twente	45	39,7	9%
Bedrijfsvoering	81	70,0	16%
Bestuur en directie	3	2,9	1%
Concern	4	4,2	1%
Coalition of the Willing	34	32,3	7%
Totaal	590	446,5	100%

6.4 Verbonden partijen

Inleiding

Deze paragraaf betreft derde rechtspersonen waarmee Regio Twente een bestuurlijke en financiële band heeft, door een participatie in een vennootschap of in stichtingen. We beperken ons hier tot die partijen waarin Regio Twente een bestuurlijk én financieel belang heeft. Met een bestuurlijk belang bedoelen we een zetel in het bestuur van een deelneming of stemrecht. Een financieel belang houdt in dat Regio Twente middelen ter beschikking heeft gesteld en die zal verliezen bij faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij op haar verhaald kunnen worden. Van een financieel belang is ook sprake als Regio Twente bij liquidatie van een derde rechtspersoon middelen uitgekeerd kan krijgen.

Het bovenstaande impliceert dat er relaties met derde partijen bestaan die slechts een financieel of een bestuurlijk belang inhouden. Deze staan niet in deze paragraaf benoemd. Ook doet zich voor dat Regio Twente een instelling of stichting jaarlijks subsidie verstrekt en op één of andere wijze deelneemt aan het bestuur daarvan, maar bij een faillissement juridisch niet aansprakelijk is. Een dergelijke rechtspersoon is geen verbonden partij, omdat er geen sprake is van een financieel belang. Een voorbeeld hiervan is de Personeelsvereniging Regio Twente.

Beleidskader verbonden partijen

Het beleid van Regio Twente met betrekking tot verbonden partijen is vastgelegd in het "[Beleidskader deelneming in of relatie met rechtspersonen](#)" die op 14 april 2014 is vastgesteld door het dagelijks bestuur. Hierin staan afspraken over het aangaan van verbindingen met derden en de wijze van sturing en beheersing daarvan. Er is geen eensluidend antwoord te geven op de vraag of kan worden deelgenomen in een rechtspersoon of dat daarmee anderszins een relatie wordt aangegaan. Elk geval vraagt om een specifieke afweging. Wel kan als algemeen uitgangspunt worden aangegeven dat er vanuit de optiek van Regio Twente sprake moet zijn van een publiek belang.

Belangrijke ontwikkelingen rond verbonden partijen

Op 6 december 2018 heeft de Algemene vergadering van Aandeelhouders Twence Holding B.V. besloten om de 819 tijdelijk preferente aandelen van Regio Twente voor het superdividend in het kader van de Agenda van Twente in te trekken. Door dit besluit is Regio Twente geen aandeelhouder meer en is Twence Holding B.V. per ultimo 2018 geen verbonden partij. Ten opzichte van de programmabegroting 2018 is ook het Twentebedrijf geen verbonden partij meer. Op 6 december 2017 heeft het bestuur van het Twentebedrijf ingestemd met het opheffen van de gemeenschappelijk regeling Twentebedrijf. Per 1 juli 2017 zijn PPM Oost en Oost NL gefuseerd gaan verder onder de naam Oost NL.

Risicoanalyse

Regio Twente heeft bij de programmabegroting 2018 een risicoanalyse opgesteld van de verbonden partijen. Voor deze analyse is er een onderscheid gemaakt in bestuurlijke en financiële risico's. De bestuurlijke risico's, denk hierbij aan directie/bestuur en eigenaarsbelang, zijn gekoppeld aan de financiële risico's, denk hierbij aan financiële bijdrage/afhankelijkheid en aansprakelijkheid.

In de overzichten hieronder wordt een opsomming gegeven van relevante verbonden partijen met de bijbehorende meest recente (concept) jaarcijfers:

Vennootschappen en coöperaties:

Innovatiefonds Twente B.V. statutair gevestigd te Enschede. Bedragen X 1.000		Informatie
1.	Doelstelling en openbaar belang	Een van de programmaonderdelen van het investeringsprogramma Innovatiesprong Twente is het beheren en door middel van subsidies uitgeven van een fonds ter stimulering van innovatieve investeringen in Twente. Het Innovatiefonds Twente richt zich op de financiering van innovatieve Twentse MKB-bedrijven. Via dit fonds geeft Regio Twente verder vorm aan het versterken van de sociaal economische structuur van de regio.
2.	Bestuurlijk belang	Innovatiefonds Twente is 100% eigendom van Regio Twente en daarmee is Regio Twente enige aandeelhouder van het fonds. Hierbij moet wel vermeld worden dat PPM Oost N.V. fondsbeheerder is.

3.	Financieel belang	Regio Twente heeft in totaal € 12 miljoen euro beschikbaar gesteld voor het Innovatiefonds. Dat gericht is op de top sector Hightech systemen en materialen (HTSM), een sector waar Twente sterk in is. Het bovenstaande bedrag is als volgt onderverdeeld: 2014: € 4.000 2015: € 3.000 2016: € 3.000 2018: € 2.000
4.	Risico's	Regio Twente is 100% eigenaar van het fonds. Doordat Regio Twente 100% eigenaar is van het fonds, is het tegelijkertijd ook in staat om tijdig financieel bij te sturen indien nodig. De risicoscore is daardoor laag.
5.	Ontwikkelingen	Het innovatiefonds is een revolverend fonds en blijft doorlopen naar de afloop van de Agenda van Twente.
6.	Eigen vermogen begin 2017 Eigen vermogen eind 2017	€ 9.159 € 8.811
7.	Vreemd vermogen begin 2017 Vreemd vermogen eind 2017	€ 58 € 94
8.	Jaarresultaat 2017	€ -548

Risico

Oost NL N.V. statutair gevestigd te Apeldoorn. Bedragen X 1.000		Informatie
1.	Doelstelling en openbaar belang	Oost NL is fondsbeheerder van het Innovatiefonds Twente B.V. Om af te stemmen op en raakvlakken af te tasten met een beleidskader dat de Provincie Overijssel ook op dit gebied uitvoert, is er voor gekozen om het beheer van ons Twents investeringsfonds in handen te leggen van Oost NL. Reden hiervoor is dat zij jarenlange expertise hebben opgebouwd in het beoordelen van projectaanvragen en bovendien op de hoogte zijn van innovatieve ontwikkelingen in Oost Nederland. Bovendien kan hiermee voor de doelgroep een optimale match worden gemaakt voor de inzet van provinciale gelden (in geheel Overijssel) als de Twentse gelden (alleen in Twente). Om deze constructie mogelijk te maken is het noodzakelijk dat Regio Twente aandeelhouder is van Oost NL, daartoe is een aandeel in de N.V. verworven. Zodra het investeringsprogramma is voltooid, wordt ook dit tijdelijke aandeelhouderschap weer opgeheven.
2.	Bestuurlijk belang	Om Oost NL in de gelegenheid te stellen om dit fonds te kunnen besturen, heeft Regio Twente één aandeel in Oost NL aangekocht.
3.	Financieel belang	Regio Twente heeft één aandeel in Oost NL aangekocht. Dit is contractueel vastgelegd.
4.	Risico's	Bestuurlijke invloed is laag, aangezien Regio Twente een minimaal belang heeft in Oost NL, zij investeren ook namens de provincies Overijssel en Gelderland. De informatievoorziening is goed georganiseerd tussen Regio Twente en Oost NL. Het financiële risico is ook laag, aangezien het financieel belang in Oost NL erg laag is en Regio Twente ook niet financieel aansprakelijk is. De risicoscore is daardoor laag.

Risico

5.	Belangrijkste ontwikkelingen	Ook na afloop van de Agenda van Twente in 2018 blijft Oost NL een actieve partner voor Regio Twente en de fondsbeheerder van het Innovatiefonds Twente.
6.	Eigen vermogen begin 2018 Eigen vermogen eind 2018	€ 83.664 € 86.009
7.	Vreemd vermogen begin 2018 Vreemd vermogen eind 2018	€ 5.301 € 8.181
8.	Jaarresultaat 2018	€ 2.345

6.5 Financiering

Inleiding

De uitvoering van programma's wordt mede ondersteund door de financieringsfunctie. Deze functie voorziet in de financieringsbehoefte bij de uitvoering van beleidstaken, door het zo nodig aantrekken van externe financieringsmiddelen, dan wel het beheren en uitzetten van gelden die daarvoor niet direct nodig zijn.

Ontwikkeling treasury functie

In het [treasurystatuut](#) is het beleidskader rondom de treasury functie vastgelegd. De treasury functie heeft een intensieve rol bij de uitbetaling en voorfinanciering van subsidieaanvragen in het kader van de Agenda van Twente (AvT) en het Innovatieplatform Twente (IPT) en de Innovatiesprong Twente (IST). Om met het oog op voorfinancieringseffecten tijdig in de benodigde liquiditeitsbehoefte te kunnen voorzien, wordt er permanent een meerjarige liquiditeitsprognose bijgehouden en geactualiseerd. Hierin worden de inkomende en uitgaande geldstromen en de daaruit voortvloeiende liquiditeitsbehoefte danwel overschotten zichtbaar gemaakt. Ook wordt inzicht verschaft in de nog uitbetaalde restbedragen op eerder verstrekte voorschotten. Dit overzicht "niet uit de balans blijvende verplichtingen investeringsprogramma Agenda van Twente" wordt daartoe jaarlijks opgesteld en geactualiseerd.

Wettelijk kader

De uitvoering van het financieringsbeleid vindt plaats binnen de kaders zoals gesteld in de Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet FIDO). Om vooral de financieringsrisico's te beperken, is in de Wet FIDO een tweetal instrumenten opgenomen, te weten de **rente risiconorm** en de **kasgeldlimiet**. Door de bepalingen van de Wet Fido (Wet financiering decentrale overheden) worden gemeenschappelijke regelingen verplicht alle geldelijke overschotten bij het Ministerie van Financiën te beleggen, het zogenoemde **schatkistbankieren**.

Renterisiconorm

De rente risiconorm bepaalt dat jaarlijks maximaal 20% van het begrotingstotaal onderhevig mag zijn aan renteherziening en herfinanciering. Hiermee is een maximumgrens gesteld aan het renterisico op de langlopende lening portefeuille. Van renteherziening is sprake als in de leningsovereenkomst is bepaald dat de rente gedurende de looptijd in een bepaald jaar zal worden aangepast. Herfinanciering is het aangaan van een nieuwe lening om de oude af te lossen. De rente risiconorm beperkt dus de aflossingen op de bestaande leningenportefeuille. In 2018 is er bij Regio Twente geen sprake geweest van renteherziening en/of herfinanciering. In 2018 is € 131.341 afgelost op de langlopende lening en € 98.529 aan rente betaald op de langlopende lening. In onderstaande tabel is de renterisiconorm uiteengezet.

Nr.	Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Jaarrekening 2017	Begroting 2018	Jaarrekening 2018
1.	Begrotingstotaal	49.032	49.941	54.080
2.	Renterisiconorm (20% van 1)	9.806	9.988	10.816
3.	Renteherziening	0	0	0
4.	Aflossing	125	131	131
5.	Rente risico (3+4)	125	131	131
6.	Ruimte onder renterisiconorm (2-5)	9.682	9.857	10.685

Kasgeldlimiet

Het kasgeldlimiet is in de wet FIDO opgenomen om de directe gevolgen van een snelle rentestijging te beperken. Het kasgeldlimiet bepaalt dat gemeenschappelijke regelingen hun financieringsbehoefte voor slechts een beperkt bedrag met kortlopend vreemd vermogen financieren. De norm is in de wet gesteld op 8,2% van het begrotingstotaal aan lasten (excl. de stortingen in de reserves). In 2018 komt dit voor Regio Twente neer op een bedrag van € 4.598.760 (8.2% van de lasten begroting na wijziging voor mutaties reserves). Het percentage wordt berekend als een kwartaalgemiddelde. In het jaar 2018 zijn door Regio Twente zowel voor de korte als de lange termijn geen externe financieringsmiddelen aangetrokken. Voor de korte termijn financiering zijn uitsluitend beschikbare interne financieringsmiddelen gebruikt.

Schatkistbankieren

Uit oogpunt van doelmatigheid is in de Wet FIDO een drempelbedrag opgenomen. Hiermee kan een bepaald bedrag buiten de schatkist worden gehouden, dit drempelbedrag is bepaald op 0,75% van het begrotingstotaal (lasten begroting na wijziging voor mutaties reserves). Voor Regio Twente komt dit in 2018 neer op een bedrag van € 406.000. Het onderstaand overzicht geeft het verloop van schatkistbankieren weer per kwartaal.

Schatkistbankieren (bedragen x € 1.000)	Drempelbedrag	1e kwartaal 2018	2e kwartaal 2018	3e kwartaal 2018	4e kwartaal 2018
Middelen buiten de schatkist	406	698	826	989	1.010
Percentage buiten de schatkist	0,75%	1,29%	1,53%	1,83%	1,87%

Hieruit blijkt dat in 2018 niet voldaan is aan schatkistbankieren. Dit heeft te maken met één bankrekening die door wijziging in mandaten niet afgeroomd kan worden. Op korte termijn vindt hierover overleg plaats met de bank, om het mandaat te wijzigen, zodat deze bankrekening opgeheven kan worden.

6.6 Rechtmatigheid

Inleiding

Artikel 35, lid 6 van de Wet gemeenschappelijke regelingen verklaart de artikelen 186 tot en met 213 van de Gemeentewet van toepassing op een gemeenschappelijke regeling. Het dagelijks bestuur is wettelijk verplicht conform artikel 212/213 van de Gemeentewet zorg te dragen voor de interne toetsing van de getrouwheid van informatieverstrekking en rechtmatigheid van beheershandelingen. Rechtmatig wil zeggen handelen conform de geldende externe en interne wet- en regelgeving. De in- en externe wet- en regelgeving, die relevant is voor Regio Twente staat in het [normenkader](#) die vastgesteld is door het algemeen bestuur. Om deze rechtmatigheidsaspect te toetsen verrichten wij (verbijzonderde) interne controles. De accountant geeft in het kader van de jaarrekeningcontrole een oordeel over de rechtmatigheid.

Rechtmatigheid en interne managementletter

Om te toetsen of we rechtmatig handelen zijn er periodiek verbijzonderde interne controles op een selectie van processen. Dit is gebaseerd op het [interne controleplan](#), deze wordt geactualiseerd wanneer benodigd. De bevindingen/aanbevelingen vanuit de uitgevoerde verbijzonderde interne controles worden vastgelegd in de interne managementletter en besproken met het management en het bestuur. De interne managementletter is een verdere professionalisering van de verbijzonderde interne controlefunctie. Hiermee geven wij vorm aan de cyclus van het continue beoordelen en verbeteren van de belangrijkste financiële processen. De belangrijkste conclusie uit de [interne managementletter 2018](#) is dat de beheersmaatregelen in het proces inkoop en aanbesteding niet naar behoren werken en dat dit proces de meeste aandacht vereist.

Boardletter

Het algemeen bestuur heeft accountant Deloitte de opdracht verstrekt om de jaarrekening 2018 te controleren op getrouwheid en rechtmatigheid. Voorafgaan aan de jaarrekeningcontrole wordt de interim-controle uitgevoerd. De bevindingen en conclusies van de accountant worden op hoofdlijnen samengevat in de [boardletter](#).

Algemene conclusie accountant boardletter 2018

Belangrijkste conclusie van de accountant is dat de interne beheersomgeving van Regio Twente van voldoende niveau is. De accountant concludeert op basis van de uitgevoerde werkzaamheden dat de interne beheersomgeving van Regio Twente van voldoende niveau is. De opvolging van eerdere adviezen wordt bewaakt. Er worden door de accountant vier nieuwe bevindingen geconstateerd, waarvan er één (ontbreken tijdige controle op memoriaalboekingen) als significant is beoordeeld. Deze bevindingen en aanbevelingen zien wij als constructieve aanwijzingen als onderdeel van het continue PDCA (Plan-Do-Check-Act) cyclus.

7. Jaarrekening

Onze jaarrekening bestaat uit een programmarekening met toelichting en balans met toelichting.

Daarnaast is overeenkomstig de controle verordening (artikel 213 van de Gemeentewet) voor het jaar 2012 en volgende jaren een controleprotocol vastgesteld. Hierin zijn de uitgangspunten voor de uitvoering van de accountantscontrole nader uitgewerkt.

7.1 Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2018												
Bedragen C x1000	Begroting 2018 voor wijziging			Begroting 2018 na wijziging			Rekening 2018			Rekening 2017		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Programma's												
Domein Bestuur en ondersteuning	2.406	8.896	6.490-	2.406	9.360	6.954-	2.314	10.256	7.942-	800	2.461	1.661-
Domein Gezondheid	6.366	21.879	15.513-	6.366	21.879	15.513-	7.401	22.838	15.437-	6.558	24.820	18.262-
Domein Leefomgeving (excl. Agenda van Twente)	1.378	4.184	2.806-	1.378	4.729	3.352-	2.263	5.756	3.493-	2.034	6.559	4.525-
Agenda van Twente	8.154	7.927	227	8.154	7.959	194	8.007	2.916	5.092	9.096	5.707	3.389
OZJT	-	4.208	4.208-	-	1.065	1.065-	634	1.696	1.063-	782	5.302	4.520-
Veilig Thuis Twente	-	-	-	1.034	3.895	2.860-	1.072	3.759	2.687-	-	-	-
Coalition of the Willing	2.011	2.617	606-	7.670	7.195	475	6.994	6.859	135	4.296	4.182	114
Subtotaal programma's	20.315	49.711	29.396-	27.008	56.082	29.074-	28.684	54.080	25.396-	23.566	49.032	25.466-
Algemene dekkingsmiddelen (gemeentelijke bijdragen) per programma												
Domein Bestuur en ondersteuning	6.445		6.445	6.909		6.909	6.909		6.909	1.539		1.539
Domein Gezondheid	15.513		15.513	15.513		15.513	15.513		15.513	18.443		18.443
Domein Leefomgeving (excl. Agenda van Twente)	2.939		2.939	3.484		3.484	3.484		3.484	3.700		3.700
Agenda van Twente	227-		227-	194-		194-	194-		194-	-		-
OZJT	4.208		4.208	1.065		1.065	1.065		1.065	4.683		4.683
Veilig Thuis Twente	-		-	2.860		2.860	2.860		2.860	-		-
Coalition of the Willing	606		606	475-		475-	475-		475-	363-		363-
Gemeentelijke bijdrage totaal	29.484		29.484	29.161		29.161	29.161		29.161	28.002		28.002
Totaal algemene dekkingsmiddelen	29.484	-	29.484	29.161	-	29.161	29.161	-	29.161	28.002	-	28.002
Onvoorzien												
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	49.799	49.711	87	56.170	56.082	87	57.846	54.080	3.765	51.567	49.032	2.536
Mutaties reserves												
Domein Bestuur en ondersteuning	45	-	45	45	-	45	816	-	816	-	19-	19
Domein Gezondheid	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	48	48-
Domein Leefomgeving (excl. Agenda van Twente)	-	132	132-	-	132	132-	170	180	10-	1.011	183	829
OZJT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Veilig Thuis Twente	-	-	-	-	-	-	-	173	173-	-	-	-
Coalition of the Willing	-	-	-	-	-	-	261	152	109	363	114	249
Totaal mutaties reserves	45	132	87-	45	132	87-	1.246	504	742	1.374	326	1.049
Gerealiseerd resultaat	49.844	49.844	-	56.215	56.215	-	59.092	54.585	4.507	52.942	49.357	3.584
Resultaat Agenda van Twente 2017												3.389-
Resultaat Agenda van Twente 2018									4.897-			
Gerealiseerd resultaat na aftrek resultaat Agenda van Twente									390-			196

Tabel 7 Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

7.2 Toelichting op de baten en lasten in de jaarrekening

Ontwikkelingen investeringsprogramma Agenda van Twente

Algemeen

Het investeringsprogramma Agenda van Twente is formeel beëindigd. In de afgelopen 10 jaar is onder deze verzamelnaam, via een drietal sub-programma's, in totaal € 80 miljoen beschikbaar gesteld voor innovatieve projecten in Twente. Het programma is gefinancierd uit een extra jaarlijks van Twence BV ontvangen superdividend. De Agenda van Twente bestond uit 3 deelprogramma's: Agenda van Twente (AvT) omvang € 30 mln., Innovatieplatform Twente (IPT), omvang € 20 mln. en Innovatiesprong Twente (IST), omvang € 30 mln., in totaal € 80 mln. Stimulering van innovatieve ontwikkelingen in Twente houdt na de Agenda van Twente niet op. We zetten dit als vrijwillige samenwerking voort in het programma 'Agenda voor Twente'. De verantwoording daarvoor is elders in deze jaarrekening toegelicht.

Vanaf 2018 is voor de Agenda van Twente alleen nog sprake van afwikkeling van een aantal lopende zaken en bewaking en verantwoording van (te) ontvangen rente en aflossing en afwaarderingen op verstrekte geldleningen uit het MKB fonds. Daarnaast hebben we van leningen de looptijd verlengd. We hebben 2018 eveneens benut om de balans op te maken. Dit resulteerde in een positief saldo van ruim € 400.000 ontstaan uit lager vastgestelde subsidies, rentes en aflossingen.

De kosten en baten die in dit dienstjaar zijn verantwoord, omvatten zowel baten uit de laatste bijdrage uit dividend van Twence BV en kosten uit de nog af te wikkelen subsidies. Voor zover deze posten in 2018 nog niet zijn afgewikkeld, gebeurt dit in de komende jaren. Ook het debiteurenbeheer over ontvangen rente en aflossingen en afwaarderingen van verstrekte geldleningen uit het MKB fonds maakt hier onderdeel van uit.

Toelichting op de bestedingen en ontvangsten in 2018

In 2018 is de laatste termijn van het superdividend van Twence BV ter financiering van het AvT programma ontvangen en afgedragen dividendbelasting, in totaal € 8 miljoen. De preferente aandelen, die hiervoor door Twence BV aan Regio Twente zijn verstrekt, worden in 2019 tegen de nominale waarde ingewisseld. De fictieve reserve die daarvoor als tegenhanger op de balans is opgenomen, wordt dan ook opgeheven.

In 2018 is sprake van een voordelig financieringsresultaat. Er is circa € 4,9 miljoen meer ontvangen dan is uitgegeven. Dit overschot wordt toegevoegd aan de reserve "Resultaat Agenda van Twente" en is bestemd voor afwikkeling van de resterende posten. Deze bestaan uit nog af te wikkelen subsidies en beheer van fondsen.

Samenvatting

De geprognostiseerde baten van € 8 miljoen zijn volledig ontvangen. De geprognostiseerde lasten van circa € 3,1 miljoen zijn bekostigd. Het voordelig financieringsresultaat van circa € 4,9 miljoen is toegevoegd aan de reserve "Resultaat Agenda van Twente". Vanuit die reserve kunnen we het aanwenden voor de voorziene restposten uit de Agenda van Twente.

Sub-programma	Betaalde kosten	Financieringsmiddelen	Financieringsresultaat
A v T financieringsbijdragen	664	1.496	832
IPT financieringsbijdragen	0	974	974
IST	2.446	5.537	3.091
Totaal programma AvT	3.110	8.007	4.897

Tabel 8 Samenvatting kosten AvT

Horizontaal Toezicht

Sinds enkele jaren beschikken wij over een convenant Horizontaal Toezicht met de Belastingdienst. Hierbij worden in voorkomende gevallen bij fiscale vraagstukken vroegtijdig contact gelegd met de Belastingdienst, zowel op het gebied van BTW, VPB en Loonheffingen. Daarnaast wordt een keer per jaar met de Belastingdienst een breed overleg gevoerd (bedrijfsbezoek) over voorliggende fiscale vraagstukken en fiscale ontwikkelingen.

Het bedrijfsbezoek over 2018 heeft laatstelijk op 19 februari 2019 plaats gevonden. In spoedeisende gevallen wordt in het kader van dit Horizontaal Toezicht overigens ook tussentijds contact met de Belastingdienst opgenomen. Deze methodiek werkt bij alle betrokken partijen naar volle tevredenheid.

Vennootschapsbelasting

De wet VPB is in 2016 van kracht geworden en ook voor Regio Twente van toepassing. Deze wet ziet toe op het belasten van "winst" die is verkregen uit deelname van Regio Twente aan het economisch verkeer. Daaronder wordt verstaan het tegen betaling verrichten van prestaties buiten de eigen kring (de 14 Twentse gemeenten), op de vrije markt, waarmee in concurrentie met andere aanbieders wordt getreden. Criteria daarbij zijn onder andere dat er sprake moet zijn van een (structureel) winststreven, waaraan een particulier een bescheiden bestaan kan ontlelen. Om te beoordelen of wij in onze rol van (overheids)ondernemer ook daadwerkelijk voor afdracht van VPB in aanmerking komen, hebben wij onze activiteiten aan de daarvoor geldende wettelijke criteria getoetst. Hierbij is gemotiveerd komen vast te staan dat dit niet het geval is. De conclusie hieruit is dat Regio Twente geen activiteiten uitvoert waaruit een VPB plicht voortvloeit. Deze conclusie is ook als zodanig in het hiervoor genoemde bedrijfsbezoek met de Belastingdienst gecommuniceerd en deze heeft daar kennis van genomen.

BTW compensatie

Ook in het jaar 2018 is weer de zogenaamde transparantieregeling voor BTW van toepassing geweest. Op basis van hierover met de Twentse gemeenten gemaakte afspraken hebben wij onze daarvoor in aanmerking komende BTW naar de gemeenten doorgeschoven.

7.3 Samenvatting resultaat 2018

7.3.1 Domein Gezondheid

Gezondheid		x 1.000	
Positieve ontwikkelingen	€	Negatieve ontwikkelingen	€
JGZ: Rijksvaccinatieprogramma	127	JGZ: Ontwikkeling nieuw Digitaal Dossier	326
Projectopbrengsten 2018	100	JGZ: Resultaat op salaris- en materiële kosten	51
Gemeentelijke bijdrage activiteiten excl. JGZ	33	Project digitalisering DIV	97
SOA- taken	179		
Tarieftaken GGD	111		
	<u>550</u>		<u>474</u>
Saldo			76
Gerealiseerd resultaat			76

Toelichting op de positieve ontwikkelingen

JGZ: Rijksvaccinatieprogramma

127

Op het Rijksvaccinatieprogramma is in 2018 een voordeel gerealiseerd van €127.000. In 2018 heeft de GGD de opdracht gekregen van het Rijk om de 14 tot 18 jarigen op te roepen voor de Meningokokken ACWY vaccinatie. Deze oproepen zijn begonnen in 2018 en worden in 2019 afgerond. Het voordeel ontstaat doordat de extra werkzaamheden grotendeels binnen de bestaande formatie kon worden uitgevoerd.

Toelichting op de negatieve ontwikkelingen

JGZ: Ontwikkeling nieuw Digitaal Dossier

326

Op de gemeentelijke bijdrage voor de JGZ is een tekort ontstaan van € 326.000 door het ontwikkelen van het nieuwe Digitaal Dossier. Op 31 januari 2018 is het dekkingsvoorstel van het digitaal dossier vastgesteld door de bestuurscommissie Publieke Gezondheid. De bestuurscommissie heeft ingestemd met het beschikbaar stellen van € 224.000 uit de bestemmingsreserve Gezondheid voor de incidentele lasten in 2018. Gezien het resultaat van de GGD hoeft geen beroep gedaan te worden op deze reserve.

Projectopbrengsten 2018

100

In 2018 is een voordeel gerealiseerd van € 100.000 op projecten. In de begroting van de diverse projecten zit een risico-opslag verwerkt. Dit wordt gebruikt om de huidige en toekomstige risico's op het gebied van projecten af te dekken. Aangezien de GGD reserve volledig is gevuld valt het resultaat vrij om uit te keren aan gemeenten.

JGZ: Resultaat op salaris- en materiële kosten

51

Op de gemeentelijke bijdrage voor de JGZ is een tekort ontstaan van € 51.000. Op de in de begroting gestelde formatie wordt een overschrijding gerealiseerd. Deze overschrijding wordt onder meer veroorzaakt door het inwerken van medewerkers 0-18 en ziekte vervang (langdurig). Langdurige ziekte moet worden vervangen om de dienstverlening richting de Twentse burgers te kunnen continueren. Het tekort wordt enigszins gecompenseerd door een voordeel op het materiële budget binnen de JGZ.

Gemeentelijke bijdrage activiteiten excl. JGZ

33

Op de GGD activiteiten exclusief JGZ is een positief resultaat gerealiseerd van € 33.000. Het betreft met name een positief resultaat op TBC (€ 101.000) door extra inkomsten vanuit verrichtingen, detacheringen en projecten en daar tegenover negatieve resultaten door extra inzet op OGGZ (€ 23.000) en M&G (€ 36.000) en overige negatieve resultaten (€ 9.000).

Project digitalisering DIV

97

Dit betreft het aandeel van de GGD in niet voorziene kosten vanuit concern inzake het project digitalisering informatievoorziening. De GGD heeft geen invloed op deze kosten.

SOA- taken 179

Op het taakveld SOA is een positief resultaat gerealiseerd van € 179.000. Ondanks de ingevoerde plafondfinanciering is een positief resultaat gerealiseerd op de rijkssubsidie in combinatie met een onderschrijving op het budget inhuur. Het saldo komt nagenoeg overeen met de verwachting in de Berap 2018.

Tarieftaken GGD 111

Op de tarieftaken is een positief resultaat ontstaan van € 111.000. De opbrengsten forensische geneeskunde vallen hoger uit dan geraamd. Daarentegen waren de kosten inzake inspecties kinderopvang hoger dan de opbrengsten, met name door de aanloopkosten van invoering van Innovatie van Kwaliteit Kinderopvang (IKK).

7.3.2 Domein Leefomgeving

Leefomgeving (excl. Agenda van Twente)		x €1.000	
Positieve ontwikkelingen	€	Negatieve ontwikkelingen	€
Hogere baten erfpachten	40	Looncompensatie Economie	19
Hogere inkomsten verhuur	38	Outplacementtraject	10
Inkomsten parkeren	195	Reguliere exploitatie recreatieparken	134
Verkoop routekaarten	31	Onderhoud en aanleg routenetwerk	145
Inkomsten festivals	140	Niet ingevulde taakstelling	264
Bijdrage project MTB	24		
Vrijval balansposten	74		
Bijdrage van SNL	9		
Loonkostensubsidie	12		
	563		572
Saldo			-9
Saldo Mutaties egalisereserves			-10
Mutaties reserve recreatieparken/fietspaden			-23
Mutaties reserve monitoring R&T			-1
Mutaties reserve parkeergelden			9
Mutatie reserve herplaatsing personeel			10
Mutaties reserve groot onderhoud recreatieve voorzieningen			-5
Gerealiseerd resultaat			-19
Toelichting op de positieve ontwikkelingen		Toelichting op de negatieve ontwikkelingen	
Hogere baten erfpachten 40		Looncompensatie Economie 19	
Herziene overeenkomsten leiden tot hogere inkomsten.		De loonkosten zijn hoger dan geraamd waarvoor compensatie mag worden opgehaald bij de gemeenten.	
Hogere inkomsten verhuur 38		Outplacementtraject 10	
De terreinen van de recreatieparken zijn meer verhuurd door het mooie weer en dit leidt tot hogere inkomsten.		Met een medewerker is een outplacementtraject overeengekomen waarbij de incidentele kosten voor 2018 conform besluitvorming mogen worden onttrokken aan de reserve herplaatsing personeel.	
Inkomsten parkeren 195		Reguliere exploitatie recreatieparken 134	
Door het mooie weer waren er meer bezoekers van de parken en dit heeft geleid tot hogere parkeerinkomsten.		De drukte op de parken vanwege het mooie weer leidt tot extra inkomsten uit o.a. verhuur, parkeren en festivals. Hier staan echter ook extra kosten tegenover.	
Verkoop routekaarten 31		Onderhoud en aanleg routenetwerk 145	
De verkoop van vernieuwde routekaarten leidt tot een extra inkomst.		De aanleg van een routenetwerk naar 10.000 km ² leidt met bijbehorend onderhoud tot hogere (investerings)lasten	
Inkomsten festivals 140		Niet ingevulde taakstelling 264	
De inkomsten van festivals waren niet structureel geraamd (m.i.v. 2019 wel) en zorgen voor een positieve ontwikkeling.		Deze taakstelling kon nog niet worden ingevuld door ontwikkelingen bij het Rutbeek.	
Bijdrage project MTB 24			
Vanuit de Agenda van Twente is een niet geraamde bijdrage ontvangen voor een MTB project.			

Vrijval balansposten 74

Op de balans stonden bedragen als vooruitontvangen welke niet meer te herleiden zijn en vallen dan ook vrij.

Bijdrage van SNL 9

De ontvangen bijdrage van SNL is hoger dan kon worden voorzien.

Loonkostensubsidie 12

Van de Gemeente Oldenzaal is een loonkostensubsidie voor een ingehuurde medewerker ontvangen.

7.3.3 Investeringsprogramma Agenda van Twente

Agenda van Twente x €1.000			
Positieve ontwikkelingen	€	Negatieve ontwikkelingen	€
Winstuitkering Twente 2017	6.800	investeringsbijdragen programma Agenda van Twente	3.194
Restitutie dividendbelasting 2017	1.200		
Bestemming rentebaten ten gunste van Regio Deal Twente	92		
	8.092		3.194
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten			4.897
Mutaties reserves			0
Gerealiseerd resultaat			4.897
Toelichting op de positieve ontwikkelingen	€	Toelichting op de negatieve ontwikkelingen	€
	8.092		3.194
In 2018 is de laatste winstuitkering ontvangen over het jaar 2017. Ook is voor het laatst de restitutie dividendbelasting ontvangen. Op 6 maart 2019 heeft het algemeen bestuur besloten om vanuit concern ca. 92.000 te bestemmen voor de Regio Deal Twente.		Dit positief financieringsresultaat is ontstaan doordat de programmalijnen AvT aflopend zijn. Met dit resultaat worden, in het verleden uit andere bij Regio Twente beschikbare liquide middelen, voorgesloten subsidieverstrekingen weer ingelopen de komende jaren.	

Voor uitgebreide toelichting op het resultaat van investeringsprogramma Agenda van Twente verwijzen wij u naar [pagina 69](#).

7.3.4 Bestuur & Ondersteuning

Bestuur & Ondersteuning		x € 1.000	
Positieve ontwikkelingen	€	Negatieve ontwikkelingen	€
Bedrijfsvoering	88	Project Cloud2020	360
Rente	46	Specifieke dossiers	154
		Salarisadministratie	134
		AVG	67
		CAO ontwikkeling	125
		Overig	39
		Bestemming jaarrekening resultaat 2017	195
		Bestemming rentebaten ten gunste van Regio Deal Twente	92
	134		1.166
Saldo			-1.032
Mutaties reserves - Cloud 2020			360
Mutaties reserves - Bestemming rekeningresultaat 2017			195
Resultaat na reguliere mutaties reserves			-477
Mutaties reserves (egaliseren resultaat)			260
Gerealiseerd resultaat			-217

Toelichting op de positieve ontwikkelingen**Mutaties reserves**

360

De lasten m.b.t. project Cloud2020 worden gedekt door een onttrekking uit de reserve van Bedrijfsvoering conform besluitvorming DB 9-2-2018.

Bedrijfsvoering

88

Voor Bedrijfsvoering zijn er diverse baten opgehaald / verrekeningen gerealiseerd die een positief effect hebben. Het betreffen over het algemeen incidentele baten / verrekeningen. Totaal betreft het een bedrag van €88.000.

Rente

46

Er zijn voor €46.000 meer aan rente baten gerealiseerd dan begroot.

Toelichting op de negatieve ontwikkelingen**Project Cloud2020**

360

Voor het project Cloud2020 zijn er in 2018 €360.000 aan lasten gerealiseerd. Tegenover deze negatieve ontwikkeling staat een positieve ontwikkeling namelijk onttrekking uit de reserve cf. besluitvorming van het dagelijks bestuur.

Specifieke dossiers

154

Op integriteitsdossiers zijn extra lasten gerealiseerd. Het betreffen kosten voor juridische ondersteuning, bedrijfsonderzoek, extra inhuur en WW verplichting.

Salarisadministratie

134

In de samenwerking met gemeenten voor de salarisadministratie zijn er extra lasten gerealiseerd, waar geen overeenstemming over bereikt is om deze extra lasten te verrekenen met de deelnemende gemeenten. Het betreffen voornamelijk extra lasten voor E-HRM en een accountantscontrole op de salarisadministratie over 2017.

Mutaties reserves

195

Betreft onttrekking uit reserve conform besluit over bestemming van jaarrekening resultaat 2017.

AVG

67

In de BERAP 2018 is melding gemaakt dat er extra kosten werden verwacht voor het implementeren van de AVG. De kosten waren destijds geschat op €60.000. In totaal zijn er €67.000 aan lasten m.b.t. de AVG gerealiseerd.

Mutaties reserves egaliseren resultaat

260

Conform de regels dient het tekort op de het programma Bestuur & Ondersteuning eerst gedekt te worden uit de eigen reserves (m.u.v. looncompensatie). Indien de looncompensatie

CAO ontwikkeling

125

De CAO ontwikkeling is een negatieve ontwikkeling op het resultaat van BV met een omvang van €125.000

buiten beschouwing wordt gelaten, resteert er een tekort van €260.000.

Overig 39

Per saldo zijn er nog diverse onder- en overschrijdingen die een nadeel veroorzaken van €39.000. Bij deze negatieve ontwikkelingen speelt voornamelijk het tekort op licentie kosten een grote rol.

Bestemming jaarrekening resultaat 2017 195

De bestemming van het jaarrekeningresultaat wordt administratief verwerkt in het boekjaar 2018 via het programma Bestuur en Ondersteuning. Conform de besluitvorming wordt €195.000 bestemd. Tegenover deze negatieve ontwikkeling staat een positieve ontwikkeling als onttrekking van het zelfde bedrag uit de reserve.

Bestemming rentebaten ten gunste van Regio Deal Twente 92

Op 6 maart 2019 heeft het algemeen bestuur besloten om vanuit concern ca. 92.000 te bestemmen voor de Regio Deal Twente.

7.3.5 OZJT

OZJT		x € 1.000	
Positieve ontwikkelingen	€	Negatieve ontwikkelingen	€
Personele lasten OZJT en Samen14	154	Materiële lasten OZJT en Samen 14	151
Project Duurzame Gezinsvormen	49	Project Inkoop Twents Model	124
Project Eigen Kracht	199	Project Menzis	52
	402		327

Saldo **75**

Extra dekking projecten (reeds gerealiseerd) -72

Gerealiseerd resultaat **3**

Toelichting op de positieve ontwikkelingen

Personele lasten OZJT en Samen 14 154
 Ten opzichte van de reguliere begroting is er minder ingezet op financiële ondersteuning, secretaris ZV en relatiebeheerder VTT.

Toelichting op de negatieve ontwikkelingen

Materiële lasten OZJT en Samen 14 151
 Ten opzichte van de reguliere begroting zijn er extra materiële kosten gemaakt m.b.t. juridische kosten, vergader- en representatiekosten, inhuur communicatie en bijdrage Vitaal Twente.

Diverse projecten 248
 1. Binnen het project Duurzame Gezinsvormen is sprake van een positief resultaat (49K) omdat er geen fondsenwerver is ingezet en er geen extra uren zijn afgenomen bij aanbieders. Deze middelen blijven beschikbaar binnen het project voor de volgende fase.
 2. Binnen het project Eigen Kracht zijn vanuit verleden middelen (€271) gereserveerd. Er zijn in 2018 kosten (€72K) gemaakt voor scholing van Twentse ambtenaren. Na verrekening met het resultaat van project Inkoop Twents Model (€123K) blijven er middelen (€76K) beschikbaar binnen dit project.

Diverse projecten 176
 1. Binnen het project Inkoop Twents model dekten de middelen van het restant transitiefonds (€100K) en het transformatiefonds (€250K) niet volledig de opgave waar het project voor stond. Voor het restant (€124K) zijn gereserveerde middelen voor het project Eigen Kracht ingezet. De gemaakte kosten betreffen grotendeels de inhuur van derden ter ondersteuning van inkoopteams Wonen & Verblijf en Beschikbaarheidsvoorzieningen.
 2. Binnen het project Menzis dekten de bijdragen van de deelnemende gemeenten niet de volledige bijdrage voor de kosten van inzet regiosecretaris. Hiervoor zijn extra middelen ontvangen van 2 deelnemende gemeenten (€52K).

7.3.6 Veilig Thuis Twente

Veilig Thuis Twente		x € 1.000	
Positieve ontwikkelingen	€	Negatieve ontwikkelingen	€
Personele lasten	205	Materiële lasten	32
Subsidie radargelden	368	Subsidie radargelden	368
Frictie- en ontvlechttingskosten	329	Frictie- en ontvlechttingskosten	329
	902		729
Saldo			173
Mutaties reserves (egaliseren resultaat)			-173
Gerealiseerd resultaat			0
Toelichting op de positieve ontwikkelingen		Toelichting op de negatieve ontwikkelingen	
Personele lasten	205	Materiële lasten	32
De personeelskosten vallen lager uit dan begroot doordat vacatures niet direct ingevuld konden worden. Door de krapte op de arbeidsmarkt bleek het ook voor Veilig Thuis Twente erg moeilijk om goed gekwalificeerde medewerkers voor het uitvoerende werk te vinden. Met name in het operationeel team zijn de kosten lager dan begroot. Binnen het expertteam is de inzet op de personele functie gedragswetenschapper hoger dan begroot. Dit wordt gedekt door subsidies van gemeente Almelo en Hengelo.		De materiële lasten zijn 32K hoger dan begroot en komen voort uit telefoniekosten en ICT kosten.	
Subsidie radargelden	368	Subsidie radargelden	368
Er is een subsidie van het Rijk ontvangen in het kader van de aangescherpte wet meldcode en de uitbreiding van de monitorfunctie van 368K.		De subsidie radargelden is aangewend voor uitbreiding van de formatie (wachtljst-offensief VTT en toename taken), aanpassing van ondersteunende systemen en werkwijzen, start scholing en opbouwen buffer voor incidenten van 368K.	
Frictie- en ontvlechttingskosten	329	Frictie- en ontvlechttingskosten	329
I.v.m. positionering VTT onder Regio Twente: 1. Baten als ontvangende organisatie: vrijval reserve resultaat jaarrekening 2017 OZJT 163K en middelen centrumgemeente 57K. 2. Baten van latende organisatie JBOV: resultaat subsidiegelden 2016 van 109K. (Deze baat is verrekend met bijdrage in ontvlechttingskosten JBOV).		I.v.m. positionering VTT onder Regio Twente: 1. Betreft extra besteding van middelen voor juridisch advies, personele inzet bij P&O, ICT en communicatie, verhuiskosten, projectleiding en representatiekosten van 220K 2. Betreft een bijdrage in ontvlechttingskosten voor JBOV van 109K.	
		Mutaties reserves	173
		Het positieve resultaat wordt toegevoegd aan de egaliseringsreserve Veilig Thuis Twente zoals ingesteld is n.a.v. besluitvorming in het algemeen bestuur van 31 oktober 2018.	

7.3.7 Coalitions of the Willing

Coalition of the Willing		x € 1.000	
Positieve ontwikkelingen	€	Negatieve ontwikkelingen	€
Toezicht en kwaliteit	35	Mobiliteitslab OZJT	164
IT Platform	103	Kennispunt Twente	113
Deelprojecten SSNT	42	MDA	13
SSNT	14	Foutieve begrotingswijziging 2018 nr.3	232
Netwerkstad	4		
Agenda voor Twente	2.416		
	2.614		522
Resultaat voor bestemming			-324
Te verreken bijdragen			-
Mutaties reserves			2.433
Resultaat na Bestemming			-232

Toelichting op de positieve ontwikkelingen

Toezicht en kwaliteit 35
Door lagere personeelslasten dan begroot is er een positief resultaat. Deze middelen blijven binnen de coalition beschikbaar als dekking voor de kosten van de implementatie van het barrièremiddel in 2019.

Toelichting op de negatieve ontwikkelingen

Mobiliteitslab OZJT 164
De Twentse Visie op Vervoer is gestoeld op drie belangrijke pijlers: Mobiliteitslab Contractmanagement, Mobiliteitslab Dataknooppunt en doorontwikkeling kleinschalig OV. Op alle drie pijlers zijn in 2018 extra kosten gemaakt, om de gewenste ontwikkelingen op gang te krijgen. De gemeenten zijn hierbij steeds opdrachtgever geweest. Deze extra kosten zijn bij de deelnemende gemeenten in rekening gebracht.

IT Platform 103
Op het IT Platform resteert een saldo. Dit wordt veroorzaakt, doordat er in de opstartfase minder uitgaven gerealiseerd zijn dan begroot. Deze middelen worden volgend jaar ingezet als ontwikkelbudget voor het IT- Platform, dan wel vloeien deze terug naar de deelnemers van de coalitie (conform besluit stuurgroep IT Platform Twente 6-2-2019).

Kennispunt Twente 113
De kosten van Kennispunt Twente zijn voornamelijk door het geaccordeerde investeringsplan hoger, deze worden onttrokken aan de reserve Kennispunt Twente

Deelprojecten SSNT 42
Bij het afsluiten van SSNT en oprichting van IT Platform is het zogenoemde aanjaagbudget dat bij SSNT behoorde blijven bestaan. Op het aanjaagbudget resteert een saldo dat beschikbaar blijft binnen deze coalitie. In 2019 zal besloten moeten worden door platform bedrijfsvoering of dit bedrag naar de coalities gaat die uit het SSNT zijn voortgekomen, dan wel terug vloeit naar de deelnemers van SSNT

MDA 13
Er zijn meer uren gemaakt m.b.t. de energietransitie (RES Twente) en een afvalsymposium wat leidt tot een overschrijding welke worden verrekend met de gemeenten.

SSNT 14
Bij het afsluiten en afrekening van SSNT is een positief saldo gerealiseerd. Dit saldo blijft beschikbaar binnen deze coalitie. In 2019 zal besloten moeten worden door platform bedrijfsvoering of dit bedrag naar de coalities

Foutieve begrotingswijziging 2018 nr.3 232
Het hierboven gepresenteerde negatieve resultaat is ontstaan door een administratieve fout bij de begrotingswijziging 2018 nr. 3. Het algemeen bestuur heeft op 7 maart 2018 besloten om alle coalitie uit de gemeentelijke bijdrage te halen door het vaststellen van deze begrotingswijziging. Om te voorkomen dat de

gaat die uit het SSNT zijn voortgekomen, dan wel terug vloeit naar de deelnemers van SSNT.

basistaken worden belast met de overhead van Kennispunt Twente, is bij het opstellen van de programmabegroting 2018 de overhead van Kennispunt Twente (€ 231.509) reeds uit de gemeentelijke bijdrage gehaald. Bij de begrotingswijziging 2018 nr. 3. is per abuis wederom de overhead uit de gemeentelijke bijdrage gehaald. Dit heeft er voor gezorgd dat er per saldo te weinig gemeentelijke bijdrage is opgehaald voor de basistaken.

Netwerkstad

4

Het exploitatie resultaat van Netwerkstad laat een overschot zien welke conform gemaakte afspraken wordt gestort in de reserve Netwerkstad

Agenda voor Twente

2.416

Het exploitatie resultaat van de Agenda voor Twente laat een overschot zien welke als vooruit ontvangen bedragen naar de balans is geboekt.

7.4 Analyses rekeningresultaat 2018

Hierna volgen overzichten en toelichtingen van de voornaamste afwijkingen van kosten en baten ten opzichte van de begroting na wijziging per programma aan de hand van een aantal gedefinieerde categorieën. Conform de [financiële verordening](#) worden afwijkingen op saldi hoger dan € 100.000 toegelicht.

Domein Gezondheid

Programma Gezondheid

Bedragen x € 1.000	Begroting 2018 na wijziging		Rekening 2018		Verschil		Saldo
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	
Gezondheid							
1. Salarissen en sociale lasten	15.211	-	17.154	-	1.943	-	1.943-
3. Ingeleend/uitgeleend personeel, goederen en diensten	6.261	2.704	5.373	3.589	888	885-	1.774
4. Subsidies en overdrachten	224	3.637	29	3.811	195	174-	369
5. Rente	-	-	-	-	-	-	-
6. Financiële transacties	-	-	-	-	-	-	-
7. Toegerekende rente en afschrijvingen	143	-	97	-	46	-	46
7.5 Verrekeningen	40	25	186	-	146-	25	170-
Subtotaal	21.879	6.366	22.838	7.401	959-	1.035	76
7.1 Mutaties reserves	-	-	-	-	-	-	-
Gerealiseerd resultaat							76

Toelichting

1. Salarissen en sociale lasten

De lastenoverschrijding bij salarissen ontstaat grotendeels doordat projectmedewerkers begroot staan op inhuur. In de realisatie zijn deze kosten geboekt op salarissen en sociale lasten. Daarnaast ontstaat er een overschrijding door ziekte vervang en premies voormalig personeel.

3. Ingeleend/uitgeleend personeel, goederen en diensten

De lagere lasten worden grotendeels veroorzaakt door projectmedewerkers die begroot zijn op inhuur. In de realisatie zijn deze kosten geboekt onder salarissen en sociale lasten. Verder zijn er in 2018 incidentele baten gerealiseerd in verband met de Meningokokken ACWY massavaccinaties. Tevens zijn de baten uit diverse verrichtingen hoger uitgevallen.

4. Subsidies en overdrachten

De lagere lasten worden veroorzaakt door een niet gerealiseerd project. De hogere baten worden veroorzaakt door extra rijksbijdrage voor zorgopleidingen en zwangerschapsvergoedingen vanuit het UWV.

Domein Leefomgeving**Programma Sociaal Economisch Structuur versterking**

Bedragen x € 1.000	Begroting 2018 na wijziging		Rekening 2018		Verschil		Saldo
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	
Programma Sociaal Economisch Structuur versterking							
1. Salarissen en sociale lasten	977	-	1.087	-	110-	-	110-
3. Ingeleend/uitgeleend personeel, goederen en diensten	766	-	1.193	60	427-	60-	367-
4. Subsidies en overdrachten	978	604	770	662	208	58-	266
5. Rente	-	-	-	-	-	-	-
6. Financiële transacties	-	-	-	-	-	-	-
7. Toegerekende rente en afschrijvingen	14	-	8	-	7	-	7
7.5 Verrekeningen	65-	-	240-	-	175	-	175
Subtotaal	2.671	604	2.818	722	147-	118-	29-
7.1 Mutaties reserves	-	-	-	10	-	10-	10
Gerealiseerd resultaat							19-

Toelichting**1. Salarissen en sociale lasten**

De overschrijding komt door niet gerealiseerde looncompensatie (€ 24k), WW uitkeringen i.v.m. eigen risicodragerschap (€ 8k), inzet via tijdelijke contracten. Dekking van de salarislasten via verrekening 7.5.

3. Ingeleend/uitgeleend personeel, goederen en diensten

De overschrijding op de lasten wordt verrekend via 7.5 verrekeningen en dekking staat bij categorie 4.

4. Subsidies en overdrachten

De onderschrijding op de lasten wordt ingezet ter dekking van de overschrijding op categorie 3.

7.5 Verrekeningen

Het voordeel op de lasten is ter gedeeltelijke dekking van de lastenoverschrijding op categorie 1 en 3.

Programma Recreatieve Voorzieningen

Bedragen x € 1.000	Begroting 2018 na wijziging		Rekening 2018		Verschil		Saldo
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	
Programma Recreatieve Voorzieningen							
1. Salarissen en sociale lasten	1.012		1.010		2	-	2
3. Ingeleend/uitgeleend personeel, goederen en diensten	793	759	1.666	1.219	873-	460-	413-
4. Subsidies en overdrachten	16	14	8	321	8	307-	315
5. Rente					-	-	-
6. Financiële transacties					-	-	-
7. Toegerekende rente en afschrijvingen	238		244		6-	-	6-
7.5 Verrekeningen		0	10		10-	0	10-
Subtotaal	2.058	774	2.938	1.540	879-	766-	113-
7.1 Mutaties reserves	132	-	179	160	47-	160-	113
Gerealiseerd resultaat							0

Toelichting**3. Ingeleend/uitgeleend personeel, goederen en diensten**

Hogere lasten door aanleg en onderhoud routenetwerk (€ 145k), uitvoeren groot onderhoud waar een onttrekking aan de reserves groot onderhoud tegenover staat (€ 128k), uitgaven voor het project Twente beleven door te verbinden waar een subsidie tegenover staat (€ 179k), meer regulier onderhoud op de parken (€ 134k), door de nog niet ingevulde taakstelling van € 264k is er sprake van een overschrijding. Hogere baten door met name meer erfpacht (€ 40k), meer verhuur (€ 38k), meer inkomsten festivals (€ 140k) en parkeerinkomsten (€ 195k).

4. Subsidies en overdrachten

Hogere baten door met name verkoop routekaarten (€ 31k), bijdrage project MTB (€ 24k) en Twente beleven (€ 227k), loonkostensubsidie (€ 12k), hogere bijdrage SNL (€ 9k). Lagere lasten < € 100k dus geen verdere analyse.

7.1 Mutaties reserves

De baat van € 160k betreft een onttrekking aan de reserves groot onderhoud voor € 128k en investeringen bij fietspaden welke niet kunnen worden geactiveerd voor € 32k welke wordt onttrokken aan de reserve recreatieparken/fietspaden. Het verschil in lasten betreft voornamelijk de storting in de reserve recreatie als gevolg van het positieve resultaat van recreatieve voorzieningen (de storting is een last voor de exploitatie).

Programma Agenda van Twente

Bedragen x € 1.000	Begroting 2018 na wijziging		Rekening 2018		Verschil		Saldo
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	
Programma Agenda van Twente							
1. Salarissen en sociale lasten					-	-	-
3. Ingeleend/uitgeleend personeel, goederen en diensten	447	-	73	-	374	-	374
4. Subsidies en overdrachten	7.438	8.154	2.868	147	4.570	8.007	3.438-
5. Rente/dividend				7.860	-	7.860-	7.860
6. Financiële transacties					-	-	-
7. Toegerekende rente en afschrijvingen							
7.5 Verrekeningen	75		-26		101	-	101
Subtotaal	7.959	8.154	2.916	8.007	5.044	147	4.897
7.1 Mutaties reserves	-	-	-		-	-	-
Gerealiseerd resultaat							4.897

Toelichting**3. Ingeleend/uitgeleend personeel, goederen en diensten**

Door het aflopende karakter van de Agenda van Twente zijn er minder inhuur kosten gerealiseerd dan begroot.

4. Subsidies en overdrachten

Met de laatste extra winstuitkering van € 6,8 mln. en de daarover afgedragen dividendbelasting ad € 1,2 mln. is in 2018 in totaal € 8 mln. ontvangen voor financiering van deze nog af te wikkelen posten uit de Agenda van Twente. In 2018 is hiervan € 140.000,- aan de gemeente Berkelland uitgekeerd en voor ca. € 3 mln. aan voorzien posten afgewikkeld. Daarmee is in 2018 voor € 3.438.000,- minder kosten verantwoord dan dat er aan budget beschikbaar was. Dit restant bedrag wordt de komende jaren bestemd aan de afwikkeling van de laatste posten uit de Agenda van Twente conform de eerder vastgestelde lijst. Deze posten worden verantwoord in de jaarrekeningen van de jaren waarin deze kosten daadwerkelijk worden afgewikkeld.

5. Rente/dividend

De bijdrage vanuit Twente van € 8 mln. minus bijdrage voor gemeente Berkelland is conform de BBV spelregels hier geboekt, maar geraamd op categorie 4.

7.5 Verrekeningen

Op 6 maart 2019 heeft het algemeen bestuur besloten om vanuit concern 91.000 te bestemmen voor de Regio Deal Twente. Dit is financieel verwerkt via een verrekening.

Domein Bestuur & Ondersteuning

Bedragen x € 1.000	Begroting 2018 na wijziging		Rekening 2018		Verschil		Saldo
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	
Bestuur en ondersteuning							
1. Salarissen en sociale lasten	5.700	-	5.163	-	537	-	537
3. Ingeleend/uitgeleend personeel, goederen en diensten	3.074	1.457	5.117	1.576	2.043-	119-	1.924-
4. Subsidies en overdrachten	112	554	215	605	103-	51-	53-
5. Rente	99	-	99	-	1-	-	1-
6. Financiële transacties	-	-	-	-	-	-	-
7. Toegerekende rente en afschrijvingen	333	94	267	141	66	46-	113
7.5 Verrekeningen	42	300	606-	7-	647	307	340
Subtotaal	9.360	2.406	10.256	2.314	896-	92	988-
7.1 Mutaties reserves	-	45	-	816	-	771-	771
Gerealiseerd resultaat							217-

Toelichting**1.Salarissen en sociale lasten**

Er is sprake van lagere salarislasteren, deels vanwege invulling van formatie met ingeleend personeel. Zie categorie 3. Daarnaast is er een lagere realisatie door de overgang van personeel (financieel adviseurs) naar de VRT. De gerealiseerde lasten van Euregio zijn niet geraamd en worden via de categorie goederen en diensten doorbelast (budgettair neutraal). De lasten van de WKR (werkkostenregeling) zijn geraamd, echter de werkelijke lasten worden voornamelijk op de categorie 3 goederen en diensten geboekt. Per saldo leveren deze onderwerpen geen substantiële afwijking op.

3.Ingeleend/uitgeleend personeel, goederen en diensten

De gerealiseerde lasten zijn hoger dan geraamd. Dit wordt met name veroorzaakt door incidentele lasten m.b.t. uitgaven projecten (Digitalisering DIV en Cloud2020), dit betreft zowel ingeleend personeel als goederen en diensten. Daarnaast is er personeel ingeleend t.b.v. de formatie. Tevens is er personeel ingeleend voor AVG en integriteitsdossier en een dossier m.b.t. oneigenlijke toe-eigening van activa in eigendom van Regio Twente. Voor goederen en diensten zijn er tevens meer lasten gerealiseerd voor ICT licenties, dit betreft een structurele situatie.

De hogere gerealiseerde baten worden veroorzaakt door de niet geraamde doorberekening van Euregio (zie 1. Salarissen en sociale lasten). Tevens is er sprake van een lagere realisatie van baten, doordat er minder kosten in rekening zijn gebracht van uitgeleend personeel bij de VRT.

7.Toegerekende rente en afschrijvingen

Er zijn meer rente baten ontvangen vanuit de verstrekte geldleningen in het MKB fonds. Conform het BBV zijn de rentebaten integraal betrokken via taakveld Treasury bij de berekening van de omslagrente.

7.5 Verrekeningen

De gerealiseerde lasten zijn negatieve lasten. Een deel van de gerealiseerde (negatieve) lasten wordt veroorzaakt door het verschuiven van de geraamde baten naar de gerealiseerde lasten. Dit is conform de BBV-voorschriften. Tevens is er sprake van incidentele doorbelasting van salarissen en goederen/diensten naar diverse projecten. Op 6 maart 2019 heeft het algemeen bestuur besloten om vanuit concern 91.000 te bestemmen voor de Regio Deal Twente. Dit is financieel verwerkt via een verrekening.

7.1 Mutaties reserves

Er is meer onttrokken uit reserves dan begroot. Dit betreft onttrekkingen aan reserves voor het rekeningresultaat 2017 en voor het project Cloud2020. Er is tevens een deel van het rekeningresultaat 2018 onttrokken, het andere deel wordt separaat opgehaald via de gemeenten.

OZJT

Bedragen x € 1.000	Begroting 2018 na wijziging		Rekening 2018		Verschil		Saldo
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	
OZJT							
1. Salarissen en sociale lasten	132	-	505	-	373-	-	373-
3. Ingeleend/uitgeleend personeel, goederen en diensten	632	-	1.182	-	550-	-	550-
4. Subsidies en overdrachten	-	-	4	631	4-	-631	627
5. Rente	-	-	-	-	-	-	-
6. Financiële transacties	301	-	-	-	301	-	301
7. Toegerekende rente en afschrijvingen	-	-	-	-			-
7.5 Verrekeningen	-	-	5	3	5-	3-	2-
Subtotaal	1.065	-	1.696	634	631-	634-	3
7.1 Mutaties reserves	-	-	-		-	-	-
Gerealiseerd resultaat							3

Toelichting**1. Salarissen en sociale lasten**

De personele lasten van OZJT (excl. Overhead) en van Samen14 zijn begroot bij ingeleend personeel in categorie 3. Vanuit verleden betrof het ingeleend personeel. In 2018 zijn de desbetreffende mensen in dienst gekomen van Regio Twente. Er is een besparing op inzet financieel adviseur, relatiebeheerder VTT en secretaris ZV.

3. Ingeleend/uitgeleend personeel, goederen en diensten

Overschrijding komt voort uit advieskosten gedurende het jaar.

1. Een deel van deze kosten is gemaakt voor uitvoering van diverse projecten waar opbrengsten vanuit restant transitie-middelen, middelen transformatiefonds, gereserveerde middelen en gemeentelijke bijdragen voor projecten tegenover staan. Deze opbrengsten zijn verantwoord in categorie 4 en dekkend voor de kosten.

2. Er zijn er extra kosten gemaakt m.b.t. inhuur communicatie, juridische kosten, vergader- en representatiekosten en er is een bijdrage aan Vitaal Twente betaald.

4. Subsidies en overdrachten

De projecten zijn niet in de begroting opgenomen, waardoor zowel aan de batenkant in categorie 4 als aan de lastenkant in categorie 3 de verschillen te verklaren zijn.

6. Financiële transacties

In de begroting zijn de kosten van Kennispunt Twente opgenomen in categorie 6. De realisatie van deze kosten zijn verantwoord bij 3. Realisatie is conform begroting.

Veilig Thuis Twente

Bedragen x € 1.000	Begroting 2018 na wijziging		Rekening 2018		Verschil		Saldo
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	
Veilig Thuis Twente							
1. Salarissen en sociale lasten	2.672	-	2.090	-	581	-	581
3. Ingeleend/uitgeleend personeel, goederen en diensten	225	-	671	-	445-	-	445-
4. Subsidies en overdrachten	998	1.034	998	1.072	0-	37-	37
5. Rente	-	-	-	-	-	-	-
6. Financiële transacties	-	-	-	-	-	-	-
7. Toegerekende rente en afschrijvingen	-	-	-	-			-
7.5 Verrekeningen	-	-	-	-	-	-	-
Subtotaal	3.895	1.034	3.759	1.072	136	37-	173
7.1 Mutaties reserves	-	-	173		173-	-	173-
Gerealiseerd resultaat							-

Toelichting**1. Salarissen en sociale lasten**

De personeelskosten valt lager uit dan begroot doordat vacatures niet direct ingevuld konden worden. Met name in het operationeel team zijn de kosten lager dan begroot. Binnen het expertteam is de inzet op de personele functie gedragswetenschapper hoger dan begroot. Dit wordt gedekt door subsidies van gemeente Almelo en Hengelo.

3. Ingeleend/uitgeleend personeel, goederen en diensten

Door vervanging bij ziekte en uitval van personeel en inhuur van expertise voor specialistische opdrachten was de inhuur van derden hoger dan begroot. Ook is extra personeel ingehuurd om bestaande medewerkers de mogelijkheid te bieden tot scholing in het kader van doorontwikkeling en extra taken i.v.m. radarfunctie. Tenslotte zijn er extra ICT kosten gemaakt t.b.v. het registratiesysteem.

7.1 Mutaties reserves

Conform besluitvorming van het algemeen bestuur van 31 oktober 2018 is het jaarrekeningresultaat 2018 van Veilig Thuis Twente toegevoegd aan de egalisatie reserve om de toekomstige risico's te kunnen dekken.

Coalitions of the Willing

Bedragen x € 1.000	Begroting 2018 na wijziging		Rekening 2018		Verschil		Saldo
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	
Coalitions of the Willing							
1. Salarissen en sociale lasten	1.405	-	2.259	-	854-	-	854-
3. Ingeleend/uitgeleend personeel, goederen en diensten	1.386	-	2.501	15	1.115	15-	1.100
4. Subsidies en overdrachten	4.190	7.670	1.379	6.982	2.811	688	2.123
5. Rente	-		27	-	27-	-	27-
6. Financiële transacties	-		-	-	-	-	-
7. Toegerekende rente en afschrijvingen	-		-	-		-	-
7.5 Verrekeningen	213		694	3-	480-	3	483-
Subtotaal	7.195	7.670	6.859	6.994	335	676	340-
7.1 Mutaties reserves	-	-	152	261	152-	261-	109
Gerealiseerd resultaat							232-

Toelichting**1. Salarissen en socialen lasten***IT Platform - organisatie*

Voor de organisatiekosten zijn op deze categorie voor €35.000 aan lasten gerealiseerd, begroot was €176.000. Echter, zijn er ook minder baten opgehaald. Per saldo heeft dit geen effect. De salarislasteren m.b.t. Twentse Kracht en Trainees zijn geraamd als categorie 3, waardoor er hier per saldo een negatief resultaat ontstaat van € 724.000,-. Bij MDA is een bedrag van € 65.000 geraamd als categorie 1, maar op realisatiebasis wordt er geboekt via categorie 7.5. Bij Netwerkstad is een bedrag geraamd van € 52.000, waarbij op realisatiebasis sprake is van detachering welke via categorie 3 wordt geboekt. Voor het project RUNIN is € 70.000 betaald waar baten via categorie 4 tegenover staan, bij projecten bij OZJT is totaal € 180.000 betaald waar baten tegenover staan via categorie 3.

Kwaliteit en Toezicht

Voor deze projecten is in totaal voor € 87.000 aan lasten gerealiseerd die niet begroot zijn. Hier staan baten (4.) tegenover die niet begroot zijn. Per saldo heeft dit geen effect.

3. Ingeleend/uitgeleend personeel, goederen en diensten*IT Platform - organisatie*

Voor de organisatie kosten zijn op deze categorie voor €15.000 aan lasten gerealiseerd, begroot was €129.000. Echter, zijn er ook minder baten opgehaald. Per saldo heeft dit geen effect.

IT Platform - Projecten

Voor de projecten m.b.t. IT Platform (SSO, Digikoppeling en RDNG) zijn in totaal op deze categorie €224.000 aan lasten gemaakt, die niet begroot zijn. Hier staan verrekeningen (7.5) en baten (4.) tegenover, die ook niet begroot zijn. Per saldo heeft dit geen effect.

SSNT - Organisatie & Projecten

Voor projecten m.b.t. SSNT en de organisatie zijn in totaal op deze categorie €146.000 aan lasten gerealiseerd, die niet begroot zijn. Hier staan verrekeningen (7.5) en baten (4.) tegenover, die ook niet begroot zijn. Per Saldo heeft dit geen effect.

Agenda voor Twente

Overig voordeel op lasten wordt veroorzaakt door de Agenda voor Twente; dit betreft niet verstrekte subsidies en bijdragen. Ontvangen baten waar geen uitgaven tegenover staan zijn naar de balans geboekt als vooruit ontvangen, dit veroorzaakt een lagere baat in deze categorie.

Kennispunt Twent;

Op deze categorie is € 190.000 minder aan baten binnen gekomen, hier staan lagere lasten en een onttrekking aan de reserve tegenover.

4. Subsidies en overdrachten

IT Platform - organisatie

Voor de organisatie kosten zijn op deze categorie voor €127.000 aan baten gerealiseerd, begroot was €366.000. Echter, zijn er ook minder lasten gerealiseerd (op andere categorieën). Per saldo heeft dit geen effect.

IT Platform - Projecten

Voor het projecten m.b.t. IT Platform (SSO, Digikoppeling en RDNG) zijn er kosten gemaakt op de categorieën 3. en 5. die niet begroot zijn. Hier staan niet begrote baten tegenover voor deze projecten van €232.000. Per saldo heeft dit geen effect.

SSNT - Organisatie & Projecten

Voor projecten m.b.t. SSNT en de organisatie zijn er kosten gemaakt op de categorie 3. die niet begroot zijn. Hier staan niet begrote baten tegenover voor deze projecten van €164.000. Per saldo heeft dit geen effect.

Agenda voor Twente

Overig voordeel op lasten wordt veroorzaakt door de Agenda voor Twente; dit betreft niet verstrekte subsidies en bijdragen. Ontvangen baten waar geen uitgaven tegenover staan zijn naar de balans geboekt als vooruitontvangen, dit veroorzaakt een lagere baat in deze categorie.

Agenda voor Twente Overig voordeel op lasten wordt veroorzaakt door de Agenda voor Twente; dit betreft niet verstrekte subsidies en bijdragen. Ontvangen baten waar geen uitgaven tegenover staan zijn naar de balans geboekt als vooruitontvangen, dit veroorzaakt een lagere baat in deze categorie.

Kennispunt Twente

Op deze categorie is € 190.000 minder aan baten binnen gekomen, hier staan lagere lasten en een onttrekking aan de reserve tegenover. Door een foutieve begrotingswijziging is er te weinig gemeentelijke bijdrage opgehaald voor de basistaken waardoor een negatief resultaat is ontstaan. Zie voor een uitgebreide toelichting hoofdstuk 5.5.2.

7.5 Verrekeningen

IT Platform - organisatie

Voor de organisatiekosten zijn op deze categorie voor €77.000 aan lasten gerealiseerd, begroot was €62.000. Dit heeft echter geen effect, gelet op de realisatie van de lasten en baten op categorie 1., 3. en 4. Per saldo hebben deze categorieën geen effect (saldo = 0).

IT Platform - Projecten

Voor het project RDNG zijn er kosten gemaakt op de categorieën 3. en 5. die niet begroot zijn. Hier staan verrekeningen tegenover van €20.000. Per saldo heeft dit geen effect.

SSNT - Organisatie & Projecten

Voor projecten m.b.t. SSNT en de organisatie zijn kosten gemaakt op de categorie 3. die niet begroot zijn. Hier staan niet begrote verrekeningen tegenover voor deze projecten van per saldo €18.000 aan last. Per saldo heeft dit geen effect.

Agenda voor Twente

De inzet voor deze agenda wordt verrekend via deze categorie terwijl de last als een andere categorie is geraamd (nadeel € 85.000)

Kennispunt Twente - een hoger dan geraamde verrekening (€ 15.000) met budget op andere categorie.

7. Mutaties reserves

Dit betreffen niet geraamde mutaties reserves bij de Coalition of the Willing activiteiten Kennispunt Twente en Netwerkstad Twente. Het resultaat van deze onderdelen wordt geëgaliseerd met de betreffende egaliseringsreserves.

7.5 Overzicht van incidentele baten en lasten

Incidentele baten

Incidentele baten Bedragen x € 1.000,-	Realisatie begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar na wijziging	Raming begrotingsjaar voor wijziging
Domein Gezondheid			
PGJ (Pedagogische Gezinsbegeleiding Jeugd)	526	525	525
LOES projecten	271	499	499
Centrum voor Seksueel Geweld	133	130	130
Publieke Gezondheidszorg Asielzoekers (PGA)	173	233	233
Opleidingsinrichting	639	500	500
Overige projecten	578	545	545
Meningokokken ACWY	86	-	-
Totaal Domein Gezondheid	2.406	2.432	2.432
Domein Leefomgeving			
Vrijval balans vooruitontvangen bedragen recreatieparken	65	-	-
Extra festival- en parkeerinkomsten parken	347	-	-
Project Twente beleven door te verbinden	52	-	-
Project Jeugdwerkeloosheid	333	425	425
Totaal Domein Leefomgeving	797	425	425
Bestuur & Ondersteuning			
Project Cloud2020	360	-	-
Totaal Bestuur & Ondersteuning	360	-	-
OZJT			
Project Inkoop Twents Model	473	-	-
Project Menzis	52	-	-
Totaal OZJT	525	-	-
Coalitions of the Willing			
IT Platform (project SSO - Twente Cloud)	13	-	-
Mobiliteitslab OZJT	164	-	-
Totaal Coalitions of the Willing	177	-	-
Veilig Thuis Twente			
Subsidie radargelden	368	-	-
Frictie en ontvlechtingkosten	329	-	-
Totaal Veilig Thuis Twente	697	-	-
Totaal incidentele baten	4.962	2.857	2.857

Toelichting**Domein Gezondheid**

PGJ (Pedagogische Gezinsbegeleiding Jeugd):	Voor verschillende gemeenten wordt jaarlijks PGJ ingezet. Dit gebeurt op basis van de maatwerkafspraken die per gemeente gemaakt worden.
Loes Projecten:	Voor verschillende gemeenten worden Loes Projecten gedraaid. Tegenover de baten staat een gelijk bedrag aan lasten.
Centrum voor Seksueel Geweld:	GGD Twente ontvangt subsidie van gemeente Enschede voor het uitvoeren van het project Centrum voor Seksueel Geweld.
Publieke Gezondheidszorg Asielzoekers (PGA):	GGD Twente voert de jeugdgezondheidszorg uit voor de asielzoekerskinderen op de COA opvang locaties. De kosten hiervoor worden vergoed door het COA.
Opleidingsinrichting:	De opleidingen voor jeugdartsen en verpleegkundigen worden vergoed vanuit het VWS. Tegenover de baten staat een gelijk bedrag aan lasten.
Overige projecten:	Dit zijn diverse projecten die niet structureel worden geraamd. Deze worden gefinancierd door derden.
Meningokokken ACWY:	Alle 14 tot 18 jarigen in Nederland worden in 2018 en 2019 opgeroepen om de Meningokokken ACWY vaccinatie op te halen. Dit project wordt gefinancierd door het RIVM.

Domein Leefomgeving

Vrijval balans vooruitontvangen bedragen:	Op de balanspost vooruitontvangen bedragen stond € 65.000 waar geen prestatie meer tegenover staat.
Extra festival- en parkeerinkomsten parken:	De inkomsten uit festivals en parkeren zijn hoger door het mooie weer
Project Twente beleven door te verbinden:	Van derden hebben we een incidentele bijdrage gekregen voor het project Twente beleven door te verbinden.
Project Jeugdwerkloosheid:	Het project Jeugdwerkloosheid voeren we incidenteel uit voor de gemeente Enschede en het Werkbedrijf.

Bestuur & Ondersteuning

Project Cloud2020:	Onttrekking reserve voor dekking lasten project Cloud2020 ad 360K
--------------------	---

OZJT

Project Inkoop Twents Model:	Betreft vrijval restant transitie middelen 100K, middelen Transformatiefonds 250K en gereserveerde middelen project Eigen Kracht 124K (verrekening).
Project Menzis:	Betreft extra ontvangen bijdrage twee deelnemende gemeenten van 52K i.v.m. extra kosten inzet regiosecretaris binnen project.

Coalitions of the Willing

IT Platform (project SSO - Twente Cloud):	Bijdrage van gemeenten in het project SSO ad 13K.
Mobiliteitslab:	Bijdrage van deelnemende gemeenten van 164K.

Veilig Thuis Twente

Subsidie radargelden:	Betreft subsidie van het Rijk voor radarfunctie in het kader van de aangescherpte wet meldcode en de uitbreiding van de monitorfunctie van 368K.
-----------------------	--

Frictiekosten en
ontvlechtingskosten:

I.v.m. positionering VTT onder Regio Twente:

1. Baten als ontvangende organisatie: vrijval reserve resultaat jaarrekening 2017 OZJT 163K en middelen centrumgemeente 57K.
2. Baten van latende organisatie JBOV: resultaat subsidiegelden 2016 van 109K. (Deze baat is verrekend met bijdrage in ontvlechtingskosten JBOV).

Incidentele lasten

Incidentele lasten Bedragen x € 1.000,-	Realisatie begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar na wijziging	Raming begrotingsjaar voor wijziging
Domein Gezondheid			
PGJ (Pedagogische Gezinsbegeleiding Jeugd)	566	525	525
LOES projecten	271	499	499
Centrum voor Seksueel Geweld	176	128	128
Publieke Gezondheidszorg Asielzoekers (PGA)	170	274	274
Opleidingsinrichting	636	500	500
Overige projecten	550	545	545
Project GGID (Digitaal Dossier)	379	-	-
Project digitalisering DIV	97	-	-
Totaal Domein Gezondheid	2.845	2.472	2.472

Domein Leefomgeving			
Aanleg en onderhoud routenetwerk	351	-	-
Project Twente beleven door te verbinden	252	-	-
Project Jeugdwerkeloosheid	333	425	425
Totaal Domein Leefomgeving	936	425	425

Bestuur & Ondersteuning			
Project Cloud2020	360	-	-
Project digitalisering DIV	24	-	-
Project KCC	29	-	-
Kosten integriteitdossier en oneigenlijke toe-eigening activa in eigendom van Regio Twente	154	-	-
Inhuur m.b.t. AVG	67	-	-
Inhuur/Advies - organisatie ontwikkeling	51	-	-
Inhuur/Advies - ICT	48	-	-
Totaal Bestuur & Ondersteuning	733	-	-

OZJT			
Project Inkoop Twents Model	473	-	-
Project Menzis	52	-	-
Totaal OZJT	525	-	-

Coalitions of the Willing			
Kennispunt Twente - project Runin	63	-	-
IT Platform (project SSO - Twente Cloud)	13	-	-
Mobiliteitslab OZJT	164	-	-
Totaal Coalitions of the Willing	177	-	-

Veilig Thuis Twente			
Subsidie radargelden	368	-	-
Frictie en ontvlechtungskosten	329	-	-
Totaal Veilig Thuis Twente	697	-	-

Totaal incidentele lasten	5.913	2.897	2.897
----------------------------------	--------------	--------------	--------------

Toelichting**Domein Gezondheid**

PGJ (Pedagogische Gezinsbegeleiding Jeugd):	Voor verschillende gemeenten wordt jaarlijks PGJ ingezet. Dit gebeurt op basis van de maatwerkafspraken die per gemeente gemaakt worden.
Loes Projecten:	Voor verschillende gemeenten worden Loes Projecten gedraaid. Tegenover de baten staat een gelijk bedrag aan lasten.
Centrum voor Seksueel Geweld:	GGD Twente ontvangt subsidie van gemeente Enschede voor het uitvoeren van het project Centrum voor Seksueel Geweld.
Publieke Gezondheidszorg Asielzoekers (PGA):	GGD Twente voert de jeugdgezondheidszorg uit voor de asielzoekerskinderen op de COA opvang locaties. De kosten hiervoor worden vergoed door het COA.
Opleidingsinrichting:	De opleidingen voor jeugdartsen en verpleegkundigen worden vergoed vanuit het VWS. Tegenover de baten staat een gelijk bedrag aan lasten.
Overige projecten:	Dit zijn diverse projecten die niet structureel worden geraamd. Deze worden gefinancierd door derden.
Project GGID (Digitaal Dossier):	Op 31 januari 2018 is het dekkingsvoorstel van het digitaal dossier vastgesteld door de bestuurscommissie Publieke Gezondheid. De bestuurscommissie heeft ingestemd met het beschikbaar stellen van € 224.000 uit de bestemmingsreserve Gezondheid voor de incidentele lasten in 2018. Gezien het resultaat van de GGD hoeft geen beroep gedaan te worden op deze reserve.
Project digitalisering DIV:	Het aandeel van de GGD in niet voorziene kosten vanuit concern inzake het project digitalisering informatievoorziening. De GGD heeft geen invloed op deze kosten.

Domein Leefomgeving

Aanleg en onderhoud routenetwerken:	De aanleg naar een routenetwerk van 10.000 km ² vergt extra kosten
Project Twente beleven door te verbinden:	Het project Twente beleven door te verbinden kost € 252.000 met dekking vanuit de Provincie waarvan de bijdrage in 2017 is ontvangen.
Project Jeugdwerkloosheid:	Het project Jeugdwerkloosheid voeren we incidenteel uit voor de gemeente Enschede en het Werkbedrijf.

Bestuur en ondersteuning

Project Cloud2020:	Kosten voor project Cloud2020. Inhuur en advies (295K), software en licenties (65K). Totaal 360K.
Project digitalisering DIV:	Kosten voor inhuur en licentie kosten m.b.t. het project digitalisering DIV ad 24K.
Project KCC:	Kosten voor inhuur en advies inzake project KCC ad 29K.
Kosten integriteitsdossiers	Kosten voor bedrijfsonderzoek (47K), juridische kosten (43K), WW verplichting (10K), extra accountantskosten (3K) en dubbele loonkosten (51K) als gevolg van integriteitsdossiers. Totale kosten betreffen 154K.
Inhuur m.b.t. AVG:	Kosten voor inhuur m.b.t. AVG ad 67K (in BERAP 60K geprognosticeerd).
Inhuur/Advies - organisatie ontwikkeling:	Inhuur en advieskosten voor ontwikkeling verhaal Regio Twente (12K), Diverse advieskosten voor organisatie ontwikkeling (29K) en opleidingskosten voor organisatie ontwikkeling (10K). Totaal 51K.
Inhuur/Advies – ICT:	Inhuur en advieskosten voor Corvu (36K), intranet (6K), Topdesk (5K) en AFAS (1K). Totaal 48K.

OZJT:

Project Inkoop Twents Model: De kosten van 473K betreffen grotendeels de inhuur van derden ter ondersteuning van inkoopteams Wonen & Verblijf en Beschikbaarheidsvoorzieningen i.v.m. implementatie inkoop Twents Model.

Project Menzis: Betreft extra kosten inzet regiosecretaris binnen project van 52K.

Subsidie radargelden: Betreft besteding van de subsidie radargelden voor uitbreiding van de formatie (wachlijst-offensief VTT en toename taken), aanpassing van ondersteunende systemen en werkwijzen, start scholing en opbouwen buffer voor incidenten van 368K.

Frictie- en ontvlechtingkosten: I.v.m. positionering VTT onder Regio Twente:
1. Betreft extra besteding van middelen voor juridisch advies, personele inzet bij P&O, ICT en communicatie, verhuiskosten, projectleiding en representatiekosten van 220K
2. Betreft een bijdrage in ontvlechtingkosten voor JboV van 109K.

Coalitions of the Willing:

Kennispunt Twente-project Runin: Dit betreffen uitgaven voor een project binnen Kennispunt Twente die bekostigd worden via een Europese Subsidie.

IT Platform (project SSO - Twente Cloud): Betreft inhuur en advieskosten die gemaakt zijn voor het project SSO. Totaal 13K.

Mobiliteitslab OZJT: Betreft extra kosten inhuur implementatie vervoer, meerwerk dataknooppunt en extra tests, projectleider dataknooppunt, opstartkosten projectgroep Maas en kosten projectleiding werkgroep Kleinschalig OV van 164K.

7.6 Analyse begrotingsrechtmatigheid

U treft in onderstaande tabel de normering van de begrotingsrechtmatigheid conform het controleprotocol voor de accountantscontrole op de jaarrekening 2018.

Legenda:

Rechtmatig is een kostenoverschrijding op programmaniveau die:

- a) geheel of grotendeels wordt gecompenseerd door direct daaraan gerelateerde inkomsten;
- b) past binnen het bestaande beleid, maar die niet tijdig kon wordenesignaleerd;
- c) bij het opmaken van de jaarrekening bekend is geworden nadat de overhead is toegerekend, mits op de kostenplaatsen geen overschrijdingen voorkomen en past binnen het geformuleerde beleid;
- d) het gevolg is van een hoger investeringsbedrag in een voorgaand jaar.

Onrechtmatig is een kostenoverschrijding op programmaniveau die:

- a) past binnen het bestaande beleid maar die ten onrechte niet tijdig isesignaleerd;
- b) niet past binnen het bestaande beleid en waarvoor geen begrotingswijziging is ingediend;
- c) gevolg is van een activiteit die achteraf als onrechtmatig moet worden beschouwd;
- d) leidt tot kosten binnen de begroting, waarvoor minder prestaties zijn geleverd.

Kostenoverschrijdingen die op grond van het voorgaande als onrechtmatig moeten worden gekwalificeerd, worden hierna op programmaniveau geanalyseerd. Deze worden, voorzien van een toelichting aan het algemeen bestuur verantwoord.

Analyse begrotingsrechtmatigheid Omschrijving	Begroting na wijziging			Realisatie			Begrotingsafwijking			Waarvan rechtmatige lasten	Waarvan onrechtmatige lasten	Categorie
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo			
<i>bedragen x €1000</i>												
Domein Bestuur en ondersteuning	2.406	9.360	6.954-	2.314	10.256	7.942-	92-	896	988-	896		A/B
Domein Gezondheid	6.366	21.879	15.513-	7.401	22.838	15.437-	1.035	959	76	959		A
Domein Leefomgeving (excl. Agenda van Twente)	1.378	4.729	3.352-	2.263	5.756	3.493-	885	1.027	142-	1.027		B
Agenda van Twente	8.154	7.959	194	8.007	2.916	5.092	147-	5.044-	4.897	5.044-		A
OZJT	-	1.065	1.065-	634	1.696	1.063-	634	631	3	631		A
Veilig Thuis Twente	1.034	3.895	2.860-	1.072	3.759	2.687-	37	136-	173	136-		A
Coalition of the Willing	7.670	7.195	475	6.994	6.859	135	676-	335-	340-	335-		A
Subtotaal Domeinen	27.008	56.082	29.074-	28.684	54.080	25.396-	1.676	2.002-	3.678	2.002-	-	-
Algemene dekkingsmiddelen												
Gemeentelijke bijdragen	29.161	-	29.161	29.161	-	29.161						
Subtotaal alg. dekkingsmiddelen	29.161	-	29.161	29.161	-	29.161						
Onvoorzien	-	-	-	-	-	-						
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	56.170	56.082	87	57.846	54.080	3.765						
Mutaties reserves												
Domein Bestuur en ondersteuning	45	-	45	816	-	816						
Domein Gezondheid	-	-	-	-	-	-						
Domein Leefomgeving (excl. Agenda van Twente)	-	132	132-	170	180	10-						
OZJT	-	-	-	-	-	-						
Veilig Thuis Twente	-	-	-	-	173	173-						
Coalition of the Willing	-	-	-	261	152	109						
Totaal mutaties reserves	45	132	87-	1.246	504	742						
Gerealiseerd resultaat	56.215	56.215	0	59.092	54.585	4.507						

Resultaat voor financiering Agenda van Twente -4.897

Gerealiseerd resultaat na aftrek resultaat Agenda van Twente -390

Tabel 9 Analyse begrotingsrechtmatigheid

Toelichting analyse begrotingsrechtmatigheid*Algemeen*

Overeenkomstig de bepalingen in het BBV worden alleen de voornaamste begrotingsoverschrijdingen op de lasten nader toegelicht. Conform voorgaand boekjaar worden de lastenoverschrijdingen groter dan € 100.000 toegelicht. Uit de analyse blijkt, dat in het algemeen hogere lasten in grote mate worden gecompenseerd door hogere inkomsten, en het gaat om overschrijdingen waarbij, bij het doen van uitgaven, binnen het door het algemeen bestuur uitgezette beleid is gebleven.

Lastenoverschrijdingen*Bestuur en ondersteuning € 896.000*

Er wordt een lastenoverschrijding van €360.000 gerealiseerd door het project Cloud2020, welke niet begroot is. Dit project wordt gedekt vanuit een reserve conform besluitvorming DB 9-2-2018. Het jaarrekeningresultaat 2017 is een begrotingsafwijking van € 195.000. Deze wordt ook vanuit een reserve onttrokken conform de vaststelling van de jaarrekening 2017 in de AB-vergadering van 11-7-2018. Er zijn onvoorziene kosten van € 67.000 gemaakt voor AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming). In 2018 zijn onvoorziene kosten gemaakt m.b.t. integriteitsdossiers. De lasten hiervan betreffen € 154.000. Op 6 maart 2019 heeft het algemeen bestuur besloten om vanuit concern 91.000 te bestemmen voor de Regio Deal Twente. Dit is financieel verwerkt via een verrekening.

Domein Gezondheid € 959.000

De lasten worden overschreden door o.a. niet geraamde projecten c.q. maatwerk die wel gerealiseerd zijn. Denk hierbij aan project GGID (digitaal dossier JGZ) en Serious Game. Het merendeel van de projecten leidt ook tot hogere baten. Daarnaast zijn er incidentele baten gerealiseerd door de vaccinatie Meningokokken ACWY.

Domein Leefomgeving (excl. AvT) € 1.027.000

De overschrijding op de lasten komt voornamelijk door uitgaven bij recreatieve voorzieningen waar subsidies tegenover staan (project Twente beleven door te verbinden voor € 180.000), uitgaven (€ 128.000) met betrekking tot groot onderhoud welke worden onttrokken aan de reserves groot onderhoud. De taakstelling van € 264.000 is niet ingevuld, maar zorgt wel voor een verlaging van de begrote lasten. Het vergroten van het routenetwerk naar 10.000 km² brengt extra kosten met zich mee (€ 145.000), dit wordt verrekend met het totaal aan baten waaronder kaartverkoop routenetwerken. Het onderhoud op de recreatieparken (mede door de festivals) vergde meer kosten dan geraamd (€ 134.000) waar ook inkomsten vanuit de festivals tegenover staan. De niet opgehaalde looncompensatie zorgt voor een overschrijding van € 48.000 (BERAP 2018).

OZJT € 631.0000

Er wordt een lastenoverschrijding van € 631.000 gerealiseerd door de projecten Duurzame gezinsvormen, Inkoop Twents model en Eigen Kracht OZJT. Deze worden gedekt door gereserveerde middelen Eigen Kracht, restant transitie-middelen, middelen Transformatiefonds en bijdragen van deelnemers aan het project van in totaal €631.000.

7.7 Balans per 31-12-2018

Voor resultaatbestemming en na verwerking van mutaties in de reserves (bedragen in €).

Activa	Ultimo 2018	Ultimo 2017	Passiva	Ultimo 2018	Ultimo 2017
Vaste activa			Vaste passiva		
Materiële vaste activa	8.402.290	4.694.560	Eigen vermogen	10.034.384	6.268.976
Woonruimten	40.838	43.560	Algemene reserve	781.145	-2.607.646
Bedrijfsgebouwen	1.149.129	1.237.703	Bestemmingsreserves	4.745.832	5.292.539
Grond-, weg- en waterbouwk. werken	227.011	79.298	Gerealiseerd resultaat	4.507.407	3.584.083
Vervoermiddelen	287.978	229.121			
Machines, apparaten en installaties	2.019.548	1.208.529			
Overige materiele vaste activa	4.677.787	1.896.349	Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer	1.756.188	1.887.530
Financiële vaste activa	1.316.576	1.439.382	Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	1.756.188	1.887.530
Totaal vaste activa	9.718.866	6.133.942	Totaal vaste passiva	11.790.573	8.156.506
Vlottende activa			Vlottende passiva		
Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar	11.628.021	11.374.290	Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar	4.440.269	3.269.569
Liquide middelen	967.015	552.159			
Overlopende activa	2.185.088	2.180.997	Overlopende passiva	8.268.148	8.815.314
Totaal vlottende activa	14.780.123	14.107.446	Totaal vlottende passiva	12.708.417	12.084.883
Totaal Activa	24.498.990	20.241.389	Totaal Passiva	24.498.990	20.241.389

Zie voor toelichting op verstrekte garantstellingen [paragraaf 7.10.](#)

7.8 Grondslagen voor resultaat en waardebepaling

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De jaarrekening 2018 is wederom volgens de richtlijnen van het BBV opgesteld. De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Activa en passiva zijn gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij het desbetreffende balanshoofd anders wordt vermeld. De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld door Twence B.V., het jaar waarin het besluit door de aandeelhoudersvergadering is genomen. In boekjaar 2018 is de laatste dividend uitkering over het jaar 2017 uitgekeerd.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld reorganisaties) dient wel een verplichting opgenomen te worden.

Balans

Vaste activa

Materiële vaste activa met economisch nut

Overige investeringen met economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs wordt gedefinieerd als zijnde inkoopprijs en de bijkomende kosten en de vervaardigingsprijs wordt gedefinieerd als zijnde de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen conform de [nota rente en afschrijving](#) bedragen in jaren:

Gronden en terreinen	n.v.t.
Woonruimten	20
Bedrijfsgebouwen	40
Vervoermiddelen	5-15
Machines, apparaten en installaties	5-15
ICT	3-5
Overige materiële vaste activa	10

Financiële vaste activa

Leningen u/g zijn zover mogelijk opgenomen tegen nominale waarde. In 2018 is de balanswaardering van de verstrekte geldleningen in het kader van het innovatiefonds aangepast en is de verwachte oninbaarheid in mindering gebracht. Participaties in het aandelenkapitaal van N.V. 's en B.V. 's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is dergelijke afwaardering niet noodzakelijk gebleken.

Vlottende activaVorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid kan een voorziening in mindering worden gebracht.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Vaste passivaBestemmingsreserves

Bestemmingsreserves worden gevormd door het instellen van een format, deze wordt vastgesteld door het algemeen bestuur. In dit vast te stellen format wordt aangegeven wat de bestemming is, hoe deze wordt gevormd/gevoed, het wel of niet toevoegen van rente, de looptijd van de reserve en de maximale hoogte van de reserve. Indien het format is vastgesteld kunnen toevoegingen en onttrekkingen plaatsvinden binnen de gestelde normen zonder aanvullend besluit van het algemeen bestuur.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rente-typisch looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en Garantstellingen

Voor zover leningen door ons gewaarborgd zijn, is op de toelichting op de balans het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen.

7.9 Toelichting op de balans per 31-12-2018

Bedragen in €.

Activa**A. Vaste activa:**

De materiele vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

Materiële vaste activa	Boekwaarde 31-12-2018	Boekwaarde 31-12-2017
Investerings met een economisch nut	8.402.290	4.694.560
Totaal materiële vaste activa	8.402.290	4.694.560

Het onderstaande overzicht geeft de onderverdeling weer van de overige investeringen met een economisch nut en het verloop van de boekwaarde:

Materiële vaste activa	Boekwaarde 31-12-2018	Afschrijving	Bijdrage derden t.b.v. investering	Investering	Boekwaarde 31-12-2017
Gronden- en terreinen	-	-	-	-	-
Woonruimten	40.838	2.723	-	-	43.560
Bedrijfsgebouwen	1.149.129	88.574	-	-	1.237.703
Grond-, weg- en waterbouwk. werken	227.011	5.059	-	152.771	79.298
Vervoermiddelen	287.978	56.274	-	115.131	229.121
Machines, apparaten en installaties	2.019.548	376.259	-	1.187.278	1.208.529
Overige materiële vaste activa	4.677.787	113.200	400.000	3.294.638	1.896.349
Totaal Invest. econ. nut	8.402.290	642.089	400.000	4.749.819	4.694.560

In 2018 is van de verhuurder van Twentehuis een bijdrage ontvangen van € 400.000 voor het project modernisering Huisvesting Twentehuis. Deze bijdrage is in mindering gebracht op de investering.

De belangrijkste gedane investeringen in het boekjaar staan in het onderstaande overzicht vermeld:

Materiële vaste activa	Investering 2018
Invest. met een econ. nut in het afgelopen boekjaar	
Verbouwing Twentehuis	2.415.527
Digitaal Dossier JGZ (GGiD) incl. modules	877.000
Investerings in routenetwerken en routekaarten	674.000
Vervangingsinvesteringen ICT	307.000
Meubilair en inrichting JGZ locaties	122.000
Vervoermiddelen Recreatieve Voorzieningen	115.000
Verbouwing Kantine	86.000
Overige investeringen	153.292
Totaal	4.749.819

Financiële vaste activa:

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2018 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

Kapitaal-verstrekingen	Boekwaarde 31-12-2018	Afwaardering	Aflossing	Des- investering	Investing	Boekwaarde 31-12-2017
Deelneming in Twence B.V.	88.446	-	-	-	-	88.446
Deelneming in Oost NL N.V.	2	-	-	-	-	2

Kapitaalverstrekking aan het Innovatiefonds Twente N.V.

In 2014 is besloten om dit fonds gefaseerd van financieringsmiddelen te voorzien. Deze middelen zijn volledig bestemd om te investeren in kansrijke innovatieve projecten en bedrijven in de regio. Doelstelling daarbij is dat het gehele kapitaal, door middel van op aanvraag en na beoordeling en goedkeuring, aan te verstrekken subsidiebijdragen wordt besteed. In het jaar 2014 is een eerste storting van € 4 mln. in het fonds gedaan. Op advies van onze juridische adviseur is daarbij gekozen voor een storting in aandelenkapitaal ad € 1 mln. en een storting in agioreserve van € 3 mln. De storting in aandelenkapitaal dient als deelneming op de balans te worden verantwoord. Maar omdat deze deelneming niet in stand blijft en evenals de gestorte agiogelden volledig door middel van besteding aan subsidiebijdragen wordt uitgekeerd, is deze deelneming gewaardeerd naar € 0.

Leningen	Boekwaarde 31-12-2018	Afwaardering	Aflossing	Des- investering	Investing	Boekwaarde 31-12-2017
Hypothecaire leningen personeel	28.516	-	29.418	-	0	57.935
Lening u/g IST innovatiefonds	1.199.613	368.000	-	-	274.613	1.293.000
Totaal financiële vaste activa	1.316.576	368.000	29.418	-	274.613	1.439.382

Waardering verstrekte geldleningen IST innovatiefonds

Per ultimo 2018 zijn de verstrekte geldleningen zo als gebruikelijk beoordeeld en gewaardeerd. De waardering is gebaseerd op een actueel overzicht met betrekking tot het betalingsgedrag, op een actuele rapportage met betrekking tot de juridische status en op basis van verstrekte informatie, uitgevoerde bezoeken en gesprekken aan kredietnemers. Ook zijn er dit dienstjaar een aantal afgewaardeerde geldleningen onder toevoeging van achterstallige rente en aflossingsvoorwaarden verlengd en opnieuw afgesloten. Deze geldleningen worden daarom opnieuw op de balans opgenomen. De waardering van de leningen kent dit jaar zowel negatieve (€ 368.000) als positieve elementen (€ 274.613) wat per saldo leidt tot een afwaardering op de balans 2018 met € ca. 93.000,-. Verder lopen over een aantal geldleningen nog gesprekken over verlenging c.q. aflossing daarvan. De effecten daarvan maken onderdeel uit van de per ultimo 2019 uit te voeren beoordeling. Bij de start van het fonds zijn deze geldleningen als risicovol bestempeld, aangezien het slagen van een innovatie tijd vraagt en van veel factoren afhankelijk is. Voor het risico van deze afwaardering is geen voorziening aangesproken, de reden hiervoor is dat deze geldleningen zijn gefinancierd uit de via het investeringsprogramma Agenda van Twente beschikbaar gestelde subsidiebedragen. De details van de waardering zijn vertrouwelijk en in te zien bij de bestuurscommissie Agenda van Twente.

B. Vlottende activa**Uitzettingen korter dan één jaar:**

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Vorderingen op openbare lichamen	Boekwaarde 31-12-2018	Boekwaarde 31-12-2017
Vorderingen op openbare lichamen	2.889.021	2.300.197
Uitzettingen in s' Rijks schatkist		
Schatkistbankieren	6.410.159	7.049.872
Rekening-courantverhoudingen met niet financiële instellingen		
Overige rekening-courant tegoeden	-	12.265
Overige vorderingen		

Debiteuren	354.173	421.459
Overige vorderingen	1.974.668	1.590.497
Totaal uitzettingen korter dan één jaar	11.628.021	11.374.290

De grote bedragen in de post vorderingen op openbare lichamen betreffen voornamelijk afrekeningen met de Twentse gemeenten en de Veiligheidsregio Twente in het kader van projecten en Coalitions of the Willing activiteiten.

Schatkistbankieren

Schatkistbankieren (bedragen x € 1.000)	Drempelbedrag	1 ^e kwartaal 2018	2 ^e kwartaal 2018	3 ^e kwartaal 2018	4 ^e kwartaal 2018
Middelen buiten de schatkist	406	698	826	989	1.010
Percentage buiten de schatkist	0,75%	1,29%	1,53%	1,83%	1,87%

Zie voor een toelichting de [paragraaf financiering](#).

Liquide middelen:

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

Liquide middelen	Boekwaarde 31-12-2018	Boekwaarde 31-12-2017
Kasgelden	5.117	9.197
Rekening-courant tegoeden banken	961.898	542.962
Totaal liquide middelen	967.015	552.159

Overlopende activa:

De post overlopende activa kan als volgt onderscheiden worden:

Overlopende activa	Boekwaarde 31-12-2018	Boekwaarde 31-12-2017
Vooruitbetaalde bedragen	812.732	897.675
Nog te ontvangen bedragen	1.372.356	1.283.322
Totaal overlopende activa	2.185.088	2.180.997

De post vooruitbetaalde bedragen kan als volgt gespecificeerd worden:

Vooruitbetaalde bedragen	Boekwaarde 31-12-2018	Boekwaarde 31-12-2017
Vooruitbetaalde bedragen Algemeen	808.809	888.758
Vooruitbetaalde GGD	-	4.870
Vooruitbetaalde maatwerkgelden Almelo	-	270
Vooruitbetaalde maatwerkgelden Borne	-	2.032
Vooruitbetaalde maatwerkgelden Dinkelland	-	929
Vooruitbetaalde maatwerkgelden Rijssen-Holten	3.923	-
Vooruitbetaalde maatwerkgelden Tubbergen	-	816
Totaal overlopende activa	812.732	897.675

De grote bedragen in de post vooruitbetaalde bedragen betreffen betalingen in het kader van licentiekosten 2019 en huurkosten 2019 voor het Twentehuis en de diverse locaties van de jeugdgezondheidszorg.

De post nog te ontvangen bedragen kan als volgt gespecificeerd worden:

Nog te ontvangen bedragen	Boekwaarde 31-12-2018	Ontvangen bedragen	Te ontvangen bedragen	Boekwaarde 31-12-2017
Nog te ontvangen bijdragen van het Rijk	306.142	89.516	306.142	89.516
Nog te ontvangen bijdragen overige overheid	1.014.876	1.041.437	995.878	1.060.434
Nog te ontvangen overige bijdragen	51.338	-955.658	-	133.372
Totaal nog te ontvangen bedragen	1.372.356	175.295	1.302.020	1.283.322

De nog te ontvangen bijdragen van het Rijk betreffen voornamelijk bedragen in het kader van Rijksvaccinatie programma die door het RIVM worden overgemaakt. De post nog te ontvangen bijdrage overige overheid betreft met name de te ontvangen subsidie bijdragen van de centrumgemeente voor de radargelden VTT en het transformatiefonds 2018 voor OZJT. Daarnaast dienen er nog bedragen te worden ontvangen van de Twentse gemeenten voor het uitvoeren van de Coalition of the Willing activiteiten.

Passiva**A. Vaste passiva****Eigen vermogen:**

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

Algemene reserve	Boekwaarde 31-12-2018	Bestemmings- resultaat vorig boekjaar (AvT/IPT)	Onttrekking	Toevoeging	Boekwaarde 31-12-2017
Totaal algemene reserves	781.145	3.388.791-	-	-	2.607.646-
Totaal reserves domein Bedrijfsvoering	186.539	-	620.702	-	807.241
Totaal reserves domein Leefomgeving	2.329.083	-	169.802	352.700	2.146.185
Totaal reserves domein Gezondheid	1.362.603	-	-	-	1.362.603
Totaal reserves Coalition of the willing	867.607	-	260.683	151.780	976.510
Totaal reserves	5.526.977	3.388.791-	1.051.186	504.479	2.684.893

Gerealiseerd resultaat	Boekwaarde 31-12-2018				Boekwaarde 31-12-2017
Gerealiseerd resultaat	4.507.407	3.584.083	195.292	4.507.407	3.584.083
Totaal	10.034.384	195.292	1.246.478	5.011.887	6.268.976

*Gerealiseerd resultaat: Betreft het rekening saldo dat ter nadere bestemming op de balans is opgenomen. Het verloop in de reserves in 2018 wordt in overzicht op de volgende pagina's per reserve weergegeven:

Onder "Bestemming resultaat vorig boekjaar" staan de toevoegingen of onttrekkingen vermeld uit hoofde van de bestemming van het resultaat op de voorfinanciering van de Agenda van Twente.

- Op [Pagina 69](#) is een inhoudelijke en financiële toelichting gegeven op de voorfinanciering Agenda van Twente.
- Voor de aard en de reden van iedere reserve wordt verwezen naar [pagina 111](#).

Omschrijving	Saldo per 31-12-2018	Bestemmings- resultaat vorig boekjaar (AVT/IPT)	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo per 31-12-2017
Algemene reserve Regio Twente	116.807		-	-	116.807
Bestemmingsreserve aandelen Twence BV	88.446		-	-	88.446
Resultaat AVT/IPT	575.892	3.388.791	-	-	2.812.899-
Totaal Algemene Reserves	781.145	3.388.791	-	-	2.607.646-
Egalisatiereserve ICT	86.201		-	360.504	446.705
Reserve innovatieve bedrijfsvoering	-		-	32.141	32.141
Reserve Bedrijfsvoering (VRT)	-		-	103.387	103.387
Reserve Bedrijfsvoering	100.338		-	124.669	225.008
Totaal reserves domein Bedrijfsvoering	186.539	-	-	620.702	807.241
Egalisatiereserve Leefomgeving	220.331		-	-	220.331
Egalisatiereserve parkeergelden	-		8.951-	-	8.951
Reserve groot onderhoud Hulsbeek	119.204		49.197	46.606	116.613
Reserve groot onderhoud Rutbeek	196.996		44.829	33.405	185.572
Reserve groot onderhoud Lageveld	16.649		20.760	13.039	8.928
Reserve groot onderhoud Arboretum	-		-	-	-
Reserve groot onderhoud Fietspaden	22.811		17.420	34.227	39.617
Reserve Routenetwerken	0		-	-	0
Reserve vervanging en vernieuwing	419.501		55.524	32.240	396.216
Reserve werkplaats HB	83.743		-	-	83.743
Reserve stimulering Recreatie & Toerisme	216.415		-	-	216.415
Provinciale reserve recreatieve voorzieningen	794.674		-	-	794.674
Reserve Monitoring Recreatie & Toerisme	-		898	-	898-
Reserve herplaatsing personeel	5.664		-	10.285	15.949
Reserve Milieu projecten	60.073		-	-	60.073
Totaal reserves domein Leefomgeving	2.156.060	-	179.677	169.802	2.146.185
Egalisatiereserve Gezondheid	478.839		-	-	478.839
Egalisatiereserve SOA Poli	121.963		-	-	121.963
Egalisatiereserve MOA/PGA	180.738		-	-	180.738
Reserve projecten	254.064		-	-	254.064
Reserve tarieftaken	327.000		-	-	327.000
Totaal reserves domein Gezondheid	1.362.603	-	-	-	1.362.603
Egalisatiereserve OZJT	-		-	-	-
Totaal reserve OZJT	-	-	-	-	-
Egalisatiereserve Veilig Thuis Twente	173.023		173.023	-	-
Totaal reserve Veilig Thuis Twente	173.023	-	173.023	-	-
Reserve salarisadministratie Netwerkstad	30.298		-	-	30.298
Reserve Kennispunt Twente	472.211		147.360	260.683	585.535
Reserve Netwerkstad	365.097		4.420	-	360.677
Totaal reserves Coalition of the willing	867.607	-	151.780	260.683	976.510
Totaal reserves	5.526.977	3.388.791	504.479	1.051.186	2.684.893
Resultaat boekjaar	4.507.407	3.584.083	4.507.407	195.292	3.584.083
Eigenvermogen	10.034.384	195.292	5.011.886	1.246.478	6.268.976

Tabel 10 Overzicht mutaties reserve

Specificatie Toevoegingen	Bedrag	
Resultaattoevoeging 2018	€	372.273
Storting grootonderhoud	€	132.206
Totaal Toevoegingen (excl. Toevoeging resultaat boekjaar 2018)	€	504.479

Specificatie Onttrekkingen	Bedrag	
Project Cloud2020	€	360.504
Resultaat onttrekking 2018	€	520.881
Resultaat bestemming 2017	€	195.292
Grootonderhoud 2018	€	127.277
Investerings 2018	€	42.525
Totaal Onttrekkingen	€	1.246.478

Aarde en reden reserves**Algemene reserve****Algemene reserve Regio Twente**

Volgens het "Beleidskader batige rekeningsaldi" mag Regio Twente een algemene reserve vormen uit een voordelig rekeningsaldo bij de jaarrekening. Doel is het in stand houden van een financiële buffer om incidenteel onverwachte c.q. onvoorziene uitgaven te dekken.

Bestemmingsreserve aandelen Twence BV

Deze reserve is ingesteld om het in aandelen Twence Holding BV belegde vermogen in de balans zichtbaar te maken en te kunnen verantwoorden. Dit geschiedde tot voor kort door tussenkomst van Twence Beheer BV. Na de aandelenoverdracht naar de gemeenten in 2011 omvat dit alleen nog 819 tijdelijke (tot 2018) preferente aandelen van Regio Twente die verband houden met de extra winstuitkering (€ 8 mln.) die jaarlijks van Twence Holding BV wordt ontvangen om de innovatiefondsen (AvT, IPT en IST) te voeden.

Resultaat AvT/IPT

Om de voorfinanciering van de Agenda van Twente uit het resultaat van Regio Twente te houden en zichtbaar te maken wordt gebruik gemaakt van een hiervoor ingestelde reserve.

Domein Bedrijfsvoering**Reserve Innovatieve bedrijfsvoering**

De reserve is bedoeld om in te kunnen springen op een aantal kansrijke initiatieven voor samenwerking op het gebied van o.a. gemeentelijke automatisering.

Bestemmingsreserve Bedrijfsvoering (VRT)

Het domein Bedrijfsvoering levert naast de huidige dienstverlening aan de GGD en Leefomgeving verschillende bedrijfsvoering producten aan Veiligheidsregio Twente (VRT). Voor deze dienstverlening is het domein Bedrijfsvoering deels eigen risicodragend. De dienstverlening aan VRT is vastgelegd in een dienstverleningsovereenkomst (DVO). In de DVO is afgesproken dat eventuele risico's zoals vervanging tijdens ziekte voor rekening komen voor het domein Bedrijfsvoering. In de afgesloten dienstverleningsovereenkomst is hiervoor rekening gehouden met een risico opslagpercentage. Met andere klanten en domeinen worden hierover ook afspraken gemaakt.

Egalisatiereserve ICT

Op het gebied van Bedrijfsvoering spelen ontwikkelingen met betrekking tot (vervangings)projecten, onder meer op het gebied van ICT, die niet (volledig) uit de reguliere exploitatie gedekt kunnen worden. Voordelige- en nadelige exploitatiesaldi op de dienstverlening vanuit het domein Bedrijfsvoering worden verrekend met deze bestemmingsreserve opslagpercentage. Met andere klanten en domeinen worden hierover ook afspraken gemaakt.

Domein Leefomgeving**Bestemmingsreserve domein Leefomgeving**

Om exploitatierisico's van het domein Leefomgeving af te kunnen dekken.

Egalisatiereserve parkeergelden Recreatieparken

Het opvangen van jaarlijkse schommelingen in de opbrengst van parkeergelden, zodat deze schommelingen niet van invloed zijn op het jaarlijkse resultaat van Recreatieve voorzieningen.

Reserve groot onderhoud Recreatieve Voorzieningen

Deze reserves zijn ingesteld om het groot onderhoud van het recreatiepark / de recreatieve fietspaden uit te kunnen voeren.

Reserve Routenetwerken

Afdekken van verschillen in het jaarlijkse rekeningresultaat van het onderhoud aan de routenetwerken, o.a. wandelnetwerk, fietsnetwerk, paardrijnetwerk en mountainbikenetwerk.

Reserve vervanging en vernieuwing recreatieparken/fietspaden

Afdekken van de verschillen in het jaarlijkse rekeningresultaat van het onderhoud aan de recreatieparken en de recreatieve fietspaden.

Reserve woonruimten Hulsbeek

In eerste instantie zou de reserve aangewend worden voor de aanleg van een ontsluitingsweg ten behoeve van de ING-dag(en). Tevens is het restsaldo van de voormalige reserve Erve Hulsbeek toegevoegd. Nu de ING zich heeft teruggetrokken zal het saldo worden toegevoegd aan de reserve automatisering parkeergelden.

Reserve stimulering Recreatie & Toerisme

De reserve is ingesteld om initiatieven en ontwikkelingen op het gebied van recreatie en toerisme te stimuleren dan wel in gang te zetten.

Provinciale reserve recreatieve voorzieningen

In 2013 hebben we een afkoopsom van de Provincie Overijssel gekregen in verband met het vervallen van de jaarlijkse provinciale bijdrage voor de recreatieve voorzieningen. Vanaf 2013 wordt op diverse posten bezuinigd c.q. extra inkomsten verworven, zodat de begrote provinciale bijdrage verlaagd kan worden. De reserve wordt gebruikt voor het afdekken van het tekort op de begrote provinciale bijdrage. Dit laatste was een harde vereiste van de Provincie Overijssel voor het verkrijgen van de afkoopsom.

Reserve monitoring Recreatie & Toerisme

Reserve voor het uitvoeren van de Twente Toerisme Monitor eens per 4 jaar.

Reserve herplaatsing personeel

Opvangen van incidentele (personele)kosten die voortkomen uit organisatieontwikkelingen.

Reserve milieu projecten

Opstarten van projecten en betalen van activiteiten in het kader van milieu.

Domein Gezondheid

Bestemmingsreserve domein Gezondheid

Om exploitatierisico's van het domein Gezondheid af te kunnen dekken met betrekking tot algemene bijdrage gefinancierde taken.

Egalisatiereserve SOA Poli

Het waarborgen van de personele bezetting in volgende jaren.

Egalisatiereserve MOA/PGA

Het dekken van eventuele implementatiekosten en de te verwachten nadelen op de exploitatie van de Publieke Gezondheidszorg Asielzoekers in de toekomst.

Reserve projecten

Het domein Gezondheid voert jaarlijks diverse projecten uit voor diverse partijen (voornamelijk gemeenten). Op dit moment lopen financiële voor- en nadelen die worden behaald mee in de financiële afwikkeling bij de jaarrekening. Om de bedrijfsvoering verder te kunnen moderniseren en een scheiding aan te kunnen brengen tussen algemene bijdrage gefinancierde taken en projectfinanciering, hoort bij projecten een eigen risicoprofiel en

inschatting. Het risico voor de GGD ligt met name op het gebied van het opdrogen van (de toekomstige) projectinkomsten. Met name ten aanzien van langjarige projecten kan dit gevolgen hebben voor (vast) personeel. Om deze risico's te beperken worden de resultaten uit projecten verrekend met deze reserve.

Reserve tarieftaken

Het domein Gezondheid voert naast de algemene taken (gefinancierd door middel van de algemene bijdrage aan Regio Twente) ook zogenaamde tarieftaken uit. Dit zijn taken die worden uitgevoerd in de markt, waarbij sprake is van concurrentie. Deze zogenaamde tarieftaken kennen een eigen financieringssysteem en zijn financieel kostendekkend. In de huidige systematiek lopen tarieftaken en via de algemene bijdrage gefinancierde taken door elkaar, waardoor tekorten en overschotten op beide taken met elkaar worden verrekend. In het kader van modernisering van de bedrijfsvoering en zuiverheid ten aanzien van de verrekening met gemeenten is dit niet van deze tijd.

OZJT

Bestemmingsreserve OZJT

Om exploitatierisico's van OZJT af te kunnen dekken met betrekking tot algemene bijdrage gefinancierde taken.

Veilig Thuis Twente

Bestemmingsreserve VTT

Om exploitatierisico's van VTT af te kunnen dekken met betrekking tot algemene bijdrage gefinancierde taken.

Coalitions of the Willing

Reserve salarisadministratie

De salarisadministratie is per juni 2013 ondergebracht bij Regio Twente. Om te voorkomen dat niet deelnemende gemeenten meebetalen aan de samenwerking van de salarisadministratie is deze reserve ingesteld. Eventuele resultaten kunnen toegevoegd of onttrokken worden uit deze reserve.

Reserve Kennispunt Twente

Per 1 januari 2014 is conform het besluit van de voormalige regioraad van 3 juli 2013 het Kennispunt Twente van start gegaan. Kennispunt Twente is opgericht door de gemeenten Almelo, Enschede en Hengelo als deelnemers en Regio Twente als gastheerorganisatie. In de bestuursovereenkomst is vastgesteld dat de gastheerorganisatie een Reserve Kennispunt Twente instelt. Hierin wordt een positief saldo

van de jaarrekening gestort en een negatief saldo van de jaarrekening betaald.

Reserve Netwerkstad

Het resultaat van de jaarrekening wordt onttrokken dan wel gedoteerd aan deze reserve. Daarnaast kunnen besluiten vanuit de bestuurscommissie Netwerkstad hieruit worden betaald

Vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar:

De onderverdeling van de in de balans opgenomen langlopende schulden is als volgt:

Obligatieleningen	Boekwaarde 31-12-2018	Aflossingen	Vermeerderingen	Boekwaarde 31-12-2017
Langlopende geldlening BNG	1.756.188	131.342	-	1.887.530
Totaal schulden langer dan één jaar	1.756.188	131.342	-	1.887.530

De totale rentelast voor het jaar 2018 met betrekking tot de vaste schulden bedraagt **98.529,-**.

B. Vlottende passiva:

Onder de vlottende passiva zijn opgenomen:

Onderverdeling vlottende passiva	Boekwaarde 31-12-2018	Boekwaarde 31-12-2017
Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar	4.440.269	3.269.569
Overlopende passiva	8.268.148	8.815.314
Totaal vlottende passiva	12.708.417	12.084.883

De in de balans opgenomen netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Netto vlottende schulden	Boekwaarde 31-12-2018	Boekwaarde 31-12-2017
Crediteuren:		
Crediteuren	4.389.485	3.234.202
Rekening courant verhoudingen:		
Vuurwerkkramp GGVE	10.096	10.096
Rekeningcourant Euregio samenwerkingsverband	2.422	2.422
Diverse overige schulden:		
Kruisposten	38.265	22.847
Totaal netto vlottende schulden	4.440.269	3.269.569

Het grootste bedrag in de post crediteuren is de betaling van de resterende RMF (1,9 mln.) middelen aan de Provincie Overijssel. Daarnaast zijn er bedragen opgenomen voor afrekening van de huurkosten van het Twentehuis, subsidiebedragen en betalingen voor het project GGID.

De post overlopende passiva bestaat uit vooruit ontvangen bedragen en de nog te ontvangen bedragen.

De vooruit ontvangen bedragen kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Specificatie overlopende passiva	Boekwaarde 31-12-2018	Vrijgevallen bedragen of terugbetalingen	Ontvangen bedragen	Boekwaarde 31-12-2017
Vooruit ontvangen bedragen				
Vooruit ontvangen bedragen van het Rijk	-	1.939.368	-	1.939.368
Vooruit ontvangen bedragen van de EU	-	-	-	-
Vooruit ontvangen bedragen van overige Nederlandse overheidslichamen	3.088.687	2.141.092	4.470.136	759.883
Vooruit ontvangen bedragen overige	1.492.925	879.476	69.968	2.302.434
Totaal vooruit ontvangen bedragen	4.581.612	4.959.937	4.540.104	5.001.685

In de post vooruit ontvangen bedragen van het Rijk is het overschot van het Regionaal Mobiliteitsfonds (RMF) Twente terugbetaald aan Provincie Overijssel en bestemd voor mobiliteitsprojecten in Twente. In de post vooruit ontvangen bedragen van overige Nederlandse overheidslichamen zijn met name bedragen opgenomen van de Twentse gemeenten in het kader van de Agenda voor Twente en de maatwerk afspraken Jeugdgezondheidszorg/projecten GGD die komend jaar benut gaan worden. In de post overige vooruit ontvangen bedragen zijn o.a. bedragen opgenomen inzake Coalition of the Willing activiteiten.

De nog te betalen bedragen kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Nog te betalen bedragen	Boekwaarde 31-12-2018	Boekwaarde 31-12-2017
Nog te betalen domein Gezondheid	540.521	664.529
Nog te betalen domein Bedrijfsvoering	2.897.378	2.702.153
Nog te betalen domein Leefomgeving	156.310	5.544
Nog te betalen OZJT	79.730	141.993
Nog te betalen Coalition of the Willing	11.388	159.764
Nog te betalen Agenda van Twente	1.209	139.646
Totaal nog te betalen bedragen	3.686.536	3.813.630

In de post nog te betalen bedragen domein Gezondheid zijn o.a. de terugbetalingen opgenomen aan de Twentse gemeenten voor de maatwerk projecten Jeugdgezondheidszorg en betalingen aan verschillende partners voor het uitvoeren van diverse projecten/activiteiten. Het saldo nog te betalen domein Bedrijfsvoering ontstaat met name door nog af te dragen loonbelastingen en af te dragen BTW.

7.10 Belangrijkste niet uit de balans blijkende verplichtingen

Regio Twente is voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan verschillende, niet uit de balans blijkende, financiële verplichtingen. Voor deze verplichtingen zijn geen voorzieningen getroffen. Hieronder volgt een opsomming van de belangrijkste verplichtingen. In 2018 is €0,- betaald wegens de verleende borg- en garantstelling.

Investeringsprogramma Agenda van Twente subsidie verplichtingen

De subsidieringen vanuit het investeringsprogramma Agenda van Twente zijn voor de daadwerkelijke uitbetalingen opgenomen als last in de jaarstukken d.w.z. dat het subsidievoorschot van 80 % in het exploitatiejaar als kosten wordt verantwoord en de nabetaling (van maximaal 20 % bij volledige prestatie) in het jaar waarin de vaststellingsbeschikking wordt afgegeven nadat is geconstateerd dat de volledige prestatie naar behoren geleverd is. Op ultimo 2018 is een bedrag van ca. € 3,8 mln. als niet uit de balans blijkende verplichting opgenomen. Zie voor een totaal overzicht met de verstrekte bijdragen vanuit het investeringsprogramma Agenda van Twente in 2018 de [toelichting op de baten en lasten](#).

Langlopende huurcontracten

- Huurcontract van het pand aan de Nijverheidsstraat te Enschede tot en met februari 2018 voor een bedrag van € 1,05 mln. per jaar.
- Huurcontract van het pand aan de Nijverheidsstraat te Enschede over de periode 1 maart 2018 t/m 28 februari 2023 voor een bedrag van € 0,98 mln. per jaar.

Inkoopcontracten groter dan € 100.000 inkoopwaarde

Regio Twente heeft diverse contracten afgesloten die elk een inkoopwaarde hebben van meer dan € 100.000. Hieronder staan de categorieën aan kosten waarvoor contracten zijn afgesloten.

- Schoonmaak
- Gezondheid
- Automatisering en telecommunicatie
- Flexibele arbeid
- Catering

Garantstellingen

Regionaal intersectoraal mobiliteitsplan Twente Werkt

Op 28 september 2015 heeft het dagelijks bestuur ingestemd met de garantstelling die Regio Twente afgeeft namens de Twentse gemeenten voor het mobiliteitsplan Twente Werkt. Dit mobiliteitsplan draagt bij aan de verbetering van de regionale sociaaleconomische structuur door behoud en uitbreiding van werkgelegenheid, behoud en uitbreiding van kennis in Twente en vermindering van ontslag, werkloosheid en het beroep op uitkeringen. Deze garantstelling loopt van 2015 tot en met 2018. Conform de gemeenschappelijke regeling is Regio Twente bevoegd tot het waarborgen van geldelijke verplichtingen en staan de deelnemende gemeenten gezamenlijk garant voor juiste betaling van rente, aflossing, boeten en kosten inzake de verstrekte waarborgen. In verband met deze garantstelling is de minimale en maximale omvang van de financiële risico's per gemeenten berekend. Het minimale risico is € 467.500,- en maximaal € 2.337.500,-. Dit risico kan opgevangen worden binnen het huidige weerstandsvermogen van Regio Twente.

Twence B.V.

Regio Twente heeft Twence B.V. sinds 1998 een garantstelling verleend. Hiervan resteert er per 31-12-2018 nog circa € 5,3 mln. De garantstelling eindigt per december 2020. De feitelijke nakoming van deze verplichting berust bij de gemeenten.

Verlofuren

De waarde van de overlopende verlofuren is per 31-12-2018 ca. € 756.000,-.

7.11 Wet Normering Topinkomens

Inleiding

De Wet Normering bezoldiging topfunctionarissen (WNT) zegt dat de totale bezoldiging van bestuurders en hoogste leidinggevend in 2018 niet mag uitstijgen boven € 189.000 inclusief belaste kostenvergoedingen en pensioenbijdrage werkgever bij een voltijd dienstverband.

Overzicht topfunctionarissen

Gegevens 2018		
Naam en functie(s)	ir. G.H. Tamminga Secretaris/algemeen directeur	Mw. S. Dinsbach Directeur Publieke gezondheid
Omvang dienstverband	1 fte	1 fte
Dienstbetrekking?	Ja	Ja
Duur dienstverband	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Bezoldiging 2018		
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	€ 123.691	€ 134.592
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 24.554	€ 24.499
Subtotaal	€ 148.245	€ 159.091
Individueel bezoldigingsmaximum	€ 189.000	€ 189.000
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t	N.v.t
Totale bezoldiging	€ 148.245	€ 159.091
Reden overschrijding maximum	N.v.t	N.v.t
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t	N.v.t
Gegevens 2017		
Duur dienstverband	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband	1 fte	1 fte
Dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging 2017		
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	€ 119.539	€ 119.430
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 22.865	€ 22.901
Subtotaal	€ 142.404	€ 142.330
Individueel bezoldigingsmaximum	€ 181.000	€ 181.000
Totale bezoldiging	€ 142.404	€ 142.330

Tabel 11 WNT Overzicht van topfunctionarissen

In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de leden van het algemeen bestuur en dagelijks bestuur in 2018. Zowel het algemeen bestuur als het dagelijks bestuur wordt gevormd door politieke ambtsdragers vanuit de deelnemende gemeenten. Deze vervullen hun functie **onbezoldigd** en hebben geen dienstverband bij Regio Twente.

Functie	Naam	Gemeente
Lid algemeen bestuur/ lid dagelijks bestuur	de heer A.J. Gerritsen	Almelo
Lid algemeen bestuur/ lid dagelijks bestuur	de heer mr. drs. R.G. Welten	Borne
Lid algemeen bestuur	de heer B. Brand	Dinkelland
Voorzitter algemeen bestuur/dagelijks bestuur	de heer G.O. van Veldhuizen	Enschede
Lid algemeen bestuur	de heer J. Diepemaat	Enschede
Lid algemeen bestuur	de heer G.J. Kok	Haaksbergen
Lid algemeen bestuur	mevrouw A.H. Raven	Hellendoorn
Lid algemeen bestuur	de heer C. Bruggink	Hengelo
Lid algemeen bestuur	mevrouw H.A.M Nauta- van Moorsel	Hof van Twente
Lid algemeen bestuur	mevrouw C.A.M. Kroon	Losser
Lid algemeen bestuur	de heer R. Christenhusz	Oldenzaal
Lid algemeen bestuur	de heer B. Beens	Rijssen-Holten
Lid algemeen bestuur	mevrouw W.A.M. Haverkamp-Wenker	Tubbergen
Lid algemeen bestuur	mevrouw M. van Abbema	Twenterand
Lid algemeen bestuur	de heer J.H.M. Robben	Wierden

Tabel 12 Leden algemeen bestuur en dagelijks bestuur in 2018

7.12 Overige gegevens

7.12.1 Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

7.12.2 Controleverklaring onafhankelijke accountant (volgt)

Bijlagen

Bijlage 1 begrote gemeentelijke bijdrage

Gemeente	Aantal inw. 1-1-2017	Aantal jeugd. 1-1-2016	0.1 Bestuur	0.10 Mutaties reserves	0.11 Resultaat baten en lasten	0.4 Overhead	0.5 Treasury	0.7 Alg. / Ov. uitkeringen gemeente- fonds
Almelo	72.540	15.392	5.556	15.286	0	0	474	43.298
Borne	22.783	4.775	1.745	4.801	0	0	149	13.599
Dinkelland	26.251	5.588	2.011	5.532	0	0	171	15.669
Enschede	158.237	30.145	12.120	33.344	0	0	1.033	94.450
Haaksbergen	24.284	4.979	1.860	5.117	0	0	159	14.495
Hellendoorn	35.769	7.563	2.740	7.537	0	0	234	21.350
Hengelo	80.823	16.685	6.191	17.031	0	0	528	48.242
Hof van Twente	35.012	6.997	2.682	7.378	0	0	229	20.898
Losser	22.488	4.465	1.723	4.739	0	0	147	13.423
Oldenzaal	32.006	6.772	2.452	6.744	0	0	209	19.104
Rijssen / Holten	37.984	9.537	2.909	8.004	0	0	248	22.672
Tubbergen	21.152	4.890	1.620	4.457	0	0	138	12.625
Twenterand	33.841	8.078	2.592	7.131	0	0	221	20.199
Wierden	24.227	5.320	1.856	5.105	0	0	158	14.461
Totaal	627.397	131.186	48.057	132.206	0	0	4.096	374.486

Gemeente	0.8 Overige baten en lasten	2.1 Verkeer en vervoer	3.1 Econom. ontw.	5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	6.1.1 Samen- kracht en burgerparticipatie OZJT	6.1.2 Samen- kracht en burgerparticipatie GGD	6.81 Geëscala- leerde zorg 18-
Almelo	0	31.705	375.988	192.838	145.182	-3.121	384.393
Borne	0	9.958	118.088	60.566	45.598	-980	120.605
Dinkelland	0	11.473	136.064	69.785	52.539	-1.129	139.071
Enschede	0	69.159	820.171	420.653	316.697	-6.807	838.600
Haaksbergen	0	10.614	125.868	64.556	48.602	-1.045	128.698
Hellendoorn	0	15.633	185.397	95.087	71.588	-1.539	189.513
Hengelo	0	35.325	418.920	214.858	161.760	-3.477	428.371
Hof van Twente	0	15.302	181.474	93.075	70.073	-1.506	185.501
Losser	0	9.829	116.559	59.782	45.008	-967	119.156
Oldenzaal	0	13.989	165.893	85.084	64.057	-1.377	169.637
Rijssen / Holten	0	16.601	196.878	100.976	76.022	-1.634	201.253
Tubbergen	0	9.245	109.635	56.230	42.334	-910	112.080
Twenterand	0	14.791	175.404	89.962	67.730	-1.456	179.335
Wierden	0	10.589	125.573	64.404	48.488	-1.042	128.302
Totaal	0	274.212	3.251.913	1.667.856	1.255.679	-26.991	3.324.516

Gemeente	7.1 Volksgezondheid	7.5 Begraaf- plaatsen en crematoria	Totaal
Almelo	2.203.000	3.214	3.397.814
Borne	685.000	1.009	1.060.139
Dinkelland	799.315	1.163	1.231.664
Enschede	4.405.597	7.011	7.012.029
Haaksbergen	717.237	1.076	1.117.238
Hellendoorn	1.083.173	1.585	1.672.299
Hengelo	2.400.392	3.581	3.731.721
Hof van Twente	1.012.922	1.551	1.589.579
Losser	647.198	996	1.017.591
Oldenzaal	979.064	1.418	1.496.972
Rijssen / Holten	1.325.787	1.683	1.951.399
Tubbergen	695.341	937	1.037.614
Twenterand	1.132.357	1.499	1.689.765
Wierden	756.672	1.073	1.155.639
Totaal	18.843.054	27.799	29.161.462

Bijlage 2 Resultaat 2018 en benodigde gemeentelijke bijdrage

Gemeente	0.11 Resultaat baten en lasten	Totaal op te halen gemeentelijke bijdrage
Almelo	-31.562	31.562
Borne	-9.913	9.913
Dinkelland	-11.422	11.422
Enschede	-68.849	68.849
Haaksbergen	-10.566	10.566
Hellendoorn	-15.563	15.563
Hengelo	-35.166	35.166
Hof van Twente	-15.234	15.234
Losser	-9.785	9.785
Oldenzaal	-13.926	13.926
Rijssen / Holten	-16.527	16.527
Tubbergen	-9.203	9.203
Twenterand	-14.724	14.724
Wierden	-10.541	10.541
Totaal	-272.980	272.980

Bijlage 3 Recapitulatiestaat per product

Domein	KPL Naam	Baten	Lasten	Eindtotaal
Gezondheid	GGD Directie / Alg.beheer	-47.674	370.715	323.041
	Hoofd Staf Gezondheid		162.823	162.823
	Staf Secretariaat		146.444	146.444
	Staf Epi. Gezondheidsbevordering & Beleid (EGB)	-87.475	423.170	335.695
	Staf Informatie Bedrijfsvoering Projecten (IBP)	-3.043	246.192	243.149
	Documentatiecentrum		23.582	23.582
	Publieksinformatie digitaal		68.004	68.004
	AGZ Leiding & Secretariaat	-1.600	393.146	391.546
	AGZ TBC	-121.431	121.431	0
	AGZ Milieu en Gezondheid	-5.394	5.394	0
	AGZ Inspectie en Hygiëne	-20.683	20.683	0
	AGZ Seksuele Gezondheid	-29.811	59.532	29.721
	AGZ Infectieziekten	-22.914	53.767	30.853
	AGZ Forensische Geneeskunde	-786	786	0
	AGZ OGGZ		5.993	5.993
	JGZ Leiding	-9.372	803.806	794.434,22
	JGZ Bedrijfsbureau	-41.608	309.308	267.701
	JGZ Stafbureau	-33.173	419.659	386.486
	JGZ Cursusbureau		0	0
	JGZ Projecten	0	-107.325	-107.325
	JGZ 0-18	-7.744	7.744	0
	JGZ Logopedie		2	2
	Hulpkostenplaats JGZ 0-18	-120	209.670	209.550
	JGZ team Enschede	-101.504	101.504	0
	JGZ team Hengelo/Borne/Hof v Twente/Haaksbergen	-44.793	44.793	0
	JGZ team Oldenz./Losser/Dinkelland/T ubb.	-98.728	98.728	0
	JGZ team Almelo/Twenterand	-80.570	80.570	0
	JGZ team Hellendoorn/Rijssen- Holten/Wierden	-96.472	96.472	0
	AGZ GGD Rampen Opvang Plan (GROP)	-40.239	40.239	0
	HV Twentheplein			
	HV JGZ 0-18	-26.659	924.826	898.167
	Concernkosten GGD		96.920	96.920
	Algemeen Beheer GGD		192.580	192.580
	Infectieziektebestrijding	-6.627	580.276	573.650
	Seksuele gezondheid	-913.168	950.176	37.008
	Aanvullende Seksualiteits Hulpverlening (Sense)		0	0
	GGD Rampen Opvang Plan (GROP)	-7.551	93.652	86.101
	TBC Bestrijding en Preventie	-64.700	489.926	425.226
	TUBIS samenwerking	-10.860	10.860	0
	Inspectie en Hygiëne: kinderopvang	-927.398	748.936	-178.461

Inspectie en Hygiëne: prostitutieinrichtingen	-4.673	4.688	15
Inspectie en Hygiëne: tattoo en piercing	-29.831	23.320	-6.511
Inspectie en Hygiëne: overige WPG		49.395	49.395
Inspectie en Hygiëne: project Schone Scholen	-8.763	8.763	0
M&G Voorlichting/behandeling vragen&klachten		205.997	205.997
M&G Onderzoek en advisering		51.499	51.499
M&G Advisering milieu-incidenten		54.909	54.909
Reizigerszorg	-92.759	30.716	-62.043
OGGZ Meldpunt Woningvervuiling		124.153	124.153
Project OGGZ: Inloopsprekkuur	-23.669	23.669	0
OGGZ: Schoonmaakpot Almelo	-2.298	2.298	0
OGGZ: Schoonmaakpot Hengelo	-1.300	1.300	0
OGGZ: Schoonmaakpot Enschede	-8.618	8.618	0
Forensische zorg	-424.897	308.821	-116.076
SOA/HBV - project	-21.942	21.942	0
Centrum voor Seksueel Geweld (CSG)	-132.956	176.047	43.091
LHBT project		0	0
Advisering lokaal gezondheidsbeleid		200.402	200.402
Inzicht in Gezondheidssituatie/TGV		113.889	113.889
Grootschallig epidemiologisch onderzoek	-19.000	111.218	92.218
Kring Oost Nederland (KON)	-14.167	14.167	0
Gezondheidsbevordering Basis		135.032	135.032
Project TBC Regionalisatie	-33.156	33.156	0
Publieke Gezondheidszorg Asielzoekers (PGA) AGZ	-27.263	50.846	23.583
Publieke Gezondheidszorg Asielzoekers (PGA) JGZ	-146.080	118.768	-27.313
Bestuursondersteuning GGD		4.132	4.132
Integraal dossier JGZ 0-18		148.147	148.147
Triage groep 2 Basisonderwijs		269.247	269.247
Triage groep 7 Basisonderwijs		223.295	223.295
Triage klas 2 HAVO/VWO		109.664	109.664
Instroomonderzoek Speciaal Onderwijs		136.359	136.359
Herhalingsonderzoek Speciaal Onderwijs		29.971	29.971
Triage klas 2 VMBO		92.933	92.933
Preventief gezondheidsonderzoek (PGO) nieuwkomers		6.734	6.734
Groepsgerichte monitoring		23.903	23.903
Onderzoek op indicatie Basis Onderwijs (BO)		381.703	381.703
Onderzoek op indicatie Voortgezet Onderwijs (VO)		122.783	122.783

Rijksvaccinatieprogramma (RVP)	-332.957	218.140	-114.817
Huisbezoek op indicatie		24.805	24.805
Voorkoming schoolverzuim		40.519	40.519
Zorggebonden netwerken		757.975	757.975
Zorggebonden netwerken VO		74.549	74.549
Contactmoment adolescenten		548.799	548.799
Contactmoment 4e tot 7e dag	-105.662	345.241	239.579
3e neonatale gehoorscreening		41.168	41.168
Contactmoment 2e week (huisbezoek)		760.085	760.085
Contactmoment 4e week		264.296	264.296
Contactmoment 8e week	-149.966	220.024	70.058
Contactmoment 3 maanden	-77.207	264.296	187.089
Contactmoment 4 maanden	-149.966	220.024	70.058
Contactmoment 6 maanden		264.296	264.296
Contactmoment 7,5 maanden op indicatie		31.008	31.008
Contactmoment 9 maanden		264.296	264.296
Contactmoment 11 maanden	-149.966	220.024	70.058
Contactmoment 14 maanden	-159.781	262.435	102.654
Contactmoment 18 maanden		218.475	218.475
Contactmoment 2 jaar		260.596	260.596
Contactmoment 3 jaar		276.314	276.314
Contactmoment 3 jaar 9 mnd	-78.951	230.029	151.078
Contactmoment CB op indicatie		399.092	399.092
Inloospreekuur verpleegkundige JGZ 0-4		147.823	147.823
Huisbezoek op indicatie JGZ 0-4		443.559	443.559
Observaties orthopedagoog		48.650	48.650
Indv. en groepsgerichte voorl. en advies JGZ 0-18	-51.367	204.699	153.331
Indirect cliëntgebonden activiteiten 0-18		960.598	960.598
Prenatale Voorlichting	-119.602	119.602	0
PGJ (Pedagogische Gezinsbegeleiding JGZ)	-526.423	566.095	39.672
LOES in Twente	-105.338	105.337	0
LOES info CJG Enschede	-120.368	120.368	0
LOES info CJG Hengelo			
LOES Haaksbergen	-25.269	25.269	0
LOES Oldenzaal	-19.938	19.938	0
Project Academische Werkplaats Jeugd Twente (AWJT)		0	0
Taalprotocol Borne	-44.765	44.844	79
Project Zwangerschap & Geboorte			
Academ. Werkplaats Jeugd Twente Versterking ZKA	-87.689	87.689	0
Digitaal Dossier (DD)		440.629	440.629
GGD Kwaliteitszorg		7.593	7.593
Informatievoorziening		10.412	10.412
Opleidingsinstelling zorgopleiding	-635.692	638.771	3.079

	Test Koemelkallergie (DBPGVP)	-32.853	31.453	-1.400
	Project Digitaal Dossier JGZ	-39.794	314.492	274.698
	Forensische Zorg - Lijkschouw	-357.980	295.342	-62.638
	Vergunninghouders	0	0	0
	Wijk GGD-er Haakbergen	-53.106	55.450	2.344
	Project Digitaal Dossier JGZ Overhead		64.471	64.471
	ABR Zorgnetwerk Serious Game	-132.732	160.845	28.113
	Gemeentelijke bijdrage taakveld 6.1.2 GGD	26.992		26.992
	Gemeentelijke bijdrage taakveld 7.1	-18.835.342		-18.835.342
	Gemeentelijke bijdrage taakveld 7.5	-27.800		-27.800
			22.837.88	
			2	
	Totaal Gezondheid	-26.236.990		-3.399.108
Leefomgeving	LO Mobiliteit			
	LO Economie	-56.393	267.063	210.670
	LO Recreatieve Voorzieningen	-4.245	4.245	0
	Piofach Leefomgeving		7.517	7.517
	LO Directie		9.276	9.276
	Algemeen Beheer LO		0	
	Internationaal & Lobby	-39.057	391.554	352.498
	Uitvoeringsorganisatie Agenda van Twente (AvT)		95.584	95.584
	Uitvoeringsorg. Innovatieplatform Twente (IPT)			
	Bestuursondersteuning Leefomgeving		41.590	41.590
	Strategie Sociaal Economisch Sterk Twente		231.193	231.193
	Project Jeugdwerkloosheid	-333.308	333.308	0
	Twente board (Economic board Taskforce Economie)	-90.666	90.666	0
	Innovatie		66.588	66.588
	Arbeidsmarkt	-3.798	26.248	22.450
	Financieringsbijdragen Agenda van Twente	-1.496.362	374.140	-1.122.222
	Financieringsbijdragen IPT	-974.323		-974.323
	Twents Investeringsfonds Innovatiesprong	-5.536.593	2.000.000	-3.536.593
	Intergemeentelijk innovatiefonds		165.090	165.090
	Human Capital programma		125.647	125.647
	Techniekpact		10.539	10.539
	Toerisme in Twente		142.480	142.480
	Twentse Innovatiesprong (ISP)		2.100	2.100
	Vrije Tijd		688.756	688.756
	Strategie Recreatieve Voorzieningen		72.616	72.616
	Het Hulsbeek	-625.329	654.851	29.521
	Investerings HB		0	0
	Het Rutbeek	-374.411	529.292	154.881
	Investerings RB		15.685	15.685
	Het Lageveld	-119.997	253.215	133.218
	Investerings LV		32.240	32.240

	Fietspaden	-24.245	525.902	501.657	
	Routenetwerken	-111.862	463.107	351.245	
	Kwaliteitsimpuls	-28.084		-28.084	
	KIR 1. Knelpunten in routes oplossen		0	0	
	KIR 2. Informatievoorziening langs routes		0	0	
	KIR 7. Twentse dorpsroutes		0	0	
	KIR 9. Themaroutes		0	0	
	KIR 10. Stadsrandroutes		0	0	
	Logistiek / Ten-t		21.308	21.308	
	Mutaties reserves Het Hulsbeek (groot onderhoud)	-46.606	49.197	2.591	
	Mutaties reserves Het Rutbeek (groot onderhoud)	-33.405	44.829	11.424	
	Mutaties reserves Het Lageveld (groot onderhoud)	-13.039	20.760	7.721	
	Mutaties reserves functie 5 (RV)	-66.466	63.993	-2.473	
	Mutaties reserves functie 7 (LO)	-10.285		-10.285	
	Twente beleven door te verbinden	-252.173	252.173	0	
	Mobiliteit		273.834	273.834	
	Evenementen HB		6.624	6.624	
	Techniekpact Provincie	-198.986	198.986	0	
	LO RV overhead		127.879	127.879	
	LO Economie overhead		170.302	170.302	
	Gemeentelijke bijdrage taakveld 2.1	-274.204		-274.204	
	Gemeentelijke bijdrage taakveld 3.1	-3.251.908		-3.251.908	
	Gemeentelijke bijdrage taakveld 5.7	-1.667.852		-1.667.852	
	Mutaties reserves functie 5		898	898	
Totaal Leefomgeving		-15.633.596	8.851.274	-6.782.322	
Netwerkstad	Bestuursondersteuning NWS	-304.464	144.558	-159.906	
	OA Basiskwaliteit				
	OA Versterken economische klimaat		50.000	50.000	
	OA Verbeteren stedelijke kwaliteit				
	OA Binden van talent				
	OA Excellente overheid				
Totaal Netwerkstad		-304.464	194.558	-109.906	
Bestuur en directie	Directie en Algemeen		285.093	285.093	
	Dagelijks bestuur		76.176	76.176	
	Algemeen bestuur		105	105	
	Gemeentelijke bijdrage taakveld 0.1	-47.620		-47.620	
	Gemeentelijke bijdrage taakveld 0.7	-374.492		-374.492	
	Gemeentelijke bijdrage taakveld 0.10	-132.636		-132.636	
Totaal Bestuur en directie		-554.748		361.374	-193.374
Bedrijfsvoering	BV: Leiding	-4.952	547.838	542.885	
	BV: Management & Project Support (M&PS)	-53.021	509.977	456.957	
	BV: Algemeen beheer	0	392.731	392.731	

	Verzorgen personeelsadministratie	-260.778	376.818	116.041
	Verzorgen salarisadministratie	-436.093	607.340	171.247
	Adv. over personele en organisatievraagstukken	-188.556	452.036	263.480
	Verzorgen financiële administratie	-206.232	222.523	16.291
	Verstrekken financieel advies, beleid en controle	-152.753	616.001	463.248
	Verzorgen juridische advisering	8.395	218.270	226.665
	Verzorgen Post en Archief	-23.270	168.616	145.346
	Verzorgen inkoop, logistieke en reproservices	-883	191.544	190.661
	Verzorgen gebouwgebonden services	-39.382	154.285	114.903
	Verzorgen communicatie advies	-4.486	406.175	401.690
	Verzorgen beheer en onderhoud websites (niet gebru)			
	Verzorgen ICT voorzieningen / websites	-2.766	1.385.240	1.382.475
	Kwaliteitszorg	-6.659	34.543	27.884
	Mutaties reserves functie 0 (BV)	-620.702		-620.702
	Klant Contact Centrum (KCC)		28.862	28.862
	Project digitalisering DIV		23.607	23.607
	Project Cloud 2020		360.504	360.504
	Kosten Specifieke Dossiers		153.801	153.801
Totaal Bedrijfsvoering		-1.992.137	6.850.711	4.858.574
Concern	Ondernemingsraad		62.250	62.250
	Zittend Vervoer	-43.565	43.565	0
	Kapitaallasten		516	516
	Catering	-19.410	108.936	89.526
	HV Twentehuis	-171.520	1.374.873	1.203.352
	Algemeen Beheer Concern	-1.600	248.324	246.724
	Dienstverlening Provincie	-173.345	176.155	2.810
	Euregio	-252.985	252.985	0
	Geldleningen/uitzettingen = of > 1 jaar	-140.618	98.529	-42.089
	Concernkosten		292.787	292.787
	Algemene baten en lasten		243.856	243.856
	Winstuitkering Twence BV	-139.646	139.646	0
	Mutaties reserves functie 9	-195.292		-195.292
	HV Twentehuis (verbouwing)		0	0
	Geldleningen/uitzettingen < 1 jaar		1.921	1.921
	Gemeentelijke bijdrage taakveld 0.5	-4.096		-4.096
Totaal Concern		-1.142.078	3.044.344	1.902.265
Coalition of the willing	LO Kennispunt	-1.452.138	1.304.779	-147.360
	Project Shared Services Netwerk Twente (algemeen)	-45.018	45.018	0
	Twentse Kracht	-384.066	267.684	-116.381
	Twentse School	-236.764	236.764	0
	Deelprojecten SSNT	-118.577	118.577	0
	Traineeship Netwerkstad	-713.305	688.522	-24.783

	IT Platform Project RDNG	-167.001	167.001	0
	IT Platform Project Digikoppeling	-52.805	52.805	0
	Project RUNIN (Kennispunt)	-63.147	63.147	0
	Acquisitie	-325.645	325.645	0
	Milieu (algemeen)	-100.499	100.499	0
	Afvalloos Twente	-19.404	19.404	0
	Twentse duurzaamheidsagenda	-64	64	0
	Mutaties reserves functie 3 (CoW)	-260.683	151.780	-108.903
	Mobiliteitslab OZJT	-330.296	333.178	2.882
	RUNIN - RTN	-12.590	12.590	0
	Kennispunt		260.683	260.683
	Huishoudelijke ondersteuning OZJT	-18.067	18.067	0
	IT Platform	-127.150	127.150	0
	Bijdrage AvT basisinfrastructuur	-1.809.056		-1.809.056
	Bijdrage AvT versnell. fin. strategie	0		0
	Bijdrage AvT posit. fin. strategie	-222.194		-222.194
	Techniekpact (Agenda voor Twente)	79.174	170.826	250.000
	Twente Branding (Agenda voor Twente)	37.500	337.500	375.000
	Human Capital Agenda (Agenda voor Twente)	25.000	225.000	250.000
	Vakmanschap (Agenda voor Twente)	218.750		218.750
	Novel-T (Agenda voor Twente)	-57.000	432.000	375.000
	Pioneering (Agenda voor Twente)	9.375	84.375	93.750
	Uitvoeringsorg (Agenda voor Tw)	24.551	225.449	250.000
	Communicatie/monitoring (Agenda voor Twente)	217.813	938	218.750
	Project TEFCE (Kennispunt)	0		0
	IT Platform Project SSO (Twente Cloud)	-12.682	12.682	0
	IT Platform Project 2-Secure Beheersorganisatie (Agenda voor Twente)	-269.266	269.266	0
	Projecten Algemeen (Agenda voor Twente)	-14.720	14.720	0
	Mobiliteitslab OZJT (Lokale kosten)	-656.832	656.832	0
	Toezicht en kwaliteit OZJT	-89.431	89.431	0
	RUNIN - MSG	-4.300	4.300	0
Totaal Coalition of the willing		-6.950.539	6.816.676	-133.862
OZJT	Organisatie voor Zorg en Jeugdhulp Twente (OZJT)		183.684	183.684
	OZJT	-2.882	626.476	623.594
	Samen 14		255.284	255.284
	Duurzame gezinsvorming OZJT	-161.004	161.004	0
	Twents model inkoop OZJT	-373.709	373.709	0
	Eigen Kracht OZJT	-72.031	72.031	0
	Menzis project OZJT	-23.906	23.906	0

	Gemeentelijke bijdrage taakveld 6.1.1 OZJT	-1.255.676		-1.255.676
Totaal OZJT		-1.889.209	1.696.094	-193.115
VTT	Veilig Thuis Twente	-1.014.835	1.111.582	96.747
	VTT Leiding en Secretariaat		271.464	271.464
	VTT Operationeel		1.693.640	1.693.640
	VTT Expertteam	-56.871	424.902	368.031
	VTT Materiële lasten		257.339	257.339
	Gemeentelijke bijdrage taakveld 6.81	-3.316.803		-3.316.803
	Mutaties reserves VTT		173.023	173.023
Totaal VTT		-4.388.509	3.931.950	-456.559
Eindtotaal		59.092.269	- 54.584.861	-4.507.408

Gerealiseerd resultaat 4.507.408 (a)

Resultaat voorfinanciering Agenda van Twente 4.897.219 (b)

Gerealiseerd resultaat na aftrek voorfinanciering Agenda van Twente **-389.787 (a-b)**

Bijlage 4 Overzicht van gerealiseerde baten en lasten per taakveld

Taakveld	Taakveld omschrijving	Baten	Lasten	Gerealiseerd resultaat
Gezondheid		-26.236.990	22.837.882	-3.399.108
0.4	Overhead	-895.135	4.560.806	3.665.671
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-900.406	748.936	-151.469
7.1	Volksgezondheid	-24.055.669	17.232.797	-6.822.872
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	-385.780	295.342	-90.438
Leefomgeving		-15.633.596	8.851.274	-6.782.322
0.10	Mutaties reserves	-169.802	179.677	9.875
0.4	Overhead	-60.638	627.871	567.233
2.1	Verkeer en vervoer	-274.204	273.834	-370
3.1	Economische ontwikkeling	-11.925.000	4.964.186	-6.960.813
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-3.203.953	2.805.705	-398.248
Bestuur en Ondersteuning		-3.688.963	10.256.428	6.567.465
0.1	Bestuur	-300.605	329.161	28.556
0.4	Overhead	-1.780.876	9.150.012	7.369.136
0.5	Treasury	-284.360	240.613	-43.747
0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	-374.492	536.643	162.151
0.10	Mutaties reserves	-948.630	0	-948.630
OZJT		-1.889.209	1.696.094	-193.115
0.4	Overhead	0	438.968	438.968
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-1.889.209	1.257.126	-632.082
Veilig Thuis Twente		-4.388.509	3.931.950	-456.559
0.10	Mutaties reserves	0	173.023	173.023
0.4	Overhead	0	271.464	271.464
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	-4.388.509	3.487.462	-901.046
Coalitions of the Willing		-7.255.003	7.011.234	-243.769
0.1	Bestuur	-548.096	438.190	-109.906
0.10	Mutaties reserves	-260.683	151.780	-108.903
0.4	Overhead	-1.963.039	2.082.558	119.519
3.1	Economische ontwikkeling	-3.268.591	3.121.232	-147.360
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-1.094.626	1.097.508	2.882
7.4	Milieubeheer	-119.967	119.967	0
Gerealiseerd resultaat		-59.092.269	54.584.861	-4.507.408

Gerealiseerd resultaat 4.507.408 (a)
 Resultaat voorfinanciering Agenda van Twente 4.897.219 (b)

Gerealiseerd resultaat na aftrek voorfinanciering Agenda van Twente **-389.787 (a-b)**

Programmabegroting

Voorwoord programmabegroting 2020

Als Regio Twente staan we voor de uitdaging de Twentse samenleving te dienen. We zijn erop gericht meerwaarde te realiseren door ontmoeting, verbinding en samenwerking. Om te bevorderen dat inwoners en ondernemers in Twente gezond en kansrijk zijn. Onze passie is verbonden met een gezond en kansrijk Twente.

Gezond zijn helpt om kansrijk te kunnen zijn. Omgekeerd kan kansrijkheid bijdragen aan een goede gezondheid.

Wij werken aan versterking van de sociaal economische structuur. De Agenda voor Twente, de Regiodeal en de organisaties in de basisinfrastructuur vormen daarin wezenlijke initiatieven waarmee wij en vele partners verbonden zijn.

We zijn er voor interventies naar een veilige en gezonde gezinssituatie. Dragen bij aan dat gemeenten de juiste zorg kunnen bieden. We werken aan prachtige recreatie mogelijkheden waarin een ieder kan genieten, beleven en bewegen. En we bevorderen via allerlei initiatieven de ontwikkeling en toepassing van kennis. Lobbyen en belangen behartigen zit in ons bloed en dat bewijst keer op keer zijn waarde.

In deze begroting vindt u alles over onze en vooral uw ambities en resultaten die we samen willen bereiken. In het jaar 2019 zullen we uitvoerig spreken over de toekomst van onze samenwerking, over de manier waarop we die organiseren en over de plek die Regio Twente daarin heeft. Omdat de antwoorden op deze vragen nog moeten volgen treft u hier een programmabegroting 2020 die voortbouwt op wat u gewend bent. Wel hebben we een professionaliseringsslag gemaakt. Daarbij hebben we de begrotingseisen gevolgd die het algemeen bestuur ons heeft meegegeven. Wel met de kanttekening dat de middelen voor de uitvoering van alle ondersteunende taken onze en uw aandacht vragen.

Wat voor mij voorop staat is dat we samen met hart en ziel werken aan een vitaal Twente. In mijn gesprekken met u als bestuurders, medewerkers en met partners ervaar ik keer op keer de enorme betrokkenheid bij de opgaven die er voor ons samen liggen. Zonder die inzet zouden we met ons Twentse netwerkaanpak nergens zijn. En daar ben ik on-Twents trots op.

Gerharda Tamminga
Secretaris / algemeen directeur Regio Twente

Inhoudsopgave

Voorwoord programmabegroting 2020	3
1. Samenvatting	6
2. Inleiding en leeswijzer	7
3. Vaststelling.....	9
4. Regio Twente.....	10
Beleidsbegroting	11
Programmaplan.....	11
5. Domein Gezondheid.....	11
6. Organisatie voor de zorg en de Jeugdhulp in Twente & Samen14.....	15
7. Veilig Thuis Twente	17
8. Domein Leefomgeving	20
8.1 <i>Programma Sociaal Economisch sterk Twente.....</i>	<i>20</i>
8.2 <i>Programma Recreatieve Voorzieningen</i>	<i>27</i>
9. Bestuur en ondersteuning	30
9.1 <i>Overzicht van baten en lasten inclusief onvoorzien</i>	<i>32</i>
9.2 <i>Beleidsindicatoren BBV</i>	<i>32</i>
9.3 <i>Overzicht van de kosten van overhead.....</i>	<i>32</i>
10. Coalitions of the Willing.....	33
10.1 <i>Agenda voor Twente</i>	<i>33</i>
10.2 <i>Ontwikkelagenda Netwerkstad Twente</i>	<i>35</i>
10.3 <i>Kennispunt Twente</i>	<i>36</i>
10.4 <i>Milieu, Duurzaamheid en Afval</i>	<i>38</i>
10.5 <i>Twentse Kracht</i>	<i>40</i>
10.6 <i>IT-Platform.....</i>	<i>42</i>
10.7 <i>Salarisadministratie.....</i>	<i>44</i>
10.8 <i>Toezicht en kwaliteit.....</i>	<i>45</i>
10.9 <i>Mobiliteitslab</i>	<i>45</i>
11. Overzicht algemene dekkingsmiddelen.....	46
12. Specificatie herkomst baten en besteding lasten.....	47
13. Paragrafen.....	49
13.1 <i>Weerstandsvermogen en risicobeheersing</i>	<i>49</i>
13.2 <i>Onderhoud kapitaalgoederen</i>	<i>55</i>
13.3 <i>Bedrijfsvoering.....</i>	<i>57</i>
13.4 <i>Verbonden partijen.....</i>	<i>58</i>
13.5 <i>Financiering.....</i>	<i>61</i>
14. Financiële begroting	63
14.1 <i>Overzicht van baten en lasten per taakveld en toelichting inclusief meerjarenraming</i>	<i>63</i>
14.1.1 <i>Overzicht van baten en lasten vorig begrotingsjaar en gerealiseerd bedrag voor vorig begrotingsjaar.....</i>	<i>66</i>
14.1.2 <i>Specificatie stijging gemeentelijke bijdrage 2020 t.o.v. 2019</i>	<i>67</i>
14.1.3 <i>Overzicht van geraamde incidentele baten en lasten</i>	<i>67</i>
14.2 <i>Uiteenzetting van de financiële positie en de toelichting</i>	<i>68</i>
14.2.1 <i>Geprognosticeerde balans</i>	<i>68</i>
14.2.2 <i>Berekening EMU-saldo.....</i>	<i>69</i>
14.2.3 <i>Verloopoverzicht reserves</i>	<i>70</i>
14.2.4 <i>Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen</i>	<i>70</i>
14.2.5 <i>Investerings</i>	<i>70</i>
Bijlagen	71
Bijlage 1. Gemeentelijke bijdrage 2020 per taakveld	71
Bijlage 2. Overzicht taakvelden	72

Lijst van figuren en tabellen

Figuur 1 Specificatie herkomst van de baten	47
Figuur 2 Specificatie besteding lasten	48
Figuur 3 Solvabiliteitsratio	53
Figuur 4 Netto Schuldquote	53
Figuur 5 Netto Schuldquote Gecorrigeerd	54
Figuur 6 Structurele exploitatieruimte	54
 Tabel 1 Overzicht van baten en lasten en gemeentelijke bijdrage 2020 inclusief taakvelden	6
Tabel 2 Beleidsindicatoren	32
Tabel 3 Overzicht algemene dekkingsmiddelen.....	46
Tabel 4 Ratio Weerstandsvormogen	49
Tabel 5 Overzicht beschikbare weerstandscapaciteit	50
Tabel 6 Samenvattend overzicht geïnventariseerde risico's.	52
Tabel 7 Samenvattend overzicht beschikbare weerstandscapaciteit en benodigde weerstandscapaciteit	53
Tabel 8 Rentescema.....	61
Tabel 9 Renteomslagpercentage.....	61
Tabel 10 Renterisiconorm	62
Tabel 11 Overzicht van baten en lasten inclusief meerjarenraming	63
Tabel 12 Overzicht van baten en lasten inclusief vorig begrotingsjaar en voor vorig begrotingsjaar	66
Tabel 13 verklaring stijging gemeentelijke bijdrage	67
Tabel 14 Verloopoverzicht reserves	70
Tabel 15 Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen.....	70
Tabel 16 Herinvesteringen	70

1. Samenvatting

Overzicht van baten en lasten 2020 en gemeentelijke bijdrage

Het overzicht van baten en lasten, de financiële uitgangs- en aandachtspunten bij de begroting 2020 en de meerjarenraming 2021-2023 vormen samen het deel van de financiële programmabegroting. Onderstaand het overzicht van baten en lasten inclusief taakvelden voor het jaar 2020.

Domein	Code	Taakveld	Lasten	Baten	Gem. bijdrage
Gezondheid	6.1.2	Samenkracht en burgerparticipatie GGD	€ 704.203	€ 931.923	€ 227.720-
	7.1	Volksgezondheid	€ 18.080.548	€ 3.555.340	€ 14.525.208
	7.5	Begraafplaatsen en crematoria	€ 458.159	€ 430.046	€ 28.113
	0.4	Overhead	€ 4.144.301	€ 304.729	€ 3.839.571
Totaal Gezondheid			€ 23.387.212	€ 5.222.039	€ 18.165.173
Leefomgeving	2.1	Verkeer en vervoer	€ 276.650	€ -	€ 276.650
	3.1	Economische ontwikkeling	€ 1.815.992	€ 425.414	€ 1.390.579
	3.1	Economische ontwikkeling Internationaal en Lobby	€ 407.564	€ 12.360	€ 395.204
	3.1	Economische ontwikkeling Agenda van Twente	€ 100.000	€ 100.000	€ -
	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	€ 2.159.517	€ 902.074	€ 1.257.443
	0.4	Overhead	€ 527.652	€ 136.705	€ 390.947
	0.10	Mutatie reserve	€ 136.040	€ -	€ 136.040
Totaal Leefomgeving			€ 5.423.414	€ 1.576.552	€ 3.846.862
Bestuur en Ondersteuning	0.1	Bestuur	€ 94.953	€ -	€ 94.953
	0.4	Overhead	€ 8.467.466	€ 1.554.308	€ 6.913.158
	0.5	Treasury	€ 57.425	€ 57.425	€ 0-
	0.8	Overige baten en lasten	€ 220.544	€ -	€ 220.544
	0.10	Mutatie reserve	€ 38.000	€ 45.000	€ 7.000-
Totaal Bestuur en ondersteuning			€ 8.878.388	€ 1.656.734	€ 7.221.655
OZJT/Samen14	6.1.1	Samenkracht en burgerparticipatie OZJT	€ 800.987	€ -	€ 800.987
	6.1.2	Samenkracht en burgerparticipatie OZJT (maatregelhulp)	€ 45.815.080	€ 45.815.080	€ -
	0.4	Overhead	€ 343.794	€ -	€ 343.794
Totaal Organisatie voor de Zorg en de Jeugdhulp in Twente & Samen14			€ 46.959.861	€ 45.815.080	€ 1.144.781
Veilig Thuis Twente	6.81	Geëscaleerde zorg 18-	€ 4.260.145	€ 1.674.926	€ 2.585.219
	0.4	Overhead	€ 379.337	€ -	€ 379.337
Totaal Veilig Thuis Twente			€ 4.639.483	€ 1.674.926	€ 2.964.557
Coalition of the Willing	0.1	Bestuur Netwerkstad Twente	€ 186.045	€ 201.045	€ 15.000-
	3.1	Economische ontwikkeling Kennispunt Twente	€ 1.793.133	€ 2.104.946	€ 311.813-
	3.1	Economische ontwikkeling Agenda voor Twente	€ 3.612.325	€ 3.881.325	€ 269.000-
	6.1.1	Samenkracht en burgerparticipatie OZJT (Toezicht en kwaliteit)	€ 94.236	€ 94.236	€ -
	6.1.1	Samenkracht en burgerparticipatie OZJT (Mobiliteitslab)	€ 174.811	€ 174.811	€ -
	7.4	Milieubeheer	€ 85.000	€ 85.000	€ -
	0.4	Overhead Netwerkstad Twente, Kennispunt Twente en Agenda voor Twente	€ 595.813	€ -	€ 595.813
	0.4	Overhead IT-Platform	€ 395.431	€ 395.431	€ -
	0.4	Overhead Twentsekracht	€ 988.404	€ 988.404	€ -
	0.4	Overhead Salarisadministratie	€ 123.342	€ 123.342	€ -
Totaal Coalition of the Willing			€ 8.048.540	€ 8.048.540	€ -
Totaal saldo van baten en lasten			€ 97.336.897	€ 63.993.870	€ 33.343.027
			€ -	€ -	€ -
Algemene dekkingsmiddelen (gemeentelijke bijdrage)			€ 97.336.897	€ 63.993.870	€ 33.343.027
Resultaat			€ -	€ -	€ -

Tabel 1 Overzicht van baten en lasten en gemeentelijke bijdrage 2020 inclusief taakvelden

De gemeentelijke bijdrage 2020 stijgt met € 2.509.627 ten opzichte van de gemeentelijke bijdrage 2019 (na wijziging). Deze stijging, die aansluit op de door de 14 Twentse gemeenten opgestelde begrotingskaders, is het gevolg van de volgende wijzigingen:

- de geraamde salarissen 2020 (+ 336.974) t.o.v. de raming in de begroting 2019 (=met name de verwachte salarisverhoging);
- de geraamde looncompensatie 2020 (+ € 798.875) en prijscompensatie (+ € 146.460) volgens de uitgangspunten van de gemeenten;
- overheveling budget voor het Rijksvaccinatieprogramma naar de gemeenten (+ € 1.207.366);
- toerekening omslagrente (- € 5.049);
- Inhuurkosten lobbyisten in-dienst van provincie Overijssel (+ € 25.000).

Voor een nadere specificatie van de stijging van de gemeentelijke bijdrage wordt hier kortheidshalve verwezen naar [hoofdstuk 14 'Financiële toelichting'](#). De specificatie van de gemeentelijke bijdrage per gemeente is vermeld in [bijlage 1](#).

2. Inleiding en leeswijzer

De programmabegroting

De programmabegroting omvat het geheel van taken en activiteiten van Regio Twente. Ze heeft een kader stellende functie: ze wijst gelden toe aan programma's en autoriseert de besteding van die gelden. Op deze wijze ondersteunt ze het algemeen bestuur bij de uitvoering van zijn controlerende en kader stellende taak en het budgetrecht.

Zowel de begroting als de jaarstukken zijn in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) in de vier onderstaande onderdelen verdeeld:

Begroting		Jaarstukken	
Beleidsbegroting	1. Programmaplan	Jaarverslag	1. Programmaverantwoording
	2. Paragrafen		2. Paragrafen
Financiële begroting	3. Overzicht van baten en lasten en de toelichting	Jaarrekening	3. Programmarekening
	4. Uiteenzetting van de financiële positie en de toelichting		4. Balans

Leeswijzer

Deze leeswijzer maakt u wegwijs in de programmabegroting.

In de inleidende hoofdstukken 1 en 2 staat de samenvatting aangevuld met de inhoud en achtergronden van de programmabegroting. In hoofdstuk 3 staat het, door het dagelijks bestuur en de bestuurscommissies aan het algemeen bestuur voorgelede, besluit ter vaststelling. Hoofdstuk 4 heeft ook een inleidende karakter: het schetst een beeld van Regio Twente. Vanaf hoofdstuk 5 treft u de beleidsbegroting aan. Vanaf hoofdstuk 13 wordt inzicht gegeven in de financiële begroting.

Beleidsbegroting

De beleidsbegroting omvat programma's, samenhangende sub programma's en paragrafen. In de programma's en sub programma's wordt ingegaan op de maatschappelijke effecten en de manier waarop Regio Twente die effecten wil realiseren. Dit gebeurt aan de hand van de, door BBV verplichte, volgende drie w-vragen:

1. Wat willen we bereiken?
2. Hoe gaan we dit doen?
3. Wat gaat het kosten (overzicht baten en lasten)?

De eerste vraag betreft het beoogde maatschappelijke effect, dat kan worden vertaald in één of meerdere algemene beleidsdoelstellingen. Dit wordt uitgewerkt in een programma. De tweede vraag gaat in op activiteiten in termen van de 'output-/outcome gegevens' die nodig zijn voor het bereiken van het beoogde maatschappelijke effect. Dit wordt beschreven in de sub programma's die bij het betreffende programma horen, of in het programma zelf als geen sub programma's aanwezig zijn. De derde vraag heeft betrekking op de baten en lasten die aan het programma, respectievelijk het sub programma, worden toegewezen om de gewenste effecten te bereiken.

De paragrafen van de programmabegroting geven een dwarsdoorsnede van de financiële aspecten, vanuit een bepaald perspectief. Het gaat daarbij om onderwerpen die van belang zijn voor het inzicht in de financiële positie van Regio Twente. Dit betreft weerstandsvermogen en risicobeheersing, onderhoud kapitaalgoederen, bedrijfsvoering, verbonden partijen, financiering en rechtmatigheid.

Financiële begroting

Door vaststelling van deze begroting autoriseert het algemeen bestuur het dagelijks bestuur, de bestuurscommissies en het bestuurdersoverleg Kennispunt Twente tot het doen van uitgaven voor realisatie van de programma's.

Majeure wijzigingen en toelichtingen t.o.v. de programmabegroting 2019

Het vernieuwde BBV heeft bepaald dat gemeenschappelijke regelingen geen afsplitsing mogen maken van een gedeelte van de gemeentelijke bijdragen (baten) van de deelnemers naar het taakveld overhead. Hierdoor verantwoordt Regio Twente de bijdragen (incl. overhead) van de deelnemers

onder de baten bij de taakvelden (niet zijnde overhead). Regio Twente heeft meerdere taakvelden waardoor de bijdragen van de deelnemers voor overhead op begrotingsbasis zijn verdeeld, op basis van omvang lasten taakveld, in de totale lasten.

De overhead binnen Regio Twente is verder uitgesplitst in 'specifieke' overhead (o.a. management en leiding van de afdelingen/programma's) en generieke overhead (PIJOFACH Bedrijfsvoering en bestuur). De gemeentelijke bijdrage voor de PIJOFACH activiteiten is in de programmabegroting 2019 verantwoord in zowel de baten en lasten overzichten van de programma's als in het baten en lasten overzicht van het programma Bestuur & Ondersteuning. Het budgetrecht voor de PIJOFACH activiteiten ligt binnen de kaders van het algemeen bestuur, bij het programma Bestuur & Ondersteuning. Daarom is ervoor gekozen om in de programmabegroting 2020 de gemeentelijke bijdrage voor de generieke overhead uiteen te zetten binnen het programma Bestuur & Ondersteuning en niet in de financiële overzichten van de verschillende programma's. Hierdoor wordt de gemeentelijke bijdrage van de individuele programma's zuiverder en wordt een vergelijk met de jaarrekeningen mogelijk. Bovendien is ervoor gekozen om in de begroting conform het BBV [één centraal taakvelden overzicht](#) op te nemen.

Om u inzicht te geven in de herkomst van onze baten en de besteding van de lasten, is in deze begroting in [hoofdstuk 12](#) een specificatie opgenomen.

3. Vaststelling

Het algemeen bestuur van Regio Twente dient de programmabegroting 2020 als geheel vast te stellen. Het algemeen bestuur delegeert de bevoegdheid tot het aangaan en afwikkelen van financiële en andere rechten en verplichtingen binnen de programmabegroting aan het dagelijks bestuur, de bestuurscommissies en het bestuurdersoverleg Kennispunt Twente, voor zover deze bevoegdheid niet reeds uit de wet en vastgestelde regelingen voortvloeit.

Het dagelijks bestuur, de bestuurscommissies en het bestuurdersoverleg Kennispunt Twente voeren de in de begroting opgenomen programma's, het daaraan ten grondslag liggende beleid en de paragrafen uit en rapporteren daarover aan het algemeen bestuur in tussentijdse rapportages en jaarstukken.

Het algemeen bestuur van Regio Twente;

Gelezen het voorstel van het dagelijks bestuur en bestuurscommissies van 10 april 2019;

BESLUIT

tot vaststelling van:

- a. de programmabegroting 2020.
- b. het overzicht gemeentelijke bijdrage begroting 2020 (zie bijlage 2), met dien verstande dat het totaalbedrag zoals genoemd in deze bijlage (€ 33.343.027) in principe ongewijzigd zal blijven. Op programmaonderdelen kunnen wijzigingen ontstaan vanwege een gewijzigde kostentoerekeningen in de productenraming 2020.

en neemt kennis van:

- c. de in de paragrafen genoemde risico's.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van het algemeen bestuur van Regio Twente van 10 juli 2019.

Dagelijks bestuur,

voorzitter,

dr. G.O. van Veldhuizen

secretaris,

ir. G.H. Tamminga

4. Regio Twente

Twente is een stedelijke regio, een regio van 14 gemeenten, met ruim 628.000 inwoners waar het bruist van de creativiteit in een prachtige omgeving met een sterke identiteit en een voor Nederland en Europa krachtig technologisch profiel. Er is in Twente ruimte voor innovatief ondernemerschap met kansen, op het gebied van hightech systemen en materialen/maakindustrie, binnen de vrijetijdseconomie, in de sector logistiek en de 'biobased economy'. Maar, Twente is ook een kwetsbare regio gezien het gemiddeld inkomen en de werkgelegenheid. Beide blijven achter bij het Nederlands gemiddelde.

Dienstverlenende netwerkorganisatie

Twente verdient een overheid die zich samen met ondernemers, onderzoekers en onderwijs sterk maakt voor de regio. Een overheid die slim samenwerkt, zodat de dienstverlening aan de Twentse samenleving zo goed mogelijk verloopt. Daar zet Regio Twente zich maximaal voor in. Samen met de gemeenten en onze andere partners werken we aan een duurzame en vitale samenleving.

Als samenwerkingsverband van en vóór de 14 Twentse gemeenten (verlengd lokaal bestuur) is Regio Twente actief op diverse terreinen: gezondheid (GGD Twente), zorg en jeugdhulp Twente (OZJT), Veilig Thuis Twente (VTT), recreatieve voorzieningen, sociaal economische structuurversterking en belangenbehartiging/lobby. Ze onderhoudt nauwe relaties met de rijksoverheid in Den Haag, de Provincie Overijssel en met de EU. Ook speelt Regio Twente een belangrijke rol bij het actief promoten van het merk Twente als vooraanstaande kennisregio, zowel landelijk als in Europa.

Regio Twente werkt als dienstverlenende netwerkorganisatie samen met de gemeenten, andere overheden en maatschappelijke partners. Daarin staan klant- en resultaatgericht werken, innovatie en kwaliteit in onze producten en diensten steeds centraal. En is *'dat wat goed is voor Twente, is goed voor de Twentse gemeenten'* het uitgangspunt.

Innovatieve regio versterken

Regio Twente levert met haar inzet – ondersteunend aan de Twente Board en de samenwerkende gemeenten – een bijdrage aan het versterken van Twente als een innovatieve, ondernemende en internationaal georiënteerde kennisregio. Een duurzame en vitale regio waar ruimte is voor kennisontwikkeling en innovatief ondernemerschap, maar ook een regio waar rust en ruimte is om gezond te leven, te werken en te recreëren.

Twentse samenwerking bevorderen

Door belangrijke maatschappelijke ontwikkelingen – de sociaaleconomische situatie van Twente, bezuinigingen bij overheden, de nieuwe taken van gemeenten op het gebied van de participatie, WMO en jeugdzorg, globalisering en demografische veranderingen en vergrijzing – groeit de behoefte aan samenwerking in Twente, zowel bij de gemeenten als andere organisaties. Regio Twente is een belangrijke aanjager van het verder versterken van de samenwerking in de regio, niet alleen tussen de 14 gemeenten, maar ook tussen en met andere maatschappelijke sectoren.

Beleidsbegroting

Programmaplan

5. Domein Gezondheid

Verantwoordelijkheid van en besluitvorming in Domein directeur

**Bestuurscommissie Publieke Gezondheid
Mevrouw S. Dinsbach**

Inleiding

In de Bestuursagenda 2016-2019 hebben bestuurders de ambities vastgelegd met betrekking tot de gezondheidssituatie voor de Twentse bevolking. De realisering van ambities op gebied van preventie en gezondheidsbevordering vergt echter een langere doorlooptijd dan de vier jaar die een bestuursagenda beslaat. Maar dat vergt ook dat er zicht is op de gewenste situatie op de lange termijn, om vervolgens de achtereenvolgende stappen daar naar toe te kunnen bepalen. Op basis van deze constatering heeft de Bestuurscommissie opdracht verstrekt om een gewenste stip op de horizon te formuleren (2030) en daarmee een langjarig kader te formuleren op basis waarvan de GGD zijn activiteiten kan inrichten. Het langjarig kader is vastgesteld in april 2019.

Het langjarig kader wordt vertaald in de achtereenvolgende bestuursagenda's van de genoemde periode. De eerstvolgende bestuursagenda 2020-2023 wordt vastgesteld eind 2019. Voor het beleidskader waarop deze programmabegroting is gebaseerd, hebben we op het moment van opstellen feitelijk te maken met de aflopende bestuursagenda t/m 2019 en de hierin geformuleerde ambities: de inwoners van Twente minimaal net zo lang in gezondheid te laten leven als in de rest van Nederland door de Twentenaren zoveel mogelijk gezonde levensjaren toe te voegen. We werken hierbij volgens de principes van 'Positieve gezondheid' en 'integraliteit (vitale coalities)', aan een 'gezonde start' en het 'verkleinen van sociaal economische gezondheidsverschillen'. Bij het ontbreken van een actuele bestuursagenda nemen we de vrijheid deze programmabegroting te baseren op de hoofdlijnen van het in april 2019 vastgestelde langjarig bestuurskader.

Speerpunten

Eens per 4 jaar wordt de landelijke Volksgezondheid Toekomst Verkenning (VTV) uitgebracht. Laatst in juni 2018. Het betreft landelijke cijfers en landelijke trends, mede gebaseerd op de gezondheidsonderzoeken die door de GGD'en in Nederland zijn uitgevoerd.

De vergrijzing heeft grote impact op de volksgezondheid en zorg

Het aandeel ouderen in de samenleving neemt toe. Ook bereiken mensen steeds vaker een hoge leeftijd. Dit brengt vraagstukken met zich mee op het gebied van fysiek, mentaal en sociaal welbevinden.

Meer gezondheid maar ook meer ziekte

De levensverwachting stijgt van 81,5 jaar in 2015 naar bijna 86 jaar in 2040. Nagenoeg alle jaren die we er bij krijgen zijn in goed ervaren gezondheid. Wél stijgt het aantal mensen met een chronische aandoening. We worden steeds ouder doordat mensen vaker aandoeningen zoals hart- en vaatziekten en kanker overleven. Dit vergt veerkracht en aanpassingsvermogen. En daarmee inzet op andere gezondheidsvaardigheden.

De druk op ons dagelijkse leven neemt toe

De samenleving krijgt op verschillende gebieden te maken met toenemende druk. Dit kan stress en gezondheidsproblemen veroorzaken. Zo ervaren scholieren en studenten steeds meer prestatiedruk. Vooral voor de groep mensen die werk, zorg voor de kinderen en mantelzorg moet combineren lijken veel druk verhogende ontwikkelingen samen te komen. Naast het zoveel als mogelijk wegnemen van oorzaken, is het versterken van gezondheidsvaardigheden een belangrijk antwoord.

Leefstijl én leefomgeving hebben invloed op gezondheid

Minder mensen roken en meer mensen bewegen. Daar staat tegenover dat meer mensen te zwaar zijn. Ongezonder gedrag is verantwoordelijk voor bijna 20 procent van de ziektelast. Een ongezond binnen- en buitenmilieu veroorzaakt 4 procent van de ziektelast, met luchtverontreiniging als de belangrijkste oorzaak. Ongezonde arbeidsomstandigheden veroorzaken bijna 5 procent van de ziektelast. Dit vraagt om beïnvloeding van gedrag en leefomgeving.

Vaak opeenstapeling van gezondheids- én sociale problemen bij kwetsbare groepen

Een deel van de ouderen bevindt zich door een opeenstapeling van fysieke, mentale en sociale problemen in een kwetsbare situatie. Mensen met een lagere sociaaleconomische status hebben vaker te maken met stress. Een situatie die zich vertaalt in een ongezonde leefstijl. Vaak moeten eerst achterliggende sociale problemen worden opgelost, voordat er ruimte ontstaat om aan een gezonde leefstijl te werken.

De zorguitgaven stijgen door demografie en technologie

De zorguitgaven stijgen met gemiddeld 2,9 procent per jaar tot 174 miljard euro in 2040. Dat is een verdubbeling ten opzichte van 2015. Een derde deel van deze groei komt door de vergrijzing en de groei van de bevolking, en twee derde door andere factoren zoals technologie. Normalisering en demedicalisering kan bijdragen aan het in de hand houden van de kosten.

Alertheid op bekende én nieuwe risico's nodig

Antibioticaresistentie blijft een bedreiging vormen voor onze volksgezondheid. Blijvende aandacht voor dit probleem is nodig. Evenzeer voor de dalende vaccinatiegraad in de populatie door geringere bereidwilligheid onder ouders. Er zijn ook nieuwe ontwikkelingen die mogelijk risico's met zich meebrengen. Zo kunnen technologieën als virtual reality en 3D-printing nog onbekende gezondheidseffecten hebben als ze vaker gebruikt gaan worden. Verder zullen er meer medicijnresten, microplastics en nanodeeltjes in ons milieu komen. De gezondheidseffecten hiervan zijn nu nog niet duidelijk.

Om adequaat om te gaan met de bovengeschetste ontwikkelingen zullen onze inspanningen gericht zijn op het positief beïnvloeden van verschillende gezondheidsindicatoren, zoals minder roken, meer bewegen, minder stress, consolideren vaccinatiegraad, verbeteren van het buitenmilieu, etc. Onze centrale ambitie daarbij is: "Inwoners van Twente leven minimaal net zo lang in gezondheid als in de rest van Nederland".

De ambitie die we nastreven en de van daaruit afgeleide doelen is complex. Kenmerken zijn de langjarigheid, veel verschillende onderdelen, verschillende snelheden in te onderscheiden activiteiten, veel partijen die betrokken worden, vaak in wisselende samenstelling, een complex veld van verantwoordelijkheden en besluitvorming, etc. Daarnaast willen we het proces zo normaal mogelijk maken en zo goed als mogelijk inpassen in de gewone uitvoering van taken.

De complexiteit vraagt om een programmatische aanpak. In een dergelijke aanpak kan optimaal rekening gehouden worden met de genoemde kenmerken. We starten daarom het programma 'een gezonde toekomst'. Dit programma kent 4 onderdelen:

-gezonde start

Hierbij zetten we in op de gezondheid van de jeugd als basis voor een gezonde levensloop. Het verminderen van zorgvragen en de daarmee samenhangende zorgconsumptie op latere leeftijd start met het bevorderen van gezond gedrag bij kinderen en adolescenten. Extra aandacht geven we hierbij aan de groep met een lage sociaal economische status (SES)

-gezond meedoen

Hierbij zetten we in op inwoners in de levensfase 25 – 65 jaar. 'Meedoen' staat voor die levensfase waarin men actief is in de samenleving. Met deze groep is weinig contact vanuit de optiek van gezondheid. Juist daar ligt wel een noodzaak. Gevolgen van leefstijl van volwassenen uiteten zich in de mate van gezondheidsvraagstukken op latere leeftijd en kan via voorleefgedrag effect resulteren bij het ontwikkelen van een gezonde leefstijl bij kinderen en jeugdigen.

-gezond wonen

Hierbij zetten we in op de fysieke omgeving waarin onze inwoners leven. Het betreft zowel de omgeving binnen als buiten de muren en impliceert, verblijven, verplaatsen en ontspannen. Hierbij willen we specifiek inhoud geven aan het onderdeel gezondheid binnen de omgevingswet.

-gezond oud zijn

Hierbij zetten we in op het gezond blijven van ouderen. Het accent in de gezondheidsbevordering verschuift naar bestendigen van gezondheidsvaardigheden. Gezond oud zijn doet een groot beroep op het aanpassingsvermogen van inwoners, omdat de fysieke, sociale en emotionele uitdagingen groot zijn.

We beginnen vanzelfsprekend niet op nul. Vanuit onze reguliere taak zal 2020 in het licht staan van opbouw van het programma. We haken aan op het in november 2018 gesloten preventieakkoord. In Twente zullen we daarover in 2019 regionale afspraken maken. Voor 2020 kiezen we hierbij voor de aanpak van roken en overgewicht. We doen dat samen met gemeenten en maatschappelijke partners.

Ons handelen kenmerkt zich door:

Samenhang:

Gezondheid wordt beïnvloed door veel factoren. Factoren die veelal behoren tot het beleidsterrein buiten de publieke gezondheid en factoren die behoren tot het werkterrein van andere (maatschappelijke)organisaties. Willen we voortgang boeken, dan is werken vanuit samenhang en wederkerigheid de norm. Hierdoor kan een zo goed mogelijk integraal resultaat geboekt worden.

Een brede kijk op gezondheid:

Gezondheid is het vermogen zich aan te passen en eigen regie te voeren, in het licht van de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven. Veerkracht en eigen regie zijn hierbij belangrijke waarden. Hoe beter mensen in staat zijn zich aan te passen aan veranderende omstandigheden, hoe zonder zij zich voelen. De mate waarin iemand zich kan aanpassen aan de omstandigheid, bijvoorbeeld ziekte, zich in balans voelt en in staat is om te werken of anderszins te participeren, beïnvloedt de gezondheid van die persoon.

Kaderstellende beleidsnota's

Beleidsnota	Vastgesteld door	Datum vaststelling
Bestuursagenda 2016-2019	Bestuurscommissie Publieke Gezondheid	oktober 2015
Een Gezonde toekomst, langjarig kader	Bestuurscommissie Publieke Gezondheid	april 2019

Programma Gezondheid

Wat willen we bereiken?

Zoals geschetst in 'Een Gezonde toekomst, langjarig kader' onderscheiden we de navolgende ambities voor onze stip op de horizon.

Ambitie op gebied van bescherming:

1. Het Rijksvaccinatieprogramma heeft op alle onderdelen een bereik van 95% van de bevolking.
2. Op het gebied van milieu en gezondheid wordt onverkort de gezondheidsnormen van de Wereldgezondheid Organisatie (WHO) gehanteerd.
3. In alle omgevingsvisies en omgevingsplannen is een paragraaf over gezondheid opgenomen.

Ambitie op gebied van bewaking

1. Elke substantiële beleidsbeslissing binnen een gemeente kent een gezondheidsafweging.
2. Alle landelijke normen voor de toezichttaken op het gebied van Publieke Gezondheid worden onverkort toegepast.
3. Alle jeugdigen tussen 0 en 18 jaar zijn in beeld bij de jeugdgezondheidszorg.

Ambitie op gebied van bevordering

1. Gezondheidsbevordering is een geaccepteerd onderdeel in lokaal gezondheidsbeleid, schoolgezondheidsbeleid, gezondheidsbeleid bij bedrijven en andere werkgevers en in het werk van de sociale wijkteams.
2. Gezondheidsbevordering is een vanzelfsprekend onderdeel in de omgevingsplannen van gemeenten.
3. Op alle BRAVO thema's is een substantiële positieve trendombuiging zichtbaar (2018 versus 2030).

Het ultieme doel van de activiteiten van GGD Twente is het toevoegen van gezonde levensjaren aan de verschillende stadia van de totale levenscyclus van mensen.

Hoe gaan we dit doen?

Naast de uitvoering van onze reguliere werkzaamheden, op basis van de wettelijk vastgelegde taken, zullen we in gezamenlijkheid met gemeenten en onze maatschappelijke partners in 2019 nagaan waar we de accenten voor het jaar 2020 zullen leggen, om hierover vervolgens regionale afspraken te maken. Vooralsnog is het landelijk gesloten Preventieakkoord (november 2018) daarbij uitgangspunt en met name de aanpak van roken en overgewicht. Verdere concretisering zal in gezamenlijkheid worden uitgewerkt. Het aandeel van GGD Twente in de concrete acties zal daar onderdeel van uitmaken.

Naast de bijdragen van de reguliere activiteiten van de GGD aan deze ambities zullen er ongetwijfeld werkzaamheden zijn die afdeling overstijgend uitgevoerd moeten worden. Daartoe zullen er programmalijnen worden ontwikkeld waarin de verschillende activiteiten worden gebundeld.

Met welke verbonden partij gaan wij het samen doen?

Coöperatieve vereniging UA ten behoeve van het digitaal dossier JGZ (GGiD)

Ten behoeve van de ontwikkeling en onderhoud van het digitaal dossier JGZ (GGiD) neemt GGD Twente deel in een coöperatieve vereniging UA tezamen met de GGD-en Regio Utrecht en Hollands Noorden. Het bedrijf van de coöperatie omvat uitsluitend het (doen) ontwerpen, (door)ontwikkelen, beheren, onderhouden en exploiteren van één of meerdere door haar leden te gebruiken digitale informatiesystemen voor medische dossiers en eventuele overige gegevensbestanden (het 'GGD Digitaal Dossier'). De coöperatie treedt op als contractspartij en gesprekspartner voor aanpassingen in de software en voor de koppeling met andere registraties.

Gezondheid wordt beïnvloed door veel factoren. Factoren die veelal behoren tot het beleidsterrein buiten de publieke gezondheid en factoren die behoren tot het werkterrein van andere (maatschappelijke)organisaties. Willen we voortgang boeken, dan is werken vanuit samenhang en wederkerigheid de norm. Hierdoor kan een zo goed mogelijk integraal resultaat geboekt worden.

Overzicht van baten en lasten

Bedragen in €	Baten	Lasten	Saldo
Programma Gezondheid	5.222.039	23.387.212	18.165.173
Gemeentelijke bijdrage	5.222.039	23.387.212	18.165.173

6. Organisatie voor de zorg en de Jeugdhulp in Twente & Samen14

**Verantwoordelijkheid van en besluitvorming in
Programmamanager**

**Bestuurscommissie OZJT
E. Fokkink MSc.**

Inleiding

In 2020 krijgen we de eerste inzichten van een jaar werken met het Twents Model. Data van het Ontwikkeljaar zijn dan volledig. Naar aanleiding van die inzichten besluiten we over de doorontwikkeling van het Twents Model en outputbekostiging. Ook de effecten van de overeenkomsten module beschikbaarheidsvoorzieningen en maatregelhulp zijn inzichtelijk gemaakt door contractmanagement op basis van data en geven richting aan het contractmanagement 2020.

Ook in 2020 is tussentijds toetreden voor aanbieders mogelijk. OZJT verzorgt de beoordeling en de overeenkomsten van nieuwe inschrijvingen.

De Twentse Transformatie is in volle gang. In 2019 zijn diverse ontwikkeltafels gestart waar gewerkt wordt aan het transformatieplan. Alle ontwikkelingen beginnen met een goede analyse en zijn gebaseerd op data. Er wordt gemonitord en met regelmaat gerapporteerd.

Met alle ontwikkelingen houden we de administratieve lasten in de gaten en blijven we in de werkstroom verlagen administratieve lasten op zoek naar efficiëntere en effectievere manieren van verantwoorden.

Met ingang van 2019 verloopt de bekostiging van de zogenaamde maatregelhulp door subsidiering via Regio Twente. Dit betekent dat zowel de lasten (de te verstrekken subsidies) als de baten (de bijdragen van de gemeenten) onderdeel uit dienen te maken van de begroting van Regio Twente.

De programmabegroting voor 2020 wordt hierdoor verhoogd met de bedragen 2019 + een verwachte indexering van 3% (conform afgesproken NZA systematiek).

Toezicht Kwaliteit Wmo kan zich steeds meer richten op proactief toezicht in samenwerking met aanbieders. Hierdoor krijgt de Twentse inwoner steeds hogere kwaliteit ondersteuning.

In 2020 worden de overeenkomsten vervoer verlengd of opnieuw gesloten. Hiervoor is in 2019 besluitvorming. Afhankelijk van de besluitvorming worden de benodigde activiteiten verricht om maatwerk vervoer voor de Twentse inwoners beschikbaar te houden.

Speerpunten

OZJT is zakelijk partner voor de 14 Twentse gemeenten, werkt data-geïnformeerd en zoekt verbinding in het brede sociale domein.

Kaderstellende beleidsnota's

Beleidsnota	Vastgesteld door	Datum vaststelling
Visienota Transformatie jeugdzorg Twente en	Colleges van B&W	2012/2013
Visie- en keuzenota Maatschappelijke ondersteuning in Twente	Colleges van B&W	2012/2013

Werkzaamheden

Wat willen we bereiken?

OZJT gaat voor een duurzaam en betaalbaar zorgstelsel voor Twente. Een stelsel waarbij de inwoners thuis zo zelfstandig mogelijk en zelfsturend kunnen leven en waarin zij dicht bij huis kunnen beschikken over goede, professionele zorg als ze dat nodig hebben. OZJT zorgt er voor dat gemeenten dat kunnen realiseren voor hun inwoners door de inkoop, contractmanagement, monitoring en expertise efficiënt te organiseren voor alle 14 gemeenten. Zo hebben de gemeenten lokaal de handen vrij om te doen wat nodig is voor en met hun inwoners. Uiteindelijk werken we er naartoe dat de gemeenten een omslag kunnen maken van minder zorgconsumptie naar meer zorgpreventie.

Hoe gaan we dit doen?

- Inkoop door middel van dynamisch aankoop systematiek (DAS)
- Contractmanagement
- Toezicht Kwaliteit Wmo
- Programmasturing Twentse Transformatie
- Data-informatie door middel van Twentse Monitor Sociaal Domein, CBS en andere managementinformatie
- Contractmanagement Mobiliteitslab

Indicatoren		Huidig niveau 2018	Ambitie niveau 2020
1.	Aantal voortgangsgesprekken regionale aanbieders	Eens per jaar	Eens per kwartaal
2.	Aantal bezoeken Wmo aanbieders t.b.v. toezicht kwaliteit	incidenteel	Structureel proactief, signaal gestuurd en n.a.v. barrièremodel.
3.	Rapportages Ontwikkeltafels	n.v.t.	Conform projectplanning
4.	Rapportages, verslagen en voorstellen voorzien van data	Indien van toepassing	Criterium bij oplevering
5.	Overeenkomsten maatwerk vervoer	lopend	Lopend of tijdig nieuw.

Overzicht van baten en lasten

OZJT	Baten	Lasten	Saldo
Organisatie voor de Zorg en de Jeugdhulp in Twente & Samen14	45.815.080	46.959.861	1.144.781
Gemeentelijke bijdrage	45.815.080	46.959.861	1.144.781

7. Veilig Thuis Twente

**Verantwoordelijkheid van en besluitvorming in
Programmamanager**

**Bestuurscommissie OZJT
M.J.H. van Zon**

Inleiding

Veilig Thuis Twente is voor de regio Twente het advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling en heeft inmiddels een stevige plek ingenomen in de zorgketen in Twente. De instroom van zaken is hoog, de onderlinge samenwerking met de 14 gemeenten verloopt prettig. De voorliggende beleidsbegroting is gebaseerd op de wettelijke taken en bevoegdheden van Veilig Thuis organisaties en de 'plus' taken zoals deze, in afstemming met het OZJT/Samen 14, zijn belegd bij Veilig Thuis Twente (VTT). Daarnaast worden enkele belangrijke en nieuwe ontwikkelingen voor 2020 beschreven.

Speerpunten

Veilig Thuis Twente heeft zich ten doel gesteld te komen tot het stoppen en/of verminderen van de schadelijke gevolgen van geweld in afhankelijkheidsrelaties en de veiligheid te borgen.

Voor 2018 stonden de positionering van VTT onder Regio Twente en het continueren van het primaire proces tijdens dit traject centraal.

Daarnaast vragen de doorlopende ontwikkelingen betreffende de samenwerking lokaal en de landelijke ontwikkelingen aandacht en inzet van VTT. De notitie herijkte afspraken februari 2018: "Samenwerkingsafspraken gemeenten Regio Twente Veilig Thuis Twente" staat hierin centraal en wordt twee maal per jaar met de betrokken gemeenten geëvalueerd.

Voor 2019 én 2020 vragen de nieuwe landelijke en wettelijke ontwikkelingen betreffende de wet aanscherping Meldcode en Radarfunctie, die per 1 januari 2019 voor de VT organisaties ingaan, extra aandacht en inzet waarop geïnvesteerd moet worden. Deze ontwikkelingen zullen in 2019 geïmplementeerd en doorontwikkeld worden. In 2020 zullen deze ontwikkelingen verder geborgd worden. Deze ontwikkelingen zijn:

- implementatie en borging nieuwe veiligheidstaxatie instrument
- implementatie en borging van het nieuwe (landelijke) Handelingsprotocol Veilig Thuis
- implementatie en borging verbeterde Meldcode
- implementatie en borging Radarfunctie inclusief uitbreiding monitorfunctie Veilig Thuis
- doorontwikkeling ICT: registratie en managementrapportages

Met de inwerkingtreding van de wet verbeterde Meldcode krijgt Veilig Thuis er een aantal taken bij. Veilig Thuis wordt verantwoordelijk voor de radarfunctie en de monitorfunctie wordt fors uitgebreid. Dat betekent een toename van de werkzaamheden bij Veilig Thuis. Hiervoor zijn landelijk structureel, voor de komende jaren, extra middelen toegekend die via de centrumgemeente uitgekeerd worden.

Voor 2019 heeft VTT zich ten doel gesteld de ISO 9001 certificering te behalen. Deze kwaliteitsnormering zal verder doorontwikkeld en geborgd moeten worden in 2020.

Kaderstellende beleidsnota's

Beleidsnota	Vastgesteld door	Datum vaststelling
"Samenwerkingsafspraken gemeenten regio Twente-Veilig Thuis Twente" herijkte versie d.d. febr. 2018	Managers Overleg OZJT	09-03-2018

Werkzaamheden

Wat willen we bereiken?

Veilig Thuis Twente voert de haar toegewezen taken, om haar doelstelling ' het stoppen en/of verminderen van de schadelijke gevolgen van huiselijk geweld en kindermishandeling en de veiligheid (duurzaam) te borgen', te behalen.

Dit betreft de volgende taken:

- De wettelijke taken van veilig Thuis
- De plustaken van Veilig Thuis Twente
- De taken die voortvloeien uit de inwerkingtreding van de verbeterde meldcode
- De regionale maatwerktaken zoals afgesproken met de 14 Twentse gemeenten
- De eisen die door het Rijk en de Inspectie gesteld zijn/worden

Daarnaast:

- het voorkomen van wachtlijsten en het opbouwen van een buffer die het mogelijk maakt om bij incidentele toename van het aantal meldingen en adviesvragen, of bij onverwachte uitval van medewerkers toch zonder wachtlijst te kunnen werken.
- inzetten en door ontwikkelen van scholingsplan t.b.v. deskundigheidsbevordering medewerkers.
- visie op voorlichting in de regio Twente ontwikkelen én implementeren, in samenhang met het programma 'Geweld hoort nergens Thuis'.
- doorontwikkeling KMS (certificering ISO 9001).
- doorontwikkeling samenwerking in de keten, waaronder doorontwikkeling van het informatieknooppunt samen met o.a. het Veiligheidshuis Twente (VHT).
- Het adequaat functioneren in de constellatie van zelfstandige resultaatverantwoordelijke eenheid onder gemeenschappelijke regeling Regio Twente.

Hoe gaan we dit doen?

- In 2020 zullen we uiteraard opnieuw uitvoering geven aan onze wettelijke- en plustaken. Hierbij stellen we ons ten doel wachtlijst vrij te werken, binnen de landelijk vastgestelde doorlooptijden.
- Borging van de extra en nieuwe taken die gepaard gaan met de ingevoerde verbeterde meldcode en radarfunctie door voldoende (structurele) scholing en deskundigheidsbevordering naast goede aangepaste, beschreven en geïmplementeerde werkprocessen.
- Organisatorisch en formatief goed op orde blijven op uitvoering, expertfuncties (voorlichting, gedragswetenschappers en vertrouwensartsen) en op managementniveau.
- Samenwerking met de 14 Twentse gemeenten; door goede afstemming, evaluatie en daar waar nodig aanscherping van de vastgestelde samenwerkingsafspraken.
- Verdere aansluiting vinden bij het programma 'Geweld hoort nergens Thuis' zoals dat in de regio uitgerold wordt/is. Voor een betere samenhang en samenwerking m.b.t. de aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling binnen de regio Twente.
- Informatieknooppunt VTT en VHT door ontwikkelen met als doelstelling de samenhang en samenwerking verder te borgen tussen de Straf en Zorg keten in de regio Twente. Men weet elkaar te vinden.

Indicatoren	Huidig niveau 2018/2019	Ambitie niveau 2020
1. Werken binnen de landelijke vastgestelde doorlooptijden op het uitvoeren van de veiligheidstaxatie op elke binnen gekomen melding (dit is: binnen 5 werkdagen.	Niet op alle meldingen, (dit fluctueert) is binnen 5 dagen een veiligheidstaxatie uitgevoerd.	Op alle meldingen is binnen 5 werkdagen een veiligheidstaxatie uitgevoerd
2. Werken binnen de landelijke vastgestelde doorlooptijden op vervolgtraject of onderzoek. Een vervolgtraject of onderzoek moet binnen 10 weken na binnenkomst melding zijn afgerond	80% van de vervolgtrajecten of onderzoeken wordt binnen 10 weken afgerond	95-100% van de vervolgtrajecten of onderzoeken wordt binnen 10 weken afgerond
3. Wachtlijstvrij werken	VTT heeft periodiek (wisselend) te maken met een wachtlijst met name	VTT werkt zonder wachtlijsten op

		op uitvoeren veiligheidstaxatie en in veel mindere mate op vervolg/ onderzoek	veiligheidstaxatie en vervolg/onderzoek
4.	Borging van de aangepaste werkprocessen m.b.t. de verbeterde meldcode en radarfunctie en uitgebreide monitorfunctie	Werkprocessen worden aangepast aan de verbeterde meldcode en radar en uitgebreide monitorfunctie	Werkprocessen zijn herschreven, geïmplementeerd én geborgd
5.	Samenwerkingsafspraken 14 gemeenten Twente en VTT zijn 2x per jaar geëvalueerd, aangescherpt en geactualiseerd. Knelpunten zijn, ook op uitvoeringsniveau besproken en opgelost	Rondje VTT met 14 gemeenten loopt. Vertaling naar uitvoeringsniveau vraagt aandacht, m.n. door de nieuwe wet verbeterde meldcode	Samenwerkingsafspraken worden doorlopend geëvalueerd en geactualiseerd. Knelpunten worden op alle niveaus besproken en opgelost
6.	Informatieknooppunt VTT-VHT is ingericht	Is in oprichting, zit in pilot fase	Is ingericht en gepositioneerd. Is uitgebreid met verschillende ketenpartners Straf en Zorg
7.	Borging kwaliteitsmanagement systeem/ Borging certificering ISO 9001	Inventarisatie en nulmeting KMS voor certificering. Eind 2018 behalen certificering ISO 9001	Doorontwikkeling en borging KMS. Behoud ISO 9001 certificering

Overzicht van baten en lasten

Bedragen in €	Baten	Lasten	Saldo
Veilig Thuis Twente	1.674.926	4.639.483	2.964.557
Gemeentelijke bijdrage	1.674.926	4.639.483	2.964.557

8. Domein Leefomgeving

Domein directeur
ir. G.H. Tamminga

Inleiding

Leefomgeving is in onze organisatie het domein voor de programma's Sociaal economische structuurversterking, Belangenbehartiging en Recreatieve voorzieningen. In domein Leefomgeving zetten we samen de schouders onder het versterken van de sociaaleconomische structuur van Twente.

We hebben in Twente een uitstekende basis voor ons hightech innovatie-ecosysteem ontwikkeld. De onderwijsinstellingen zoals Universiteit Twente, Saxion en ROC leveren talent en toepassingen van hoogwaardige kennis. Twente is koploper op het gebied van start ups (talent starter). Onze trotse inwoners hebben techniek in hun genen, hebben bewezen te kunnen innoveren (ons textielverleden) en het arbeidsethos van de Twentenaar is tot ver in de Randstad bekend. Het ondernemerschap is goed ontwikkeld met een aantal sterk internationaal werkende bedrijven. De regio is een mix van aantrekkelijk stedelijk gebied met kernen in het groen, met een regio dekkend recreatief routenetwerk, veelzijdig cultureel aanbod en hoogwaardige verblijfsaccommodaties. Twente is verbonden met enkele majeure logistieke assen.

Ondernemend Twente versterkt de werkgelegenheid. Onderwijzend en onderzoekend Twente levert talent en toepassing van kennis. Overheden faciliteren. Daarnaast is de samenwerking met de provincie Overijssel, het Rijk, waterschappen en maatschappelijke partners onmisbaar, evenals samenwerking met ons omliggende (internationale) regio's. Versterking van de sociaaleconomische structuur is voor Twente van groot belang om een economisch sterke en daarmee gepaard gaande gezonde en welvarende regio te behouden en te blijven, waar het goed wonen, werken en recreëren is.

Ook de lobbyactiviteiten in Den Haag en Brussel leveren een belangrijke bijdrage aan het behalen van de Twentse doelen. Regio Twente heeft om die reden vertegenwoordigingen in Den Haag en Brussel. De Twentse lobby is ingebed in de Overijsselse/Oost-Nederlandse lobby. Door de samenwerking op de schaal van Oost-Nederland krijgt de boodschap van Twente meer gewicht en raakt Twente beter gepositioneerd richting Den Haag en Brussel. De samenwerking met Duitsland is van groot belang voor het versterken van de regionale economie van Twente. De concrete samenwerking met Duitsland – en in het bijzonder Noordrijn-Westfalen en Nedersaksen – is van belang om grensbelemmeringen weg te nemen.

Regio Twente exploiteert de recreatieparken Het Hulsbeek, Het Rutbeek en Het Lageveld. Daarnaast onderhoudt Regio Twente recreatieve Twentse fietspaden, diverse route-systemen voor fietsen, wandelen, mountainbiken en paardrijden. Deze voorzieningen zijn gericht op zowel de inwoner van Twente als op de toerist. Met name het netwerk van de fietspaden en de kwalitatief hoog aangeschreven routesystemen in Twente vormen voor de toerist een belangrijk criterium om Twente te kiezen voor een (korte) vakantiebestemming.

Door deze activiteiten zetten we samen in op het versterken van de innovatiekracht, investeren in optimale bereikbaarheid, creëren van hoogwaardige woon- en werkmilieus en een goed sociaal-cultureel klimaat.

8.1 Programma Sociaal Economisch sterk Twente

Programmamanager
drs. S.L. van der Steen

Inleiding

Team Economie heeft de opdracht gekregen via de Regeling Regio Twente om de basistaak sociaaleconomische structuurversterking van Twente uit te voeren. Aanvullend daarop voeren wij voor gemeenten op verzoek taken uit op het gebied van een duurzame leefomgeving, onze investeringsagenda Agenda voor Twente en de uitvoering van de Regio Deal 'Twente groen technologisch topcluster'. Wij zetten samen met onze stakeholders de schouders onder het versterken van de sociaaleconomische structuur in Twente. Versterking van de sociaaleconomische structuur is voor Twente van groot belang, om een economisch sterke en daarmee gepaard gaande gezonde en welvarende regio te blijven, waar het goed wonen, werken, leven en recreëren is. Kortom, het waarborgen van een vitale hightech regio door samen te werken aan de maatschappelijke opgaven op gebied van economie en arbeidsmarkt in Twente.

Gezamenlijk blijven we ook in 2020 investeren in ons talent en talentontwikkeling, in het binden en verleiden van talent om in Twente te blijven wonen, werken, leven en recreëren. Gezamenlijk blijven

investeren in ons innovatie-ecosysteem, en blijven investeren in ons vestigingsklimaat, onze bereikbaarheid en in onze aantrekkelijke duurzame leefomgeving. Dit doen we door focus aan te brengen op techniek, als de motor van onze economie, om ons doel om de economie in de breedte aan te jagen, te bereiken. Dit doen we door ons te richten op versterking van onze top-vestigingslocaties (hotspots): Technology Base Twente, High Tech Systems Park Twente, Kennispark Twente en XL Business Park Twente. Daarbij is de focus op open innovatiecampussen en ondernemerschap om onze innovatiekracht te versnellen. Om de goede positie te behouden en ons verder te blijven ontwikkelen, is het van belang dat we blijven investeren in de verdere verbetering van (inter)nationale bereikbaarheid van Twente via water, spoor, lucht en wegverbindingen. De aantrekkende economie is zichtbaar op de weg en in het openbaar vervoer, meer dan dat we hadden verwacht. In de komende jaren wordt nog meer groei verwacht. Dit leidt tot een grotere druk op zowel de weg als het spoor. Slim benutten van bestaande netwerken en nieuwe investeringen in weg-, spoor- en waterinfrastructuur zijn nodig om daarmee de economische ontwikkeling van Twente én Nederland te faciliteren.

Onze innovatiekracht zetten we vervolgens in om een aantrekkelijke duurzame leefomgeving te blijven. We willen onze economie door ontwikkelen tot een circulaire economie, waarbij de energietransitie een grote opgave is, die ook kansen biedt. Innoveren ten behoeve van een gezonde leefomgeving levert hoogwaardige kennis op het gebied van energietransitie, circulaire economie en circulaire landbouw. Daarnaast moeten wij ons aanpassen aan de gevolgen van klimaatverandering om een klimaatbestendig, robuust en bereikbaar stedelijk gebied te blijven. Een goed relatiebeheer en lobby zijn belangrijke voorwaarden voor het realiseren van bovenstaande ambities en opgaven. Een actieve lobby en een effectieve inzet van onze lobbyisten zijn van groot belang voor Twente. Samen bereiken we meer resultaat voor Twente, samen houden we onze regio sterk en benutten we kansen.

Speerpunten

In 2020 zetten wij ons vooral in op de volgende thema's

- Uitvoering geven aan de Twentse Regio Deal en de gezamenlijke investeringsagenda
- Binden van talent en talentontwikkeling
- Versterken van de innovatiekracht
- Verbetering vestigingsklimaat
- Ontwikkelen naar een circulaire economie
- Crossovers maken met andere programma's van Regio Twente ten behoeve van een kansrijk en gezond Twente

Kaderstellende beleidsnota's

Beleidsnota	Vastgesteld door	Datum vaststelling
Samenwerkingsagenda Regio Twente 2017-2020	Algemeen bestuur	November 2017
Agenda voor Twente 2018 - 2022	Twentse gemeenten en Twente Board	Mei 2017
Kansen in Overijssel	Provincie	Juni 2018
Regio Deal Twente Groen technologisch Topcluster	Rijk, Provincie en Regio	Verwacht in juni 2019
Wij zijn Twente – visie Vrijetijdseconomie	PHO VTE	December 2015
Programma Gastvrij Overijssel 2016-2020	Gastvrij Overijssel	Maart 2016
Marketing Visie Toerisme Twente 2022	Gastvrij Twente	Oktober 2017
Bestuursopdrachten samenwerkingsdossiers sociaal economisch sterk Twente	Div bestuurlijke gremia	Jaarlijks vastgesteld of herijkt
Omgevingsagenda Oost-Nederland	Rijk en Provincies (ondersteund door Regio)	Verwacht in 2019
Omgevingsvisie Overijssel	PS	April 2017
Euregiovisie 2030	EUREGIO	Verwacht in 2019
Logistieke Draaischijf Twente	DB en GS	Juni 2012
Meerjarenprogramma Goederenvervoer en Logistiek	GS	November 2017
Binnenhavenvisie Twentekanal 2017-2030	5 havengemeenten	Najaar 2017
Mobiliteits- en bereikbaarheidsagenda Twente 2017	PHO Mobiliteit	Maart 2017

Lobbyagenda Twente	PHO Belangenbehartiging	Juni 2017
Samenwerkingsagenda Oost-Nederland – Münsterland	DB	December 2018
Regionale Energie Strategie	Gemeenten, Waterschappen en Provincie	Verwacht in 2019
Rapport naar Afvalloos Twente 2030	Door 14 gemeenten	April 2013
Meerjaren uitvoeringsagenda werkplein Twente	PHO Arbeidsmarkt	Jaarlijks
Startdocument Twents fonds voor vakmanschap / Projectplan 2019-2022	Stuurgroep	Februari 2018 / verwacht in 2019
De Twentse Belofte	Stuurgroep voortijdig schoolverlaters / PHA	2016
Leren en werken, jaarplan 2020	Stuurgroep Leren en Werken	Verwacht eind 2019
Iedereen in Overijssel doet mee (herijking 2017)	GS	November 2017

Verantwoordelijkheid van Besluitvorming in

**Bestuurscommissie Agenda van Twente/
Portefeuillehoudersoverleg Economische zaken/
Portefeuillehoudersoverleg Arbeidsmarkt/
Portefeuillehoudersoverleg Vrijtijdseconomie/
Portefeuillehoudersoverleg Mobiliteit**

Wat willen we bereiken?

Een regio met een sterk vestigingsklimaat, sterke arbeidsmarkt, goede bereikbaarheid, toekomstbestendige duurzame regio, sterke vrijetijdseconomie en sterke public affairs en lobby

Hiervoor hebben we de volgende doelstellingen geformuleerd:

- Versterken economische ontwikkeling van Twente en het waarborgen van een duurzame high tech regio met een waardevolle leefomgeving door verbindingen te leggen met onze omgeving.
- Versterken van de gezamenlijke lobby in Oost-Nederlands verband, zowel in Den Haag als Brussel. Zorgdragen voor een goede positionering van de Twentse belangen bij de Provincie, in Den Haag en Brussel. Versterken van de grensoverschrijdende samenwerking met buurregio's Nedersaksen en Noordrijn Westfalen.
- Een goed georganiseerde en goed functionerende toeristische sector, die bijdraagt aan het borgen van een vitale hightech regio door middel van meer bezoekers, bestedingen en banen en een groter marktaandeel van het binnenlands toerisme.
- Streven naar een energieneutraal Twente in 2050 en een afvalloze regio in 2030, op basis van 'Coalitions of the willing'.
- Streven naar een circulaire economie, waarbij afval als grondstof wordt beschouwd en uiteindelijk nog sprake is van 50 kg restafval per inwoner per jaar in Twente in 2030.
- In 2020 in Twente 25% minder CO2-uitstoot vergeleken met 1990, meer gebruik van hernieuwbare energiebronnen (20%) en het streven naar een energie- neutrale regio in 2050.
- Verbeteren van de bereikbaarheid voor mensen en goederen door het oplossen van de infrastructurele knelpunten t.b.v. regionaal economische structuurversterking, optimale bereikbaarheid en een concurrerend investerings- en vestigingsklimaat in Twente.
- Een betere en meer flexibel werkende regionale arbeidsmarkt, waarbij we de regionale arbeidsmarktpartijen (gemeenten, UWV, werkgevers en beroepsonderwijs) stimuleren in samenwerking aan regionale oplossingen voor vraag- en/of aanbod- knelpunten (tekorten en overschotten).
- Twente wil zich de komende jaren verder ontwikkelen tot concurrerende logistieke hotspot tussen de Noordzeehavens en het achterland. We doen dit in nauwe samenwerking met provincie Overijssel op gemeenschappelijke dossiers.
- Het aantrekken van nieuwe bovenregionale en internationale bedrijven op het gebied van logistiek en High Tech Systemen en Materialen (HTSM). Het faciliteren van bedrijven die willen uitbreiden en/of verankeren in Twente. Match-making van (internationale) bedrijven en instellingen.
- Het faciliteren van de uitvoering van de Regio Deal.
- Sociaal economische structuurversterking van Twente door het ontwikkelen van aansprekende projecten binnen de vier actielijnen van de Agenda voor Twente.

Hoe gaan we dit doen?

- We vertalen sociaaleconomische vraagstukken naar regionale schaal, als regisseur, als secretaris, als beleidsadviseur, als belangenbehartiger, of als uitvoerder;
- We beheren de gezamenlijke investeringsagenda's en geven uitvoering aan de Regio Deal;
- We regisseren en faciliteren de 14 gemeenten in hun onderlinge samenwerking aan het Twentse belang. Dit gebeurt via bestuurlijke overleggen zoals bestuurscommissies, portefeuilleberaden en portefeuillehouders overleggen;
- We regisseren samenwerkingsprocessen met en tussen overheden, onderwijs en onderzoeksinstellingen, ondernemers en organisaties;
- We adviseren strategisch op regionale, Overijsselse, nationale en internationale schaal;
- We behartigen het Twentse belang op provinciaal, Nederlandse, Euregionale en Europese schaal op basis van onderling afgestemde inhoudelijke agenda's;
- We organiseren relatiebijeenkomsten en ontmoeten partners in Nederland, Duitsland en Europa: o.a. werkbezoeken van Tweede Kamerleden en bewindspersonen, de European Week of Regions and Cities in Brussel;
- We initiëren, organiseren en verbinden ten gunste van de Twentse zaak.

Met welke verbonden partijen gaan wij het samen doen?

Innovatiefonds Twente B.V.

Als onderdeel van oude Agenda van Twente is in 2014 het Innovatiefonds Twente gestart. Het fonds heeft tot doel innovatie van groeiende en grotere Twentse MKB-ondernemingen in de topsector High Tech Systems & Materials (HTSM) mogelijk te maken door geldleningen of participaties. Het fonds is 100% eigendom van Regio Twente en Regio Twente is enig aandeelhouder. OostNL is fondsbeheerder en ontvangt hiervoor beheervergoeding. In 2019 onderzoeken we de toekomst van ons fonds en de mogelijkheid om het onder te brengen in een ander fonds.

Oost NL N.V.

OostNL is fondsbeheerder van het Innovatiefonds Twente. Regio Twente is aandeelhouder in OostNL.

Indicatoren		Huidig niveau 2018	Ambitie niveau 2020
1.	Organiseren en faciliteren van ambtelijke overleggen van onze 7 inhoudelijke thema's (EZ, arbeidsmarkt, VTE, AvT, Mobiliteit, Lobby en MDA) ter voorbereiding van de bestuurlijke overleggen	Maandelijks	Maandelijks
2.	Organiseren en inhoudelijk faciliteren van 7 bestuurlijke overleggen op zowel Twentedag 1 als 2	Maandelijks	Maandelijks
3.	Organiseren en faciliteren van EZ-themabijeenkomsten	Twee keer per jaar	Twee keer per jaar
4.	Organiseren en faciliteren van thema bijeenkomsten arbeidsmarkt	Drie keer per jaar	Drie keer per jaar
5.	Organiseren en faciliteren van themabijeenkomsten VTE	Twee keer per jaar	Twee keer per jaar
6.	Vergaderingen van Stuurgroep BIT organiseren en faciliteren	Vier keer per jaar	Vier keer per jaar
7.	Uitgave van Twentse arbeidsmarktmonitor	Een keer per kwartaal	Een keer per kwartaal
8.	Faciliteren van themabijeenkomsten van bereikbaarheid	Twee keer per jaar	Twee keer per jaar
9.	Schrijven van tekstvoorstellen / inbreng in vergadering van de Twentse inzet in de Euregio Visie 2030 en advisering over Interreg aanvragen.	Een notitie en tien vergaderingen	Een notitie en tien vergaderingen
10.	Organiseren en faciliteren van werkbezoeken met de regio Achterhoek	Geen	Drie per jaar

Wat gaat het kosten?

Bedragen in €	Baten	Lasten	Saldo
Sociaal Economisch structuur versterking	562.118	2.420.283	1.858.165
Gemeentelijke bijdrage	562.118	2.420.283	1.858.165

Bedragen in €	Baten	Lasten	Saldo
Agenda van Twente	100.000	100.000	0
Gemeentelijke bijdrage	100.000	100.000	0

Belangenbehartiging
Verantwoordelijkheid van en besluitvorming in Programmamanager
Dagelijks bestuur op advies van Portefuillebeeraad Belangenbehartiging ir. G.H. Tamminga
Inleiding

Om de rol en positie van Twente in het (inter)nationale krachtenveld te versterken, werken we aan een sterk netwerk, duurzame relaties en een effectieve lobby. Waar mogelijk treden we op als landsdeel Oost en versterken we de kracht van de lobby door samen op te trekken met maatschappelijk partners. We faciliteren de (inter)nationale ambities van onze regionale partners. In Europees verband zoeken we samenwerking met andere regio's en nemen we deel aan Europese netwerken.

Speerpunten

In 2020 dragen we zorg voor een goede positionering van de Twentse belangen bij de Provincie, in Den Haag en Brussel. We versterken de grensoverschrijdende samenwerking met de Duitse buurregio's Nedersaksen en Noordrijn Westfalen en we benutten mogelijkheden binnen nationale en Europese programma's met deelname van Twentse partijen in projecten

Kaderstellende beleidsnota's

Beleidsnota	Vastgesteld door	Datum vaststelling
Agenda voor Twente	Bestuurscommissie AvT	Mei 2017
Samenwerkingsagenda Oost-Nederland - Münsterland	Dagelijks bestuur	December 2018
Samenwerkingsagenda Regio Twente	Algemeen bestuur	November 2017
Lobbyagenda Twente	PB Belangenbehartiging	Juni 2017
Kansen in Overijssel	Provincie Overijssel	Juni 2018
Regio Deal Twente Groen technologisch Topcluster	Rijk, Provincie, Regio	Verwacht juni 2019
Euregiovisie 2030	EUREGIO	Verwacht in 2019

Werkzaamheden
Wat willen we bereiken?

1. Zorgdragen voor een goede positionering van de Twentse belangen bij de Provincie, in Den Haag en Brussel.
2. Versterken van de grensoverschrijdende samenwerking met de Duitse buurregio's Nedersaksen en Noordrijn Westfalen.
3. Benutten van mogelijkheden binnen nationale en Europese programma's met deelname van Twentse partijen in projecten.

Hoe gaan we dit doen?

1. Uitvoeren van de strategische lobbyagenda Twente en deze gezamenlijk met maatschappelijke partners (ondernemers, onderzoek, onderwijs, mede overheden) actueel houden;
2. Opstellen en uitvoeren van heldere lobbystrategieën en lobbyboodschappen op de prioritaire Twentse dossiers als benoemd in de shortlist lobby Twente. Behartigen van de Twentse belangen bij andere overheden (provincie, Rijk, EU en grensoverschrijdend);
3. Zichtbaar maken van lobbyinspanningen en -successen middels een jaarverslag lobby;
4. Informatievoorziening en rapportage: verspreiding lobbybericht Haagsche Post, nieuwsbrief Bericht Brussel en via nieuwsberichten op de Regio Twente website en social media kanalen;
5. Verder structureren en organiseren van de lobby vanuit Twente;
6. Tweemaandelijks ambtelijk overleg en portefeuillebeeraad belangenbehartiging om lobbydossiers voor te bereiden en lobbyacties af te stemmen;
7. Uitvoeren Regio Deal Twente;
8. Volgen van en actief inspelen op de voor Twente prioritaire dossiers van het Rijk, EU en de Duitse buur-Länder;
9. Voorbereiden, volgen en terugkoppelen van Kamerdebatten en Kamerstukken;
10. Onderhouden van contacten met Kamerleden en stakeholders in Den Haag en stakeholders in Brussel en in Duitsland (Europese Commissie, Europarlementariërs, Permanente Vertegenwoordiging, EUREGIO, MONT, Landräte, Kreisen, Gemeinden, etc);

11. Organiseren/faciliteren van diverse werkbezoeken en evenementen aan/in Twente en profileren van Twente bij evenementen in Den Haag, Brussel en over de grens in Duitsland;
12. Intensiveren van de ambtelijke en bestuurlijke contacten met partners in Nedersaksen en Noordrijn Westfalen;
13. Uitvoering geven aan de acties in de Samenwerkingsagenda Oost-Nederland - Münsterland en actieve bijdrage leveren aan de provinciale Duitslandstrategie en Duitslandagenda Enschede;
14. Sluiten en onderhouden van strategische partnerschappen aansluitend op de regionale beleidsdoelen;
15. Invullen schakelrol bij het verkennen van (Europese) subsidiekansen voor het realiseren van regionale opgaven; De samenwerking tussen de subsidieadviseurs van Twentse gemeenten kan worden benut om Twentse projecten en doelen beter te matchen met (Europese) subsidies;
16. Afstemmen Haagse lobbyactiviteiten met Twentse lobby in Brussel en de grensoverschrijdende lobby richting Duitsland (en vice versa);
17. Faciliteren en ondersteunen van bedrijfsleven, onderwijs en onderzoek in hun (inter)nationale activiteiten;

Indicatoren		Huidig niveau 2018	Ambitie niveau 2020
1.	Jaarrapportage met lobbyactiviteiten en resultaten	1	1
2.	Strategische dynamische agenda met lobbyprioriteiten	1	1
3.	Het organiseren en faciliteren van 5 ambtelijke en 5 bestuurlijke overleggen	5	5
4.	Maandelijks lobbybericht Haagsche Post	10	10
5.	Twee keer per jaar nieuwsbrief Twente internationaal	2	5

Wat gaat het kosten?

Bedragen in €	Baten	Lasten	Saldo
Belangenbehartiging	12.360	407.564	395.204
Gemeentelijke bijdrage	12.360	407.564	395.204

Vanwege de hogere onvermijdbare (loon)kosten voor de lobbyisten die in dienst zijn van de Provincie Overijssel worden de lasten extra verhoogd met € 25.000 (naast de reguliere verhoging). Met de Provincie Overijssel zijn recent afspraken gemaakt over de overige declarabele kosten die de lobbyisten maken ten behoeve van Regio Twente; voor zover deze herleidbaar zijn naar Regio Twente zullen deze ook worden betaald door Regio Twente. Aangezien wij nog geen referentie gegevens hebben zijn deze kosten nog niet betrokken bij het opstellen van de begroting 2020. Na positief advies van het portefeuillebeeraad Belangenbehartiging wordt de inzet vanuit Regio Twente verhoogd naar 1 fte (was 0,7 fte) en wordt de inzet bij het product logistiek budgetneutraal verlaagd met 0,3 fte.

8.2 Programma Recreatieve Voorzieningen

Verantwoordelijkheid van en besluitvorming in Programmamanager

Dagelijks bestuur op advies van Portefeuillehoudersoverleg Vrijetijdseconomie ing. J. Kloots

Inleiding

Regio Twente exploiteert de recreatieparken Het Hulsbeek, Het Rutbeek en Het Lageveld. Daarnaast beheert en onderhoudt Regio Twente de recreatieve Twentse fietspaden en de diverse routesystemen voor fietsen, wandelen, mountainbiken, paardrijden en auto's. Deze voorzieningen zijn gericht op de Twentse inwoner en op de toerist en bieden volop gelegenheid tot ontspanning en beweging in een fraaie omgeving. Hierdoor dragen de parken, fietspaden en routes bij aan een gezond en vitaal Twente. Daarnaast vormen met name het netwerk van de fietspaden en de kwalitatief hoog aangeschreven routesystemen in Twente voor de toerist een belangrijk criterium om Twente te kiezen voor een (korte) vakantiebestemming.

Belangrijke ontwikkelingen waarmee Recreatieve Voorzieningen te maken heeft zijn:

- Financiële taakstelling ten aanzien van het rendement van de recreatieparken en de stijgende kosten van beheer en onderhoud.
- Grote noodzaak tot permanente doorontwikkeling van routes voor met name wandelen en fietsen i.v.m. de 'concurrentie' met andere gebieden. Overigens blijkt de bekendheid van Twente wel toe te nemen.
- Fors toegenomen areaal aan routes.

Speerpunten

Naast de reguliere exploitatie en het beheer zijn de speerpunten voor de komende jaren:

- Het blijvend doorontwikkelen van de routenetwerken voor fietsen, wandelen, paardrijden en mountainbiken en het zorgdragen voor een efficiënt beheer en een verbeterde digitale bereikbaarheid van de routes. Daarbij, voor zover mogelijk, gebruik maken van subsidies van derden en de samenwerking met de andere routebureaus in Overijssel en de marketingorganisaties verstevigen.
- Conform het huidige beleid streven naar meer en breder gebruik van de recreatieparken (toename maatschappelijk rendement) en naar een verdere verbetering van de exploitatie van de recreatieparken. Dit uit te voeren door het huidige stringente bezuinigingsbeleid te handhaven en daarnaast te zorgen voor extra inkomsten uit pacht, activiteiten, evenementen en parkeren.

Kaderstellende beleidsnota's

Beleidsnota	Vastgesteld door	Datum vaststelling
KplusV: onderzoek inzake de toekomst van de recreatieparken Hulsbeek, Rutbeek en Lageveld. Parken worden door Regio Twente geëxploiteerd (d.w.z. geen overdracht naar de markt) met daarbij een scherpe financiële taakstelling.	Algemeen bestuur	12 november 2014
Adviezen visitatiecommissie Regioraad	Algemeen bestuur	3 juli 2013
Rendementsverbetering recreatieparken Regio Twente	Dagelijks bestuur	december 2011

Werkzaamheden

Wat willen we bereiken?

1. Stimuleren van het gebruik van de recreatieparken en de toeristische routenetwerken, te weten het wandel-, fiets- en paardrijdnetwerk en de MTB-routes.
2. Het verbeteren van het financiële rendement van de recreatieparken.

Hoe gaan we dit doen?

Recreatieparken

Regio Twente streeft naar meer bezoek aan de parken door deze voortdurend aantrekkelijker te maken voor het publiek en voert hiervoor nieuwe projecten en verbeteringen uit. Ook ligt de focus op een verdere verlaging van de uitgaven van de beheerkosten en een toename van de inkomsten (verbetering rendement). Hierbij worden alle mogelijkheden onderzocht en benut om er voor te zorgen dat het stopzetten van de provinciale exploitatiesubsidie (met een afkoopsom om het hierdoor ontstane exploitatietekort af te dekken) niet leidt tot verhoging van de gemeentelijke bijdrage aan de recreatieve infrastructuur. Probleempunt daarbij is wel, dat de budgetten voor beheer en onderhoud sterk onder druk staan door de stijgende kosten van inhuur en werkzaamheden/materialen.

De verhoging van de inkomsten geschiedt door meer evenementen op de parken te (laten) organiseren en door de vestiging van nieuwe bedrijven/pachters. In het oog springende werkzaamheden/ projecten voor 2020 zijn:

- Afronden van planologische procedure (door derden) van het bungalowterrein op Het Rutbeek en zo mogelijk start van de aanleg;
- Realiseren van werkzaamheden ten behoeve van nieuwe pachters (Skydive op Het Hulsbeek, camperparkeerplaats op Het Lageveld);
- Binnenhalen van nieuwe pachters op Het Hulsbeek, Het Lageveld en Het Rutbeek en meewerken aan de doorontwikkeling van de bedrijven op deze parken;
- Binnenhalen van extra evenementen, zo mogelijk in of direct aan het water;
- Versterking samenwerking met/aanragen van initiatieven van scholen en verenigingen (vergroten maatschappelijk rendement);
- Benutten van Het Lageveld als proeftuin voor civieltechnische oplossingen, uiteraard mits dit niet ten koste gaat van de dagrecreatieve functie;
- Diverse projecten op de parken om deze aantrekkelijker te houden voor publiek, bv het onderzoek naar de uitbreiding van het water bij Het Lageveld, nieuwbouw van een gebouw voor enkele pachters, speelvoorzieningen op Het Rutbeek en het Hulsbeek in en rondom het water;
- Samenwerking zoeken met gemeenten op het vlak van toezicht bij de recreatieparken;
- Onderhoudswerkzaamheden.

Routenetwerken

Getracht wordt de routes voortdurend aan te passen en deze steeds aantrekkelijker te maken voor het publiek. Hierbij ook lettend op de veiligheidsaspecten. Ook wordt een goed en adequaat beheer gevoerd en zal de website worden geactualiseerd en bijgehouden i.v.m. een goede digitale bereikbaarheid. Tevens zorgdragen voor goed kaartmateriaal.

Bij het beheer van de fietspaden en de routes wordt de samenwerking met gemeenten en met de andere, relevante partijen waar mogelijk geïntensiveerd. Kansen op het vlak van inzet van personen 'met afstand tot de arbeidsmarkt' uit de diverse gemeenten worden zoveel als mogelijk benut.

Indicatoren		Huidig niveau (jaar)	Ambitie niveau 2020
1.	Financiële rendement	Indicator nog nader te bepalen	51%

Overzicht van baten en lasten

Bedragen in €	Baten	Lasten	Saldo
Recreatieve voorzieningen	902.074	2.359.527	1.457.453
Mutaties reserves	0	136.040	136.040
Gemeentelijke bijdrage	902.074	2.495.567	1.593.493

Taakstelling

In het saldo van Recreatieve Voorzieningen is een nog resterende taakstelling verwerkt van € 236.678. In 2013 heeft de Provincie Overijssel de jaarlijkse onderhoudsbijdrage afgekocht. Deze afkoopsom is gereserveerd. In verband met het vervallen van de jaarlijkse bijdrage moet Recreatieve Voorzieningen in totaal € 603.885 bezuinigen. Voor zover deze taakstelling niet wordt gerealiseerd wordt deze onttrokken aan de hiervoor ingestelde reserve Provinciale bijdrage. Maatregelen om te komen tot structurele invulling van de taakstelling zijn de parkeer inkomsten op de drie recreatieparken alsmede inkomsten uit evenementen en de verwachte erfpacht opbrengsten naar aanleiding van het te realiseren bungalow park op Het Rutbeek.

Totaal baten en lasten domein Leefomgeving

Leefomgeving totaal (bedragen in €)	Baten	Lasten	Saldo
Sociaal Economisch structuur versterking	562.118	2.420.283	1.858.165
Recreatieve voorzieningen	902.074	2.359.527	1.457.453
Belangenbehartiging	12.360	407.564	395.204
Agenda van Twente	100.000	100.000	0
Totaal	1.576.552	5.287.374	3.710.822
Mutaties reserves	0	136.040	136.040
Gemeentelijke bijdrage	1.576.552	5.423.414	3.846.862

9. Bestuur en ondersteuning

Bedrijfsvoering

**Verantwoordelijkheid van en besluitvorming in
Domein directeur**

**Dagelijks bestuur
G. Huijs**

Inleiding

Bedrijfsvoering faciliteert de organisatie Regio Twente om vóór en samen met de 14 Twentse gemeenten en maatschappelijke partners tot een gezond en kansrijk Twente te komen. Bedrijfsvoering ondersteunt de primaire processen van Regio Twente in aansluiting en vooroplopend op de vraag, binnen de beschikbare budgetten. Daarnaast faciliteert Bedrijfsvoering coalities van Twentse gemeenten.

Bedrijfsvoering werkt daarbij vanuit de bedoeling, resultaatgericht en faciliteert uitnodigend, proactief en realistisch de samenwerking tussen Twentse overheden en haar partners. De middelen voor beheer en ontwikkeling komen van de 14 gemeenten en van de partners in de coalities. Met deelname in Vensters voor Bedrijfsvoering maakt Bedrijfsvoering haar omvang binnen Regio Twente transparant en vergelijkbaar met andere overheden in Twente.

Trends en ontwikkelingen

In de veranderende omgeving wordt van Regio Twente een flexibele, wendbare uitvoering gevraagd waarin een ondersteuning vanuit Bedrijfsvoering noodzakelijk is die meebeweegt en aanjaagt. Digitalisering van werkprocessen, producten en dienstverlening vraagt om investeringen, met name op het vlak van ICT. Nieuwe wet- en regelgeving vraagt om nieuwe functies (zoals AVG en Privacy), nieuwe taken en ambities om andere expertises (zoals organisatieontwikkeling, juridisch, inkoop, corporate communicatie) en beide beïnvloeden de vraag naar capaciteit. Ruimte voor verandering en groei in taken en werklust is binnen de huidige middelen niet aanwezig en dat vraagt om duidelijke keuzes voor de taken van Bedrijfsvoering.

Speerpunten

Kernthema's voor Bedrijfsvoering zijn: digitaal, verbonden en samenhang in processen. Dit dient bij te dragen aan een goede, efficiënte ondersteuning van onze interne opdrachtgevers om het eigenlijke werk (primaire processen) mogelijk te maken.

De verdergaande digitalisering van ons werk en kaders van Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) krijgt in 2020 volop aandacht. Van belang is om een goede balans te realiseren in de benodigde ICT infrastructuur en applicaties en de middelen die voor ontwikkeling en beheer benodigd zijn. We maken daarbij gebruik van in de markt gangbare oplossingen, producten en expertises en focussen in onze eigen capaciteit op plannen, organiseren en coördineren.

Met de digitalisering is het mogelijk het eigen vermogen van opdrachtgevers en medewerkers aan te spreken. Onze dienstverlening organiseren we daarom zoveel mogelijk vanuit het principe van selfservice, ook in het gebruik van applicaties ten behoeve van management informatie.

De samenhang willen we meer georganiseerd aandacht geven, uitgaand van het profiel van Regio Twente. Dat betekent dat we meer aandacht geven aan Regio Twente als organisatie met waarde voor haar opdrachtgevers en voor inwoners, recreanten, ondernemers en andere organisaties.

Kaderstellende beleidsnota's

Beleidsnota	Vastgesteld door	Datum vaststelling
Financiële verordening Regio Twente	Algemeen bestuur	31 oktober 2018
Risicomanagement en weerstandsvermogen	Algemeen bestuur	7 maart 2018
Fraude beheerssystematiek en -analyse Regio Twente	Algemeen bestuur	7 maart 2018
Nota afschrijving en rente	Algemeen bestuur	7 maart 2018
Treasurystatuut Regio Twente	Algemeen bestuur	11 november 2015
Controleprotocol Regio Twente (art. 213)	Algemeen bestuur	30 september 2015
Intern controleplan Regio Twente (evaluatie wanneer benodigd)	Algemeen Bestuur	20 oktober 2014

Procesvoorstel onderzoek naar doelmatigheid c.q. mogelijke bezuinigingen en heroriëntatie samenwerking	Algemeen bestuur	10 oktober 2012
Organisatieverordening (waarin opgenomen financieel statuut)	Algemeen bestuur	29 juni 2009
Gemeenschappelijke Regeling Regio Twente	Raden, colleges van B&W en burgemeesters Twentse gemeenten	Oorspronkelijk in 1994. Laatstelijk gewijzigd per 1 januari 2016
Programmabegroting	Algemeen bestuur	Jaarlijks voor 15 april

Werkzaamheden

Wat willen we bereiken?

Een vlotte, goed gewaardeerde dienstverlening naar onze interne opdrachtgevers en naar partners in de coalities die we ondersteunen. Deze dienstverlening is efficiënt georganiseerd (inzet Lean, benchmark Vensters voor Bedrijfsvoering) en transparant gefinancierd.

Een moderne, stabiele ICT omgeving beheren en informatiemanagement en -beveiliging verder vormgeven. Uitgangspunt bij onze ICT omgeving is Cloud, tenzij..., in lijn met visie Cloud2020. (digitaal).

Digitalisering van werkprocessen en producten, zodat een zo vlot mogelijke dienstverlening mogelijk is waarin de mogelijkheden voor selfservice leidend zijn.

Organisatie faciliteren in ontwikkeling en concern breed beleid. (verbonden, samenhang) (nieuw beleid).

Verder verbeteren van (samenhang tussen) processen d.m.v. lean (samenhang in processen). Benchmark kengetallen Bedrijfsvoering met omgeving en eerdere eigen resultaten via Vensters voor Bedrijfsvoering. (benchmark).

Hoe gaan we dit doen?

Vanuit samenhang in processen werken we aan continu verbeteren, met behulp van de lean methodiek. Ook in 2020 gaan we door met optimaliseren van werkprocessen en producten.

Bedrijfsvoering faciliteert de primaire processen van basistaken en coalities vanuit nabijheid. Het gemeenschappelijk Regio Twente belang is leidend op gemeenschappelijke organisatie thema's zoals het HR beleid. In 2020 vindt structurele invulling van nieuw of vernieuwd beleid plaats (AVG, Privacy, Inkoop, Control, Informatiemanagement).

Indicatoren		Huidig niveau 2019	Ambitie niveau 2020
1.	ICT - bron Cloud 2020	Office & Azure in Cloud	
2.	AVG - bron Plan van Aanpak AVG	Basis voorwaarden ingevuld, tijdelijke extra middelen	Proactief informatie veiligheid versterkt o.b.v. plan van aanpak. Organisatie in formatie
3.	Privacy - bron Plan van Aanpak Privacy	Basis voorwaarden ingevuld	Organisatie in formatie
4.	Inkoop - bron Beleidsplan inkoop	Rechtmatigheid op orde, tijdelijke extra middelen	Contractmanagement versterkt, organisatie in formatie

9.1 Overzicht van baten en lasten inclusief onvoorzien

Bedragen in €	Baten	Lasten	Saldo
Bestuur en ondersteuning	1.611.734	8.840.388	7.228.655
Mutaties reserves	45.000	38.000	-7.000
Gemeentelijke bijdrage	1.656.734	8.878.388	7.221.655

In het bovenstaande overzicht is een bedrag van € 45.000 opgenomen als last voor onvoorzien en tegelijkertijd is een even hoge bedrag opgenomen als onttrekking uit de algemene reserve.

9.2 Beleidsindicatoren BBV

De beleidsindicator Overhead is in 2020 (12,8%) gedaald t.o.v. 2019 (23,2%) als gevolg van de gewijzigde begrotingsomvang. De totale lasten 2020 zijn fors toegenomen ten opzichte van 2019 in verband met de opname van Maatregelhulp middelen ([zie voor toelichting het programma OZJT](#)). Regio Twente voert overhead activiteiten uit voor gemeenten en derden. Denk hierbij o.a. aan dienstverlening in het kader van de salarisadministratie. Om een reëel beeld te geven van de overhead percentage van Regio Twente worden de overhead baten gesaldeerd met de lasten en vervolgens gedeeld door de totale lasten.

Ook de apparaatskosten per inwoner zijn gedaald in vergelijking met de programmabegroting 2019. Dit heeft te maken met de interpretatie van de definitie apparaatskosten. In 2019 zijn alle programmakosten aangemerkt als apparaatskosten. In 2020 zijn alle kosten voor de uitvoering van organisatorische taken aangemerkt als apparaatskosten (excl. Bestuur).

Indicator	2020
Formatie in fte per 1.000 inwoners	0,63
Apparaatskosten in kosten per inwoner	€ 24,40
Externe inhuur als % kosten van totale loonsom plus kosten inhuur externen	5,78%
Overhead in % van totale lasten	12,80%

Tabel 2 Beleidsindicatoren

9.3 Overzicht van de kosten van overhead

Hieronder treft u een overzicht aan van alle overheadkosten die opgenomen zijn in de verschillende programma's (incl. programma Bestuur & Ondersteuning).

Omschrijving	Baten	Lasten	Saldo
Overhead	3.502.919	15.965.540	12.462.621
Totale lasten Regio Twente 2020	63.993.870	97.336.897	33.343.027

10. Coalitions of the Willing

Binnen Regio Twente wordt in verschillende allianties van gemeenten en Regio Twente-organisatie op verschillende ondersteunende werkprocessen samengewerkt. In dit hoofdstuk worden deze samenwerkingen beschreven.

10.1 Agenda voor Twente

**Verantwoordelijkheid van en besluitvorming in
Programmamanager**

**Bestuurscommissie Agenda van Twente
A. Diepeveen**

Inleiding

Het investeringsprogramma Agenda voor Twente zetten we in op het ontwikkelen van kansrijke, regionale en aanvullende projecten die inspelen op de actuele economische ontwikkelingen en maatschappelijke uitdagingen. Naast een sterk technologisch cluster is een vitale arbeidsmarkt een belangrijk speerpunt. Talent is schaars en de uitdaging neemt toe om het talent te binden en te boeien aan Twente. Dat kan onder andere door een aantrekkelijk vestigingsklimaat. In 2019 geven we de ontwikkeling naar een circulaire economie meer vorm en in 2020 investeren we verder in de transitie naar een vernieuwde, circulaire regio.

Speerpunten

Vier actielijnen van de Agenda voor Twente met speciale aandacht voor urgente ontwikkeling, zoals vitale arbeidsmarkt en circulaire economie.

Kaderstellende beleidsnota's

Beleidsnota	Vastgesteld door	Datum vaststelling
Agenda voor Twente	Twentse gemeenten/ Twente Board	2017

Wat willen we bereiken?

Sociaal economische structuurversterking van Twente, door het ontwikkelen van aansprekende projecten binnen de vier actielijnen van de Agenda voor Twente. Aanjagen van samenwerking 40's en vernieuwende initiatieven op regio-brede relevante ontwikkelingen. Dit in samenwerking met de partners in de basisinfrastructuur, die het ecosysteem van de regio vorm geven. Zichtbaarheid geven in de regio, en daarbuiten van de projecten die reeds lopen in de Agenda voor Twente, en resultaten daarvan delen en benutten, om van te leren en voor vervolgvactiteiten.

Hoe gaan we dit doen?

- Uitvoeringsorganisatie met innovatietafels, basisinfrastructuur, commissies en bijbehorende activiteiten op gebied van communicatie en monitoring. Bestuurlijk, ambtelijk en operationeel overleg en bijeenkomsten.
- Initiëren, agenderen, meewerken aan regio-brede (nieuwe) uitdagingen, trends en/of ontwikkelingen, zoals transitie-agenda's circulaire economie of digitalisering.
- Actieve samenwerking zoeken, aangaan en onderhouden met regionale partners in de 40's.
- Informatievoorziening en verantwoording naar gemeentelijke partners in Agenda voor Twente.

Indicatoren		Huidig niveau 2018	Ambitie niveau 2020
1.	Bijeenkomsten tafels, commissies, basisinfrastructuur	12-20 bijeenkomsten	12-20 bijeenkomsten
2.	Groot Agenda voor Twente-event	0	1
3.	Voortgangsrapporthages	1	4
4.	Update Agenda voor Twente	3	6

Overzicht van baten en lasten

Bedragen in €	Baten	Lasten	Saldo
Agenda voor Twente	3.881.325	3.881.325	0
Gemeentelijke bijdrage	3.881.325	3.881.325	0

10.2 Ontwikkelagenda Netwerkstad Twente**Verantwoordelijkheid van
Besluitvorming in
Programma adviseur****Bestuurlijk Overleg Ontwikkelagenda
Colleges van B & W
R. Kippers****Inleiding**

Netwerkstad Twente is een vrijwillige samenwerking van de gemeenten Almelo, Borne, Enschede, Hengelo en Oldenzaal. Nadere besluitvorming over de invulling van dit programma vindt naar verwachting plaats in 2019 waarna de begroting indien nodig wordt aangepast.

Overzicht van baten en lasten

Bedragen in €	Baten	Lasten	Saldo
Netwerkstad Twente	201.045	201.045	0
Gemeentelijke bijdrage	201.045	201.045	0

10.3 Kennispunt Twente

**Verantwoordelijkheid van en besluitvorming in
Programmamanager**

**Bestuurdersoverleg Kennispunt Twente
drs. I. Bakker**

Inleiding

Kennispunt Twente is hét onderzoeksbureau voor de Twentse gemeenten en voor aan de gemeenten gelieerde organisaties. Kennispunt Twente kent een werkprogramma waarin inspanningen voor het algemeen belang van de deelnemende gemeenten (een coalition of the willing) en Twente zijn opgenomen. Kennispunt Twente wordt aangestuurd door een bestuurlijk programmeringsoverleg en een ambtelijke regiegroep. Regio Twente is de gastheer van Kennispunt Twente. Kennispunt Twente heeft een onafhankelijke positie, om kritisch en onafhankelijk onderzoek en advies te kunnen garanderen.

Kennispunt Twente stelt zich ten doel de kennispositie van de Twentse gemeenten en van de regio Twente te versterken. Dit doel bereikt Kennispunt Twente door hoogwaardige sturingsinformatie te leveren, die aansluit bij actuele besluitvorming, voorzien is van duiding en handelingsperspectief biedt. Kennispunt Twente is het eerste aanspreekpunt en een betrouwbare partner voor onderzoek en advies in alle stadia van beleidsontwikkeling en –uitvoering. Kennispunt Twente onderhoudt nauwe contacten met Twentse gemeentelijke organisaties en met de regio op zowel ambtelijk als bestuurlijk niveau en participeert in vaste samenwerkingsverbanden en gelegenheidscoalities. Intensieve samenwerking met regionale en landelijke kennisinstituten als de UT, Saxion en VNG/VNG Realisatie draagt bij aan het optimaliseren van de kennispositie van en de productontwikkeling voor de gemeenten.

Gemeenten krijgen meer taken en verantwoordelijkheden en willen net als Regio Twente meer data gedreven werken. De samenleving wordt diverser en complexer. Inwoners dienen meer en meer op hun eigen kracht te worden aangesproken. Gemeenten werken op verschillende terreinen al samen, een trend die doorzet met samenwerking op het gebied van bedrijfsvoering en economische zaken. De gemeenten oriënteren zich in hun maatschappelijke opgaven steeds meer regionaal. Er zijn veel overlappende vragen en thema's voor gemeenten en regio. Dit biedt voor Kennispunt Twente kansen in het gericht opschalen en regionaliseren van oplossingen voor vraagstukken en problemen. Kennispunt Twente wil komen tot een regionaal integrerend aanbod: samenhang waar mogelijk, specialisatie waar nodig. Het goed gebruiken van de enorme hoeveelheid beschikbare data wordt daarbij steeds belangrijker. Data gedreven of informatie gestuurd werken, neemt een vlucht waarbij Kennispunt Twente een belangrijke uitvoerende en faciliterende rol voor de gemeenten speelt, ook door het coördineren van geavanceerde analyses, modellering en voorspellingstoepassingen binnen een breed Twents centrum voor Data Science expertise, Data Science Kennispunt Twente (DSKPT).

Speerpunten

We zijn toegewijd aan de Twentse gemeenten, Regio Twente en de Twentse samenleving. We zijn van en voor de gemeenten en willen echt bijdragen aan de kennispositie van de gemeenten en Regio Twente en de regio versterken. We leggen de lat hoog als het gaat om kwaliteit van onze diensten en producten en om onze relaties met opdrachtgevers.

We werken verbindend. We verbinden kennis aan vragen. We werken gemeentegrens- en domein-overschrijdend en werken daarbij samen met kennispartners om de gemeenten en Regio Twente zo goed mogelijk van dienst te kunnen zijn. We zijn gespist op het creëren van synergie en brengen maatschappelijke partijen samen.

Vanwege onze vraagbaakfunctie en door het gevraagd en ongevraagd ontsluiten en verspreiden van kennis en informatie zijn we toegankelijk voor onze partners. We zijn zichtbaar en herkenbaar door duidelijke communicatie. We organiseren kennisbijeenkomsten.

We zijn ondernemend. We nemen initiatief, om de kennispositie van gemeenten en Regio Twente te verbeteren, en zijn betrokken bij lokale en regionale vraagstukken, maar ook breder gericht op maatschappelijke ontwikkelingen. Vanuit deze ontwikkelingen maken we een vertaling naar de regionale en gemeentelijke situatie. We signaleren maatschappelijke ontwikkelingen en inspireren door actieve kennisuitwisseling. We zijn vernieuwend in methoden en technieken van onderzoek en in presentatie en rapportage van kennis en informatie. Het ondersteunen van gemeenten bij data gedreven werken binnen een breed Twents centrum voor Data Science competentie en expertise is hier een voorbeeld van.

Kaderstellende beleidsnota's

Beleidsnota	Vastgesteld door	Datum vaststelling
Bestuursovereenkomst Kennispunt Twente 2017-2020	Colleges van gemeenten Almelo, Enschede, Hengelo en dagelijks bestuur Regio Twente	DB 15 december 2016

Werkzaamheden

Wat willen we bereiken?

Kennispunt Twente wil Twente-breed kwalitatief hoogwaardig onderzoek en statistiek bieden, voorzien van duiding om de kennispositie van de gemeenten en de regio te versterken. Daarnaast ondersteunen we gemeenten en regionale partners bij het versterken van data gedreven sturing.

Hoe gaan we dit doen?

Bij Kennispunt Twente werken onderzoekers, dataspecialisten en data scientists. Zij genereren kennis door eigen onderzoek en dataverzameling en door hun kennis te verbinden aan die van strategische partners als UT, Saxion en provincie. We maken gebruik van innovatieve en beproefde onderzoeksmethoden en zoeken synergie tussen kwantitatief en kwalitatief onderzoek, tussen data en duiding.

De kern van de activiteiten bestaat uit statistische beschrijvingen en prognoses, monitoronderzoek en toegepast beleidsonderzoek. De inwonerpanels die door Kennispunt Twente worden beheerd, zijn een belangrijke pijler onder het werk. De panels worden zo mogelijk uitgebreid naar andere gemeenten en meer participatief ingericht.

Daarnaast biedt de Twentse Databank een stevige basis om de implicaties van lokaal en regionaal beleid te kunnen onderzoeken. Kennispunt Twente legt deze databank aan en onderhoudt deze. De databank wordt in 2020 verder uitgebreid en gebruikt.

Het duiden van maatschappelijke ontwikkelingen in de vorm van adviseren blijft een kerntaak in eigen beheer. Het ontwikkelen van nieuwe producten in antwoord op nieuwe beleidsopgaven geschiedt in samenspraak met kennisinstituten en gespecialiseerde bureaus.

We bouwen de data science activiteiten uit voor Regio Twente en gemeenten uit in een breed Twents centrum, DSKPT. Dit in de vorm van geavanceerde analyses en voorspellingen uitvoeren en expertise en data uitwisseling faciliteren en coördineren.

Indicatoren	Huidig niveau 2018	Ambitie niveau 2020
1. Opdrachtgevers beoordelen de kwaliteit en relevantie voor besluitvorming van de producten van Kennispunt Twente positief Klanttevredenheid	7,5	≥7,5
2. Het aantal lopende projecten in een jaar met twee of meer opdrachtgevers groeit en het aantal coalities waarin Kennispunt Twente als partner samenwerkt groeit	12 projecten en 8 coalities	15 projecten en 10 coalities
3. Het aantal uitgevoerde datascience projecten	5	15

Overzicht van baten en lasten

Bedragen in €	Baten	Lasten	Saldo
Kennispunt Twente	2.104.946	2.104.946	0
Gemeentelijke bijdrage	2.104.946	2.104.946	0

10.4 Milieu, Duurzaamheid en Afval

Verantwoordelijkheid van Besluitvorming in Programmamanager	Portefeuillehouders overleg Milieu, Duurzaamheid en Afval Colleges van B & W drs. S.L. van der Steen
--	---

Inleiding

De samenwerking op gebied van Milieu Afval en Duurzaamheid zal zich in 2020 concentreren op twee hoofdthema's: Energie en Circulaire economie.

- De Regionale Energie Strategie vormt een onderdeel van het klimaatakkoord, met de speerpunten elektriciteitsopwek en de gebouwde omgeving. Aanhangende beleidsterreinen zijn de alliantie NEO (Nieuwe Energie Overijssel) en de andere thema's van het Klimaatakkoord.
- De Transitieagenda Circulaire Economie, waarbij aansluiting is bij de transitieagenda van de provincie en de Regio Deal Twente: Groen technologisch topcluster.

Speerpunten

- Regionale Energie Strategie
- Transitieagenda Circulaire Economie

Kaderstellende beleidsnota's

Beleidsnota	Vastgesteld door	Datum vaststelling
Bestuursopdracht MDA 2019	PHO MDA/gemeenten	2016
Rapport Naar Afvalloos Twente 2030	PHO MDA/gemeenten	2013
Regionale Energie Strategie Twente	Twentse gemeenten/waterschappen /provincie	2019
Agenda voor Twente	Twentse gemeenten/Twente Board	2017

Werkzaamheden

Wat willen we bereiken?

Streven naar:

- een energieneutraal Twente in 2050;
- een afvalloze regio in 2030;
- ontwikkeling naar een (Twentse) circulaire economie.

Hoe gaan we dit doen?

De basis van de samenwerking is de bestuursopdracht MDA 2019. Door samen te werken kunnen gemeenten meer efficiëntie en effectiviteit behalen. Door de samenwerking streven we naar het verkrijgen van subsidies en brengen we regionale focus aan.

We initiëren initiatieven op het gebied van duurzaamheid en circulaire economie. Dit omhelst coördinerende werkzaamheden in het kader van de Regionale Energie Strategie Twente, organiseren van workshops, ondersteunende werkzaamheden in het kader van circulaire Economie, Afvalloos Twente, e.d.

In 2019 gaan we de gezamenlijk bepalen hoe we de MDA-samenwerking meerjarig willen positioneren. In 2020 starten we met de uitvoering hiervan

Indicatoren	Huidig niveau 2018	Ambitie niveau 2020
1. Organiseren AO's Afval en Milieu en duurzaamheid	8	12
2. Organiseren PHO Milieu, Duurzaamheid en Afval	5	5
3. Organiseren van een afvalsymposium	1	1
4. Uitwerking Regionale Energie Strategie Twente	1	1

Overzicht van baten en lasten

Bedragen in €	Baten	Lasten	Saldo
Milieu, Duurzaamheid en Afval	85.000	85.000	0
Gemeentelijke bijdrage	85.000	85.000	0

10.5 Twentse Kracht

**Verantwoordelijkheid van
Besluitvorming in
Programmamanager**

**Kring van gemeentesecretarissen
Dagelijks bestuur/ Colleges van B & W
G. Huijs**

Inleiding

Er is meer inzicht in interne arbeidsmobiliteit. Er zullen meer klussen en projecten over en weer worden ingevuld in de interne arbeidsmarkt. Arbeidsmarktcommunicatie is verder opgepakt en de positie van de Twentse Overheid is verstevigd. Er is meer naamsbekendheid en het imago als aantrekkelijke werkgever is verbeterd (ook buiten de regio). Er is meer module gewijs onderwijs via grote Twentse onderwijsinstellingen: Universiteit Twente, Saxion en ROC Twente.

Speerpunten

Een belangrijk speerpunt is dat, in samenwerking met de deelnemende organisaties, een helder meerjarenplan is opgesteld en alle activiteiten die worden ondernomen, hieraan worden afgemeten: het past bij de doelstelling en doorontwikkeling die we voor ogen hebben.

Kaderstellende beleidsnota's

Beleidsnota	Vastgesteld door	Datum vaststelling
Voorstel op- en inrichting Platform Werken voor de Twentse Overheid	Kring van gemeentesecretarissen	29 oktober 2014
Evaluatie Twentse Kracht	Kring van gemeentesecretarissen en Regiegroep	27 oktober 2016
Notitie Doorontwikkeling Twentse Kracht	Kring van gemeentesecretarissen en Regiegroep	30 januari 2018

Werkzaamheden

Wat willen we bereiken?

We richten ons op een interne Twentse arbeidsmarkt, zonder belemmeringen voor de betrokken overheden en medewerkers, met oog voor de opgaven van de Twentse overheden. De inzetbaarheid, mobiliteit en ontwikkelmogelijkheden zijn daarbij maximaal en dragen bij aan aantrekkelijk werkgeverschap van Twentse overheden. Het platform is ontstaan vanuit de wens en noodzaak om in regionaal verband arbeidsmobiliteit, flexibele en duurzame inzetbaarheid, ontwikkeling en aantrekkelijk werkgeverschap op te pakken. De samenwerking in het platform Twentse Kracht legt het accent op het beperken van kwetsbaarheid, kwaliteit, benutten van kansen en kostenbesparing en met ruimte voor verschillen in mate, schaal en aansluitsnelheid. Deze accenten staan voor samenwerking, met het doel om gemeenschappelijkheid, verbinding en identiteit te borgen

Hoe gaan we dit doen?

Vacature uitwisseling

Het platform Twentse Kracht biedt de deelnemende organisaties de gelegenheid op de site www.twentsekracht.com haar vacatures, klussen en projecten aan de samenwerkende organisaties kenbaar te maken. Dit draagt bij aan interne mobiliteit en helpt onderling taakstellingen te vervullen.

Twentse School

De Twentse school biedt, in nauwe samenwerking met de deelnemende organisaties, trainingen en workshops aan. Trainingen die direct bijdragen aan mobiliteit en flexibele en duurzame inzetbaarheid én trainingen gericht op de professionele en werkinhoudelijke ontwikkeling.

Regionale mobiliteits- en ontwikkeling bevorderende activiteiten

Het platform Twentse Kracht faciliteert mobiliteits- en ontwikkeling bevorderende activiteiten. Deze activiteiten worden jaarlijks afgestemd op de behoeften van de deelnemende organisaties.

Trainees 2017-2019

Twentse Kracht werkt steeds nauwer samen met de trainees; zij vormen een onderdeel van onze nieuwsbrief en zij voeren regelmatig 'flying trainee' opdrachten voor ons uit.

Loopbaan coaching

Er ligt een voorstel om loopbaan coaching als officieel onderdeel toe te voegen als dienstverlening vanuit het platform. Het streven is dit in 2019 te realiseren.

Indicatoren		Huidig niveau 2018	Ambitie niveau 2020
1.	Deelnemers Twentse School	1.968	2.000
2.	Leden nieuwsbrief	633	750
3.	Bezoekers website	297.450	315.000
4.	Aangeboden klussen/projecten	20	50

Overzicht van baten en lasten

Bedragen in €	Baten	Lasten	Saldo
Twentse kracht en Traineeship	988.404	988.404	0
Gemeentelijke bijdrage	988.404	988.404	0

10.6 IT-Platform

**Verantwoordelijkheid van
Besluitvorming in
Programmamanager**

**Kring van gemeentesecretarissen
Dagelijks bestuur/ Colleges van B & W
R. Graziano**

Inleiding

Er komen steeds meer complexe ontwikkelingen op het gebied van IT op gemeenten af, waarbij VNG realisatie onder de vlag van 'samen organiseren' gemeenten oproept om in goede samenwerking de uitdagingen gestandaardiseerd te realiseren. Via het landelijke fonds GGU (Gezamenlijke Gemeentelijk Uitvoering) worden ontwikkelingen opgepakt op het vlak van een gezamenlijke infrastructuur (GGI) en modernisering van gemeentelijke ICT systemen (Common Ground).

Speerpunten

We hebben in Twente op het gebied van IT Samenwerking al vele jaren een goed functionerend (glasvezel) netwerk waar alle Twentse overheden op aangesloten zijn. Hierdoor kunnen we tegelijkertijd, versneld en tegen lagere kosten (dan de som van alle individuele kosten) op de landelijke infrastructuur aansluiten. Ditzelfde geldt voor koppeling van de diverse 'cloud oplossingen' van gemeentelijke leveranciers. Door dit in samenwerking te realiseren, wordt tevens de kwetsbaarheid verlaagd en is voor VNG realisatie de regio Twente ook landelijk één van de vooruitstrevende regio's. Dit leidt tot aanvullende ondersteuning om als pilot te kunnen dienen voor andere regio's. We blijven ook nadrukkelijk de samenwerking met VNG realisatie opzoeken, zodat de Twentse overheden goed kunnen aansluiten op de landelijke voorzieningen en tegen lagere kosten dan een individuele gemeente.

Kaderstellende beleidsnota's

Beleidsnota	Vastgesteld door	Datum vaststelling
SSNT Uitvoeringsagenda 2018, een veranderagenda: omvorming programma naar uitvoering via Twentse Kracht, IT-platform Twente en Platform directeuren en hoofden bedrijfsvoering Twente	Kring van gemeentesecretarissen	30 mei 2018

Werkzaamheden

Wat willen we bereiken?

Het IT platform Twente past in de doelstelling van een bredere regionale samenwerking op het gebied van de bedrijfsvoering, om hoge kwaliteit van dienstverlening te kunnen blijven realiseren tegen lagere kosten en verminderde kwetsbaarheid. Doel van het platform is dat de diverse gezamenlijke regionale IT voorzieningen van alle aangesloten organisaties op praktische en daadkrachtige wijze worden ondersteund, voor en door medewerkers van aangesloten organisaties. In het IT platform zijn gezamenlijke producten, diensten en thema's op het vlak van informatisering & automatisering (I&A) ondergebracht.

Hoe gaan we dit doen?

Het platform voert regie over de diverse gezamenlijke regionale IT voorzieningen van alle aangesloten organisaties. Voorbeelden van deze voorzieningen zijn de ontwikkel- en beheeractiviteiten voor de landelijke digikoppeling, een zgn. TwenteCloud, govroom (veilig wifi), architectuurprincipes en een gezamenlijke Twentse infrastructuur waarop alle deelnemende organisaties zijn aangesloten. Deze infrastructuur wordt aangesloten op de landelijke IT voorzieningen, zoals GGI en 'Common Ground', welke de komende jaren beschikbaar komen. We werken daarbij samen met VNG realisatie, waardoor we relevante thema's kunnen oppakken met de landelijk ontwikkelde en beschikbaar gestelde kennis en producten. We laten onze regionale IT samenwerking, met onze producten en diensten, hierdoor goed aansluiten op de landelijke/VNG ontwikkelingen ten aanzien van 'Samen Organiseren'.

Indicatoren	Huidig niveau 2018	Ambitie niveau 2020
1. Hoofdovereenkomst van de samenwerking tussen Regio Twente en de Twentse overheden, alsmede de DVO's, bijbehorende SLA's en verwerkersovereenkomsten t.b.v. de onderliggende producten en diensten	Op te stellen	Getekende overeenkomsten

2.	Financiën t.a.v. bemensing en werkbudget IT Platform Twente. Gebaseerd op ambities/roadmap komende jaren	Bekostiging IT Platform vastgesteld voor 2018 en 2019	Vastgestelde begroting 2020-2024
3.	Roadmap gericht op regionale ambities en landelijke IT ontwikkelingen (VNG Realisatie)	Onderzoek- en ontwerpfase	Roadmap 2020-2024 en koppeling met landelijke infra en voorzieningen gerealiseerd
4.	Govroam (veilige wifi), landelijk georganiseerd	Contracten getekend	Alle samenwerkende organisaties operationeel met Govroam

Overzicht van baten en lasten

Bedragen in €	Baten	Lasten	Saldo
IT-Platform	395.431	395.431	0
Gemeentelijke bijdrage	395.431	395.431	0

10.7 Salarisadministratie

Verantwoordelijkheid van en besluitvorming in
Programmamanager

Via DVO tussen Dagelijks bestuur Regio Twente en Colleges van B&W en dagelijks bestuur van VRT
G. Huijs

Inleiding

Het besluit 'Gezamenlijke salarisadministratie', genomen door het voormalige algemeen bestuur (regioraad) 3 juli 2013, vormde de afgelopen jaren de basis voor samenwerking. De gemeenten Almelo, Enschede en Hengelo zijn onder deze regeling in de eerste helft van 2016 gestopt met de deelname aan de gezamenlijke salarisadministratie bij Regio Twente. In 2019 heeft vervolgens de VRT gekozen voor een verdergaande verzelfstandiging. De personeelsadministratie en de salarisadministratie worden niet langer voor de VRT vormgegeven.

Speerpunten

Wij streven naar een foutloze en kwalitatief hoogwaardige salarisadministratie. Voor een efficiënte bedrijfsvoering met juiste en volledige brongegevens, automatiseren en digitaliseren wij zoveel mogelijk HR processen. Hierbij zijn wij professioneel partner voor de managementteams en P&O. Wij adviseren over fiscale wetgeving en financiën op HR gebied.

Regio Twente maakt een kwaliteitsslag op het terrein van salaris en e-hrm. Meer digitaliseren, betekent minder kwetsbaar, meer kwaliteit en efficiency van werkzaamheden, door een verdergaande invoering van e-hrm. Voorwaarde is wel dat er één manier van werken is voor de verschillende gemeenten.

Kaderstellende beleidsnota's

Beleidsnota	Vastgesteld door	Datum vaststelling
Besluit 'Gezamenlijke salarisadministratie'	Algemeen bestuur	Besluit 2019

Werkzaamheden

Wat willen we bereiken?

- Samensmelting van salarisadministratie en e-hrm is gerealiseerd conform besluit 2019;
- Gestructureerde samenwerking wordt verder vormgegeven en gecontinueerd;
- Coalitie wordt vormgegeven o.a. middels samenwerkingsafspraken (naar voorbeeld Twentse Kracht);
- Verdergaande inrichting e-hrm, meer concreet verder vormgeven van workflows binnen youforce;
- Gemeenten werken samen en gedragen zich niet als klanten.

Hoe gaan we dit doen?

- Besluit 2019 omzetten naar een plan van aanpak

Indicatoren	Huidig niveau 2018	Ambitie niveau 2020
1. Juist, tijdig en volledig betalen van salarissen en eventueel andere vergoedingen.	Goed	Goed
2. Informeren en adviseren over kwesties die verband houden met salaris technische of daaraan gerelateerde aspecten.	Goed	Goed
3. Workflows uniform ingericht en op basis van selfservice	Matig	Goed

Overzicht van baten en lasten

Bedragen in €	Baten	Lasten	Saldo
Salarisadministratie	123.342	123.342	0
Gemeentelijke bijdrage	123.342	123.342	0

10.8 Toezicht en kwaliteit

Zie voor beleidsinhoudelijke toelichting het [beleidsprogramma OZJT](#).

Overzicht van baten en lasten

Bedragen in €	Baten	Lasten	Saldo
Toezicht en kwaliteit	94.236	94.236	0
Gemeentelijke bijdrage	94.236	94.236	0

10.9 Mobiliteitslab

Zie voor beleidsinhoudelijke toelichting het [beleidsprogramma OZJT](#).

Overzicht van baten en lasten

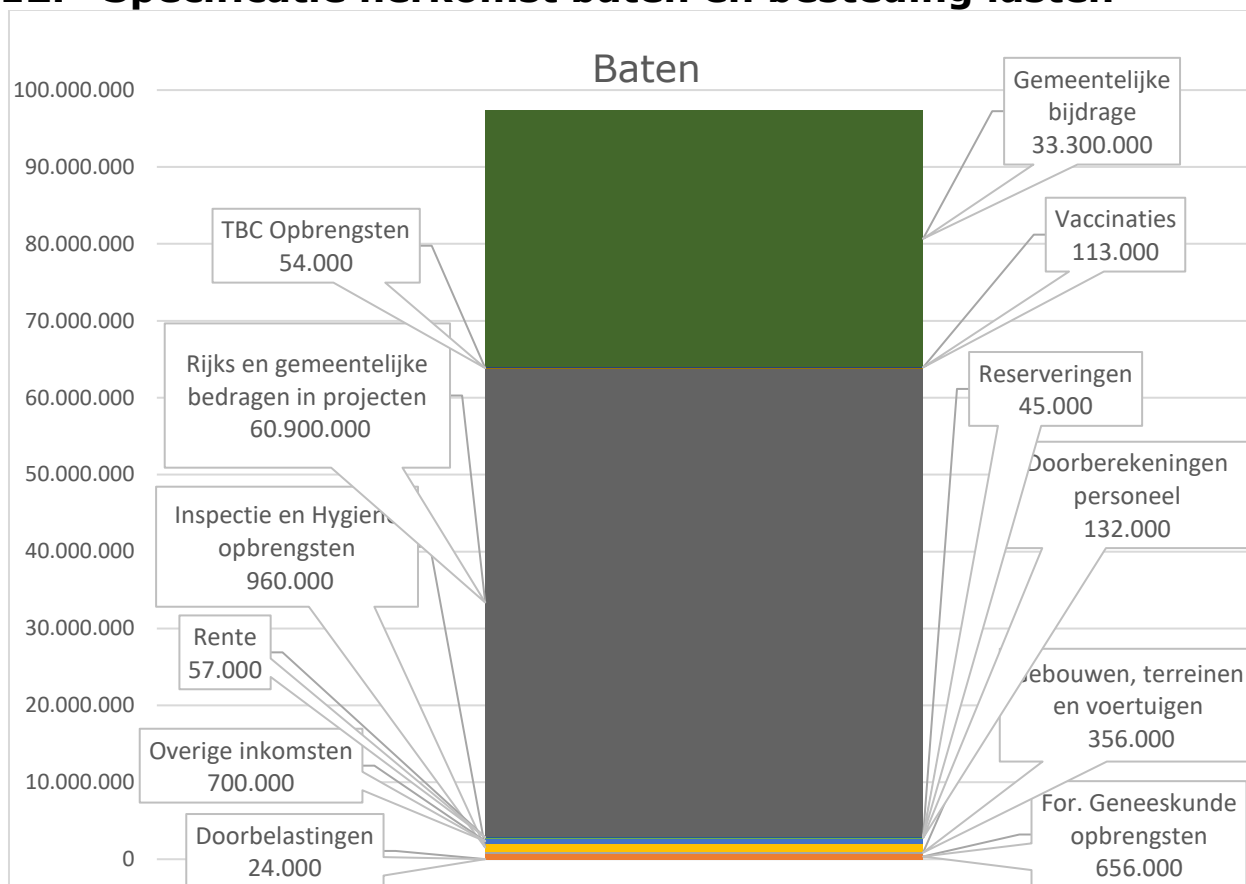
Bedragen in €	Baten	Lasten	Saldo
Mobiliteitslab	174.811	174.811	0
Gemeentelijke bijdrage	174.811	174.811	0

11. Overzicht algemene dekkingsmiddelen

			2020		
Domein		Taakveld	Lasten	Baten	Gem. bijdrage
Bestuur & Ondersteuning	0.5	Treasury	€ 57.425	€ 57.425	€ 0
Algemene dekkingsmiddelen (gemeentelijke bijdrage)			€ 97.336.897	€ 63.993.870	€ 33.343.027

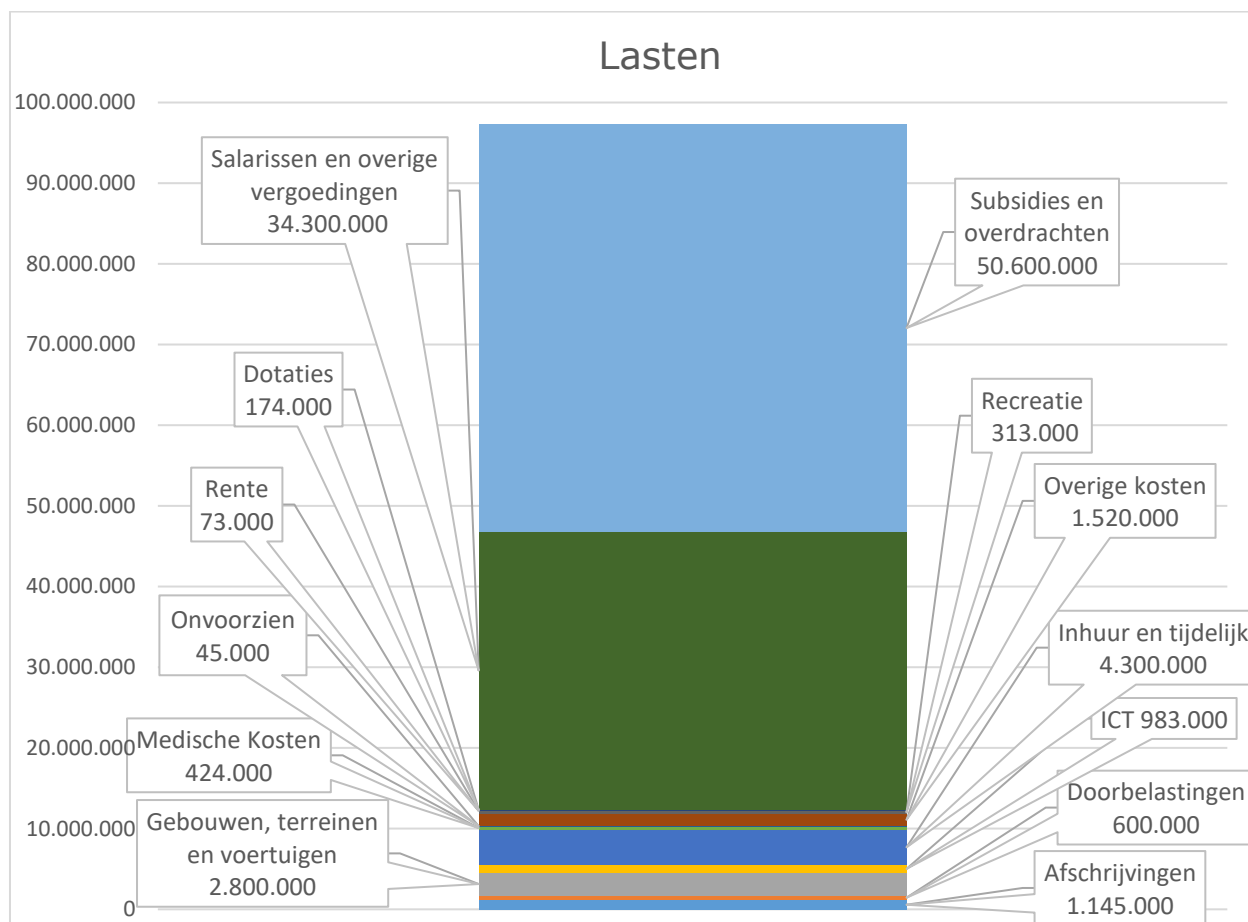
Tabel 3 Overzicht algemene dekkingsmiddelen

12. Specificatie herkomst baten en besteding lasten

Figuur 1 Specificatie herkomst van de baten

Baten	Bedragen in €
Doorbelastingen	24.402
Forensische Geneeskunde opbrengsten	656.108
Gebouwen, terreinen en voertuigen	355.876
Inspectie en Hygiëne opbrengsten	959.733
Overige inkomsten	699.768
Personeel	131.942
Rente	57.425
Reserveringen	45.000
Rijks- en gemeentelijke bijdragen in projecten	60.896.573
TBC opbrengsten	53.740
Vaccinatie opbrengsten	113.302
Gemeentelijke bijdrage	33.343.027
Totaal	97.336.896

Figuur 2 Specificatie besteding lasten

Lasten	Bedragen in €
Afschrijvingen	1.145.221
Doorbelastingen	600.156
Gebouwen, terreinen en voertuigen	2.779.637
ICT	982.729
Inhuur en tijdelijk	4.357.093
Medische kosten	424.312
Onvoorzien	45.000
Overige kosten	1.520.990
Recreatie	313.423
Rente	73.263
Reserveringen	174.040
Salarissen en overige vergoedingen	34.357.758
Subsidies en overdrachten	50.563.272
Totaal	97.336.896

13. Paragrafen

De programmabegroting bevat de volgende paragrafen:

1. Weerstandsvermogen en risicobeheersing
2. Onderhoud kapitaalgoederen
3. Bedrijfsvoering
4. Verbonden partijen
5. Financiering

Evenals in voorgaande jaren stelt het algemeen bestuur voor het begrotingsjaar 2020 kaders vast om zijn controlerende kaderstellende taak en het budgetrecht uit te kunnen voeren. Deze paragrafen vormen gezamenlijk dat instrument. Ze geven een dwarsdoorsnede van de financiële aspecten van de begroting vanuit een bepaald perspectief. Het gaat hierbij om onderdelen die betrekking hebben op de beleidslijnen van beheersmatige aspecten. Deze aspecten kunnen grote financiële gevolgen hebben en daardoor de realisatie van de programma's beïnvloeden.

13.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Kader risicomanagement en reserves en voorzieningen

In de nota "[Nota van risicomanagement tot reserves en voorzieningen](#)" is het beleid van Regio Twente voor risicomanagement, weerstandsvermogen en reserve vorming opgenomen. De effecten van deze nota zijn uitgewerkt in deze paragraaf.

Weerstandsvermogen

Berekening ratio weerstandsvermogen

Om het weerstandsvermogen te berekenen, dient de beschikbare weerstandscapaciteit afgezet te worden tegen de benodigde weerstandscapaciteit. Als we dit doen, dan komen we uit op een ratio van **0,7**. De ratio bevindt zich hiermee onder de door het algemeen bestuur vastgestelde wenselijke bandbreedte van 0,8 – 1,0. Dit ontstaat door toename van verwachte risico's en een afname in weerstandscapaciteit. De weerstandscapaciteit is afgenomen omdat er in het boekjaar 2018 aanspraak is gedaan op de reserves, om de opgetreden risico's te dekken. Voor het onderdeel OZJT zijn ook voor het jaar 2020 risico's geïnventariseerd, maar er staat op dit moment geen weerstandscapaciteit tegenover. Bij de onderstaande berekening is nog geen rekening gehouden met de resultaat bestemming van 2018. Aangezien de ratio onder de norm zit betekent het dat positieve saldi in de jaarrekeningen dienen te worden toegevoegd aan het eigen vermogen totdat de afgesproken norm is bereikt.

Ratio Weerstandsvermogen Regio Twente	
Beschikbare weerstandscapaciteit (A)	€ 3.046.306
Benodigde weerstandscapaciteit (B)	€ 4.347.351
Ratio weerstandsvermogen (A/B)	0,7

Tabel 4 Ratio Weerstandsvermogen

Beschikbare weerstandscapaciteit (A)

De beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt € 2,3 mln. en bestaat uit de algemene reserve en de bestemmingsreserves. Bij veel overheidsorganisaties is sprake van 'beklemde' bestemmingsreserves. Deze worden gecorrigeerd op de weerstandscapaciteit. Als 'beklemde' reserves niet als beschikbare weerstandscapaciteit worden gezien is dit van invloed op de weerstandsratio. Bij Regio Twente zijn enkele bestemmingsreserves als 'beklemd' geoormerkt. Deze bestemmingsreserves worden niet meegenomen in de beschikbare weerstandscapaciteit. Ook de reserves in het kader van Coalition the Willing activiteiten worden niet meegenomen in de beschikbare weerstandscapaciteit. Hieronder treft u overzicht van alle reserves en wordt inzichtelijk gemaakt welke reserves onderdeel vormen van de beschikbare weerstandscapaciteit. De bestemmingsreserve Modernisering Twentehuis is niet opgenomen in onderstaand overzicht aangezien deze per 31-12-2018 niet is ingesteld. Naar verwachting wordt deze reserve in de loop van 2019 ingesteld door het algemeen bestuur en bevat deze qua omvang per boekjaar 2020 € 0,7 mln. aan weerstandscapaciteit. Hiermee komt de verwachte totale weerstandscapaciteit voor 2020 uit op **ca. € 3 mln.**

Omschrijving	Saldo per 31-12-2018	Maakt onderdeel uit van weerstandscapaciteit
Algemene reserve Regio Twente	116.807	Ja
Bestemmingsreserve aandelen Twence BV	88.446	Nee, Beklemd
Resultaat AVT/IPT	575.892	Nee, Beklemd
Totaal Algemene Reserves	781.145	
Egalisatiereserve ICT	86.201	Ja
Reserve innovatieve bedrijfsvoering	-	Ja
Reserve Bedrijfsvoering (VRT)	-	Ja
Reserve Bedrijfsvoering	100.338	Ja
Totaal reserves domein Bedrijfsvoering	186.539	
Egalisatiereserve Leefomgeving	220.331	Ja
Egalisatiereserve parkeergelden	-	Ja
Reserve groot onderhoud Hulsbeek	119.204	Nee, beklemd
Reserve groot onderhoud Rutbeek	196.996	Nee, beklemd
Reserve groot onderhoud Lageveld	16.649	Nee, beklemd
Reserve groot onderhoud Arboretum	-	Nee, beklemd
Reserve groot onderhoud Fietspaden	22.811	Nee, beklemd
Reserve Routenetwerken	-	Nee, beklemd
Reserve vervanging en vernieuwing	419.501	Nee, beklemd
Reserve werkplaats HB	83.743	Nee, beklemd
Reserve stimulering Recreatie & Toerisme	216.415	Ja
Provinciale reserve recreatieve voorzieningen	794.674	Nee, beklemd
Reserve Monitoring Recreatie & Toerisme	-	Ja
Reserve herplaatsing personeel	5.664	Ja
Reserve Milieu projecten	60.073	Ja
Totaal reserves domein Leefomgeving	2.156.060	
Egalisatiereserve Gezondheid	478.839	Ja
Egalisatiereserve SOA Poli	121.963	Ja
Egalisatiereserve MOA/PGA	180.738	Ja
Reserve projecten	254.064	Ja
Reserve tarieftaken	327.000	Ja
Totaal reserves domein Gezondheid	1.362.603	
Egalisatiereserve OZJT	-	Ja
Totaal reserve OZJT	-	
Egalisatiereserve Veilig Thuis Twente	173.023	Ja
Totaal reserve Veilig Thuis Twente	173.023	
Reserve salarisadministratie Netwerkstad	30.298	Nee, beklemd
Reserve Kennispunt Twente	472.211	Nee, beklemd
Reserve Netwerkstad	365.097	Nee, beklemd
Totaal reserves Coalition of the willing	867.607	
Totaal reserves	5.526.977	

Tabel 5 Overzicht beschikbare weerstandscapaciteit

Samengevat komt het totaal aan beschikbare weerstandscapaciteit (niet zijnde beklemd) neer op:

Domein	Weerstandscapaciteit
Algemene reserve	€ 116.807
Egalisatie reserve Modernisering Twentehuis	€ 704.851
Egalisatie reserve Gezondheid	€ 1.362.603
Egalisatie reserve Bedrijfsvoering	€ 186.539
Egalisatie reserve Leefomgeving	€ 502.483
Egalisatiereserve OZJT	€ -
Egalisatiereserve Veilig Thuis Twente	€ 173.023
Totaal	€ 3.046.306

Benodigde weerstandscapaciteit (B)

De benodigde weerstandscapaciteit bedraagt in totaal € 4,3 mln. en wordt bepaald door het inventariseren van risico's. Hieronder treft u een specificatie van de door Regio Twente geïnventariseerde risico's inclusief kans bepaling en financieel gevolg (impact). De kans impact analyse geldt conform de ["Nota van risicomanagement tot reserves en voorzieningen"](#) niet voor investeringen.

Omschrijving risico	Risicowaarde (Kans X Impact)	Kans	Impact
Algemene reserve			
Human Resources: Het risico dat voldaan moet worden aan niet verzekerde verplichtingen (bijv. WW en ziekteverzuim)	€ 37.500	Is wel eens voorgekomen	€ 50.000 <> € 100.000
ICT infrastructuur en informatieveiligheid: Het risico op productieverlies door onvoldoende werkende ICT infrastructuur	€ 245.000	Waarschijnlijk	€ 200.000 <> € 500.000
ICT infrastructuur en informatieveiligheid: Het risico op het optreden van een datalek (informatie-beveiliging), hack e.d.	€ 245.000	Waarschijnlijk	€ 200.000 <> € 500.000
Debiteurenrisico	€ -	Onwaarschijnlijk	€ 50.000 <> € 100.000
Het risico op juridische procedures en aansprakelijkheid, bezwaarschriften, fraude e.d.	€ 105.000	Waarschijnlijk	€ 100.000 <> € 200.000
Het risico op inefficiënt gebruik Twentehuis	€ 37.500	Is wel eens voorgekomen	€ 50.000 <> € 100.000
Totaal	€ 670.000		
Egalisatie reserve Modernisering Twentehuis			
Afwaardering activa m.b.t. verbouw twentehuis i.v.m. aflopen contract (risico kan pas per maart 2023 optreden)	€ 704.851	Is wel eens voorgekomen	> € 500.000
Totaal	€ 704.851		
Egalisatie reserve Gezondheid			
Het risico dat voldaan moet worden aan niet verzekerde verplichtingen (bijv. WW en ziekteverzuim langdurig)	€ 315.000	Zeër waarschijnlijk	€ 200.000 <> € 500.000
Het risico dat niet begrote kosten gemaakt moeten worden door krapte op de arbeidsmarkt	€ 52.500	Waarschijnlijk	€ 50.000 <> € 100.000
Het risico op extra personele investeringen door publieke gezondheid asielzoekers	€ 37.500	Is wel eens voorgekomen	€ 50.000 <> € 100.000
Opvangen van artsentekort, waaronder extra opleiden andere disciplines	€ 135.000	Zeër waarschijnlijk	€ 100.000 <> € 200.000
Toenemende kosten generatiepact	€ 135.000	Zeër waarschijnlijk	€ 100.000 <> € 200.000
Het risico op productieverlies door onvoldoende werkende ICT infrastructuur	€ 105.000	Waarschijnlijk	€ 100.000 <> € 200.000
Het risico op het optreden van een datalek (informatie-beveiliging)	€ -	Zeër waarschijnlijk	€ 25.000 <> € 50.000
Vertraging oplevering Digitaal Dossier JGZ (GGiD)	€ 224.000		
Investerings in het nieuwe Digitaal Dossier JGZ (GGiD)	€ 106.000		
Project Personen met verward gedrag conform besluit BC PG (april 2018)	€ 70.000		
Het risico op wegvallen project opbrengsten en opbrengsten tarief taken	€ 105.000	Waarschijnlijk	€ 100.000 <> € 200.000
Het risico op wegvallen opbrengsten SOA poli	€ 75.000	Is wel eens voorgekomen	€ 100.000 <> € 200.000
Totaal	€ 1.360.000		
Egalisatie reserve Bedrijfsvoering			
Het risico dat voldaan moet worden aan niet verzekerde verplichtingen (bijv. WW en ziekteverzuim langdurig)	€ 105.000	Waarschijnlijk	€ 100.000 <> € 200.000
Het Risico op lagere vergoeding Agende van/voor Twente dan gemaakte kosten	€ 135.000	Zeër waarschijnlijk	€ 100.000 <> € 200.000
Het Risico op lagere vergoeding ondersteuningsorganisatie Regiodeal dan gemaakte kosten	€ 35.000	Zeër onwaarschijnlijk	€ 200.000 <> € 500.000
Het Risico op verandering in wet- en regelgeving	€ 52.500	Waarschijnlijk	€ 50.000 <> € 100.000
Het Risico op onvoldoende bekostiging/vergoeding ondersteuning coalitie taken	€ 45.000	Onwaarschijnlijk	€ 100.000 <> € 200.000
Het risico op onvoldoende bekostiging/vergoeding levering diensten aan externe partijen	€ 245.000	Waarschijnlijk	€ 200.000 <> € 500.000
Het risico op aanbestedingsprocedure Bedrijfsvoering	€ 105.000	Waarschijnlijk	€ 100.000 <> € 200.000
Investerings applicaties	€ 50.000		
Totaal	€ 772.500		
Egalisatie reserve Leefomgeving			
Sociaal Economisch Sterk Twente			
Het risico dat voldaan moet worden aan niet verzekerde verplichtingen (bijv. WW en ziekteverzuim)	€ 37.500	Is wel eens voorgekomen	€ 50.000 <> € 100.000
Het risico op wegvallen van dekking t.b.v. inzet voor Coalitions of the Willing	€ 45.000	Onwaarschijnlijk	€ 100.000 <> € 200.000
Het risico op wegvallen van dekking t.b.v. inzet voor het basis taken pakket	€ -	Zeër onwaarschijnlijk	€ 100.000 <> € 200.000
Recreatieve voorzieningen			
Het risico dat meer kosten worden gemaakt door inhuur van gespecialiseerde bedrijven i.p.v. vrijwilligers	€ 26.250	Waarschijnlijk	€ 25.000 <> € 50.000
Onderhoudswerkzaamheden door vrijwilligers	€ 26.250	Waarschijnlijk	€ 25.000 <> € 50.000
Het risico op verminderde inkomsten door derving erfpacht-exploitatierchten (huren)	€ 26.250	Waarschijnlijk	€ 25.000 <> € 50.000
Het risico op verminderde inkomsten uit evenementen	€ 37.500	Is wel eens voorgekomen	€ 50.000 <> € 100.000
Het risico op verminderde inkomsten uit parkeergelden agv weer	€ -	Zeër onwaarschijnlijk	€ 25.000 <> € 50.000
Het risico op verminderde inkomsten uit parkeergelden waterziektes	€ 75.000	Is wel eens voorgekomen	€ 100.000 <> € 200.000
Het risico op stormschade houtopstand recreatieparken	€ 33.750	Zeër waarschijnlijk	€ 25.000 <> € 50.000
Het risico op vandalisme (o.a. inbraak)	€ -	Zeër onwaarschijnlijk	€ 100.000 <> € 200.000
Totaal	€ 307.500		
Egalisatiereserve OZJT			
Het risico dat voldaan moet worden aan niet verzekerde verplichtingen (bijv. WW en ziekteverzuim)	€ 37.500	Is wel eens voorgekomen	€ 50.000 <> € 100.000
Het risico dat niet begrote kosten gemaakt moeten worden door krapte op de arbeidsmarkt	€ 67.500	Zeër waarschijnlijk	€ 50.000 <> € 100.000
Het risico dat er juridische procedures worden gestart naar aanleiding van contractmanagement	€ 67.500	Zeër waarschijnlijk	€ 50.000 <> € 100.000
Totaal	€ 172.500		
Egalisatiereserve Veilig Thuis Twente			
Het risico dat er sprake is van langdurig ziekteverzuim.	€ 135.000	Zeër waarschijnlijk	€ 100.000 <> € 200.000
Het risico dat voldaan moet worden aan niet verzekerde verplichtingen (bijv. WW en ziekteverzuim)	€ 37.500	Is wel eens voorgekomen	€ 50.000 <> € 100.000
Het risico dat niet begrote kosten gemaakt moeten worden door krapte op de arbeidsmarkt	€ 37.500	Is wel eens voorgekomen	€ 50.000 <> € 100.000
Fluctuaties in aantallen meldingen en adviesvragen	€ 75.000	Is wel eens voorgekomen	€ 100.000 <> € 200.000
Het risico op juridische procedures en aansprakelijkheid, bezwaarschriften, fraude etc.	€ 37.500	Is wel eens voorgekomen	€ 50.000 <> € 100.000
Het risico op het optreden van een datalek	€ 37.500	Is wel eens voorgekomen	€ 50.000 <> € 100.000
Totaal	€ 360.000		
Totaal omvang risico's	€ 4.347.351		

Tabel 6 Samenvattend overzicht geïnventariseerde risico's.

Samenvattend overzicht beschikbare weerstandscapaciteit en benodigde weerstandscapaciteit

Domein	Risicowaarde (Kans X Impact)	Weerstands- capaciteit per 31- 12-2018	Over- /onderdekking
Algemene reserve	€ 670.000	€ 116.807	€ 553.193-
Egalisatie reserve Modernisering Twentehuis	€ 704.851	€ 704.851	€ -
Egalisatie reserve Gezondheid	€ 1.360.000	€ 1.362.603	€ 2.603
Egalisatie reserve Bedrijfsvoering	€ 772.500	€ 186.539	€ 585.961-
Egalisatie reserve Leefomgeving	€ 307.500	€ 502.483	€ 194.983
Egalisatiereserve OZJT	€ 172.500	€ -	€ 172.500-
Egalisatiereserve Veilig Thuis Twente	€ 360.000	€ 173.023	€ 186.977-
Totaal	€ 4.347.351	€ 3.046.306	€ 185.864-

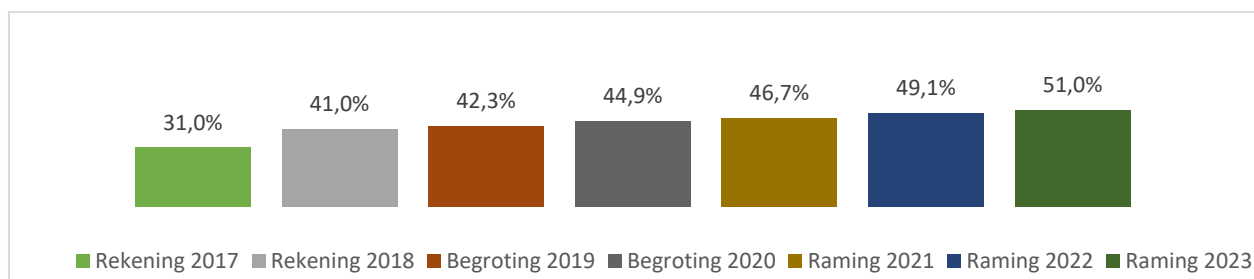
Tabel 7 Samenvattend overzicht beschikbare weerstandscapaciteit en benodigde weerstandscapaciteit

Financiële Kengetallen

Het BBV schrijft voor dat in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing ook een set aan verplichte financiële kengetallen wordt opgenomen.

Solvabiliteit

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin Regio Twente in staat is aan de financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Onder het eigen vermogen verstaan we de algemene reserve en de overige bestemmingsreserves en het resultaat uit het overzicht baten en lasten. Met het kengetal solvabiliteit wordt beoordeeld in hoeverre het bezit op de linkerzijde van de balans schuldenvrij is.

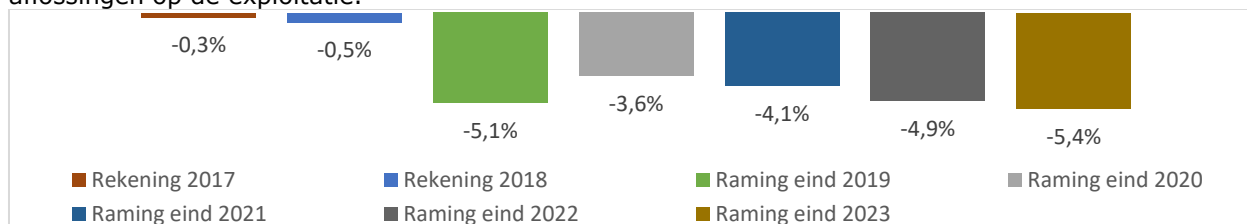

Figuur 3 Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio wordt erg beïnvloed door de voorfinanciering in het kader van de Agenda van Twente. Tot en met boekjaar 2016 was er sprake van voorfinanciering uit de middelen van Regio Twente waardoor er negatief eigen vermogen was opgenomen op de balans. Dit negatieve eigen vermogen beïnvloedde negatief de solvabiliteitsratio. In boekjaren 2017 en 2018 heeft de Agenda van Twente fors positief resultaat behaald, waardoor het negatieve eigen vermogen is ingelopen en nu zelfs positief bijdraagt aan de solvabiliteitsratio. Dit geeft een vertekend beeld van de ratio aangezien uit de positieve resultaten van Agenda van Twente, de komende jaren niet uit de balans blijken de verplichten dienen te worden voldaan. Door het eigen vermogen te corrigeren voor de Agenda van Twente ontstaat een realistischer beeld van de solvabiliteit. De gecorrigeerde solvabiliteitsratio komt dan voor de jaren 2020 – 2023 gemiddeld uit op **ca. 31%**. De solvabiliteit van Regio Twente scoort volgens de VNG normen 'voldoende' (>20%).

Netto schuldquote

De netto schuld quote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van Regio Twente ten opzichte van de totale baten. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

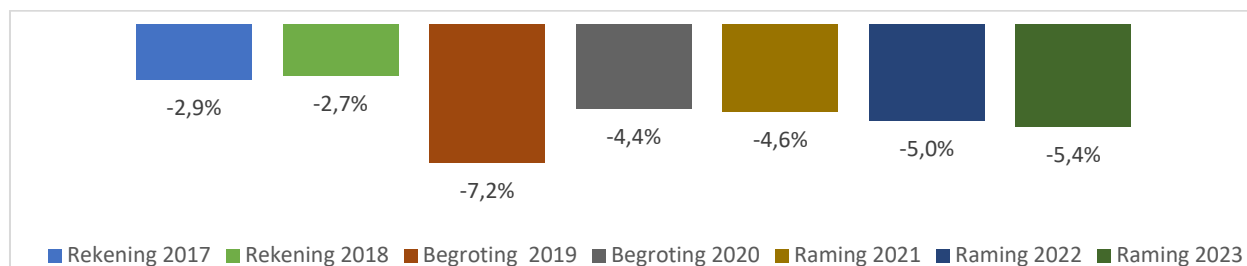

Figuur 4 Netto Schuldquote

De netto schuldquote van Regio Twente laat zien dat de druk van rentelasten en de aflossingen op de exploitatie laag is.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor uitgeleend geld

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen en omdat het onzeker is of alle leningen terug zullen worden betaald wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven. Op die manier wordt in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast. De wijze waarop de netto schuldquote gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend, is gelijk aan de netto schuldquote, met dien verstande dat bij de financiële activa (cf. art. 36 BBV lid b, c, d, e en f) ook alle verstrekte leningen aan verbonden partijen en andere verstrekte leningen worden opgenomen.

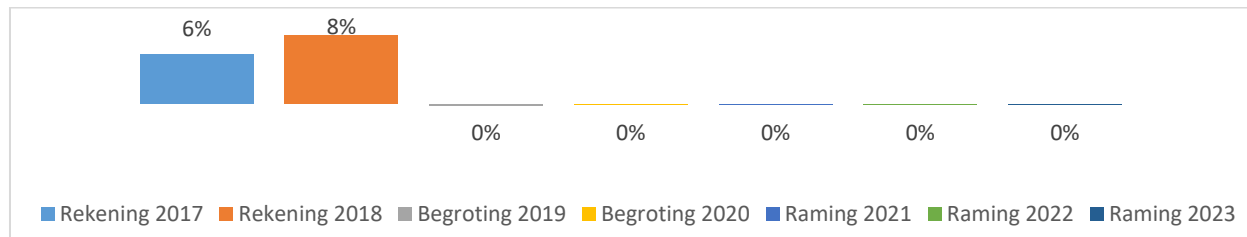

Figuur 5 Netto Schuldquote Gecorrigeerd

De netto schuldquote is nu gecorrigeerd voor uitgeleend geld aan verbonden partijen en de verstrekte hypothecaire leningen aan personeel. De netto schuldquote inclusief uitgeleend geld laat zien dat de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie nog steeds laag is.

Structurele exploitatieruimte

Dit cijfer helpt mee om te beoordelen welke structurele ruimte Regio Twente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten en structurele daling van de lasten daarvoor nodig is.

Figuur 6 Structurele exploitatieruimte

Bovenstaand figuur laat zien dat de structurele exploitatieruimte nihil is. Hieruit blijkt dat meerjarig de structurele lasten gedekt worden door de structurele baten, of door onttrekkingen uit reserves.

Beoordeling onderlinge verhouding kengetallen

De ratio's dienen altijd in samenhang te worden gezien om de financiële positie te beoordelen. Als we de ratio weerstandsvermogen en de bovenstaande kengetallen in samenhang beschouwen, dan constateren we voor Regio Twente een stabiele financiële positie voor de komende jaren. De ratio structurele exploitatie ruimte laat zien dat de baten en lasten structureel in evenwicht zijn. Mocht dit evenwicht tijdelijk verstoord raken, dan kan het eigen vermogen dit incidenteel opvangen.

13.2 Onderhoud kapitaalgoederen

Regio Twente exploiteert de recreatieparken Het Hulsbeek, Het Rutbeek en Het Lageveld. Daarnaast onderhoudt Regio Twente de recreatieve Twentse fietspaden en de diverse routenetwerken voor fietsen, wandelen, mountainbiken, paardrijden en auto's. Deze voorzieningen zijn gericht op zowel de inwoner van Twente als op de toerist. Met name het netwerk van de fietspaden en de kwalitatief hoog aangeschreven routesystemen in Twente vormen voor de toerist een belangrijk criterium om Twente te kiezen voor een (korte) vakantiebestemming (Regio Twente, 2017).

Als eigenaar en beheerder van de recreatieparken, de fietspaden en de Routenetwerken, heeft Regio Twente een algemene zorgplicht om haar kapitaalgoederen adequaat te beheren en te onderhouden. In dit beheerplan wordt invulling gegeven aan de wijze van beheer en onderhoud van alle kapitaalgoederen van de recreatieparken, de fietspaden en de Routenetwerken. Daarmee sluit Regio Twente aan bij de richtlijnen van het Besluit Begroting en Verantwoording (hierna: BBV). Nog niet eerder is er voor deze kapitaalgoederen een beheerplan opgesteld. Daarom wordt er op basis van de huidige financiële situatie en de daarbij behorende beheerstrategieën c.q. kwaliteitsniveaus een richtlijn voor de komende jaren bepaald. Het BBV schrijft een beheertermijn voor van maximaal vijf jaar.

Recreatieparken

Recreatieve Voorzieningen beheert de recreatieparken Het Hulsbeek (Oldenzaal), Het Rutbeek (Enschede) en Het Lageveld (Wierden) en bezit op een aantal bijbehorende bedrijfsgebouwen. Het gaat hierbij om beheercentra met bijbehorende schuren en loodsen. Tevens bezitten de parken allemaal meerdere toiletgebouwen. Daarnaast zijn op de parken nog een aantal panden in eigendom. Deze panden zijn veelal verhuurd. Tevens heeft Regio Twente een aantal dienstwoningen in eigendom, die worden verhuurd aan de beheerders van de parken. De boekwaarde van het in deze kapitaalgoederen geïnvesteerd vermogen staat aangegeven en gespecificeerd op de balans. Eventuele verschillen in de boekwaarde en de waarde in het economisch verkeer (zo die al bekend is) worden aangemerkt als stille reserve.

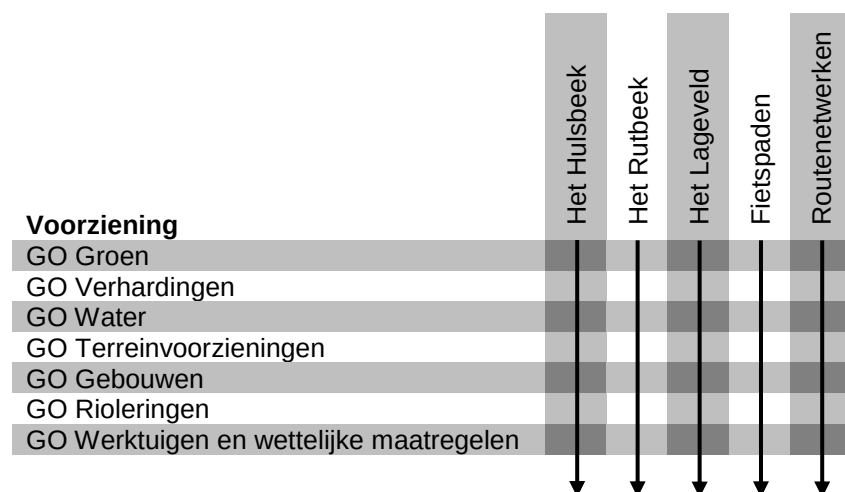
Beheerplan voor groot onderhoud

Groot en klein onderhoud houdt het object in goede, oorspronkelijke staat en is dus niet van invloed op de vooraf bepaalde gebruiksduur (afschrijvingstermijn) van het object. Volgens het BBV mogen kosten van onderhoud daarom niet worden geactiveerd; lasten van klein onderhoud dienen in het jaar van uitvoering in de exploitatie te worden opgenomen en lasten van groot onderhoud worden in een voorziening gebracht. Indien een kapitaalgoed is afgeschreven, is er geen sprake van groot onderhoud maar van vervangingsinvestering (Commissie BBV, 2017). In dit beheerplan wordt daarom alleen het groot onderhoud van kapitaalgoederen beschreven.

Dit beheerplan treedt in werking vanaf begrotingsjaar 2019 voor de duur van vijf jaar. In aansluiting op de bepalingen zoals genoemd in het BBV art. 12 lid 1, worden de kapitaalgoederen in navolgende categorieën uiteengezet in separate beheerplannen:

1. Groot onderhoud Groen;
2. Groot onderhoud Verhardingen;
3. Groot onderhoud Water;
4. Groot onderhoud Terreinvorzieningen;
5. Groot onderhoud Gebouwen;
6. Groot onderhoud Rioleringen;
7. Groot onderhoud Werktuigen en wettelijke maatregelen.

Het onderhoud van kapitaalgoederen van de recreatieparken, de fietspaden en de Routenetwerken, worden vanuit bovengenoemde categorieën in zeven voorzieningen ondergebracht. Vanwege het kleinschalige karakter van de kapitaalgoederen, worden deze zeven categorieën in separate paragrafen specifiek belicht. In onderstaande figuur wordt de relatie (symbolisch) tussen de recreatieparken, de fietspaden en de Routenetwerken en de verschillende voorzieningen weergegeven, waarin te zien is dat de voorzieningen onlosmakelijk met de recreatieparken, de fietspaden en Routenetwerken verbonden zijn.

Uit het beheerplan voortvloeiende financiële consequenties

Voorziening GO	Groen	Verhardingen	Water	Terrein- voorzieningen	Gebouwen	Rioleringen	Werktuigen en wettelijke maatregelen	Uitgaven per jaar
2019	€ 39.485	€ 20.407	€ 0	€ 45.289	€ 38.590	€ 2.049	€ 26.258	€ 172.078
2020	€ 12.800	€ 54.949	€ 0	€ 50.057	€ 17.241	€ 6.897	€ 62.028	€ 203.972
2021	€ 3.829	€ 44.734	€ 17.555	€ 55.333	€ 19.531	€ 0	€ 29.867	€ 170.849
2022	€ 12.176	€ 15.236	€ 12.023	€ 42.699	€ 18.244	€ 5.185	€ 45.076	€ 150.639
2023	€ 16.117	€ 17.673	€ 8.856	€ 21.767	€ 3.892	€ 2.106	€ 48.336	€ 118.747
Totaal	€ 84.407	€ 152.999	€ 38.434	€ 215.145	€ 97.498	€ 16.237	€ 211.565	€ 816.285
<i>Jaarlijkse dotatie</i>	€ 16.881	€ 30.600	€ 7.687	€ 43.029	€ 19.500	€ 3.247	€ 42.313	€ 163.257

Om het groot onderhoud voor de komende 5 jaren te bekostigen wordt jaarlijks een totaal bedrag van € 163.257 gestort in de hiervoor bestemde voorzieningen, de kosten worden hier rechtstreeks op in mindering gebracht. In de begroting 2020 worden dan de volgende bedragen toegevoegd aan de voorzieningen voor de bekostiging van het groot onderhoud.

13.3 Bedrijfsvoering

De beleidsinhoudelijke ambities en indicatoren voor Bedrijfsvoering zijn opgenomen [onder programma Bestuur & Ondersteuning](#).

13.4 Verbonden partijen

Deze paragraaf betreft derde rechtspersonen waarmee Regio Twente een bestuurlijke en financiële band heeft, door een participatie in een vennootschap of in stichtingen. We beperken ons hier tot die partijen waarin Regio Twente een **bestuurlijk én financieel** belang heeft. Met een bestuurlijk belang bedoelen we een zetel in het bestuur van een deelneming of stemrecht. Een financieel belang houdt in dat Regio Twente middelen ter beschikking heeft gesteld en die zal verliezen bij faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij op haar verhaald kunnen worden. Van een financieel belang is ook sprake als Regio Twente bij liquidatie van een derde rechtspersoon middelen uitgekeerd kan krijgen.

Het bovenstaande impliceert dat er relaties met derde partijen bestaan die slechts een financieel of een bestuurlijk belang inhouden. Deze staan niet in deze paragraaf benoemd. Ook doet zich voor dat Regio Twente een instelling of stichting jaarlijks subsidie verstrekt en op één of andere wijze deelneemt aan het bestuur daarvan maar bij een faillissement juridisch niet aansprakelijk is. Een dergelijke rechtspersoon is geen verbonden partij, omdat er geen sprake is van een financieel belang. Een voorbeeld hiervan is de Personeelsvereniging Regio Twente.

Beleidskader verbonden partijen

Het beleid van Regio Twente met betrekking tot verbonden partijen is vastgelegd in het "[Beleidskader deelneming in of relatie met rechtspersonen](#)" die op 14 april 2014 is vastgesteld door het dagelijks bestuur. Hierin staan afspraken over het aangaan van verbindingen met derden en de wijze van sturing en beheersing daarvan. Er is geen eensluidend antwoord te geven op de vraag of kan worden deelgenomen in een rechtspersoon of dat daarmee anderszins een relatie wordt aangegaan. Elk geval vraagt om een specifieke afweging. Wel kan als algemeen uitgangspunt worden aangegeven dat er vanuit de optiek van Regio Twente sprake moet zijn van een duidelijk publiek belang.

Belangrijke ontwikkelingen rond verbonden partijen

Ten behoeve van de ontwikkeling en onderhoud van het digitaal dossier JGZ (GGiD) neemt Regio Twente naar verwachting in 2020 deel in een coöperatieve vereniging U.A. Op het moment van opstellen van deze begroting is het oprichten en het uitwerken van deze coöperatie nog gaande. De coöperatie is in deze paragraaf opgenomen met de tot nu toe beschikbare informatie.

Risicoanalyse

Voor de programmabegroting 2020 heeft Regio Twente een risicoanalyse opgesteld van de verbonden partijen. Voor deze analyse is er een onderscheid gemaakt in bestuurlijke en financiële risico's. De bestuurlijke risico's, denk hierbij aan directie/bestuur en eigenaarsbelang, zijn gekoppeld aan de financiële risico's, denk hierbij aan financiële bijdrage/afhankelijkheid en aansprakelijkheid.

In het overzicht hierna wordt een opsomming gegeven van de relevante verbonden partijen met de bijbehorende meest recente (concept) jaarcijfers.

Vennootschappen en coöperaties

Oost NL N.V. statutair gevestigd te Apeldoorn Bedragen X 1.000		Informatie
1.	Doelstelling en openbaar belang	Oost NL is fondsbeheerder van het Innovatiefonds Twente B.V. Om af te stemmen op en raakvlakken af te tasten met een beleidskader dat de Provincie Overijssel ook op dit gebied uitvoert, is er voor gekozen om het beheer van ons Twents investeringsfonds in handen te leggen van Oost NL. Reden hiervoor is dat zij jarenlange expertise hebben opgebouwd in het beoordelen van projectaanvragen en bovendien op de hoogte zijn van innovatieve ontwikkelingen in Oost Nederland. Bovendien kan hiermee voor de doelgroep een optimale match worden gemaakt voor de inzet van provinciale gelden (in geheel Overijssel) als de Twentse gelden (alleen in Twente). Om deze constructie mogelijk te maken is het noodzakelijk dat Regio Twente aandeelhouder is van Oost NL, daartoe is een aandeel in de N.V. verworven. Zodra het investeringsprogramma is voltooid, wordt ook dit tijdelijke aandeelhouderschap weer opgeheven.

2.	Bestuurlijk belang	Om Oost NL N.V. in de gelegenheid te stellen om dit fonds te kunnen besturen, heeft Regio Twente één aandeel in PPM Oost N.V. aangekocht.
3.	Financieel belang	Regio Twente heeft één aandeel in Oost NL aangekocht. Dit is contractueel vastgelegd.
4.	Risico's	Bestuurlijke invloed is laag aangezien Regio Twente een minimaal belang heeft in Oost NL, zij investeren ook namens de provincies Overijssel en Gelderland. De informatievoorziening is goed georganiseerd tussen Regio Twente en Oost NL. Het financiële risico is ook laag aangezien het financieel belang in Oost NL erg laag is en Regio Twente is ook niet financieel aansprakelijk. De risicoscore is daardoor laag.
5.	Belangrijkste ontwikkelingen	Ook in 2020 blijft Oost NL een actieve partner voor Regio Twente en de fondsbeheerder van het Innovatiefonds Twente.
6.	Eigen vermogen begin 2017 Eigen vermogen eind 2017	€ 83.044 € 83.664
7.	Vreemd vermogen begin 2017 Vreemd vermogen eind 2017	€ 3.017 € 5.301
8.	Jaarresultaat 2017	€ 620

Risico

Innovatiefonds Twente B.V. statutair gevestigd te Enschede. Bedragen X 1.000		Informatie
1.	Doelstelling en openbaar belang	Een van de programmaonderdelen van het investeringsprogramma Innovatiesprong Twente is het beheren en door middel van subsidies uitgeven van een fonds ter stimulering van innovatieve investeringen in Twente. Het Innovatiefonds Twente richt zich op de financiering van innovatieve Twentse MKB-bedrijven. Via dit fonds geeft Regio Twente verder vorm aan het versterken van de sociaal economische structuur van de regio.
2.	Bestuurlijk belang	Innovatiefonds Twente is 100% eigendom van Regio Twente en daarmee is Regio Twente enige aandeelhouder van het fonds. Hierbij moet wel vermeld worden dat Oost NL fondsbeheerder is.
3.	Financieel belang	Regio Twente heeft in totaal € 12 miljoen beschikbaar gesteld voor het Innovatiefonds. Dat is gericht op de top sector Hightech systemen en materialen (HTSM), een sector waar Twente sterk in is. Het bovenstaande bedrag is als volgt onderverdeeld: 2014: € 4.000 2015: € 3.000 2016: € 3.000 2017: Geen 2018: € 2.000
4.	Risico's	Regio Twente is 100% eigenaar van het fonds. Doordat Regio Twente 100% eigenaar is van het fonds is het tegelijkertijd ook in staat om tijdig financieel bij te sturen indien nodig. De risicoscore is daardoor laag.
5.	Belangrijkste ontwikkelingen	Het innovatiefonds is een revolverend fonds en blijft doorlopen na de afloop van de Agenda van Twente.
6.	Eigen vermogen begin 2017 Eigen vermogen eind 2017	€ 9.159 € 8.811
7.	Vreemd vermogen begin 2017 Vreemd vermogen eind 2017	€ 58 € 94
8.	Jaarresultaat 2017	€ -548

Risico

GGiD Coöperatief U.A. statutair gevestigd te Utrecht Bedragen X 1.000		Informatie
1.	Doelstelling en openbaar belang	GGD Twente heeft op 3 februari 2017 de <u>samenwerkingsovereenkomst</u> gesloten met GGD Regio Utrecht en GGD NH voor de gezamenlijke aanbesteding en ontwikkeling van Digitale Dossier JGZ GGiD. Het doel van deze samenwerkingsovereenkomst is om een werkend DD-JGZ op te leveren. De samenwerkingsovereenkomst eindigt op als DD-JGZ is opgeleverd en is geïmplementeerd bij de GGD'en. Na oplevering van fase 1 van DD-JGZ wordt de samenwerking financieel en juridisch ondergebracht in de coöperatie GGiD Coöperatief U.A. De taken van de coöperatie zijn: • Toetreding van nieuwe leden die GGiD willen gebruiken; • het beheer & onderhoud GGiD; • doorontwikkeling van GGiD.
2.	Bestuurlijk belang	De coöperatie wordt bestuurd door een bestuur bestaande uit een zodanig aantal bestuurders als dat de coöperatie leden kent. Iedere bestuurder heeft recht op het uitbrengen van één stem. Regio Twente is een van de drie oprichter en daarmee lid van het bestuur van de coöperatie.
3.	Financieel belang	Regio Twente heeft op de volgende manieren een financieel belang: • Jaarlijkse ledenbijdrage; (dient nog nader bepaald te worden uit de begroting van de coöperatie); • Inbreng van de bouwkosten GGiD (eenmalige kosten). Voor nieuwe toetredende regionale gezondheidsdiensten zal een nog nader te bepalen instap-fee van toepassing zijn.
4.	Risico's	Bestuurlijke invloed van Regio Twente is hoog. Regio Twente is één van de oprichters en is vertegenwoordigd in het dagelijks bestuur van de coöperatie. In de statuten van de coöperatie zijn afspraken gemaakt over informatievoorziening en doelen van de coöperatie. Het bestuurlijke risico is hierdoor laag. In de statuten van de coöperatie is opgenomen dat iedere verplichting van de leden of oud-leden van de coöperatie om in een tekort bij te dragen, is uitgesloten. Een eventueel in een boekjaar door de coöperatie behaald positief resultaat zal door de coöperatie worden gereserveerd om eventuele toekomstige risico's zelfstandig te kunnen dekken. Met de huidige inschattingen wordt het financiële risico als laag beoordeeld. Aangezien zowel het bestuurlijke risico als het financiële risico laag is, is de totale risico score ook laag.
5.	Belangrijkste ontwikkelingen	Zie bovengenoemde ontwikkelingen.
6.	Eigen vermogen begin 2020 Eigen vermogen eind 2020	N.t.b
7.	Vreemd vermogen begin 2020 Vreemd vermogen eind 2020	N.t.b
8.	Verwacht resultaat	0

Risico

13.5 Financiering

De uitvoering van programma's wordt mede ondersteund door de financieringsfunctie. Deze functie voorziet in de financieringsbehoefte bij de uitvoering van beleidstaken, door het zo nodig aantrekken van externe financieringsmiddelen, dan wel het beheren en uitzetten van gelden die daarvoor niet direct nodig zijn. Het beleid omtrent de treasuryfunctie is vastgelegd in het door het algemeen bestuur vastgestelde [treasurystatuut](#).

Inzicht in rentelasten, renteresultaat en toerekening van rente

Onderstaande tabel geeft voor het begrotingsjaar 2020 inzicht in de rentelasten, rentebaten en de toerekening van de omslagrente.

Schema rentetoerekening Begroting jaar 2020		Bedrag (in €)
a.	Externe rentelast langlopende lening 2020	84.459
	Externe rentelast kortlopende leningen (kasgeld) 2020	0,00
		-
b.	externe rente baten IST geldleningen 2020	55.965
	externe rentebaten verstrekte hypothecaire leningen 2020	1.460
	Saldo rentelasten en rentebaten (a-b)	27.034
c1.	Rente GREX	0,00
c2.	Rente projectfinanciering	0,00
c3.	Rentebaat van door verstrekte leningen indien specifieke lening aangetrokken	0,00
	Aan taakvelden toe te rekenen rente	27.034
d1.	Rente over eigen vermogen	0,00
d2.	Rente over voorzieningen	0,00
	Totaal geraamde aan taakvelden toe te rekenen rente	27.034
e.	Aan taakvelden toe te rekenen rente (renteomslag %)	0,3%
	Toe te rekenen rente aan taakvelden (in €)	27.034
f.	Verwacht renteresultaat op taakveld treasury	0

Tabel 8 Renteschema

Berekening voor gecalculeerde omslagpercentage 2020	Bedrag (in €)
Boekwaarde MVA eind 2018	8.402.290
Investerings 2019	633.126
Afschrijvingen 2019	931.909
Verwachte Boekwaarde MVA begin 2020 (A)	8.103.507
Toe te rekenen rente (B)	27.034
Voor gecalculeerde omslagpercentage 2020 (B/A)	0,3%

Tabel 9 Renteomslagpercentage

De aan taakvelden toe te rekenen rente is € 27.034. Regio Twente kiest ervoor om geen rente toe te rekenen aan het eigen vermogen. Als we het aan taakvelden toe te rekenen bedrag delen door de verwachte boekwaarde van de MVA per 2020 komen we op een omslagpercentage van 0,3%. Conform het BBV mag het percentage binnen de marge van 0,5% afgerond worden. Wij kiezen ervoor om het percentage niet af te ronden zodat er geen rente resultaat verwacht wordt.

De uitvoering van het financieringsbeleid vindt plaats binnen de kaders zoals gesteld in de Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet FIDO). Om vooral de financieringsrisico's te beperken is in de Wet FIDO een tweetal instrumenten opgenomen, te weten de **rente risiconorm** en de **kasgeldlimiet**. Door de bepalingen van de Wet FIDO worden gemeenschappelijke regelingen verplicht alle geldelijke overschotten bij het Ministerie van Financiën te beleggen, **schatkistbankieren**

Renterisiconorm

De rente risiconorm bepaalt dat jaarlijks maximaal 20% van het begrotingstotaal onderhevig mag zijn aan renteherziening en herfinanciering. Hiermee is een maximumgrens gesteld aan het renterisico op de langlopende lening portefeuille. Van renteherziening is sprake als in de leningsovereenkomst is bepaald dat de rente gedurende de looptijd in een bepaald jaar zal worden aangepast. Herfinanciering is het aangaan van een nieuwe lening om de oude af te lossen. De rente risiconorm beperkt dus de aflossingen op de bestaande leningenportefeuille. In onderstaand tabel is de renterisiconorm uiteengezet.

N r	Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
1	Begrotingstotaal (excl. mutaties reserves)	54.080	47.672	97.163	98.299	99.399	100.499
2	Renterisiconorm (20% van 1)	10.816	9.534	19.433	19.660	19.880	20.100
3	renteherziening	-	-	-	-	-	-
4	Aflossing	131	138	145	153	161	169
5	Rente risico (3+4)	131	138	145	153	161	169
6	Ruimte onder renterisiconorm (2-5)	10.685	9.396	19.287	19.507	19.719	19.930

Tabel 10 Renterisiconorm

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is in de wet FIDO opgenomen om de directe gevolgen van een snelle rentestijging te beperken. De kasgeldlimiet bepaalt dat gemeenschappelijke regelingen hun financieringsbehoefte voor slechts een beperkt bedrag met kortlopend vreemd vermogen financieren. De norm is in de wet gesteld op 8,2% van het begrotingstotaal aan lasten (excl. de stortingen in de reserves). Het percentage wordt berekend als een kwartaalgemiddelde.

N r	Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
1	Begrotingstotaal (excl. mutaties reserves)	54.080	47.672	97.163	98.299	99.399	100.499
2	Vastgesteld percentage	8,2%	8,2%	8,2%	8,2%	8,2%	8,2%
3	Kasgeldlimiet (1x2)	4.435	3.909	7.967	8.060	8.151	8.241

Schatkistbankieren

Uit oogpunt van doelmatigheid is in de Wet FIDO een drempelbedrag opgenomen. Hiermee kan een bepaald bedrag buiten de schatkist worden gehouden, dit drempelbedrag is bepaald op 0,75% van het begrotingstotaal. Voor Regio Twente komt dit in 2020 neer op € ca. 729.000.

14. Financiële begroting

14.1 Overzicht van baten en lasten per taakveld en toelichting inclusief meerjarenraming

			2020			2021			2022			2023		
Domein	Taakveld		Lasten*	Baten*	Gem. bijdrage	Lasten*	Baten*	Gem. bijdrage	Lasten*	Baten*	Gem. bijdrage	Lasten*	Baten*	Gem. bijdrage
Gezondheid	6.1.2 Samenkracht en burgerparticipatie GGD	€	704.203	€ 931.923	€ 227.720	€ 727.165	€ 948.716	€ 221.551	€ 749.382	€ 968.598	€ 219.216	€ 771.600	€ 988.480	€ 216.881
	7.1 Volksgezondheid	€	18.080.548	€ 3.555.340	€ 14.525.208	€ 18.566.219	€ 3.588.728	€ 14.977.492	€ 19.035.972	€ 3.627.164	€ 15.408.808	€ 19.505.723	€ 3.665.599	€ 15.840.123
	7.5 Begraafplaatsen en crematoria	€	458.159	€ 430.046	€ 28.113	€ 460.697	€ 437.493	€ 23.204	€ 463.180	€ 445.816	€ 17.364	€ 465.663	€ 454.140	€ 11.523
	0.4 Overhead	€	4.144.301	€ 304.729	€ 3.839.571	€ 4.265.976	€ 308.548	€ 3.957.428	€ 4.384.328	€ 313.069	€ 4.071.259	€ 4.502.682	€ 317.590	€ 4.185.092
Totaal Gezondheid			€ 23.387.212	€ 5.222.039	€ 18.165.173	€ 24.020.057	€ 5.283.485	€ 18.736.573	€ 24.632.862	€ 5.354.647	€ 19.278.214	€ 25.245.667	€ 5.425.810	€ 19.819.857
Leefomgeving	2.1 Verkeer en vervoer	€	276.650	€ -	€ 276.650	€ 276.650	€ -	€ 276.650	€ 276.650	€ -	€ 276.650	€ 276.650	€ -	€ 276.650
	3.1 Economische ontwikkeling	€	1.815.992	€ 425.414	€ 1.390.579	€ 1.838.824	€ 425.427	€ 1.413.397	€ 1.860.919	€ 425.440	€ 1.435.478	€ 1.883.013	€ 425.454	€ 1.457.559
	3.1 Economische ontwikkeling Internationaal en Lobby	€	407.564	€ 12.360	€ 395.204	€ 415.460	€ 12.583	€ 402.877	€ 423.146	€ 12.847	€ 410.299	€ 430.832	€ 13.110	€ 417.722
	3.1 Economische ontwikkeling Agenda van Twente	€	100.000	€ 100.000	€ -	€ 100.000	€ 100.000	€ -	€ 100.000	€ 100.000	€ -	€ 100.000	€ 100.000	€ -
	5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	€	2.159.517	€ 902.074	€ 1.257.443	€ 1.858.072	€ 895.190	€ 962.882	€ 1.897.505	€ 908.990	€ 988.515	€ 1.936.938	€ 922.790	€ 1.014.148
Totaal Leefomgeving			€ 5.287.374	€ 1.576.552	€ 3.710.822	€ 5.036.274	€ 1.572.368	€ 3.463.906	€ 5.124.456	€ 1.589.362	€ 3.535.094	€ 5.212.638	€ 1.606.355	€ 3.606.282
Bestuur en Ondersteuning	0.1 Bestuur	€	94.953	€ -	€ 94.953	€ 97.463	€ -	€ 97.463	€ 99.898	€ -	€ 99.898	€ 102.333	€ -	€ 102.333
	0.4 Overhead	€	8.467.466	€ 1.554.308	€ 6.913.158	€ 9.047.379	€ 1.601.818	€ 7.445.561	€ 9.277.923	€ 1.636.117	€ 7.641.806	€ 9.508.466	€ 1.670.416	€ 7.838.051
	0.5 Treasury	€	57.425	€ 57.425	€ -	€ 57.425	€ 57.425	€ -	€ 57.425	€ 57.425	€ -	€ 57.425	€ 57.425	€ -
	0.8 Overige baten en lasten	€	220.544	€ -	€ 220.544	€ 225.012	€ -	€ 225.012	€ 229.335	€ -	€ 229.335	€ 233.657	€ -	€ 233.657
Totaal Bestuur en ondersteuning			€ 8.840.388	€ 1.611.734	€ 7.228.655	€ 9.427.280	€ 1.659.243	€ 7.768.036	€ 9.664.580	€ 1.693.542	€ 7.971.038	€ 9.901.881	€ 1.727.841	€ 8.174.040
OZJT/Samen14	6.1.1 Samenkracht en burgerparticipatie OZJT	€	800.987	€ -	€ 800.987	€ 820.784	€ -	€ 820.784	€ 840.006	€ -	€ 840.006	€ 859.227	€ -	€ 859.227
	6.1.2 Samenkracht en burgerparticipatie OZJT (maatregelhulp)	€	45.815.080	€ 45.815.080	€ -	€ 45.815.080	€ 45.815.080	€ -	€ 45.815.080	€ 45.815.080	€ -	€ 45.815.080	€ 45.815.080	€ -
	0.4 Overhead	€	343.794	€ -	€ 343.794	€ 354.666	€ -	€ 354.666	€ 365.189	€ -	€ 365.189	€ 375.712	€ -	€ 375.712
Totaal Organisatie voor de Zorg en de Jeugdhulp in Twente & Samen14			€ 46.959.861	€ 45.815.080	€ 1.144.781	€ 46.990.531	€ 45.815.080	€ 1.175.451	€ 47.020.275	€ 45.815.080	€ 1.205.195	€ 47.050.020	€ 45.815.080	€ 1.234.940
Veilig Thuis Twente	6.81 Geëscaleerde zorg 18-	€	4.260.145	€ 1.674.926	€ 2.585.219	€ 4.365.575	€ 1.674.926	€ 2.690.649	€ 4.467.595	€ 1.674.926	€ 2.792.669	€ 4.569.615	€ 1.674.926	€ 2.894.689
	0.4 Overhead	€	379.337	€ -	€ 379.337	€ 392.235	€ -	€ 392.235	€ 404.708	€ -	€ 404.708	€ 417.182	€ -	€ 417.182
Totaal Veilig Thuis Twente			€ 4.639.483	€ 1.674.926	€ 2.964.557	€ 4.757.810	€ 1.674.926	€ 3.082.884	€ 4.872.304	€ 1.674.926	€ 3.197.378	€ 4.986.797	€ 1.674.926	€ 3.311.871
Coalition of the Willing	0.10 Bestuur NWS	€	186.045	€ 201.045	€ 15.000	€ 186.045	€ 201.045	€ 15.000	€ 186.045	€ 201.045	€ 15.000	€ 186.045	€ 201.045	€ 15.000
	3.1 Economische ontwikkeling KP	€	1.793.133	€ 2.104.946	€ 311.813	€ 1.793.133	€ 2.104.946	€ 311.813	€ 1.793.133	€ 2.104.946	€ 311.813	€ 1.793.133	€ 2.104.946	€ 311.813
	3.1 Economische ontwikkeling Agenda voor Twente	€	3.612.325	€ 3.881.325	€ 269.000	€ 3.612.325	€ 3.881.325	€ 269.000	€ 3.612.325	€ 3.881.325	€ 269.000	€ 3.612.325	€ 3.881.325	€ 269.000
	6.1.1 Samenkracht en burgerparticipatie OZJT (Toezicht en kwal)	€	94.236	€ 94.236	€ -	€ 94.236	€ 94.236	€ -	€ 94.236	€ 94.236	€ -	€ 94.236	€ 94.236	€ -
	6.1.1 Samenkracht en burgerparticipatie OZJT (Mobiliteitslab)	€	174.811	€ 174.811	€ -	€ 179.268	€ 179.268	€ -	€ 183.594	€ 183.594	€ -	€ 187.920	€ 187.920	€ -
	7.4 Milieubeheer	€	85.000	€ 85.000	€ -	€ 85.000	€ 85.000	€ -	€ 85.000	€ 85.000	€ -	€ 85.000	€ 85.000	€ -
	0.4 Overhead	€	595.813	€ -	€ 595.813	€ 595.813	€ -	€ 595.813	€ 595.813	€ -	€ 595.813	€ 595.813	€ -	€ 595.813
	0.4 Overhead IT-Platform	€	395.431	€ 395.431	€ -	€ 405.026	€ 405.026	€ -	€ 414.345	€ 414.345	€ -	€ 423.664	€ 423.664	€ -
	0.4 Overhead Twentsekracht	€	988.404	€ 988.404	€ -	€ 988.404	€ 988.404	€ -	€ 988.404	€ 988.404	€ -	€ 988.404	€ 988.404	€ -
	0.4 Overhead Salarisadministratie	€	123.342	€ 123.342	€ -	€ 127.535	€ 127.535	€ -	€ 131.591	€ 131.591	€ -	€ 135.647	€ 135.647	€ -
	Totaal Coalition of the Willing	€	8.048.540	€ 8.048.540	€ -	€ 8.066.786	€ 8.066.786	€ -	€ 8.084.486	€ 8.084.486	€ -	€ 8.102.186	€ 8.102.186	€ -
Totaal saldo van baten en lasten programma's			€ 97.162.857	€ 63.948.870	€ 33.213.987	€ 98.298.738	€ 64.071.887	€ 34.226.850	€ 99.398.963	€ 64.212.043	€ 35.186.920	€ 100.499.189	€ 64.352.198	€ 36.146.991
			€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 0	€ -	€ -	€ 0	€ -	€ -	€ 0
Algemene dekkingsmiddelen (gemeentelijke bijdrage)			€ 97.336.897	€ 63.993.870	€ 33.343.027	€ 98.472.778	€ 64.116.888	€ 34.355.890	€ 99.573.003	€ 64.257.043	€ 35.315.960	€ 100.673.229	€ 64.397.198	€ 36.276.031
Totaal saldo van baten en lasten			€ 174.040	€ 45.000	€ 129.040	€ 174.040	€ 45.000	€ 129.040	€ 174.040	€ 45.000	€ 129.040	€ 174.040	€ 45.000	€ 129.040
Mutaties Reserves	0.10 Mutaties reserves	€	174.040	€ 45.000	€ 129.040	€ 174.040	€ 45.000	€ 129.040	€ 174.040	€ 45.000	€ 129.040	€ 174.040	€ 45.000	€ 129.040
	Totaal Mutaties reserves	€	174.040	€ 45.000	€ 129.040	€ 174.040	€ 45.000	€ 129.040	€ 174.040	€ 45.000	€ 129.040	€ 174.040	€ 45.000	€ 129.040
Resultaat			€	0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Tabel 11 Overzicht van baten en lasten inclusief meerjarenraming

Toelichting op het overzicht van baten en lasten

In deze begroting is n.a.v. het besluit van de voormalige regioraad d.d. 12 november 2014 rekening gehouden met de Financiële uitgangspunten en aandachtspunten voor verbonden partijen die door de hoofden Financiën aan Regio Twente worden verstrekt. Daarnaast hanteren we in de begroting een aantal uitgangspunten die niet direct tot een wijziging van de gemeentelijke bijdrage leiden.

Loon- en prijscompensatie 2020

De cijfers van de Macro Economische Verkenning (MEV), uitgevoerd door het centraal Plan Bureau (CPB), dienen als basis voor de berekening van de compensatie van loon- en prijsstijgingen. Voor de begroting 2020 worden de cijfers uit de MEV 2019 van september 2018 gehanteerd. Voor de begroting 2020 wordt rekening gehouden met een loonstijging van 3,4%. Dit is echter wat betreft de looncompensatie 'slechts' een raming. De beleidslijn in deze is dat een verschil op de loonsom (overschot of tekort) separaat met de gemeenten wordt vereffend via de tussentijdse rapportage (BERAP) of via de jaarstukken.

Voor de prijscompensatie wordt uitgegaan van de IMOC (netto materiele overheidsconsumpties) met correcties van de indices over de jaren t-3, t-2 en t-1. De index voor 2017 was 1,50%, voor 2017 werd uitgegaan van 1,40% en derhalve een bijstelling van **0,10%**. Voor 2018 bedroeg de index 1,70%, voor 2018 werd uitgegaan van 1,40% en derhalve een bijstelling van **0,30%**. De index voor 2019 was nog niet berekend en daarom werd de index voor 2018 op extrapolatiebasis aangehouden. De index voor 2019 is 1,60% maar uitgegaan werd van 1,40% en derhalve een bijstelling van **0,20%**. In totaal bedraagt de nacalculatie 0,60%. Voor de begroting 2020 worden de prijzen daarom geïndexeerd met **2,20%** (1,60% van 2019 + 0,6% nacalculatie).

Bijdrage per gemeente

De gemeentelijke bijdrage 2020 (excl. de bijdrage Jeugdgezondheidszorg) wordt verdeeld over de gemeenten op basis van de inwoneraantallen (in % van totaal) per 1 januari 2019 (opgave gemeenten) en de bijdrage voor de Jeugdgezondheidszorg op basis van het aantal jeugdigen (in % van totaal) per 1 januari 2018 (cijfers CBS).

Uitgangspunten meerjarenraming

Bij de opstelling van de meerjarenraming 2020-2023 zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

1. De looncompensatie 2020 t/m 2023 wordt geraamd op 3,4% en de prijscompensatie 2020 t/m 2023 op 1,60% (conform CPB raming voor 2019);
2. Het aantal inwoners/jeugdigen is voor de jaren 2020 t/m 2023 gefixeerd op het aantal inwoners/jeugdigen opgenomen in de begroting 2020.

Vervangingsinvesteringen

De investeringsruimte blijft op peil door de kapitaaluitgaven die in de begroting zijn afgeschreven, op te voeren als vervangingsinvesteringen.

Zittend vervoer

Als uitvloeisel van de zorgplicht voor personeel van een reeds in 2002 afgestoten activiteit, genaamd zittend vervoer, wordt nog aan twee voormalige personeelsleden een WW uitkering uitbetaald. Deze uitkering loopt nog tot uiterlijk 2020 en neemt jaarlijks af. Voor het jaar 2020 wordt nog voor ca. € 45.000 aan kosten verwacht. Deze kosten komen volledig voor rekening van de voormalige Gemeentekring Almelo-gemeenten (GKA gemeenten), omdat het zaak waarnemend de afwikkeling betreft van een ooit door de Gemeentekring Almelo uitgevoerde activiteit.

Onvoorziene uitgaven

In 2020 wordt evenals in voorgaande jaren een post 'onvoorzien' van € 45.000,- geraamd. Om in bepaalde situaties adequaat, effectief en efficiënt te kunnen handelen verdient het aanbeveling om incidenteel te kunnen beschikken over een dergelijke begrotingspost. Het geraamde bedrag wordt onttrokken aan de algemene reserve, zodat een verhoging van de gemeentelijke bijdrage hiervoor niet aan de orde is. Voordat aanspraak gemaakt wordt op deze post, wordt nagegaan of het saldo van de algemene reserve toereikend is om deze onttrekking te kunnen doen. Het dagelijks bestuur legt vervolgens in de eerstvolgende vergadering van het algemeen bestuur verantwoording af. De onttrekking moet passen binnen het karakter en de doelstelling van de gemeenschappelijke regeling. In de tussentijdse rapportage wordt gerapporteerd over mogelijke besteding van de post 'onvoorzien'.

Tarieftaken

Voor taken, die niet via de algemene bijdrage van gemeenten worden bekostigd, gelden tarieven die alle bedrijfskosten moeten afdekken. Deze tarieven, gerelateerd aan een reëel te verwachten omzet, dienen tenminste een kostendekkend exploitatieresultaat op te leveren. Dit sluit aan bij de wet Markt en Overheid. In de risicoparagraaf zijn risico's benoemd voor de tarieftaken.

Samenwerking in 'Coalition of the Willing' verband

Er zijn verschillende ontwikkelingen m.b.t. samenwerking tussen gemeenten en Regio Twente op het gebied van bedrijfsvoering ('Coalition of the Willing'). Deze ontwikkelingen hebben geen invloed op de gemeentelijke bijdrage, omdat de kostenverrekening tussen de deelnemende partijen op basis van onderlinge afspraken worden verrekend.

14.1.1 Overzicht van baten en lasten vorig begrotingsjaar en gerealiseerd bedrag voor vorig begrotingsjaar

Overzicht van baten en lasten									
Bedragen X € 1.000	Realisatie 2018			Begroting 2019 na wijziging			Begroting 2020		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Programma's									
Domein Gezondheid	7.401	22.838	15.437-	6.194	22.645	16.451-	5.222	23.387	18.165-
Domein Leefomgeving (excl. Agenda van Twente)	2.263	5.756	3.493-	1.462	5.063	3.601-	1.477	5.187	3.711-
Agenda van Twente	8.007	2.916	5.092	269	45	225	100	100	-
Domein Bestuur en ondersteuning	2.314	10.256	7.942-	2.200	9.721	7.521-	1.612	8.840	7.229-
OZJT	634	1.696	1.063-	-	1.113	1.113-	45.815	46.960	1.145-
Veilig Thuis Twente	1.072	3.759	2.687-	1.675	4.455	2.780-	1.675	4.639	2.965-
Coalition of the Willing	6.994	6.859	135	6.964	6.823	141	8.049	8.049	-
Subtotaal programma's	28.684	54.080	25.396-	18.764	49.864	31.100-	63.949	97.163	33.214-
Algemene dekkingsmiddelen									
Gemeentelijke bijdrage	29.161	-	29.161	31.085	-	31.085	33.343	-	33.343
Totaal algemene dekkingsmiddelen	29.161	-	29.161	31.085	-	31.085	33.343	-	33.343
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten									
	57.846	54.080	3.765	49.849	49.864	15-	97.292	97.163	129
Toevoeging/onttrekking aan reserves									
Domein Bestuur en ondersteuning	816	-	816	45	-	45	45	38	7
Domein Gezondheid	-	-	-	106	-	106	-	-	-
Domein Leefomgeving (excl. Agenda van Twente)	170	180	10-	-	136	136-	-	136	136-
OZJT	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Coalition of the Willing	261	152	109	-	-	-	-	-	-
Veilig Thuis Twente	-	173	173-	-	-	-	-	-	-
Totaal toevoegingen/onttrekkingen aan reserves	1.246	504	742	151	136	15	45	174	129-
Gerealiseerd resultaat	59.092	54.585	4.507	50.000	50.000	-	97.337	97.337	-
Resultaat Agenda van Twente 2018									
			4.897-						
Gerealiseerd resultaat na aftrek Agenda van Twente			390-			-			-

Tabel 12 Overzicht van baten en lasten inclusief vorig begrotingsjaar en voor vorig begrotingsjaar

14.1.2 Specificatie stijging gemeentelijke bijdrage 2020 t.o.v. 2019

Gemeentelijke bijdrage programmabegroting 2019		€ 30.764.314
Begrotingswijziging 2019 nr.1 nieuw beleid	€ 320.305	
Nieuw beleid Bedrijfsvoering (niet structureel)	€ 251.219-	
Gemeentelijke bijdrage begroting 2019 na wijziging (excl. nieuw beleid Bedrijfsvoering)		€ 30.833.400
Totale gemeentelijke bijdrage programmabegroting 2020		€ 33.343.027

Per saldo een stijging van de bijdrage 2020 t.o.v. 2019	€ 2.509.627
--	--------------------

Specificatie stijging gemeentelijke bijdrage	Stijging	Daling
Loon en salarissen:		
Werkgeverslasten 2019, ambtsjubilea, periodieken, e.d.	€ 336.974	
Looncompensatie (3,4%)	€ 798.875	
Prijscompensatie (2,2%)	€ 146.460	
Toevoeging Rijksvaccinatieprogramma	€ 1.207.366	
Omslagrente (0,3%)		€ 5.049
Inhuurkosten lobbyisten in-dienst van provincie Overijssel	€ 25.000	
Totale stijging gemeentelijke bijdrage 2020	€ 2.509.627	

Tabel 13 verklaring stijging gemeentelijke bijdrage

14.1.3 Overzicht van geraamde incidentele baten en lasten

Voor de periode 2020 en 2023 worden geen incidentele baten en lasten geraamd. Dit is een wijziging ten opzichte van de begroting 2019. Bij nader inzien blijkt dat de in de begroting 2019 uiteengezette incidentele baten en lasten als meerjarig zijn te kwalificeren in plaats van incidenteel. Dit zijn met name maatwerk projecten binnen het programma Gezondheid waarvan de exacte omvang per jaar kan wisselen maar met redelijke mate van zekerheid kan gesteld wordt dat deze baten en lasten de komende jaren ook worden verwacht. Deze bedragen zijn daarom niet aan te merken als incidenteel.

14.2 Uiteenzetting van de financiële positie en de toelichting

Deze paragraaf bevat een prognose van de balans en het EMU-saldo. Daarnaast zal aandacht besteed worden aan de jaarlijkse terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, de investeringen en het verloop van de reserves.

14.2.1 Geprognosticeerde balans

De prognose van de balans betreft het begrotingsjaar, het voorliggende jaar en de 3 jaren volgend op het begrotingsjaar.

Bedragen in €	Jaarrekening 2018	Prognose eind 2019	Prognose eind 2020	Prognose eind 2021	Prognose eind 2022	Prognose eind 2023
Materiele vaste activa	8.402.290	8.103.507	7.264.379	7.018.683	6.559.287	6.127.728
Financiële vaste activa	1.316.576	1.124.635	900.157	541.978	178.405	94.124
Vlottende activa	14.780.123	14.443.785	14.443.785	14.443.785	14.443.785	14.443.785
Totaal activa	24.498.990	23.671.926	22.608.321	22.004.446	21.181.476	20.665.637
Eigen vermogen	10.034.384	10.019.112	10.148.152	10.277.192	10.406.231	10.535.271
Vaste schulden	1.756.188	1.617.991	1.472.579	1.319.577	1.158.589	989.196
Vlottende schulden	12.708.417	12.034.823	10.987.590	10.407.677	9.616.656	9.141.170
Totaal passiva	24.498.989	23.671.926	22.608.321	22.004.446	21.181.476	20.665.637

Toelichting

Materiele vaste activa

Deze balanspost is geprognosticeerd door de jaarrekening 2018 als uitgangspunt te nemen. Hier zijn de toekomstige vervangingsinvesteringen aan toegevoegd. En de begrote afschrijvingen over de reeds geactiveerde activa vanuit de activa administratie zijn hierop in mindering gebracht.

Financiele vaste activa

Voor prognose van de financiële vaste activa zijn gegevens gebruikt uit de leningenadministratie van de verstrekte geldleningen in het kader van het MKB fonds en de verstrekte hypothecaire leningen aan personeel.

Vlottende activa

Deze balanspost is geprognosticeerd door het gemiddelde te nemen van de jaarrekeningen 2017 en 2018. Onder de vlottende activa hoort ook de post liquide middelen. Deze bevat normaal gesproken het positieve effect van alle overige activa en passiva posten. Voor deze balans is deze sluitpost opgenomen onder de vlottende schulden.

Eigen vermogen

De balanspost reserves is begroot op basis van het verloopoverzicht reserves.

Vaste schulden

De prognose voor de vaste schulden is gebaseerd op de afloop van de BNG geldlening uit de leningenadministratie.

Vlottende schulden

De vlottende schulden zijn gebaseerd op het gemiddelde van de jaarrekeningen 2017 en 2018. Daarnaast bevat deze het post het netto effect van alle overige geprognosticeerde posten.

14.2.2 Berekening EMU-saldo

Omschrijving (x € 1.000)		Begroting 2019	Begroting 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	€ 15-	€ 129-	€ 129-	€ 129-	€ 129-
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	€ 932	€ 1.145	€ 829	€ 691	€ 663
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
4	Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	€ 633	€ 306	€ 583	€ 232	€ 232
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
8	Baten bouwgrondexploitatie: Baten voorzover transacties niet op exploitatie verantwoord	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
9	Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
10	Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
11	Verkoop van effecten:					
a	Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
b	Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Berekend EMU-saldo		€ 284	€ 710	€ 117	€ 330	€ 303

14.2.3 Verloopoverzicht reserves

Hieronder treft u het verloopoverzicht aan de van de mutaties in de reserves die worden geraamd. Met betrekking tot grootonderhoud op de recreatieparken en fietspaden worden dotaties aan reserves opgenomen. Onttrekkingen aan de reserves voor grootonderhoud geschieden op basis van een meerjarenplanning. Per jaarschijf wordt door de parkbeheerders beoordeeld welk grootonderhoud dient plaats te vinden. De kosten voor grootonderhoud worden vervolgens bij de jaarrekening onttrokken uit de reserves.

Verloopoverzicht reserves (bedragen in €)	31-12- 2018	Toevoeg- ingen	Onttrek- -kingen	31-12- 2019	Toevoeg- -ingen	Onttrek- -kingen	31-12- 2020	31-12- 2021	31-12- 2022	31-12- 2023
Reserve groot onderhoud recreatieparken en fietspaden	355.660	136.040		491.700	136.040	0	627.740	763.779	899.819	1.035.859
Egalisatiereserve Gezondheid	478.839	0	106.312	372.527	0	0	372.527	372.527	372.527	372.527
Algemene reserve	116.807	0	45.000	71.807	38.000	45.000	64.807	57.807	50.807	43.807
Totaal	951.306	136.040	151.312	936.034	174.040	45.000	1.065.074	1.194.113	1.323.153	1.452.193

Tabel 14 Verloopoverzicht reserves

14.2.4 Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen

In onderstaand overzicht zijn de arbeidskosten gerelateerde verplichtingen opgenomen, die jaarlijks een vergelijkbaar volume hebben. De dekking van deze verplichtingen is in de meerjarenraming voorzien.

Bedrag in €	
Individueel keuzebudget	4.769.000

Tabel 15 Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen

14.2.5 Investerings

Hieronder treft een overzicht van de verwachte herinvesteringen:

Herinvesteringen	2020	2021	2022	2023
Investerings met economisch nut	306.100	583.500	231.800	231.700

Tabel 16 Herinvesteringen

Bijlagen

Bijlage 1. Gemeentelijke bijdrage 2020 per taakveld

Gemeente	Aantal inw. 1-1-2019	Aantal jeugd. 1-1-2018	0.1 Bestuur	0.10 Mutaties reserves	0.4 Overhead	0.5 Treasury	0.8 Overige baten en lasten
Almelo	72.937	14.940	13.611	14.969	0	0	25.584
Borne	23.205	4.955	4.330	4.762	0	0	8.140
Dinkelland	26.353	5.364	4.918	5.408	0	0	9.244
Enschede	158.402	29.400	29.561	32.509	0	0	55.562
Haaksbergen	24.280	4.792	4.531	4.983	0	0	8.517
Hellendoorn	35.811	7.416	6.683	7.350	0	0	12.561
Hengelo	80.715	15.912	15.063	16.565	0	0	28.312
Hof van Twente	34.888	6.753	6.511	7.160	0	0	12.238
Losser	22.629	4.380	4.223	4.644	0	0	7.938
Oldenzaal	31.820	6.554	5.938	6.531	0	0	11.161
Rijssen / Holten	38.302	9.447	7.148	7.861	0	0	13.435
Tubbergen	21.283	4.672	3.972	4.368	0	0	7.465
Twenterand	33.789	7.864	6.306	6.935	0	0	11.852
Wierden	24.335	5.328	4.541	4.994	0	0	8.536
Totaal	628.749	127.777	117.336	129.040	0	0	220.544

Gemeente	2.1 Verkeer en vervoer	3.1 Economische ontwikkeling	3.1	5.7	6.1.1	6.1.2
			Economische ontwikkeling Internationaal en Lobby	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Samenkracht en burgerparticip atie OZJT	Samenkracht en burgerparticip atie GGD
Almelo	42.054	226.703	60.521	228.608	162.058	9.140
Borne	13.380	72.126	19.255	72.732	51.559	2.908
Dinkelland	15.195	81.910	21.867	82.599	58.553	3.302
Enschede	91.331	492.345	131.437	496.482	351.952	19.849
Haaksbergen	13.999	75.467	20.147	76.101	53.947	3.042
Hellendoorn	20.648	111.308	29.715	112.243	79.568	4.487
Hengelo	46.539	250.878	66.975	252.987	179.340	10.114
Hof van Twente	20.116	108.439	28.949	109.350	77.517	4.372
Losser	13.047	70.335	18.777	70.926	50.279	2.836
Oldenzaal	18.347	98.903	26.403	99.734	70.700	3.987
Rijssen / Holten	22.084	119.050	31.782	120.051	85.103	4.800
Tubbergen	12.271	66.152	17.660	66.708	47.288	2.667
Twenterand	19.482	105.023	28.037	105.905	75.075	4.234
Wierden	14.031	75.638	20.192	76.274	54.070	3.049
Totaal	362.524	1.954.276	521.714	1.970.700	1.397.010	78.787

Gemeente	6.82	7.1	7.1	7.4	7.5	Totaal
	Geëscaleerde zorg 18-	Volksgezondheid	Volksgezondheid JGZ	Milieubeheer	Begraafplaats en en crematoria	
Almelo	460.390	483.061	2.131.568	0	26.394	3.884.659
Borne	146.474	153.686	706.956	0	8.397	1.264.704
Dinkelland	166.344	174.536	765.310	0	9.536	1.398.722
Enschede	999.858	1.049.094	4.194.652	0	57.322	8.001.953
Haaksbergen	153.259	160.806	683.700	0	8.786	1.267.286
Hellendoorn	226.045	237.176	1.058.080	0	12.959	1.918.821
Hengelo	509.486	534.574	2.270.248	0	29.209	4.210.289
Hof van Twente	220.218	231.063	963.486	0	12.625	1.802.043
Losser	142.838	149.872	624.918	0	8.189	1.168.821
Oldenzaal	200.853	210.743	935.093	0	11.515	1.699.909
Rijssen / Holten	241.768	253.674	1.347.853	0	13.860	2.268.468
Tubbergen	134.342	140.957	666.579	0	7.702	1.178.130
Twenterand	213.281	223.784	1.121.998	0	12.227	1.934.140
Wierden	153.606	161.170	760.174	0	8.806	1.345.082
Totaal	3.968.761	4.164.195	18.230.614	0	227.528	33.343.026

De gemeentelijke bijdrage van taakveld 7.1 Volksgezondheid JGZ is niet rechtstreeks te herleiden naar een bijdrage per inwoner, omdat uitgaven in het kader van Jeugdgezondheidszorg op basis van het aantal jeugdigen van de deelnemende gemeenten worden toegerekend. Zoals uiteengezet in de [leeswijzer](#) is het conform het BBV niet toegestaan om de gemeentelijke bijdrage voor overhead op te halen via taakveld overhead. Hierdoor verantwoorden wij de bijdragen voor overhead onder de baten bij de taakvelden niet zijnde overhead.

Bijlage 2. Overzicht taakvelden

Code	Taakveld	Lasten	Baten	Gem.Bijdrage
0.1	Bestuur	94.953	0	94.953
0.1	Bestuur Netwerkstad Twente	186.045	201.045	-15.000
0.10	Mutatie reserve	174.040	45.000	129.040
0.4	Overhead	13.862.550	1.995.742	11.866.807
0.4	Overhead Netwerkstad Twente, Kennispunt Twente en Agenda voor Twente	595.813	0	595.813
0.4	Overhead Salarisadministratie	123.342	123.342	0
0.4	Overhead Twentsekracht	988.404	988.404	0
0.4	Overhead IT-Platform	395.431	395.431	0
0.5	Treasury	57.425	57.425	0
0.8	Overige baten en lasten	220.544	0	220.544
2.1	Verkeer en vervoer	276.650	0	276.650
3.1	Economische ontwikkeling	1.815.992	425.414	1.390.579
3.1	Economische ontwikkeling Agenda van Twente	100.000	100.000	0
3.1	Economische ontwikkeling Agenda voor Twente	3.612.325	3.881.325	-269.000
3.1	Economische ontwikkeling Internationaal en Lobby	407.564	12.360	395.204
3.1	Economische ontwikkeling Kennispunt Twente	1.793.133	2.104.946	-311.813
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.159.517	902.074	1.257.443
6.1.1	Samenkracht en burgerparticipatie OZJT	800.987	0	800.987
6.1.1	Samenkracht en burgerparticipatie OZJT (Toezicht en kwaliteit)	94.236	94.236	0
6.1.1	Samenkracht en burgerparticipatie OZJT (Mobiliteitslab)	174.811	174.811	0
6.1.2	Samenkracht en burgerparticipatie GGD	704.203	931.923	-227.720
6.1.2	Samenkracht en burgerparticipatie OZJT (maatregelhulp)	45.815.080	45.815.080	0
6.81	Geëscaleerde zorg 18-	4.260.145	1.674.926	2.585.219
7.1	Volksgezondheid	18.080.548	3.555.340	14.525.208
7.4	Milieubeheer	85.000	85.000	0
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	458.159	430.046	28.113
Eindtotaal		97.336.897	63.993.870	33.343.027